

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 5
— telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7
— telefon št. 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
— telefon št. 190

Računi pri pošti: tisk. zavod Ljub-
ljana št. 17740

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon šte. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 1

Rokopisi se ne vračajo.

Novi volilni zakon

Zadnje dni je stopilo v ospredje vprašanje volilnega zakona za narodno skupščino, o katerem sedaj razpravlja ministrski svet. Kakor je znano, ima kr. vlada pooblastilo, da sama z uredbo uveljavi politične zakone, kakor je sploh vsa zakonodajna pravica v glavnem prenesena na njo. V sredo je ministrski svet izvršil načelno razpravo o načrtu skupščinskega volilnega reda in izvolil nato poseben odbor ministrov, ki naj do prihodnjega tedna formuliira v ministrskem svetu odobrena načela, odnosno jih spravi v sklad z že izdelanim načrtom ministrstva pravde. Glavne podrobnosti tega načrta so bile že objavljene in vemo tudi že, da je zgrajen na osnovi tajne volilne pravice s proporcijem in da bomo zopet dobili glasovalno tehniko volilnih skrinjic in kroglice.

Splošna je volilna pravica v starem smislu te besede. Imeli jo bodo namreč vsi moški državljani z 21. letom. Zavezanec jugoslovenskega ženstva, da tudi ono dobi pravico sodelovanja pri bodočem zakonodajstvu Jugoslavije in s tem možnost direktnega sodelovanja pri velikem delu za končno ureditev naših notranjih odnosov, torej tudi novi volilni zakon ne bo ugodil Mirodajni krogi izjavljajo, da je ta problem preveč kompliciran in predaletkosen, da bi ga bilo mogoče rešiti v kompetenci same vlade brez temeljitega parlamentarnega pretresa. Dejansko pa ima morda naša žena v našem narodu danes več finega občutka za usodna vprašanja naroda in države, kakor ga kažejo od političnih strasti čisto le preveč in premnogokrat razgreti možje. Kar se je posebej naslovljeno, če se spominjamo, kako je naše ženstvo leta 1918, dvignilo zastavo jugoslovenskega edinstva in narodu odločnejše pokazalo pot v njegovo pravo bodočnost kakor mnogi neodločni možje. Mislimo, da ima naša žena tudi danes globlji občutek za veliki problem našega edinstva in naše socialne reformacije. Oboje je problem zlasti tudi našega slovenskega domačega ognjišča, s katerim je naša žena in mati tako tesno povezana.

V novem zakonu so mnoga določila, ki kažejo namero, da se pravilnost in čistost volilnega postopka čim bolj zjamčita. Sodnije in sodniki so glavni volilni organi. Posebne pomena pa je, kako naj se po določilih, v kolikor so znana iz dosedanjih razprav v vladi, zagotovi udeležba političnih skupin na bodočem narodnem predstavitelstvu. Državni interes zahteva ne samo, da pride do izraza vsaka pomembnejša skupina, ki je nositeljica politične volje naroda, čemur služi sistem proporcije, temveč nič manj, da te skupine prihajajo v skupščino tudi kot dobro organizirane in disciplinirane edince, ker le kot take morejo nositi odgovornost za pomembne odločitve, pri katerih bodo sodelovali.

Zakonski načrt uvaža sistem okrožnih list, ki se spajajo v državne liste. Vsaka državna lista mora imeti najmanj 10 okrožnih list in vsaka okrožna lista mora biti zvezana z eno izmed državnih list. Predvidena so velika volilna okrožja s približno 400.000 prebivalci. Niše odločeno, ali bo en mandat pripadel na 40.000 ali 50.000 prebivalcev. V prvem primeru bi imela bodoča skupščina okrog 400, v drugem pa okrog 300 poslancev. V Slovenijo bi odpadlo v prvem primeru približno 30, v drugem okrog 25 poslancev. Volilna okrožja bi imeli poleg Ljubljane pri nas najbrže še tri. Določitev teh okrožij je pridržana v ostalem posebnim uredbi. Vsak od kandidatov z ene okrožne liste bo moral kandidirati v enem izmed srezov volilnega okrožja. Paralelne kandidature ne bodo mogoče. Za razdelitev mandatov pa naj bi ne bil merodajen vrstni red kandidature liste, temveč odločilno bi bilo število glasov, ki jih je vsak izmed kandidatov dobil. Tudi za vrstni red na državni listi bo merodajno število glasov posameznih kandidatov in ne mesto na kandidatski listi sami. To načelo naj velja tudi za same nosilce okrožnih in državnih list, ki postanejo tako le nekaka firma ali znak dotične liste. Državna lista nima posebnih kandidatov, temveč je seznam kandidatov vseh okrožnih list, ki so združene v eno državno listo.

Kdo bo izvoljen? Za določitev volilnega rezultata v okrožju velja načelo prostega količnika. Število vseh v okrožju oddanih glasov, deljeno z številom mandatov, da količnik. Kolikor takih količnikov ima vsaka lista, toliko dobi v okrožju mandatov. Ostanek na glasovih vsake okrožne liste se prišteje njeni državni listi, za katero se potem seveda računa količnik znova na podlagi skupnega rezultata iz vseh okrožij, v katerih je prizadeta državna lista imela svoje kandidature. Ta sistem predvideva torej dva skrutinija, slično, kakor svoječasni češkoslovaški za-

ITALIJA

Velik odmev sklepov vrhovnega fašističnega vodstva — „Italija ne more trpeti, da bi kdorkoli skušal porušiti ravnotežje in red na Balkanu in v Podunavju“

Rim, 9. dec. j. (Havas). Italijanski tisk obširno komentira včerajšnji članek ekspozice pred velikim fašističnim svetom ter podčrtava temelje, na katerih se Italija bori za ohranitev statusa quo na Balkanu in v Podunavju. Zlasti obširno se bavi s temi temeljnimi vprašanji današnji »Messaggero«, ki prihaja do zaključka, da ni govora o kakih aspiracijah Italije po hegemoniji ali po kakršnokoli vrsti monopolnega stališča o tem delu Evrope, marveč da vodijo Italijo, ako se tako odločno zavzema za ohranitev sedanjega političnega položaja v tem predelu Evrope, zgolj nagibi za ohranitev lastne varnosti, ki je bila zmerom osnovni motiv vse njene politike v Sredozemlju. Zaradi tega Italija nikakor ne bo mogla trpeti, ako bi hotel v tem delu Evrope kdo drugi s kakršnokoli motivacijo prisvojiti si takšno pozicijo, ki bi porušila ravnotežje na Balkanu in v Podunavju.

»Messaggero« pravi dalje, da se morajo kot nevarnosti, ki groze prevrniti ravnotežje v tem delu Evrope, smatrati tudi spremembe socialnega značaja, in Italija bi morala napravliti vsem takim spremembam reagirati ravno tako, kakor na izpremembe, ki bi jih lahko prinesel napad na ta del Evrope z orožjem. Vsak tak prevrat namreč prav tako ogroža civilizacijo z neredom, ki ga prinaša, in se mu je zaradi tega prav tako treba upreti.

»Corriere della sera« pravi, da dokazuje spomenica velikega fašističnega sveta na odkrit način, kako je Italija v tem trenutku pri svojem delu budna, oprezna in pripravljena. Sklepi, ki jih bo Italija podzela, bodo izdani v popolni svobodi in edino zaradi obrambe njenih interesov.

Spomenica velikega fašističnega sveta je takšna, da jo morajo dobro premisliti tje vlade, čeprav ne vsebuje nobenih presenečenj, ki so jih nekateri pričakovali.

»Popolo d'Italia« objavlja komentar svojega rimskega dopisnika, ki pravi, da sklepi velikega fašističnega sveta ne dopuščajo nobenega dvoma, kar se tiče po-

litičnih navodil Rima in namenov fašističnega valde glede morebitnih novih zapletov ali razširjenj vojne. Italija ostane trdna na črti, ki jo je določil Mussolini od vsega začetka, ker sloni na okoliščinah in položaju, ki še ni izgubil svoje politične in zgodovinske pomembnosti. Vsi italijanski listi nazivajo to stališče kot najboljše jamstvo, da se ohranijo interesi in pravice Italije.

Nemško odobravanje italijanske politike

Berlin, 9. dec. j. DNE. V svojem komentarju o odločitvah velikega fašističnega sveta piše berlinski »Politische und diplomatische Korrespondenz« med drugim: Točna je konstatacija velikega fašističnega sveta, da je bila zunanja politika, ki jo je Italija vodila od vsega početka sedanjega vojne, povsem pravilna in za Italijo uspešna. S tem, da je Italija ostala »s puško ob nogi« nevtralna, se je preprečila razširitev vojne požara tudi še na druge dele Evrope. To stališče se povsem ujema z željami Nemčije. List pravi, da fašistična Italija in nacionalno-socialistična Nemčija nikakor nimata ambicije, da bi bili povsod navzoči in se povsod vmešavali v zadeve tujih držav. S tem se včasih nič ne doseže, dostikrat pa mnogo izgubi. Italija pa je pokazala, da je prežeta s fanatično voljo braniti se proti sleherni nevarnosti, naperjeni proti njenim življenjskim interesom, kakor je to že tudi dokazala v svojih borbi proti sankcijam. V pogledu take upravičene borbe sta si obe državi osti popolnoma edini. V ostalem pa hoteta obe državi sodelovati z drugimi narodi v prizadevanju po ustvaritvi srgne bodočnosti. Ali je svetu to všeč ali ne, konec koncev bo moral vzeti na znanje izjavo velikega fašističnega sveta, ki znova potrjuje solidnost italijansko-nemškega sodelovanja.

Angleški načrt za svetovni nevtralni blok

Zanimive informacije nemškega lista

Berlin, 9. dec. r. Pod naslovom »Angleški načrti na Balkanu« razpravlja v »Westdeutscher Beobachter« Gilbert Maur o posledicah angleško-francosko-turškega pakta in navaja, da si zamišlja, da v Londonu razvoj položaja na Balkanu takole:

1. Sklicanje nevtralnostne konference vseh jugovzhodnih držav v eni izmed balkanskih prestolnic. Konferenca bi se poznje nadaljevala v Rimu.

2. Konferenci naj bi se predložil predlog, da bi se jugovzhodne države združile v enoten nevtralni blok, ki naj bi nato stopil v najtesnejše sodelovanje s tako zvanim osliskimi državami. Obe skupini pa

naj bi se združili v velik nevtralni blok, ki kateremu bi pristopile tudi ameriške Zedinjene države.

3. Skupna konferenca vseh teh nevtralnih držav naj bi nato sestavila mirovne predloge, ki bi bili v skladu z angleškimi mirovni pogoji.

Te načrte pa je prekršila Italija, ki je odločno odklonila sodelovanje pri tej akciji. Tudi jugovzhodne države so spoznale nevarnost takega kolektivizma in zasluga Italije je, da se je ohranila na tem področju sistem dvostranskih pogodb. Nemčija le iz daljave spremlja to igro Anglije, ker je glede prestiža v jugovzhodni Evropi nezainteresirana.

Nemci o istovetnosti ruskih in italijanskih interesov na Balkanu in v Sredozemlju

Berlin, 9. dec. r. V tujakšnih krogih zelo skrbno zasledujejo prizadevanja angleške in francoske politike na Balkanu in tudi vsa vprašanja, ki so v zvezi z odnošaji Rusije in Italije do jugovzhodne Evrope. Pozornost je zbudilo v tem pogledu pisanje revije »Wille und Macht«, ki piše med drugim:

Moskva v jugovzhodni Evropi in na Dunavu ne nastopa več kot osvajaalec, odkar se je zaustavila na dogovorjeni črti na dosedanjem poljskem prostoru in je s tem vsaka nadaljnja politična ali teritorialna ekspanzija v tej smeri izrecno ustavljena. Rusija je tudi napram Rumuniji izjavila, da besarabskega vprašanja ne smatra za aktualnega. Kar se tiče Madžarske, ki je postala sosedja Sovjetske unije, se z moskovske strani naglašja, da ne obstajajo nikakoli nasprotja, nego samo možnost tesnega gospodarskega sodelovanja. Politika Moskve napram Balkanu

se omejuje v galvne na to, da odrija Anglijo od Dardanel, kjer si hoče Anglija ustvariti novo oporišče za svoje operacije. Italija in Sovjetska Rusija hočeta na Balkanu mir. Italija hoče preko tega na Sredozemskem morju reducirati vpliv in prestop obeh zapadnih velevali, ki je prav tako tudi želja Sovjetske unije. Stališče Rima se tudi popolnoma sklada s stališčem Nemčije. Nemčija na Balkanu nima nikakih življenjskih interesov, marveč želi ohraniti tam samo svoje važne gospodarske interese ter svoje trgovinske stike še bolj poglobiti.

Nova sovjetska zagotovila Rumuniji

Bukarešta, 9. dec. AA. (Reuter) Sovjetski odpravnik poslov Kauldjev je obiskal zunanega ministra Gafencu in mu sporočil,

da se pojavljajo pomisleki, na kakršne smo pokazali. Sporočeno je nadalje, da namerava vlada potem, ko bo sama že končno precizirala besedilo novega zakona, pozvati na konzultacijo tudi opozicijo. Seveda bi taka konsultacija imela smisel le pod pogojem, da bi se iznešeni argumenti in morebitni spreminjalni predlogi tudi uvaževali. Predvsem pa smatramo za neobhodno, da se projekt zakona, kadar bo dobil svojo zaključno redakcijo, objavi in omogoči stvarna diskusija v javnosti. Gre za veliko stvar in zakon mora v največjem interesu države dobiti obliko, da bo splošno priznan kot pravilna osnova za doseg čim popolnejšega izraza resnične narodne volje. Karkoli bi v tem oziru bilo opuščeno, se utegne nemilo maščevati. Danes ni čas, da bi ustvarjali pogoje za poznejše trditve, češ da odločitve našega narodnega zastopstva niso bile izrečene na podlagi nepovratne narodne volje.

da znani članek v listu komunistične internacionale ne odgovarja smernicam sovjetske zunanje politike. Rumunski uradni krogi so sprejeli to sporočilo z zadovoljstvom na znanje.

Bukarešta, 9. dec. p. Rumunski zunanji minister Gafencu je sprejel danes odpravnik poslov sovjetskega poslanstva, ki mu je izjavil, da članek Borisa Stepanova, objavljen v mednarodni komunistični reviji, ki je izvalil absurde komentarje v tujem tisku, ni v skladu s političnimi smernicami Sovjetske unije in ne izraža pravih odnosov med Rusijo in Rumunijo.

Ta izjava je izvala v rumunskih političnih krogih znatno pomirjenje. Kakor znano so članek Borisa Stepanova, ki je v ostalem po poreku iz Dobruže, objavile mnoge radio postaje ter je med drugim zahteval od Rumunije, naj odstopi Sovjetski Rusiji vojno pristanišče v mestu Dunava kakor tudi da naj bi Rumunija sklenila s Sovjetsko Rusijo pakt o nenapadanj, kakor so ga sklenile baltiške države.

Grozeče razpoke med Moskvo in Berlinom?

Švicarska sodba o odnošajih med Nemčijo in Sovjetsko unijo po sovjetskem napadu na Finsko

Bern, 9. dec. j. (Havas). Berlinski korespondent švicarskega informacijskega urada v Bernu poroča zanimive podrobnosti o naraščajoči vzemirjenosti, ki jo zadnji čas kažejo nemški diplomatski krogi glede na naraščanja ruskega političnega vpliva na severu in vzhodu Evrope. Tako pravi dopisnik, da se Nemčija navidezno sicer še zmerom strinja z ruskimi podvigi, toda oficijelni komunikacije nemške vlade nič več ne izražajo posebnega navdušenja zanje. Nemška supremacija na Baltiku je za rajh slej ko prej življenjskega pomena. Nemčija, tako trdijo listi, ne bi smela dopustiti, da postane baltik za Nemčijo grozeča trdnjava, kakor se to zdaj dogaja. Obvladanje Finske bi prineslo Sovjetski uniji tudi pomorsko hegemonijo na Baltiku, v katerem je Nemčija že poprej nekatere obrobne države prostovoljno prepustila ruskemu vplivu.

Vprašanje je, — nadaljuje švicarska agencija — ali pohod na Finsko ne pomeni prve razpoke v nemško-ruskih trgovinskih odnošajih, zakaj v tej vojni je potreba Rusije po industrijskih surovinah silno narasla, sovjetska transportna sredstva pa komaj še zadostajo za prevažanje sovjetskih čet ter za njih oskrbo.

Finska pritožba pred Društvom narodov

Razprava v plenarni skupščini se bo začela v ponedeljek — Nova preizkušnja za Društvo narodov

Ženeva, 9. dec. s. (Reuter.) Danes opoldne so se razširile vesti, da na današnja seja Društva narodov najbrže odložena do ponedeljka, ker finski delegat Holsti še ni bil pripravljen, da bi podal svoje poročilo. Dopoldne so imele mnoge delegacije privatne konference. Podtajiški angleškega zunanjeja ministrstva Butler je konferiral s finskim delegatom Holstijem.

Popoldne se je kljub nasprotnim napovedim vršila zaupna seja sveta Društva narodov, ki pa je trajala samo sedem minut. Druga zaupna seja je bila sklicana za ob 18. Zvečer se bo vršila javna seja.

Na svoji zaupni seji je svet sklenil, da stavi pritožbo finske vlade proti sovjetskemu napadu na dnevni red zasedanja skupščine Društva narodov v ponedeljek. Seji je predsedoval belgijski delegat Carton de Villard. Poleg finskega predloga za intervencijo Društva narodov v sedanjem sporu med Rusijo in Finsko bo na dnevnem redu tudi razprava o nekaterih drugih vprašanjih in o proračunu, ki bo znatno zmanjšal. Sovjetskega delegata, Surića na tej seji sveta ni bilo.

Pariz, 9. dec. AA. (Havas) »Prvkrat se budi vest nekaterih držav, pravijo listi v zvezi z današnjo sejo sveta DN. »Figaro« zahteva, naj zavzame Francija in Velika Britanija pošteno stališče. Mi moramo naša dela priključiti po naših besedah, pravi list. Ženeva nudi danes svetu veliko preizkušnjo za svetovne moralne sile. List pripominja, da pričakujejo narodni socialisti francosko-britanski sklep v Ženevi, da bi mogli na podlagi tega izjaviti vsemu svetu: Glejte Francija in Velika Britanija postavljata Nemčijo na obtožni klop, ker je napadla Poljsko, toda tega ne store s Sovjetsko Rusijo, ki se je vrgla na Finsko. Francija in Velika Britanija bi radi pridobile naklonjenost sovetov. To je dokaz, bodo rekli Nemci, da se brigata zavezništva samo za svoje egoistične namene. »Jour« meni, da se po vsem sodeč ne bo pojavila nobena opozicija proti izključitvi Sovjetske Rusije iz DN. »Victoire« se najprej bavi s izrazi simpatij za Finsko, nato pa razpravlja o tem, katere države bi mogle Finski nuditi pomoč. List meni, da so tu

General Weygand v Parizu

Bruselj, 9. dec. r. V Pariz je decela nepričakovano prisel general Weygand iz Beyrutha. Takoj po svojem prihodu je obiskal vojnega ministra Daladiera, s katerim je imel dolg razgovor, nakar je sledila še skupna konferenca z generalom Garmelinom. Dejstvo, da je general Weygand tako nenadno zapustil svoje važno mesto na Bližnjem vzhodu, daje povod za različne domneve. Jasno je le to, da ne gre toliko za položaj v francoski Siriji, kakor za najnovejši razvoj v Turčiji, glede katere izraža francoski tisk precejšnjo zaskrbljenost. General Weygand se že od zbiranja vojne sem stalno mudi v Prednji Aziji, in je določen za vrhovnega poveljnika v Siriji nastanjenih francoskih čet ter bo v danem primeru prevzel poveljstvo združenih angleških in francoskih čet na Bližnjem vzhodu. Njegov nenadni prihod v Pariz spravlja zato v zvezo s poslabšanjem odnošajev med Ankaro in Moskvo.

Grozeče razpoke med Moskvo in Berlinom?

Švicarska sodba o odnošajih med Nemčijo in Sovjetsko unijo po sovjetskem napadu na Finsko

Pariz, 9. dec. j. (Havas). Glede nemškega stališča v rusko-finskem sporu poročajo iz dobro informiranih berlinskih političnih krogov, da je prišlo v dosedanjem službenem zadržanju Nemčije do divergenca med nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom in Göringom. Vendar pa v političnih krogih ne dvomijo, da bo nemška zunanja politika napram Finski tudi v bodoče uravnavana v skladu z nemško-ruskim sodelovanjem.

Herderjev institut v Rigi zaprt

Kodanj, 9. dec. br. »Telegraaf« poroča, da je bil v Rigi zaprt Herderjev institut, ki so ga za Nemece v baltičskih krajih ustanovili leta 1921. Na njem je delovalo 32 baltičskih nemških znanstvenikov ter mnogo asistentov.

Gospodarska pogajanja med Nemčijo in Švedsko

Stockholm, 9. dec. s. (Reuter). Nemško-švedska trgovinska in gospodarska pogajanja, ki so bila nedavno prekinjena, bodo v ponedeljek v Berlinu zopet obnovljena.

Finska pritožba pred Društvom narodov

Razprava v plenarni skupščini se bo začela v ponedeljek — Nova preizkušnja za Društvo narodov

v prvem redu skandinavskih držav in med njimi švedska, ki je najmočnejša in v najbolj ugodnem položaju. Švedska bi imela finančno in industrijsko pomoč vseh držav, ki se ne izčrpajo v vojni z Nemčijo. Če bi bile skandinavske države napadene od Nemčije zato, ker bi nudile Finski pomoč, bi položaj dobil nov element, ker bi skandinavske države že s tem kot sovražnice Nemčije postale zaveznice Francije in Velike Britanije. List končuje, da se je Finska prevarila, ker je potrkala na ženevska vrata, ker bi morala potrkati na vrata Stockholma, odkoder bi prišla avtomatsko pomembna pomoč.

Akcija za izključitev Rusije iz Društva narodov

Ženeva, 9. dec. o. Akcija, da bi se Sovjetska Rusija izključila iz Društva narodov se je v zadnjem času še pojačila. Zvedelo se je, da bo francoska delegacija podprla predlog Argentine v tem smislu. Verjetno je, da se mu bo pridružila tudi angleška delegacija. V ženevskih diplomatskih krogih menijo, da Sovjetska Rusija ne bo počakala na izključitev, temveč bo že prej napovedala svoj izstop iz Društva narodov.

Nemci kupujejo rumunske delnice

Bukarešta, 9. dec. p. Prizadevanja nemških gospodarskih krogov v Rumuniji, da bi sodelovali pri rumunskih petrolejskih družbah, so dovedla do ugodnega rezultata. Nemci so kupili 135.000 delnic rumunske petrolejske družbe IRDP, ki ima mnogo sond v najboljših rumunskih petrolejskih revirjih. Zanimivo je, da stanujejo v hotelu v Bukarešti, kjer se je nastanil še nemški gospodarski delegacije dr. Codrus, tudi dva visoka angleška funkcionarja in sicer zastopnik angleškega ministrstva za gospodarsko vojno Ricard Bridge, manj zastopnik angleškega finančnega ministrstva Edmund Holbek, ki sta podzvele vse, da bi preprečila dobavo surovin iz Rumunije Nemčiji.

Sovjetska blokada Finske brez stvarnega pomena

Finski izvoz je bil že prej zaradi nemške zapore popolnoma onemogočen in ga zato sovjetska blokada ne more še bolj prizadeti

Moskva, 9. dec. j. (Tas) Sovjetski listi pozdravljajo blokado, ki jo je sovjetska vlada napovedala Finski, ter zavračajo finske proteste, češ da blokada v nobenem pogledu ni utemeljena ter da je v nasprotju z mednarodnim pravom. Listi pripominjajo, da blokada nikakor ni naperjena proti interesom finskega naroda, ker je sovjetska vlada doslej ob vsaki priliki pokazala kako so ji interesi prav tega naroda pri srcu. Namen blokade je streti zgolj nesmiselni odpor finske vlade, ki še zmerom ne more razumeti, da so njena dejanja in njena politika proti interesom finskega naroda. Posebno neumestno pa je, ako se finskim protestom zaradi blokade pridružujejo tudi Anglija in Francija, ki prav tako izjavljata blokado proti Nemčiji in sovjetskemu protestu proti temu nista hoteli vzeti niti na znanje.

Helsinki, 9. dec. j. (Fin. tel. ag.) V zvezi z blokado, ki jo je začela sovjetska mornarica izvajati nad finsko balo, pripominjajo finski gospodarski krogi, da za finsko gospodarstvo to ne pomeni nikakega dodatnega gospodarskega udara, ker je bil finški izvoz že pred razglasitvijo blokade skoraj popolnoma onemogočen. Kako se je za-

radi napada Sovjetske unije na Finsko zmanjšala njena zunanja trgovina, najbolje dokazuje izvoz finskega papirja in celuloze, ki spada med glavno finsko izvozno blago. Čeprav je finska industrija celuloze in papirja, ki je s svojimi izdelki v veliki meri zalagala Evropo in mnoge prekomorske države, le malo zmanjšala svojo proizvodnjo, je izvoz papirja in celuloze že od početka vojne popolnoma zastal. Izvoz tega blaga je namreč šel skoraj izključno po morju. Od začetka sovražnosti, zlasti pa od tedaj, ko je Nemčija s svojimi minami zaprla izhode iz Vzhodnega morja, je postal izvoz popolnoma nemogoč. Razen tega je Nemčija zaplenila na raznih nevtralnih ladjah nad 20.000 ton finskega papirja in celuloze ter je v svojih lukah zadržala 15 finskih parnikov, ki so prevažali to blago. Finska si je zelo prizadevala vsmeriti svoj izvoz preko Norveške, toda ta pot se je izkazala za predolgo in predrago in razen tega prihaja v poštev samo za papirnice, ki obratujejo na skrajnem severu države. Prav tako je silno težaven izvoz preko Švedske. Zato je bila Finska tudi brez ruske blokade že dalje časa skoraj popolnoma izločena s svetovnih tržišč.

Napadi sovjetske vojne mornarice na finsko obalo

Mornarica in vojska na kopnem nastopata po enotnem načrtu — Njun prvi glavni cilj je, Finsko popolnoma odrezati od Švedske in Norveške

Oslo, 9. dec. j. (Norske Telegrambyro) Novost v razpletu finsko-sovjetske vojne je pomorska blokada Finske, ki jo je začela sovjetska vojna sila izvajati v petek 8. t. m. s svojim baltičkim brodom in letalstvom. Videti je, da ima blokada ne samo namen onemogočiti sleherni pomorski trgovinski promet s Finsko, ampak da je še bolj njen namen podpreti operacije sovjetske vojske na kopnem v prvi vrsti s ciljem, da se preseka zveza med Finsko in Švedsko. Sovjetske ladje se bodo poskušale mimo Alandskih otokov, ki jih je pa Finska zavarovala s minami, prebiti do skrajnega severa Botniškega zaliva ter presekati železniško zvezo Haparanda — Tornä, po kateri ima Finska edino zvezo s Švedsko. Glede izvajanja blokade so dobile sovjetske ladje nalog, da finskih ladij ne smejo potapljati temveč samo pleniti in spravljati v sovjetska pristanišča.

V zvezi z blokado se že opaža velika aktivnost sovjetske mornarice in letalstva vzdolž vse finske obale. Včeraj je in ponovno danes je sovjetsko letalstvo večkrat bombardiralo Hangö, dočim je sovjetska mornarica na več krajih obstreljevala finsko obalo v Finskem zalivu, da bi se tu omogočilo izkrcanje sovjetskih čet. O zasledbi finskega otoka Hoglanda po sovjetskih četah se je podrobno izvedelo, da je bil otok popolnoma evakuiran že pred dnevi ter da je ostalo na njem samo 6 finskih stražarjev. Navzlic temu so sovjetski rušilci in letala 5 dni zaporedoma obstreljevali in bombardirali otok, preden so se na njem v četrtke izkrcale sovjetske čete. Sovjetske operacije vzdolž finske obale, se nadaljujejo, ker bodo skušali Rusi vdreti v Botniški zaliv po morju, preden jim bo led zaprl pot.

Na severnem bojišču, kjer je dobila sovjetska armada zadnje dni velika ojačenja so se tudi včeraj ves dan nadaljevali ogorčeni boji z menjajočimi se uspehom. Današnje uradno finsko poročilo pravi, da se ti boji z vso ljutostjo nadaljujejo ter da imajo sovjetske čete že doslej ogromne žrtve. Po finskih vesteh so Finci potisnili sovjetske čete na nekaterih mestih 3 km nazaj proti severu. Finci trdijo, da nastopajo v sovjetski armadi tudi čete Kirgizov, ki so popolnoma nedorasle podnebju in v rabi orožja, zlasti strojnici, daleč zaostajajo za finskimi četami. Prebivalstvo iz Pečenge in okoliških krajev je bilo evakuirano ter usmerjeno preko meje na Norveško.

V vzhodni Kareliji se položaj, ni bistveno spremenil ter sta oba tabora obdržala svoje pozicije. Središče finskega odpora je trenutno na jezeru Vuoksi. Sovjetsko vojno poročilo od davi navaja, da sovjetske čete v redu napredujejo, dočim finske vesti zaničujejo, da bi sovjeti na tem odseku dosegli tudi najmanjši napredek. Sicer pa tudi sovjetsko poročilo ne navaja nobenih krajev.

V južni Kareliji se nadaljujejo sovjetski naskoki na utrdbeno črto v Istmu, vendar pa odpor te črte še ni premagan. Čeprav so sovjeti tedaj že zadnje dni nekajkrat prodri preko prvih utrjenih točk, so bili zmerom vrženi nazaj. Slabo vreme še zmerom onemogoča tudi na tej črti ofenzivo v večjem obsegu. Sovjetsko letalstvo se je na fronti v vzhodni in južni Kareliji omejevalo zgolj na izvidniške polete.

Boji v zraku in na morju

Helsinki, 9. dec. br. Finci so včeraj in danes razvili živahno delovanje letalstva in vojne mornarice. Finska letala so poletela nad Leningrad. Čeprav so bila obstreljevana, niso spustila na mesto nobene bombe, pač pa so sipala letake. Nepoškodovana so se letala potem vrnila na svoja letališča. Na odprtem morju v bližini Helsinkov so manjša edince finske vojne mornarice napadle sovjetske vojne ladje. Trenutno še ni znano, kakšen je bil izid te borbe. Finski oboroženi motorni čolni so po nekkih vesteh prodri pred luko Kronštad in obstreljevali nekatere njene objekte. Tudi o tem napadu podrobnosti še niso znane. V Kareliji so bile sovjetske čete prisiljene, da so se ustavile pred Mannerheimovo linijo. Splošno sodijo, da bo vrhovno poveljstvo sovjetske vojske poskušalo sedaj, obiti finske utrbe in jih napasti od zadaj.

Morda bodo skušali doseči to na ta način, da bodo pod zaščito svojih vojnih ladij in letal izkrcali svoje čete pri Viborgu.

Napad na Hangö

Helsinki, 9. dec. s. (Reuter) Sovjetska letala so izvedla danes dva bombna napada na mesto Hangö. Število žrtv še ni točno znano, vendar pravijo finska poročila, da so sovjetski letalci slabo merili. Napada sta sledila v kratkem presledku drug za drugim. Le pred prvim napadom je bil dan v mestu letalski alarm in prebivalstvo se je disciplinirano poskrilo v zaklonišča.

Finska poročila

Helsinki, 9. dec. s. (Reuter) Sovjetske čete na Karelijski ozini so dobile danes nova ojačenja ter so izvedle več novih silovitih napadov. Finci pa slej ko prej zagotavljajo, da Mannerheimova črta ni nikjer prebita.

V bližini Pečenge so finske čete danes izvedle v širini 3 km presenetljiv protinapad na sovjetsko vojsko. Finska poročila pravijo, da so imele sovjetske čete težke izgube.

Stockholm, 9. dec. s. (Exchange Telegraph) Na Finskem so se v vzhodnem delu Karelijske ozine vršili včeraj najtežji boji, kar jih je bilo od pričetka sovražnosti. Finci pa ponovno vztrajajo, da so odbili vse sovjetske napade. Na skrajnem severu se nahajajo sovjetske čete po nevtralnih poročilih sedaj približno 18 km južno od Pečenge. Sovjetska posadka ob obali Belega morja v Pečengi šteje baje samo tri bataljone. Finci pravijo, da trdno drže svoje postojanke.

Na morju poročajo o večji aktivnosti finske mornarice. Tako je včeraj finska torpedovka bombardirala sovjetsko vojno luko Kronštad. Po finskih poročilih je imel ta napad uspeh.

Zatišje pred viharjem?

Sovjeti bodo svoje čete proti Fincem podvojili ali potrojili — Izjalovljena pričakovanja moskovskih politikov

Stockholm, 9. dec. z. Relativni mir na finskih frontah je nastal zaradi tega, ker se Sovjeti pripravljajo na ofenzivo velikega obsega. Ofenziva naj bi se pričela istočasno na severu in na jugu, da bi se na ta način oslabil finski odpor. Neprestano se dovajajo na finsko fronto nove sovjetske čete. Dosedaj so se borile proti Finski samo čete 7. armade pod poveljstvom generala Mereškova in sicer 5 pehotnih in ena motorizirana divizija na Karelijski ter 6 divizij pehote ter 1 motorizirana na severni fronti. Sedaj pa nameravajo sovjeti vreti na finsko bojišče še dve armadi. Predvsem hočejo priti v posest glavne železniške proge, da bi na ta način onemogočili zvezo med severno in južno finsko armado. Pri Lieski so sovjetske čete že poskušale večji napad, vendar pa so bile z velikimi izgubami zavrnjene.

Rim, 9. dec. z. Posebna poročevalca »Corriera dela Sera« poročajo iz Helsinkov, da poveljuje armadi, ki je napadla Finsko, general Mereškov, namestnik šefa generalnega štaba sovjetske vojske, ki je bil nekaj kapetan caristične vojske. Kakor se zatrjuje je Mereškov vse do zadnjega trenutka zastopal stališče, da ena sama armada ne bo zadostovala za prodor finske obrambne črte, marveč da bi bilo treba še pred pričetkom ofenzive zbrati na finski meji najmanj trikrat tako močno armado. V Moskvi pa je prodrla stališče Molotova, ki je bil prepričan da bo mogla ena sama armada prisiliti Finsko h kapitulaciji.

Po načrtu moskovskih politikov bi morala pet pehotnih divizij in dve motorizirani diviziji prodreti Mannerheimovo črto. To pa se ni posrečilo. Sovjetska vojska je mogla napredovati komaj za 15 km, a je že pri tem imela ogromne žrtve. General Mereškov si sedaj, ko se je izkazalo, da je bilo njegovo stališče pravilno, prizadeva pridobiti odločujoče činitele v Moskvi za to, da pošljejo na Finsko vsaj še tri armade. Ruska vojska je zašla v skrajno težaven položaj in zaradi neugodnih vremenskih prilik niti ne more dovoljno utrditi zavzetih postojank. Kakor poročajo finski izvidniki, ki vsak dan poletne nad zaledje sovjetske vojske, je zlasti dovoz živil in drugih potrebščin v popolnem zastoj, ker so zaradi silnih snežnih zametov vsa pota, ki vodijo proti Kareliji neprehodna in je tudi edina železniška proga na več krajih razdejana.

Finska letala so včeraj letala na Leningrad letake, ki pozivajo sovjetsko prebivalstvo naj ne zaupa Molotovljevi vladi.

Moskovsko poročilo

Moskva, 9. dec. z. Tas. Stab leningrajskega vojnega okrožja objavlja sledeči komunikacije o vojnih operacijah: Čete leningrajskega vojnega okrožja so 8. decembra nadaljevale z napredovanjem v vseh smereh. V vzhodnem delu Karelijske zemljiske ozine so naše čete, potem ko so včeraj prodrele glavno finsko obrambno linijo ob rečnem sistemu Tajpalinjoki in Vuoksi napredovale dalje proti severu in na obeh boki.

Zaradi neugodnega vremena ni bilo vojaških operacij letalstva, ter so bili izvedeni samo izvidniški poleti.

Moskva, 9. dec. s. (Reuter) Sovjetsko časopisje danes iz neznanih vzrokov ne nadaljuje z napadi proti Finski. Tudi poročila o običajnih protestnih mitingih proti Finski so izostala.

Podpore za Fince

Stockholm, 9. dec. br. Današnji listi poročajo, da je akcija za Finsko v vseh skandinavskih državah dosegla že ogromen obseg. Samo v Švedski so doslej zbrali za 3 in pol milijona kron prostovoljnih prispevkov. V Norveški so ti prispevki dosegli 500.000, v Danski 840.000 švedskih kron.

New York, 9. dec. j. Včeraj so bile v vseh mestih Zedinjenih držav velike manifestacije, v katerih je ameriški narod izražal simpatije za junaški finski narod. In se zavzemal za pomoč v njegovi junaški borbi proti sovjetskemu napadu. V New Jerseyju je začelo uradno zbirati denarne prispevke za pomoč Finski. V kratkem času so nabrali vsoto več tisoč dolarjev. 13 newyorških bankirjev je ustanovilo poseben odbor, ki je poslal vsem ameriškim denarnim zavodom adresu, naj gospodarstveniki Zedinjenih držav izkažejo svoje občudovanje do finskega naroda. Čigar borba naj služi za vzgled vsem tistim, ki še umejo ceniti visoko etično vrednost svobode.

Stockholm, 9. dec. br. Prijave prostovoljcev, ki hočejo na Finsko v borbo proti Sovjetom se še zmerom množijo. V zadnjih dveh dneh jih je bilo na Švedskem okrog 500. Med njimi je kot prvi tudi Anglež James Back.

Italijanski bombniki

Stockholm, 9. decembra. AA. (Reuter) Po vesteh iz Helsinkija so se pojavili včeraj nad mestom težki bombniki, ki jih ni bilo mogoče videti ter je zaradi tega zavladal strah. Se večje presenečenje pa je nastalo, ko protiletalsko topništvo ni začelo streljati. Nazadnje se je ugotovilo, da so to letala, ki so bila poslana iz Italije in ki so izvršila poskusni let.

Že 100 tankov uničenih?

London, 9. dec. br. Finski poslanik v Londonu je danes izjavil novinarjem, da se je število sovjetskih tankov, ki so jih finske čete uničile v prvih dneh ob pričetku vojne, povečalo že na sto.

Upor proti sovjetom na Poljskem?

London, 9. dec. p. Po poročilih z rumunskih meje je prišlo do upora proti sovjetskim četam v petrolejski pokrajini Drohobica. V znak protesta proti sovjetskim oblastem, ki so bile nedavno vzpostavljene, so uporniki napadli sovjetske čete ter jim povzročili precejšnje izgube. Več ranjenih sovjetskih vojakov in oficirjev so prepeljali v bolnišnico v Lvovu. Trdijo tudi, da so industriji v Lodzu naprosili sovjetske oblasti, naj uporabijo ves svoj vpliv, ki ga imajo pri nemški vladi, da bi lahko presečili svoje tvornice z ozemlja, ki ga je okupirala Nemčija. Večina teh tvornic je v židovski posesti. Kakor znano, židje mnogo trpe, odkar je prišla na zasledeno ozemlje Gestapo. Pravijo, da so sovjetske oblasti pristale na to, da se prenesejo tvornice iz Lodza v mesto Kalezijo.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vasa važno vprašanje zanima očito vse, ki trpe na astmi, katarju pljučnih vrhov, zastarelem kašlju, zasledeni dolgotrajni hripavosti in hripi, a doslej še niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe pri nas

POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI

izpod peresa gosp. dr. med. Gutmanna. — Treba je pisati samo karto (frankirano s 2 din) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., Berlin 614, Müggelstrasse Nr. 25-25a.

Odobreno od min. soc. pol. sanitetsko oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1936

Tudi švedska in norveška sta ogroženi

Sumljivi zemljevidi pri ujetih sovjetskih oficirjih
Moskovski demanti — švedski listi

Oslo, 9. dec. z. Nervoznost zaradi napada na Finsko stalno narašča, zlasti odkar so Finci pri ujetih sovjetskih oficirjih našli zemljevide in načrte iz katerih je razvidno, da so Rusi že davno sklenili tudi napad na Švedsko in Norveško ter da hočejo prodreti vse do Atlantskega Oceana. Zatrjuje se, da so bile v Rusiji že poletni razširjene karte na katerih je bil velik del Švedske in Norveške označen kot rusko ozemlje. Ni dvoma, da bo vse to vplivalo tudi na stališče, ki ga bodo skandinavske države zavzele v Ženevi.

Stockholm, 9. dec. z. »Švedski narod z vsakim dnem bolj spoznava, nevarnost, ki mu grozi zaradi sovjetskega napada na Finsko. Če bodo mirno dopustili, da okupirajo Finsko in prodirajo dalje na Norveško, potem bo ogrožena tudi Anglija. Tako piše glasilo večinske švedske stranke »Sozialdemokraten«, ki se ob enem zavzema za čim boljše izzraditve švedske narodne obrambe in za finančno podporo Finski, s katere usodo je povezana tudi usoda ostalih nordijskih držav. Vojni minister Sköld je na nekem zborovanju naglasil, da mora biti Švedska budno na

straži, kajti če se Sovjetski Rusiji posreči podjarmiti Finsko, potem tudi Švedski ne bo preostalo nič drugega, kakor da se brani. Šef generalnega štaba podpolkovnik Ehrenwerth pa je izjavil, da je sicer zelo lepo, če iz humanih razlogov poplirajo Finsko, toda to ni dovolj. V boju mora Finska zavrniti napad, ji je potrebna izdatnejša in tvornejša pomoč. Švedska je že sedaj ogrožena, a bo še huje, če Finska podleže. Zato je dolžnost Švedske, da iz lastnega interesa prisloži Finski na pomoč.

Moskva, 9. dec. p. Ameriška časopisna agencija »United Press« je objavila, sklicujoč se na izjave finskih oblasti, vest, po katerih so pri ujetih sovjetskih vojaških našli zanimive dokumente, na katerih so imeli zabavne črte, ki so govorile o bombardiranju iz zraka Alandske otoke in vzhodno švedsko obalo. Agencija »United Press« je pristavila, da je to jasen dokaz, da namerava Sovjetska Rusija razširiti svoje operacije do obale Atlantskega Oceana. Tas izjavlja, da je pooblaščenca urotoviti, da je poročilo agencije »United Press« neresnično in povsem izmišljeno.

Tajno angleško orožje?

Senzacija londonskih listov — Četrta milijona novih vojakov v Angliji

London, 9. dec. p. Vsi današnji listi objavljajo pod velikimi naslovi poročila o tajnem orožju, s katerim baje razpolaga angleški generalni štab, ki ga pa doslej še ni uporabljal v vojni. S poluradnega mesta zatrjujejo, da predstavlja to orožje važen činitelec v obrambi angleške obale pred letalskimi napadi. V zvezi s tem spravljajo znatne izgube nemškega letalstva ob priliki nedavnih potkusov letalskih napadov na angleške luke. Tako je 8 nemških bombnikov skušalo te dni bombardirati neko luko v bližini Edinburgha in menijo, da se nobeno izmed teh letal ni vrnilo na svoje oporišče.

London, 9. dec. sj. (Reuter) V angleških uradih se je danes prijavilo 250.000 vojnih obveznikov od 20—23 leta, ki so bili nedavno v tretji etapi pozvani pod orožje. Ni pa pričakovati, da bi jim bilo treba vojno službo dejansko nastopiti pred novim letom. Pozivu v vojno službo se je odzvalo nepričakovano veliko število rekrutov. Včeraj se je pred uradi za novacneje v vsej Angliji vpisalo v vojaško službo blizu četrta milijona mladenčev. Od vpeljave obvezne vojaške službe je bil to zdaj tretji kontingent rekrutov, oziroma drugi poziv s kraljevo proklamacijo od početka vojne. V četrta prvih pozivih junj in odnosa oktobra se je prijavilo v vojno službo vsakokrat približno po 200.000 mož.

London, 9. dec. s. Reuter. Letala obalne zaščite opravljajo sedaj tudi človekoljubno delo. Med tem, ko so navadno čuvali v nekaterih svetilnikih v sedanjem letnem času za več tednov odrezani od ostalega sveta, jih letala obalne zaščite pri svojih poletih zalagajo redno dnevno s časopisi in knjigami, ki jih mečejo v posebnih zavojih.

Uradna vojna poročila

Pariz, 9. dec. AA. (Havas). Poročilo vrhovnega poveljstva z dne 9. decembra se glasi:

Topniško in pehotno delovanje na raznih točkah bojišča.

Pariz, 9. dec. br. Nocoj je vrhovno poveljstvo francoske vojske objavilo naslednje 193. vojno poročilo:

V splošnem je dan mirno potekel. Na obeh straneh so bile v akciji izvidniške čete. Nekaj napad sovražnika je ostal brez uspeha.

Berlin, 9. dec. AA. (DNB). Vrhovno poveljstvo objavlja:

Na zapadnem bojišču je bilo ponekod nekaj bolj živahnega topniškega streljanja. Med Mozelo in Renom so bile jugozapadno od Merhiga na francoskih tleh razbite tri podzemne kaverne, medtem ko so bile tri druge razbite in so postale neuporabne. Letalske sile so v ojačeni meri izvršile izvidniške polete v glavnem nad zapadno in srednjo Francijo. Nemška letala so bila na raznih krajih preganjana od lovcev in protiletalskega topništva, toda izgub ni bilo nobenih. Britanska admiraliteta potrjuje torpediranje rušilca »Jersey«, ki ga je torpedirala nemška podmornica 7. decembra.

Pariz, 9. dec. s. (Reuter). Nemci so na zapadni fronti ob Mozeli poskušali danes več patrolnih napadov, ki pa so bili vsi odbiti. Včeraj je nemško letalo s strojno obstreljevalo francoske postojanke ob Renu, vendar ni prizadelo francoskim četam nobenih žrtv.

Na morju

London, 9. dec. AA. (Reuter) Neuradno sporočajo, da so britanske pomorske in letalske sile potopile doslej 40 nemških podmornic. Kakor je znano, je imela Nemčija v začetku vojne samo 60 podmornic. Isti krogi poudarjajo, da temelji ta račun na poročilih po katerih so bile pretekli teden potopljene 4 nemške podmornice.

London, 9. dec. s. (Reuter) Ob zapadni angleški obali je nemška podmornica s torpedom potopila angleški parnik »Brandon« (6.600 ton). 9 članov posadke je mrtvih, ostalih 43 je rešenih.

V Severnem morju je bila v četrtek zvečer potopljena danska premogovna ladja

»Scotia« (2.400 ton). Vseh 21 članov posadke je mrtvih.

Angleške vojne ladje so zajele nemški parnik »Heinrich Oldendorf« (3.600 ton) in ga pripeljale v neko angleško luko. Skupno je bilo od začetka vojne sedaj zajetih od angleške mornarice že 19 nemških ladij.

Tokio, 9. decembra. AA. DNB. Iz službenih krogov se izve da dosedaj ni nobenih nadaljnjih vesti o usodi velike japonske tovarne ladje Azuma Maru (6.645 ton). Ladja je v petek zadnjičkrat dala ob škroki obali znake SOS. Ladja je plula iz Rotterdamu preko Amerike na Japonsko.

Nemška ladja

žrtve nemške mine

Kodanj, 9. decembra. AA. (Havas). Nemška motorna ladja Odensee je zadel ob nemško mino v bližini Langelanda. Ladja se je takoj potopila. Zlji se, da je našla pri tem smrt tudi vsa posadka, ki je štela 5 ali 6 moč. Več trgovskih ladij je odplulo na kraj nesreče.

Upokojen general

Beograd, 9. dec. p. Službeni »Vojni list« objavlja ukaz, s katerim je bil upokojen in preveden v rezervo divizijski general Dimitrije Živković.

Obletnica Pašičeve smrti

Beograd, 9. dec. p. Na novem pokopališču je bila danes zadušnica ob 13-letnici smrti Nikole Pašića. Prisostvovali so ji vsi člani glavnega odbora narodne radikalne stranke, v imenu JNS Peter Živković, Jovan Banjanin in Ilija Mihajlović, zastopniki demokratske stranke in mnogi drugi ugledni politiki.

Iz kmetijske službe

Beograd, 9. dec. p. Za načelnika živilno-rejskega oddelka v ministrstvu za kmetijstvo je bil imenovan ing. agr. Josip Zidanšek, doslej načelnik kmetijskega oddelka pri banki upravi za vrbasko banovino. Napredoval je za višjega veterinarskega pristava 7. pol. skupine pri kosaniškem sresnem kmetstvu Vladimir Modrijan.

Papeški nuncij v Zagrebu

Zagreb, 9. dec. o. Dne 7. t. m. je prispel iz Rima v Zagreb papežev nuncij v Beogradu Ettore Felice, ki se je nastanil v nadškofijski palači. Danes opoldne je odpotoval dalje v Beograd.

Izvoz naše pšenice v Italijo

Split, 9. dec. o. Včeraj je odplul iz splitske luke italijanski parnik »Alicia«, ki je ukrkal 570 ton pšenice za Italijo. Prav tako je odplul tudi italijanski parnik »Violetta« z 275 tonami pšenice. Za Italijo ukravajo pšenico tudi parniki »Vranjica«, »Konstanca« in »Juana«. To pšenico pošilja v Italijo Prizad.

Razpisano docentsko mesto

Beograd, 9. dec. p. Rektorat ljubljanske univerze razpisuje mesto docenta za meteorologijo. Prošnje se vlagajo do 31. januarja leta 1940.

Sneg na Vozuvu

Rim, 9. dec. AA. (Havas). Po okoliških hrih je padel sneg. Tudi Vozuv je pod snegom.

Komunistična zarota

Eliz de Janeiro, 9. dec. s. (Reuter). Brazilska policija je aretirala 100 komunistov, ki so obtoženi zarote proti varnosti države.

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno oblačno v vsej državi, nekoliko vedro v zapadnih in severnih krajih. Vedro vreme bo prevladovalo tudi na spodnjem primorju. Ponekod utegne snežiti.

Od črnega do Belega morja

Spomini jugoslovenskega dobrovoljca iz svetovne vojne

Na ljubljanski univerzi je v službi g. Rudolf Zeleznik, ki je v svetovni vojni zasel v rusko ujetništvo in nato vstopil v vrste jugoslovenskih dobrovoljcev. Objavljamo v naslednjem prvi del njegove odisejane od Črnega k Severnemu morju, kjer je potem preživel več mesecev v Pečengi, v kraju, ki je v sedanji vojni tako zaslovel. Drugi del opisa objavimo prihodnjo nedeljo. Uredništvo.

Ko sem se poleti 1916 kot ruski vojni ujetnik na posestvu generala Harine, ki se je v nedolgi razprostiti pri vasi Vesjolyje Terni v jekaterinoslavski guberniji, prijavil za aktivnega dobrovoljca v dobrovoljski korpus Srbov, Hrvatov in Slovencev v Odesi, kamor sem odpotoval iz Verhnjega Dnjeprvska, še sanjal nisem, da je to začetek velike odisejane, preden bodo moje oči po velikih blodnjah križem sveta zopet zagledale svojo drago rodno Itako. Tudi nisem mislil, da bom že čez dve leti osebnostno na pozorišču sedanjih ljutih in brezobzirnih bojev med Finci in Rusi na skrajnem severu sedanje Finske, v Pečengi, kjer se zemeljska obla tako tesno stika z nebesnim svodom.

Po tako hitrem zlomu Romunije ter po uspešni boljševiški revoluciji se je naglo razkrojila in zrušila tudi fronta in Nemci so se jeli nevarno bližati Odesi sami. Treba je bilo pohiteti, se jadrno podvizati in čimprej zapustiti Odeso, če nismo hoteli za le prenikajočo ceno tvegati svojih veleizdajalskih glav, in to v mestu med tolikimi frontami, da nihče ni vedel, kdo je s kom in proti komu. V svitu krvave prevratne zarje je bilo nevarno hoditi po mestu; posebno ponoči je bilo v mestu in okolici vsak čas slišno streljanje med boljševiki in Ukrajinci, ki so bili proti njim. 1. decembra 1917. so boljševiki iznenada napadli Odeso, ki so jo za vsako ceno hoteli zavzeti, toda vsi njihovi siloviti napadi so bili zaman. Drugi napad velikega sloga so izvršili 10. januarja 1918. in strašni boji za posest važnega obmorskega mesta so trajali tri dni in tri noči. Po razorenih cestah so blazno dreveli oklopni avtomobili in streljali vseprek. Najbolj vroči boji so se bili okoli poslopja železniške postaje. Bojna sreča se je obračala na boljševiško stran v nemali meri po zaslugi mornarjev, ki so na važne točke streljali s težkimi to-

na jugu oznanja že pravo pomlad. Več tednov smo brezupno stali in čakali na tej postaji, kar nikakor ni bilo prijetno, ker v nas vseh je bila ena sama velika neodoljiva želja: naprej, samo naprej do cilja, čim bliže domovini, zaenkrat vsaj do — Soluna k svojim bojnim drugom.

V tem kraju sem bil priča strašnega dogodka, ki se mi je najgloblje zarezal v spomin za vse življenje. Prav za prav sta bila dva. Prvi se je pripetil nekega večera, ko je komaj dvajset metrov pred menoj legel mlad dobrovoljec Bosanec na železniške tračnice pred premikajočo se lokomotivo, ki ga je dobesedno prerežala na dve. Kakor marsikaterega drugega, se je tudi njega lotila neutešna bolelost domotožja, da je siromak obupal nad povratkom v domovino, ki smo se ji vedno bolj oddaljevali, a vsi smo hrepeneli iztežati roke k nji kakor proti obljubljeni deželi.

Še mnogo bolj tragična in pretresljiva nesreča pa se je primerila nekoliko dni kasneje in ki sem ji žal bil za pričo. Kakor po navadi sem tudi ta večer prebil pri naših častnikih Slovincih, ki so bili nameščeni v osebnih vozovih poleg srbskih in hrvatskih. Bili so Hudna, Longer, Slajmer, Terstenjak, Albert, Tolazzi in drugi. Ko sem se vračal od njih v svoj vagon, nisem šel ob našem vlaklu, temveč, ne vem zakaj, prestopil en tir in šel ob njem. Kar začujem, da s postaje, ki je bila od našega vlaka oddaljena približno kilometer, sopiha brz vlak. Ustavim se in stopim na naslednji tir, hotoč počakati, da odpelje vlak mimo. Na nasprotni strani pa je stal naslonjen na naš vagon neki Slavonec iz okolice Osljeka. Prigovarjal mi je, naj grem k njemu. Odgovoril sem mu, da bom počakal kar na svojem mestu, in tako sem tudi storil. Medtem ko sem gledal v smer prihajajočega vlaka, sem uzel v srednjem vagonu neko svetilkanje in ko se je vlak že zelo približal, sem z grozo opazil, da se mu je vnela os, toda pomoči in preprečitvi ni bilo več mogoče, katastrofa je bila neizbežna. Nekoliko metrov od naju so se vlaku odrgali trije vagoni — dva pelje brz vlak s seboj dalje, ki se iztirila in zgodi se najhujše: prvi voz udari ubogega Slavonca naravnost v glavo, da so se možgani razleteli in obrzgal kolo vagona, kar je bilo vidno še naslednji dan. Ta voz je udaril še v onega, ob katerega se je nesrečnik naslonil, ter ubil še enega dobrovoljca, ranil jih pa šest ali sedem. Kakor vsi vlaki tedaj, je bil tudi ta brz vlak prenapolnjen, da so stali vojaki, ki so se vračali s fronte, po hodnikih in pločnikih, in dvema, ki sta stala na vhodnem pločniku, je odrgalo obe nogi. Od groze sem se zrušil. Zanesli so me v vagon omedlelega, da sem se šele po dolgem času zavedel in dobrodu spoznal, kako sem le po čudežnem naključju ušel iz objema smrti, ako bi se bil odzval vabilnim klicem nesrečnega Slavonca. Od tedaj sem čutil, da mi živci niso več v redu: bde in spe sem imel pošastne privide teh grozljivih dogodkov. Nesrečni, zame brezimeni Slavonec je bil poročen in mogoče niti danes

Računati je treba!

Kdor pride iz LJUBLJANE, MARIBORA ali kakšnega drugega kraja nakupovat v CELJE v TRGOVSKI DOM STERMECKI, kupi tako poceni, da mu je vožnja zastonj.

	Din				Din		
Volneno za damske obleke	31	25	23	Moške bombažaste nogavice	10	6	3
Sukno za moške obleke	115	88	45	Moške volnene nogavice	17	13	9
Kamgarn za moške obleke	162	131	94	Čevlji za dame	182	148	80
Barhent tiskan za obleke	14	11	8	Čevlji za gospode	238	132	93
Barhent vzorčasto tkan	14	12	11	Čevlji za otroke	85	53	26
Flanel za perilo	12	9	7	Obleke za dame	240	139	88
Belo platno za perilo	11	9	7	Obleke za gospode	407	260	200
Belo platno za prtiče	29	23	21	Plašči za dame	480	340	290
Belo platno za prevlake	35	29	27	Suknje za gospode	790	550	400
Volneni damski telovniki	110	71	48	Hlače za gospode	120	68	49
Volneni moški telovniki	80	44	22	Klobuki za gospode	86	60	38
Kombineže iz umetne svile	58	32	24	Klobuki za dame	68	40	29
Damske hlače iz um. svile	28	17	15	Moške srajce bele	49	32	24
Damske triko hlače	30	19	17	Moške srajce cefir	45	36	31
Damske triko rokavice	21	13	8	Moške srajce flanel	40	31	24
Damske »Nappa« rokavice	70	68	58	Moške srajce oksford	29	24	18
Damske flor nogavice	21	12	6	Samoveznice	12	10	7
Damske svilene nogavice	32	23	13	Žepni robci — tucat	69	38	23
Moške triko rokavice	19	16	8	Ročne torbice za dame	66	38	26
Moške »Nappa« rokavice	65	60	58	Moški dežniki	74	49	30
				Damski dežniki	53	36	30

Velika zaloga in nizke cene stekla, porcelana, email posode, glasbil, igrač in drugega galanterijskega in čorbarskega blaga, torej z eno besedo vse, kar potrebujete za obleko in gospodinjstvo.

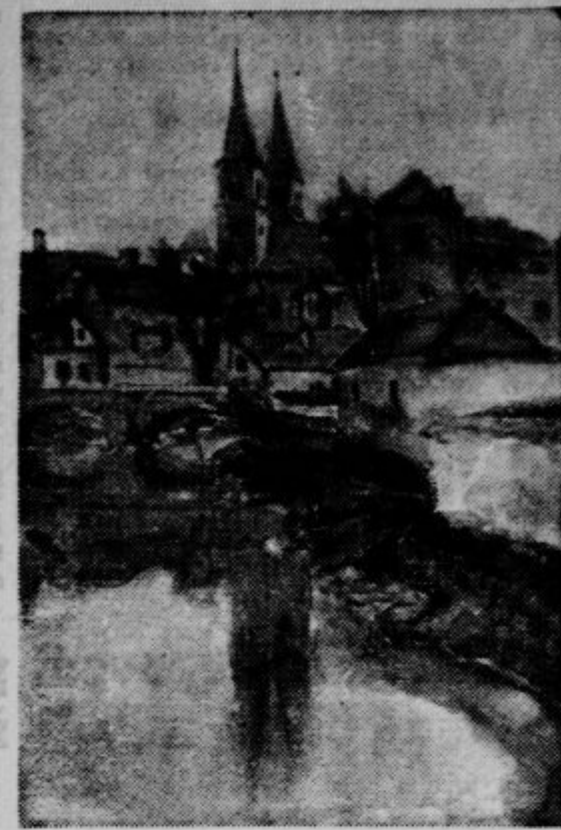
Največja domača trgovska hiša v Jugoslaviji

TRGOVSKI DOM
Stermecki
TOVARNA PERILA IN OBLEK

Tvrda zaposluje v vseh oddelkih 150 uslužbencev

Razstava kluba Lade

Ze dolgo let sem nismo imeli v razstavem paviljonu pod Tivolijem tako odlične umetniške razstave kakor tokrat. Obnovljena Lada se je z njo prav uspešno predstavila javnosti. Kar posebno povzdiguje vrednost razstave, je to, da so na njej zastopane različne smeri, ki pa vse streme za istim smotrom, za umetnostjo. Lada je

Bruno Vavpotič: Ribnica

združila v svojih vrstah naše najstarejše in najmlajše zastopnike likovne umetnosti, tako da predstavlja od starostne naših slikarjev Ferda Vesela in starostne slovenskih kiparjev Ivana Zajca nepretrgano tvornost do današnjih dni, do najmlajših — Bare Remčeve in Edvarda Salezina.

Na razstavi so zastopani mnogi, ki so doslej stali ob strani in so se abstinirali od vseh poslednjih razstav. Ladi pa je uspelo združiti vse, ki so že v polprete-

France Uršič: Tihotitje

kli dobi uspešno pomagali graditi podobo naše umetnosti. Vavpotič starejši, Saša Santeč, Hinko Smrekar, Maksim Gaspari, Ivan Sajovic, Rajko Šubic, in drugi so po daljšem času spet zastopani na razstavi. S to svojo prvo razstavo je obnovljena Lada dokazala, kako potrebna je bila ustanovitve kluba brez bobnečih in napihnjenih izposojenih gesel, s kakršnimi skušajo nekateri povzdigovati svoje delo. Za pošteno umetnostjo — to je geslo Lade, ki utegne kaj kmalu postati naš najpomembnejši umetniški klub.

Rešenka z »Athenije«

Med rešenci »Athenije« je bila tudi 11-mesečna hčerka filmskega režiserja Lubitche. Otrok je rešila njegova pestunja, kateri je srečni oče za trud podaril deset tisoč dolarjev

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Dr. med. S. Dr. 10674/VI

povi za vojnih ladij in ki so neenako borbo končno tudi odločili. Med drugimi je bilo zlasti borbeno moštvo ladij »Almaz« (Biser) in »Rastislav«. Četrta dan so se Ukrajinci udali. Rezultat teh bojev so bile visoke gomile mrtličev v mrtvašnici, vseučiliškem anatomskem inštitutu in drugje. Med njimi je bilo tudi truplo mladega dobrovoljca, za katerega nismo mogli zvedeti, ali je bil ustreljen namenoma ali le po nesrečnem naključju od nepreračunljive krogle.

Ni težko presoditi, v kako nemogočem položaju smo se dobrovoljci naenkrat znašli pod novimi oblastniki. Že 1917. leta je odšla dobrovoljska divizija deloma preko Arhangelska, deloma preko Vladivostoka na solunsko bojišče. V Odesi je ostal samo dopolnilni bataljon in tako imenovana slabosilna komanda. Naše poveljstvo se je odločilo, da se preselimo in odpotujemo na Solun po neznanih in negotovih poteh. Kaj je ta odločitev pomenila, ve le, kdor je osebnost sodoživljal dogodke onih let strahote in groze. Torej na daljino pot! Težave so bile z železniškimi vozovi, na katere smo dolgo čakali na postaji, po številnih intervencijah pa jih vendar dobili toliko, da smo mogli odriniti proti severu.

Vozil smo se v treh vlakih pod poveljstvom podpolkovnika Marinkovića. Kako ogromna, gospodarsko močna, narodnostno pestra in v vseh ozihrh tako splošnočloveška, naravnost pračloveška je Rusija, sem spoznaval na vsej dolgi, dolgi poti, ki nas je v prvem delu vodila preko Poltve, Orla, Penze v Samaro. Bolj ko smo se pomikali proti severu, tem hujšemu mrazu smo šli naproti. V Odesi že pomlad s črnomorskim oranznim nasadi in toplimi kopališči v bližini, tu pa še zima, sneg, led na debelo.

V prenapolnjenih tovarnih vozovih se kot čredna bitja stiskamo okoli skromnih pečic, se v drežah pomenkujemo o vsem, kar smo doživeli in preživeli, ali pa preganjamo čas kot kvartirci z ačko (21). K sreči imajo Rusi imenitno poskrbljeno za to, da se med potjo ogreješ s pitjem čaja. Pa kakšnega čaja! Skoraj na vsaki drugi postaji dobiš kipjakot (vremo vodo). Urno skočiš iz vagona, si zastonj naliješ pločevinasti ali posteklenjen čajnik, pa brz sedeš zopet v vagon in s kosom sladkorja v ustih ko nektar pijš več kakor zgolj pobarvano vodo — pravi ruski čaj, kakršnega nisem ne poprej ne pozneje več okusil. Seveda brez ruma, ker alkoholnih pijač med vojno v Rusiji ni bilo na ponujo.

Ko smo prišli v Samaro, je bil tam še vedno visok sneg kljub marcu mesecu, ki

RUDOLF ZELENK.

Gospodarstvo

Naraščanje našega indeksa cen

V dveh mesecih je indeks cen v trgovini na debelo narasel za 13.3%

Glede na podražitev življenjskih potrebščin posveča naša javnost indeksi cen. Številka o gibanju cen, ki jih sestavlja Narodna banka zopet posebno pozornost. Prav kar je študijski oddelek Narodne banke objavil indekse številke za november, iz katerih je razvidno, da so se cene v trgovini na debelo v tem mesecu precej dvignile. Naš indeks cen v trgovini na debelo je znašal v septembru 76.6 točke (1926 = 100), v oktobru se je dvignil na 80.0, v novembru pa se je povzpela na 86.8. V dveh mesecih se je torej naš indeks cen v trgovini na debelo povečal za 10.2 točke ali za 13.3%.

Gibanje posameznih najvažnejših delnih indeksov je bilo v zadnjih mesecih naslednje:

	Indeks	Indeks	Indeks	Indeks
	pr.	pr.	pr.	pr.
sept.	73.5	77.0	79.5	76.6
okt.	76.8	81.0	82.9	80.0
nov.	87.0	80.7	86.5	86.8

Znatno povišanje splošnega indeksa je predvsem posledica naraščanja indeksa cen rastlinskih proizvodov ter indeksa cen živine in živilskih proizvodov. Kakor je splošno znano, je Prizad v tem mesecu dopustil naglo podražitev kruha in moke. Zato se je indeks cen rastlinskih proizvodov povečal kar od 73.5 v septembru na 87.0 v novembru, torej za 13.4%. Podražitev pšenice je vplivala tudi na povišanje indeksa cen industrijskih proizvodov (moka). Občutno se je dvignil tudi indeks cen živine in živilskih proizvodov, in sicer od 77.0 v septembru na 80.7 v novembru.

Novembrski splošni indeks cen v trgovini na debelo ki znaša 86.8, je tudi znatno višji (za 13.2%) kakor lanski novembrski indeks ki je znašal 76.7 točke.

Indeks v trgovini na drobno za Beograd pa je narasel od 82.0 v septembru na 96.7 v oktobru na 90.2 v novembru. (Ta indeks se računa na osnovi 1930 = 100). Povečanje tega indeksa znaša torej v 2 mesecih točno 10%.

ke priključijo deli področja ostalih zbornic, ki pripadajo danes banovini Hrvatski. Razdelitev imovine med zbornicami iz banovine Hrvatske in onimi izven te banovine se izvrši po sporazumu; če pa ne pride do sporazuma, izda odločbo o razdelitvi imovine razsodišče.

Pri reorganizaciji poslov zunanje trgovine, ki ostanejo v pristojnosti državne skupnosti, se bo upoštevala nova ureditev države. Prav tako se bo upoštevala turistična važnost banovine Hrvatske za vso državo pri skupnih poslih turistične politike, kakor so turistične konvencije, turistične manifestacije in propaganda v inozemstvu.

Posli kmetijskega ministrstva

Tretja uredba se nanaša na prenos poslov kmetijskega ministrstva. V pristojnosti ministrstva ostanejo posli v zvezi z izdelavo in izvajanjem mednarodnih konvencij, ki se tičejo kmetijskih, veterinarskih in agrarnih vprašanj. Ministrstvo bo sestavljalo tudi v bodoče zakonske načrte o kontroli uvoza rastlin, rastlinskih delov in plodov zaradi zaštite od bolezni, kakor tudi zakonske načrte o osnovnih načelih kontrole pri pošiljkah rastlin, rastlinskih delov in plodov ter rastlinskih proizvodov zaradi dobrega glasu naših kmetijskih proizvodov na zunanjih tržiščih.

Kontrolno kmetijsko službo na področju banovine Hrvatske vrše organi banovine. V pristojnosti ministrstva ostane pripravljanje načrtov državnih zakonov po splošnih načelih za pobiranje živinskih bolezni, zbiranje podatkov o gibanju živinskih bolezni, koordiniranju prizadevanj za njihovo pobiranje (ti posli se vrše v banovini Hrvatski preko banske oblasti), nadalje izdajanje uvoznih in prevoznih dovoljenj za živino iz držav, s katerimi nimamo veterinarskih konvencij ter končno zunanja veterinarska služba in obmejna veterinarska služba.

Kmetijski in veterinarski svet

Zaradi koordinacije kmetijske in veterinarske službe se ustanovi pri kmetijskem ministrstvu kmetijski in veterinarski svet. Njegov ustroj in delokrog bo predpisal ministrski svet s posebno uredbo.

Posli po uredbi o izdajanju državnih obveznic vojnim dobrovolcem namesto agrarne zemlje ostanejo v pristojnosti ministrstva. Državne kmetijske ustanove na področju banovine Hrvatske preidejo v pristojnost te banovine. O položaju samostojnih državnih zavodov in ustanov, katerih delavnost se nanaša na vso državo, bo izdana posebna uredba. Odobrenja za prirejanje privatnih loterij, tombol in drugih iger na srečo daje na področju banovine Hrvatske ban po obstoječih predpisih.

Prenos gozdno-rudarskih poslov

Druga uredba se nanaša na prenos gozdno-rudarskih poslov na banovino Hrvatsko. V pristojnosti državne oblasti ostanejo rudarska zakonodaja in državna rudarska podjetja. Pri dajanju rudarskih koncesij, ki zanimajo narodno obrambo, bo postopala banovina Hrvatske v sporazumu z vojaško upravo. Če ne bi prišlo do sporazuma, tedaj odloča ministrski svet.

Posle po zakonu o državni obrambi, po pravilniku o oskrbi s premogom in pripravi mobilnega in vojnega stanja in posle iz ostalih zakonov, uredb in pravilnikov, ki se tičejo teh vprašanj, vrši na področju banovine Hrvatske banska oblast z vsemi pravicami in dolžnostmi ministrstva za oskrbo po načrtu splošne državne mobilizacije.

V pristojnost banovine Hrvatske se prenesejo tudi vsi posli direktije gozdov na Sušaku, v Zagrebu, v Vinkovcih in v Mostaru z gozdnimi upravami, kolikor se gozdovi nahajajo na teritoriji banovine Hrvatske. Nadaljnje določbe prinašajo nekatere spremembe glede teritorija posameznih gozdnih uprav in na teritorialno pristojnost rudarskih glavarstev v Zagrebu in Sarajevu.

Centralni fond

Centralni fond bratovskih skladnic in fond za skrbstvo nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev se bo oddelki za teritorij banovine Hrvatske. Pristojnost ministra na gozdove in rudnike se glede teh fondov, kolikor pripadajo banovini Hrvatski, prenese na bana. Razdelitev imovine teh dveh fondov bosta izvršila upravna odbora fondov. Pobrane rudarsko-socialne prispevke pri uvozu inozemskega premoža in koksa za ta fond bodo carinarnice dostavljale Državni hipotekarni banki v Beogradu za centralni fond bratovskih skladnic v Beogradu in Banovinske hranilnice v Zagrebu za centralni fond hraniških skladnic banovine Hrvatske, in sicer glede na kraj namembe uvoženega premoža in koksa.

Razdelitev fonda za pogovodovanje osrednjega lovškega fonda gozdnega rezervnega fonda za gradnjo novih zgradb za gozdne uprave, fonda za nakup stavbišč in zgradb ter fonda za likvidacijo uzurpacij v prejšnji Bosni in Hercegovini po pozneje rešena z uredbo na osnovi 3. odstavka 3. člena uredbe o banovini Hrvatske. Z dohodki navedenih fondov, nabranimi na teritoriju banovine Hrvatske po 30. septembru 1939, razpolaga ban.

Nadaljnje določbe se nanašajo na likvidacijo finančno-računskih odnosov, ki so v zvezi s temi spremembami. Končno pravi uredba, da se dosežena pristojnost ministrstva glede pogodb o izkoriščanju državnih gozdov, glede prodaj, zakupov in ostalih pravnih poslov med državo in tretjimi osebami prenese na banovino Hrvatsko, kolikor se ti posli nanašajo na teritorij te banovine.

Prenos poslov socialne politike in narodnega zdravja

Četrta uredba se nanaša na prenos poslov ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. V pristojnosti ministrstva ostanejo naslednji posli: 1) sestavljanje in izvajanje mednarodnih konvencij o zdrav-

stvenih, socialnih in emigrantskih vprašanj; 2) zbiranje podatkov in poročil o gibanju nalezljivih bolezni v naši državi in koordiniranje prizadevanj za njihovo pobiranje (ti posli se vrše v banovini Hrvatski preko banske oblasti); 3) pripravljane načrtov državnih zakonov, ki vsebujejo splošna načela delavskega prava in delavskega zavarovanja, splošna načela o zaposlovanju inozemcev, kakor tudi pripravljane zakonov, ki se tičejo izseljevanja; 4) poročevalska služba o zdravstvenih razmerah, o gospodarskem in socialnem položaju delavcev in nameštencev, (večje ali manjše značaja) in vodstvo centralne evidence o izseljevanju in o zaposlitvi tujih državljanov; 5) posli, ki se tičejo vojnih invalidov in vojnih žrtev.

Svet za socialno politiko

Za proučevanje problemov iz področja socialne politike, ki so važni za vso državo, se ustanovi pri ministrstvu svet za socialno politiko, ki bo dajal iniciative in mišljenja zaradi pravilnega reševanja teh problemov.

Svet za narodno zdravje

Za dajanje iniciative in mišljenj o koordinaciji poslov zdravstvene službe se ustanovi pri ministrstvu svet za socialno politiko in narodno zdravje svet za narodno zdravje. Ustroj in delokrog obeh svetov bo predpisal ministrski svet s posebnima uredbama.

Javne borze dela

Vsa nadzorstvena oblast nad upravami za posredovanje dela preide na področju banovine Hrvatske na bana. Posli samoupravnega, finančnega in administrativnega značaja iz pristojnosti osrednje uprave za posredovanje dela, ki niso skupni, preidejo na glavne uprave za posredovanje dela, in sicer za banovino Hrvatsko v Zagrebu, za dravsko banovino v Ljubljani in za ostale banovine v Beogradu. Glavne uprave so samostojne javne ustanove. Njim stoji na čelu državni uradnik ali uradnik banovine.

V pristojnosti osrednje uprave za posredovanje dela ostanejo skupni posli in posli, ki jih bo tej upravi poverilo predsedništvo. To predsedništvo pa tvori upravni svet osrednje uprave in upravni glavni uprav za posredovanje dela. Nadaljnje določbe se nanašajo na teritorialne spremembe javnih borz dela. Prispevke za borze dela dostavljajo okrožni uradi neposredno javnim borzom dela po odbitku 5% za manipulativne stroške pobiranja, ki ostanejo Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev, nadalje 7% za pristojne glavne uprave za posredovanje dela, in 3% za osrednjo upravo za posredovanje dela v Beogradu. Splošni rezervni fond Osrednje uprave za posredovanje dela se deli na po-

ZDRAVILNO DELOVANJE ROGASKE MINERALNE VODE:

Pri ledvičnih kamnih in kamnih v mehurju

je dobro piti čim večje količine iz vrele Tempel.

samezna področja javnih borz dela po področju, na katerem so bili pobrani.

Posle izseljeniške službe, ki jih je doslej vršil izseljeniški komisariat v Zagrebu za področje izven banovine Hrvatske, bo vršilo od 1. januarja 1940 ministrstvo. O vprašanjih, ki se tičejo izseljencev in so splošnega značaja, sme minister v sporazumu z banom banovine Hrvatske izdati potrebne ukrepe z uredbami, pravilniki in odloki, ki bodo veljali tudi v banovini Hrvatski. Iz pristojnosti ministrstva se prenesejo v pristojnost banske oblasti posli o vprašanjih zaposlitve tujih državljanov, razen onih poslov, ki so v zvezi z obveznostmi države po mednarodnih pogodbah.

Socialno zavarovanje in zdravstvene ustanove

Na področju banovine Hrvatske pripada banu nadzorstvena oblast nad okrožnimi uradi za zavarovanje delavcev in nad privatno društveno blagajno »Merkur« in nad Pokojniskim zavodom za nameštence v Zagrebu. Vprašanje Osrednjega urada za zavarovanje delavcev bo rešeno s posebno uredbo.

Vse državne, zdravstvene, higienske in socialne ustanove na področju banovine Hrvatske, ki so bile doslej pod nadzorstvom ministrstva, se stavljajo v izključno pristojnost banovine Hrvatske. Ustanove, ki izdelujejo proizvode biološke ali kemične sestave, bodo te proizvode prodajale po isti ceni državi, banovini Hrvatski in ostalim banovinam. Glede poslov stalnega strokovnega sveta za preizkušnjo in odobravanje zdravil in glede poslov odbora za biološke proizvode bo minister v sporazumu z banom banovine Hrvatske v roku enega meseca izdal posebne odredbe.

Prispevki za centralni fond za zdravstveno zaščito vajencev, ki se plačajo na področju banovine Hrvatske, bodo odstopljeni banski oblasti, prav tako prispevki po uredbi o narodnem sanitetnem fondu, ki jih plačajo osebe ali ustanove na področju banovine Hrvatske. Predpisi uredbe o brezplačnem oskrbovanju prebivalstva z zdravili, biološkega izvora se razveljavijo za področje banovine Hrvatske. Posli glavnega sanitetnega sveta in stalne higienske komisije preidejo v pristojnost banovine Hrvatske za njeno področje.

Vprašanje združne tvornice za modro galico

Pred potekom pogodbe med državo in »Zorko«

Odkar so leta 1930 s pogodbo med tovarno Zorka in državo določeni pogoji za proizvodnjo in ceno doma izdelane modre galice, ter je v zaščito te proizvodnje država predpisala posebno carino na inozemsko galico, so se kmetovalci vedno pritoževali, da je galica predraga in da omenjena tovarna preveč zasluži. Z raznimi anketami in kalkulacijami proizvodnih stroškov so kmetijske organizacije vedno znova dokazovale državnim oblastem, da se pogodba med državo in tovarno Zorka pogrešno tolmači in škodo kmeta, toda vedno se je našel izgovor čez da se pogodba tako glasi in se pred potekom 10 let, dokler je veljavna, ne more nič spremeniti. Kmetijske organizacije so vedno mislile na samopomoč, predvsem na uvoz tuje galice, toda dokler sta carina in pristansko tolmačenje pogodbe štutila tovarno, ni bila izgleda, da se na ta način doseže odprava. Ravno tako se tako dolgo, dokler v državi nismo proizvajali bakra v dovoljni čistosti in bi ga morali uvažati iz inozemstva, ni moglo misliti na to, da bi kmetijske organizacije ustanovile tovarno in bi mogla na ta način uspešno konkurirati tozadevni industriji.

Prihodnje leto z 31. januarjem poteka pogodba med državo in tovarno Zorko. Kmetijske organizacije smatrajo, da je napočil pravi čas da se tudi to vprašanje reši v korist kmeta. Pobudo za to je dala kmetijska zbornica dunavske banovine, ki je na prvi sešestanek 20. septembra t. l. pozvala vse druge kmetijske zbornice in razne kmetijske gospodarske organizacije, da se dogovore glede rešitve tega perečega vprašanja. Že ta konferenca je sklenila zahtevati od države novo tolmačenje pogodbe s tovarno Zorko, kakor tudi to, da se kmetijske organizacije povežejo, naj pristopijo k izdelovanju galice v lastni tovarni, ker so papirnatih protesti brezuspešni.

Dne 6. t. m. so se na pobudo kmetijske zbornice dunavske banovine znova sestale vse zainteresirane gospodarske organizacije v državi in sklenile, da je cilj njihove akcije, da se doseže takšna cena za galico, ki bo ustrezala faktičnim stroškom proizvodnje in kupni moči potrošnikov. Ta akcija se naslanja na tri vzporedne pobude. Izdela naj se načrt uredbe in predložijo kmetijskemu ministrstvu, po kateri naj bi se v letu 1940, ko bo praktično veljala pogodba med državo in tovarno Zorko, doseže znižanje cene na ono višino, ki ustreza faktičnim proizvodnim stroškom in pravičnemu zaslužku industrije. Znano je, da so se tovarne s potrebnim bakrom oskrbele že takrat, ko cena še ni dosegla sedanjih izrednih višin, tako da je neopravičljivo, če se danes ponekod prodaja galica že po 10 din za kg. Tudi ne gre, da bi tovarne ceno zvišale glede na ono ceno bakra, ki bo veljala ob nastopu sezije za potrošnjo galice, kakor so to delale doslej.

Naslednja akcija skuša doseči, da država v bodoče ne sklene več take pogodbe z industrijo, kakor jo je sklenila leta 1930. Načrt pogodbe, če bi bila iz drugih razlogov vendar potrebna, naj se pred odobritvijo predloži zainteresiranim gospodarskim organizacijam kmetov, da bodo mogle štiti interese kmetstva. Ne sme se več dogoditi, da bi pogodbo sklenila trgovska in finančno ministrstvo brez sodelovanja kmetijskega ministra ali zainteresiranih kmetijskih gospodarskih organizacij, kakor je bilo to leta 1930.

Tretja akcija pa gre za to, da bi kmetijske gospodarske organizacije same vzela v svoje roke izdelavo galice in še eventuelno nekatere drugih kmetijskih potrebščin (tumnatih gnojil in drugih zaščitnih sredstev), ker se je izkazalo, da je last-

na proizvodnja najbolj učinkovito samoobrambno sredstvo. Gospodarske organizacije se pri tem popolnoma zavedajo, da je obstoječa industrija sposobna galico proizvajati v dovoljni količini (imamo 3 tovarne za modro galico s kapaciteto 2800 vagonov letno, izdelava pa se le 1100 vagonov, kolikor znaša sedanja potrošnja), da so potrebna za to velika denarna sredstva (investicije in obratni kapital okrog 30 milijonov dinarjev za tovarno s kapaciteto 500 vagonov, kolikor znaša sedanja združna potrošnja) in da organizacije teh sredstev brez pomoči države ne bodo zmogle. Vendar se bodo organizacije lotile tega posla, če bo neobhodno, samo da se naša kmetijska proizvodnja pospeši in obvaruje izkoriščanja. Ta akcija se bo izvedla v sporazumu z vsemi v poštev prihajajočimi gospodarskimi in državnimi faktori, ker njen cilj ni rušiti našo mlado industrijo, temveč le zaščititi interese kmetstva.

Potrebno razumevanje za vse te akcije so kmetijske gospodarske organizacije že našle pri kmetijskem ministru, kakor je to razvidno iz njegove izjave z dne 7. t. m. Upati je, da bo tudi zainteresirana industrija pokazala enako razumevanje, da ne bo treba seči po skrajnem sredstvu samoobrambe.

Omeniti bi še bilo, da je bil na zadnji konferenci izvoljen 5 članski akcijski odbor, v katerem so zastopane tudi slovenske združne organizacije in da bo ta odbor v kratkem zopet zasedal, da prouči finančni načrt za ustanovitev eventualne lastne tovarne za modro galico. Gospodarske organizacije žele, da bi ta tovarna že leta 1941 spravila lastno galico na trg, ako ne bi bilo to vprašanje rešeno na drugi način v korist kmeta.

Gospodarske vesti

Celje dobi zopet carinarnico. Po pretratu je bila v Celju osnovana carinarnica, ki je bila nekaj let namočena v prostorih Javnega skladišča na Masarykovem nabrežju, potem pa so jo ukinili. Gospodarski krogi Celja in celjske kotline so si več let prizadevali, da bi izposlovali vzpostavitev carinarnice v Celju, ki je za gospodarstvo Celja in vsega širokega celjskega zaledja velikega pomena. Za to sta si zlasti prizadevali mestno in sresko združenje trgovcev v Celju. Po informacijah iz Beograda bodo ta prizadevanja dovedla do uspeha. V kratkem bodo carinarnico v Celju znova odprli, kar bodo gospodarski krogi gotovo sprejeli z zadovoljenjem.

Gradbeno dela. Banska uprava je razpisala licitacijo za razna obitniška dela pri gradnji vseučiliške knjižnice, in sicer za dodatna tesarska dela (proračun 81.760 din), za ključavničarska dela (209.000 din), za pečarska dela (73.600 din), za slikarska dela (49.000 din), za plekarska dela (116.900 din) in za parketarska dela (274.800 din).

Obehde zaradi pobiranja draginje. V »Službenem listu« dravske banovine z dne 9. decembra je objavljenih 5 obdobov o uredbi o pobiranju draginje. Vseh primerih gre le za manjše prestopke, zaradi katerih je uprava policije izrekla kazni v višini 50–100 din po § 6. uredbe (vidno označevanje cen).

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago, 9. decembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 97.25, za maj 94, za julij 91.875; kornuza: za maj 81, za julij 85, za okt. 86.

Možnost prepovedi prometa privatnih avtomobilov zaradi štednje z bencinom

Te dni je bila seja odbora ministrov za gospodarstvo in socialna vprašanja, na kateri so razpravljali o rezultatih nedavno izdane naredbe o omejitvi uporabe motornih vozil o odnosu o doseženi štednji s tekočimi pogonskimi gorivi v prvem tednu veljavnosti te naredbe. Razpravljali so tudi o celotni situaciji v zvezi z oskrbo države s tekočimi gorivi. Na podlagi proučitve položaja je odbor prišel do zaključka, da je treba še poostri režim štednje s tekočimi gorivi. Prihodnji teden je po informacijah iz Beograda pričakovati, da bo objavljena nova naredba trgovinskega in finančnega ministra, s katero bodo predvideni nadaljnji ukrepi štednje. Podrobnosti o vsebini te nove naredbe, v niso znane in tudi se ni razčistilo, v kakšnem obsegu bodo izdani nadaljnji predpisi glede štednje z bencinom. V krogu odločujočih činiteljev obstaja močna struja, da bi se povsem ukinil promet z privatnimi luksuznimi avtomobili, kakor je bilo to prvotno zamišljeno ni pa bilo to izvedeno na intervencijo raznih organizacij in interesov. Kakor se zdi, pa ni verjetno, da bi prodoro naloženo ukinitve prometa z privatnimi in luksuznimi avtomobili.

Za tekočo oskrbo naše države z nafto in bencinom sedaj ni nevarnosti. Kakor smo že večkrat poročali je prišlo do podpisa novega trgovinskega sporazuma z Rumunijo, ki nam daje na podlagi ukinjenja klirinškega plačilnega prometa in uvedbe plačil v devizah možnost uvoza potrebnih količin nafte. Tudi smo poročali, da so rečne ladje s cisternami že na potu v Jugoslavijo. V tej zvezi poročajo iz Beograda, da je uvozni odbor pri Narodni banki odobril petrolejskim družbam uvoz 21.000 ton surove nafte in petroleja iz Rumunije proti plačilu v devizah. Od te količine bo odpadlo 3000 ton na čisti petrolej, 18.000 ton pa na nafto. Od količine 18.000 ton nafte bodo v rafineriji pridobili 25% ton čistega bencina, to je okrog 4500 ton.

Predlogi

Avtomobilskega kluba

Od Avtomobilskega kluba v Ljubljani smo prejeli:

Takoj po omejitvi motornega prometa so se pokazali v vsej državi nedostatk. Uredba izključuje iz prometa osebnih avtomobilov od sobote od 14 ure do ponedeljka do 8 ure zjutraj, ne glede na to, v kakšne svrhe se omenjeno vozilo uporablja. Tainistvo Avtomobilskega kluba dobiva dnevno vprašanja, kakšen je post-

pek in kam se ima prosilec obrniti v primeru, da potrebuje osebni avtomobil za nujne poslovne svrhe ali pa v industriji. Uredba v tem pogledu ne predvideva ničesar. Prizadeki se morajo torej obrniti neposredno na ministrstvo trgovine ter ministrstvo za finance ker omenjeni ministri nista izdali nobenih zadevnih navodil.

Prav tako uredba nima določb za tuje avtomobiliste ter s tem docela izključuje možnost poseta tujih avtomobilistov v našo turško-prometne kraje. Blizu se zimska turško-prometna sezona in je pričakovati, da bodo tudi letos, čeprav v zmanjšanem številu, posejili inozemci naše turško-prometne postojanke. Znano je, da tuji kakor tudi domači turisti odhajajo na te postojanke po večini že v soboto ter se vrnejo v nedeljo zvečer ali v ponedeljek zjutraj. Če bo ostala ta uredba še nadalje v veljavi bodo izostali tudi avtomobilisti turisti, domači in tuji, in bodo s tem utrpela naša gostinska podjetja veliko škodo. Znano pa je tudi dejstvo, da računa Slovenija z dohodki iz turškega prometa ne samo v letni sezoni temveč tudi v zimski.

Nelogično in zgrozno je docela omejiti nedeljski promet a istočasno dovoljevati neomejeno potrošnjo v ostalih dnevih tedna. Če so že potrebne omejitve prodaje tekočega goriva, naj se uredi prodaja z določeno količino na teden odtodno na mesec za vsako motorno vozilo. Ta količina pa naj bi se smela uporabljati, kadar se za to pokaže potreba, ne glede na nedeljo ali druge dneve v tednu. Tako redigirana naredba ni imela smisla in bi ustrezala tudi namenu zakonodajalca.

Nadalje ta naredba ne vpoštevata trgovcev z motornimi vozili, ki predvajajo svoja vozila kupcu o priklji pogajanja za nakup vozila. Trgovci z motornimi vozili, ki jim je prodaja motornih vozil ed ni zasluženek pač lahko s pravico zahtevajo, da bi bili izveti od te uredbe.

Glede na zahtevke povodbe z Rumunijo o nadaljnji dobavi bencina, ki jo moramo smatrati za ugodno, naj se takoj uvede sistem kart, da se bo bencin pravično razdelil potrošnikom.

Avtomobilski klub obvešča svoje članstvo kakor vse ostale avtomobiliste in motokliste da je podvel vse potrebne korake pri merodajnih oblastih da se naredba prilagodi in popravi kakor to prilike res zahtevajo in upamo, da bodo naše upravičene želje in zahteva upoštevani na merodajnih mestih.

Prenos posloj trgovinskega, socialnega, kmetijskega in gozdno-rudarskega resora na banovino Hrvatsko

V »Službenih novinah« (8 t. m.) so izšle štiri uredbe o prenosu poslov trgovinskega, socialnega, kmetijskega in gozdno-rudarskega resora na banovino Hrvatsko.

Posli

trgovinskega ministrstva

Uredba, ki se tiče prenosa poslov trgovinskega ministrstva določa med drugim, da ostanejo v pristojnosti države posli zunanje trgovine in zunanjetrgovinske politike, kakor tudi ukrepi, ki gredo za tem, da se zavaruje edinstvo trgovinskega področja. Z državnimi zakoni se postavi splošna načela, s katerimi se zavaruje ena-kepravnost vseh državljanov glede pravega gospodarske delavnosti na vsem državnem področju.

V zvezi z izvajanjem obrtnega zakona vsebuje uredba naslednje predpise. O končni odločbi, ki jih izda ban po uredmetih iz § 102, točke 11 (potvalne agencije) in točke 19 (podjetja za redni prevoz potnikov in blaga z motornimi vozili) mora biti obveščeno trgovinsko ministrstvo. Za dovolila, ki jih izda ban po § 103, točka 1 obrtnega zakona (železniske proge, ki prekorajajo meje banovine) bo ban postal po v sporazumu z zainteresiranimi bankimi upravami. V primeru spora izda odločbo trgovinski minister. Predsednik ministrskega sveta, trgovinski minister in ban banovine Hrvatske določijo seznam podjetij, ki so po vrsti in kapaciteti posebno važna za zaščito in obrambo države.

Svet za gospodarsko politiko

Pri trgovinskem ministrstvu se ustanovi svet za gospodarsko politiko. Čigar naloga je, predlagati načela za vodstvo gospodarske politike države in banovine. Svet daje mišljenja o načelih in metodah strokovne izobrazbe, kakor tudi o konkretnih vprašanjih trgovinske, industrijske, obrtne, bančne in turistične politike, ki mu jih postavi država ali banovina. Ustroj in delokrog tega sveta bo predpisal ministrski svet s posebno uredbo.

Karteli

Izvajanje uredbe o kartelih glede industrije, ki je na področju banovine Hrvatske, se prenese na bansko oblast Banovi-

na Hrvatska je pristojna za ureditev delovanja kartelov na svojem področju. Registriranje vseh kartelov se izvrši pri trgovinskem ministrstvu, ki pa mora obvestiti bansko oblast o vsaki kartelni pogodbi in ji dostaviti v prepisu registrirano gradivo. Karteli, ki delujejo na področju banovine Hrvatske, morajo biti istočasno registrirani pri banski oblasti.

Ukrepe proti kartelom izvaja banska oblast za industrijo, ki je na področju banovine Hrvatske. O napravljanih ukrepih mora banska oblast obveščati trgovinsko ministrstvo in dajati orisanom tega ministrstva na razpolago gradivo o preiskovalnem postopanju. Na zahtevo bana banovine Hrvatske bo trgovinski minister izdajal ukrepe proti kartelom, katerih člani so izven področja banovine Hrvatske. Prav tako bo banska oblast na zahtevo trgovinskega ministra izdala ukrepe proti kartelom, katerih člani so na področju banovine Hrvatske.

Ostale določbe

Uprava za zaščito industrijske svojine pri trgovinskem ministrstvu vrši posle, ki so ji po zakonih in zakonskih predpisih stavljeni v pristojnost za ves teritorij države. Preureditev uprave za zaščito industrijske svojine glede na novo ureditev države bo predpisana s posebno uredbo. Izvrševanje zakonskih predpisov o mehar in čistosti dragocenih kovin ter nadzorstvo nad oddel

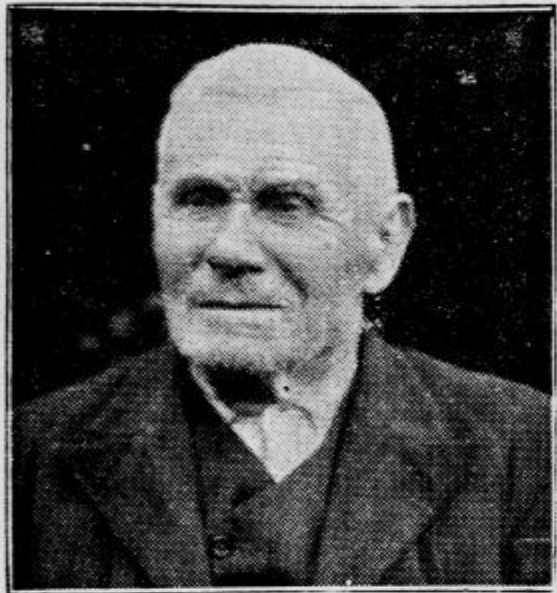
Naši na starejši sodobniki

Kakor sklepamo po številu dopisov, je naš razpis pod naslovom: »Naši stoletniki — kje so, kako žive?« vzbudil povsod veliko pozornost in zanimanje. Citatelji pa se bodo po objavljenih dopisih prepričali, da je res tudi vredno branja in splošnega zanimanja, kaj nam pripovedujejo naši najstarejši sodobniki. Ponemok se je razširila domneva, da bo »Jutro« za Božič obdarovalo vse starčke in ženske nad 80 let starosti. To pa seveda ne more biti, saj vendar živi na Slovenskem okrog 7000 ljudi, ki so stari več ko 80 let. Prosimo zatorej spoštovane dopisnike, da nam prijavijo res le naše najstarejše sodobnike in njihove zanimive spomine.

Jakob Kidrič tik pred svojo stoletnico

Šmarje pri Jelšah, na Mirkavževu V prijaznem Mestnju, v bližini našega toliko obkovanega Lemberga, domuje naš Metuzalem. Rojen 29. junija 1840 v Cerovu t'k Rogaške Slatine je ne le šoljenjak, temveč tudi dajni sorodnik vseučiliškega profesorja dr. Frana Kidriča.

Podjeten mladenič je bil, ko se je preselel iz rogaškega v šmarški okraj. Izbral si je življenjsko družico in uredil vzorno kmetijo. Postane skrben, vzgleden gospo-

dar, ki si kmalu pridobi zaupanje in tudi spoštovanje vse soseske. Dolgo dobo županje sladkogorski občini, upravlja zaupno mesto v krajnem šolskem svetu in je obenem član domače hranilnice ter cerkveno konkurenčnega odbora. Uživa splošen ugled. Tudi oblastva ga upoštevajo. Imenovan je za sodnega čenila pri okrajnem sodišču v šmarju pri Jelšah. Poverijo mu nadzorstvo občinskih sirot in je v tem svojstvu skrben svetovalec pri zaščiti deca in mladine. Kot vesten poznavalec svoje občine upravlja tudi stitne posele skrbstva in varuštva. Le on sam in oblast ve, sta, koliko koristnega je storil na tem področju. Veliko pomoč je domači sodnji kot posredovalec o raznih kočljivih mejnih

sporih. Poklicati je treba samo Kidriča in zadeva je kmalu zadovoljivo urejena. Nikdo v občini ni znal tako zanesljivo brati iz občinskih map kakor on. Koliko potov stroškov in nepotrebnega prerakanja je bilo s tem prehranjenega!

In mož je pri tako vsestranski zaposlenosti zmeraj dobre volje. Razburjenja ne pozna. Pač pa se njegovo ravnanje nekoliko omaja, ko treba urediti rodbinske razmere za bodočnost. Ker čas beži, leta minevajo... Abrahamova doba je tu! Svoje naslednike pametno oskrbi, vsi so dobri gospodarji. Kako tudi ne! Saj lahko povemo o njem s stoma Koseskega:

Bil je nekdaš seljak, imel je vsega obilo, Hlev je bil mukavcev poln, svinjak pa z rdečim natlačnim.

Takega blagostanja želi in svojim potomcem.

Naš oče je veren, aktiven kristjan, mišljenja pa vedno naprednega. Ob svojočasnem ustanavljanju bivše Narodne stranke je bil kot vpliven in veljaven mož vprašan za mnenje, ki je bilo pritrdilno. Zda se seveda za dnevno politiko ne briga.

»Zmernost v vsem je podlaga dolgemu življenju, tako pravi. Rad je obiskoval svojo skrbno obdelano gorico gori na Pečici. V dobri družbi si je z veseljem natočil svojega sladkega pekrčana, ki se celo nekaterim izbirčnejšem zdi presladek. V njegovem hramu prosteje zaduha, ko uživaš prekrasni razgled mimo košatega Boča, ostre Domačke — tja do mrke Ravne gore in širokopleče Ivanšice. Ni jih več, tistih lepih časov! Naš Jakob je pridlen na svojo skromno svažno sobico, živi pač enolično življenje našega podeželskega preužitkarja. Seveda je še zmerom zaverovan v tiste čase, ko se je dalo laže živeti: »ko si imel za kakih pet rajšev že celo gostijo.«

»Naj že bo kakor koli, sto let bi pa vendar rad ukaal,« si želi na tihem. Upamo z njim, da se mu izpolni njegova želja, da doseže tako redko odlikovanje Višjega: stoletnico svojega zemškega bivanja. Bog ohrani do tedaj zdravega in zadovoljnega našega dragega mestnjanskega očaka!

Prijatelj,

starček, saj mi našteva dogodke z datumi in imena ljudi, zlasti mežnarjev, učiteljev in župnikov, ki so v Kotljah umrli, kakor da bi čital iz knjige. Pomenek je sicer nekoliko težavnejši zaradi starčkov nagnutosti, vendar pa zna starček pripovedovati svoje vesele in žalostne dogodke prav živahno. Taka je njegova povest:

— Ves čas bivam v Kotljah: tu sem se rodil, ženi, delal, tu bom tudi počival. Na potovanju nisem bil daleč, na božjo pot sem šel le do Sv. Roka na Selih, z železnico pa do Celovca, — bilo je takrat, ko sem moral zaradi sina k zdravniku v vizito. Sina so mi poklicali za tri leta k soldatom, pa sem dosegel, da so mu službo skrajšali na dva meseca. Jaz pa soldaške kape nikoli nsem nosil. Pisati, brati in malo računati, to smo se tiste čase že učili. Hodil sem v šolo, toda obvezan ni bil nobeden, vsakemu je bilo na prosto dano. Po dve leti je trajalo šolanje. Pouk je bil najprej v stari šoli. Ko pa je prišel mežnar Gregor Švigeršič, ki je bil postavljen tudi za učitelja, smo hodili v mežnarijo, v župnišče in h kmetu Erdelu. Švigeršič je bil potem prestavljen v žvabek pri Pliberku in moje šolanje je bilo pri kraju.

— Ko sem bil še majhen, osem let star, je razsajala po koteljskem podnu strašna povodenj. Ivartski tajht pri sedanjem Rožanku, kjer je še danes ribnik, ki mu pravite »planinsko oko«, je takrat bil dosti večji. Popravljali so ga, ker so stene sprhele in so ga napravljali nove lesene. Voda pa je jez predrla in strašno vodovje se je razlilo. Voda je nosila s seboj doli v vas kamenje, skale, gramoz, drevesa je izruvala. Polja, njive, travniki, vse je bilo na debelo nasuto. Škode je napravila povodenj, da ne vem koliko... Pa še nečesa ne pozabim. Leta 1899. je zgorela vsa vas. Pri sedanjem Wastinu je nastal požar, pri dimniku se je vnelo. Vlekel je močan veter proti spodnji strani in v dobri uri so se vžgale hiše in gospodarska poslopja pri štalekerju, Hrovatu, Matevžu, Erdelu. V cerkvi so močno zvonili in so zvonili tako dolgo, dokler se nista vžgala tudi stolp in cerkvena streha. Pomislite, zvonovi so

Tudi Bela Krajina ima svojo predstavnico

Seveda ima tudi Bela Krajina prebivalce, ki spadajo v vrsto najstarejših sodobnikov med Slovenci. Največjo pezo časa prenaša Katarina Kure, ki prebiva na Glavnem trgu 12. v Črnomlju. 97 letna ženska je še precej trdna, skromna pa tako, kakor je bila skromna tudi usoda vsega njenega življenja. Takole nam pripoveduje:

— Dobro se spominjam mojih mladih let. Bilo je v letu 1854., ko sem šla iz Blaževcev v Črnomelj. Nekaj poti me je mati nesla na hrbtni, drugi del poti sem hodila. Vsa pot je bila dolga svojih 20 km. Stara sem bila 12 let. Rojena sem namreč onkraj Kolpe v Blažovčih blizu Starega trga ob Kolpi. Bili smo zelo revni, zato me je mati vedla in nesla v službo k stricu, ki je imel gostilno, tu sem bila potem za pestunjo. Ko sem odrasla, sem pomagala pri gospodinjstvu in sem se pozneje poročila v domači kraj. Bili smo dve rodbini v eni hiši, živeli smo v zadruhi, in je šel moj mož na Nemško krošnjari. Od tam se ni več vrnil, ker ga je doletela smrt. Kaj sem hotela, težko, jako težko smo živeli. Dosti krat samo ob kuhani pesi. Odločila sem se

začeti padati s stolpa. Ko se je začela rušiti notranost stolpa, so se ljudje v grozi razbežali. Šele ko je bila vsa vas kakor jezero gorečih valov in dima, so prihiti gasilci iz Guštanja, ki pa niso mogli več pomagati, takrat se niso imeli kaj prida priprav za gašenje. Tudi streha, pod katero bivam na stara leta, se je užgala. A ker je potok kar pri hiši, smo s škafi nosili vodo in vlivali po strehi, da smo le ubrali ljudi dom.

Povprašal sem, kako je imel stari mož urejeno življenje glede reda in hrane, da je še zdaj tako krepak.

— Saj vem, kaj bi rad, je odvrnil namahen in nadaljeval: Ko mi je bilo trideset let, sem se oženil. Šest otrok se mi je rodilo v zakonu — dva fanta in štiri dekleta. Nikoli seveda nisem bil zbirčen pri hrani. Krompir, žganci, zelje, le ob nedeljah svinjsko meso, sočen kmečki kruh, to so najtežjeje jedi. Za ženo se pa prilježe mošt in včasih za tolažbo žolodcu kak frakelj. Ne bom tajil, da me je včasih prišlo in sem ga biksal kar po dva ali tri dni skupaj. Potem je pa bil mir po več mesecev. Tobaka si nisem kratil. O, saj smo že takrat znali tisto staro pesem o Martinu Kebru: »Pil ga je rad, kadil je tudi rad ino pa ljubil — če je le priložilo dobil...« Pri vsem pa le mislim, da mi je največ pomagal naš dobri zrak.

Kolar je bil svojčas tesar. Tako rekoč vse življenje je delal v prosti naravi, tesal je v gozdu hlode, stavil žage, mline in ostreže, pozimi pa napravil brez števila parov cokelj. Resno ni bil nikoli bo'an. Šele kmalu osem let sem ne more več delati, saj so nekoliko pohabljeni prsti so otrpni, te se ne raztegajo. Ker pa je drugače telesno še krepak, mu je brezdolje naravnost zoprno. Za časa koroskih bojev pred dvajsetimi leti je s sinom Karlom pri Zdvocu stavil mlin. Prav blizu tam sta treščili dve granati, ki sta napravili velikansko luknjo, toda ne osetu ne sinu se ni pripetilo nič hudega. Tudi stari Kolar se najbolj grenko spominja svetovne vojne, ko tudi na kmet h ni bilo dobiti živeža. Tujcem, ki pridejo k starčku na obisk in pomenek, včasih potoži da je že kar naveličan življenja, ker se mu zdi, da je mlajšemu svetu napoti. Žaluje za ženo, a odšlo je tudi že toliko mlad h in mlajših. Vendar se po tožnih mislih kmalu spet razvedri, zlasti, kadar posijejo lepi sončni dnevi in kadar je koteljska pokrajina tako mčna, kakršna je bila za njegove mladosti in kakršna bo menda več ne ostala.

NOVICE

iz celega sveta in najboljšie razvedrilo nudi luksuzni super

ker tudi podnevu sprejema evropske in izvenevropske postaje glasno in čisto.

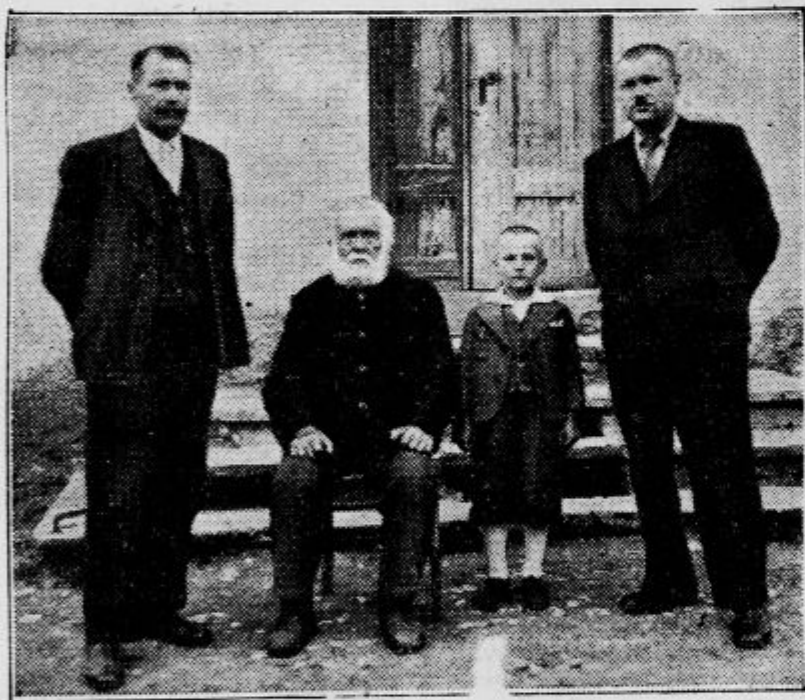
Prodaja tudi na obroke

Razen tega prinašamo
ORION 5-cevni
popularni super na mesečne obroke
od Din 180.—

RADIO r. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva c. 6,
RADIOVAL — LJUBLJANA, Dalmatinova ul. 13,
ANTON BREMEC — CELJE, Miklošičeva ul. 2,
L. LUSICKY, MARIBOR, Koroška c. 11.

Hodim še dobro in če Bog da, bom morda le še tri leta živela in dosegla svojo stoletnico. Ko sem sama brala članek v »Jutru« sem si mislila: Prav je, če bo zapisano, da sem tudi jaz med najstarejšimi in da me obišče »Jutro« Božiček.

Očak štirih rodov pod Uršljo goro

Guštanj, 7. decembra Ob vznožju Plešivca ali Uršlje gore leži v kotlini prijazna vas Kotlje, znana po zdravilišču Rimskem vrelcu. Vas se lahko ponaša s tem, da ima v svoji sredi častiljivega očaka, ki bo v začetku januarja dopolnil eno in devetdeseto leto trdega življenjskega boja. Naš sivi znanec Rok Kolar je praded, na sliki ga vidite v družbi s sestro, vnuka in pravnuke, torej zastopnikov štirih rodov. Stanuje pri sinu posestniku Karlu. V deževnem nedeljskem popoldnevu sem ga obiskal.

V mali izbi ždi gašperček, tik ob njem je pri oknu miza z dvema stoloma, v ko-

tu pa postelja, na kateri sedi očka Rok, porasel z belo brado in snežno belih las, nekoliko zgrbanega, a polnega obraza. Motne oči zro ves čas obiska kakor v tuj svet. Sicer pa starček še vsak dan bere sestavke iz mašne knjige, ki leži na oknu, debelo tiskana, očala so priložena. V knjigi je ogoljena fotografija starčkov zveste tovarišice, ki ga je pred sedmimi leti zapustila v starosti 82 let. »Vsak dan gledam svojo ljubico,« mi pove ganljivo odkritosrčno. Menda je že v rodovini trdnost in klenost, saj je učkala njegova mati osem in osemdeset let, brat pa sedem in osemdeset. Neverjetno dobrega spomina je

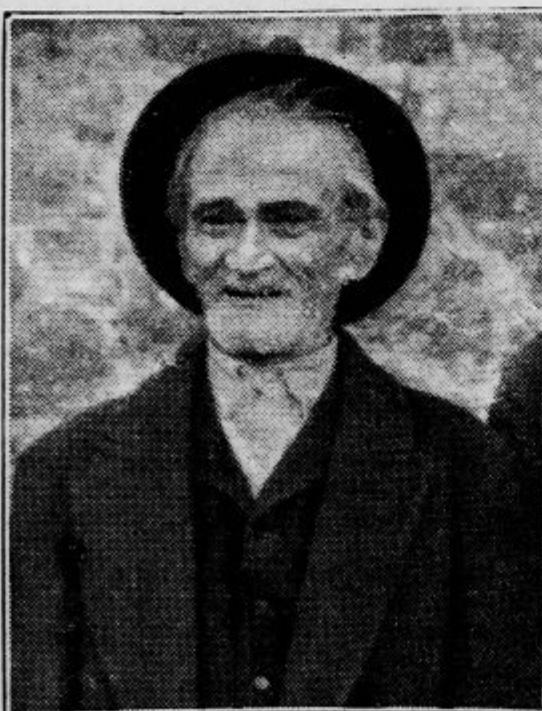
Oče Burja se živo spominja burnih dogodkov iz davne mladosti

Gornji grad, 7. decembra.

Leporavenshek se imenuje očanec, s katerim bomo danes pokramljali o nekdanjih dneh. Leporavenshek — lepo in zanimivo ime, kajne? Gotovo le najdaljši na Slovenskem. Nu, to je le domači priimek, kajti naš očanec se piše po krstnih bukvah Janez Burja. Ta naš veterani, ki bo v petih letih praznoval stoletnico, prebiva na Lepi ravni, poldrugo uro hoda v hrib bodisi iz Gornjega grada ali pa iz Ljubnega. Domovje stoji na zares lepem, ravnem koščku planinskega sveta. Rodna gruda je priklenila Janeza Burjo za vse življenje na ta krasni planinski dom. Rodil se je v njem dne 25. decembra 1844, živel v njem vsa dolga leta življenja in pravi, da mu je v tolažbo, ker bo v njem tudi izdihnil. Toda po njegovi živahnosti sodeč se ne bo kmalu klonil. Janez Burja je zdrav kakor dren. Ne brani se še v sivih letih prijeti za kmetško delo in kosa v njegovi roki še vedno poje mrtvaško pesem planinski travi in cvetju. Ne straši se mož dolge poti v dolino: redno vsako nedeljo prihaja k maši v Gornji grad.

Sedel je pri peči in zibal malčka v zibelki, ko sem stopil v hišo. Zelo se me je razveselil: »Ti se mi pa kar nekam znan zdiš.« Ko sem mu povedal, kdo sem in zakaj sem prišel, je pa bil že ves razigran. Kar brž je začel iztovarjati svoje spomine.

— Očeta nisem nikoli poznal, tri leta sem bil star, ko so mi umrli. O, dobro se

še spominjam, kako so mati jokali. Jokal sem pa tudi jaz, zato so me potegnili iz zibelke in me nesli iz sobe. Slaboten otrok sem bil. So mislili, da ne bom ostal. Pa sem le. Mati so se po očetovi smrti vnovič poročili. Očim je bil kaj čuden kujon. Nikoli mi ni dajal kruha, da bi se tako »tega

mladega« znebil, na katerega je bilo posestvo prepisano... No, pa nič ne rečem, nazadnje očim ni bil hudoben, še moliti me je učil. Po malem sem prišel k sebi, potem sem bil pa vedno zdrav, da boleznij kar nič ne pomnim. Nekdo so zboleli vsi moji polbratje in sestre za črnimi kozami. Ležal sem z njimi, ali mene se ni nič prijel. Ko pa sem odrasel, je bil ves ta planinski svet moj. To je bilo zdravje!

Pri vsej jednatosti pa tega fanta niso dobili k soldatom. Zakaj ne? Zato, ker se je rajši izmazal.

Tokrat so še lovili rekrute in ko sem se za živino lazil po planini, so me beguni učili, naj nič ne povem bratcem, če sem kje koga videl. Nazadnje sem pa sam moral na vojaški nabore. Je že nastala navada, da smo fantje sami šli na nabore. Vzeli so jih pa k soldatom le toliko, kolikor je bilo kakšno leto treba. Neki Matija nas je takrat vodil v Celje. Pridemo tja, pa me je Matija nekam skril. — Lahko si mislite, kam, in sem tam tičal, kakor mi je rekel Matija: »Le tu mirno sedi; — če bo zadosti drugih, potem tebe ne bodo iskali!...« In res je bilo pred mano drugih zadosti. Tako sem torej zlezal iz stranišča in se za zmerom odkril soldačje, čeprav ni bilo na meni ne madeža. Sva šla z Matijo pit in je tudi Matija dal za pijačo. Toda pozneje je uslužni Matija terjal plačilo: petdeset kubikov lesa. In ga je tudi dobil.

Čeprav zaljubljen v svoj planinski svet, ni bil Leporavenshek nikoli prav vesel trdega dela na gruntu. Zelel je v svet, pa niso pustili. Zeniti se ni mislil, pri dobri volji je pa vedno rad bil. Kjer je le zapiskal muzikant, ga je že vlekel tja.

Sam mi je zatrdil, da je bil njegov priimek Burja svoje dni čisto v skladu z njegovo burjasto naravo. — To se razume, da sva se pogovorila tudi o nekdanjih dekletih.

E, kako se je razigral, ko sem namignil, kako je nanj vplival v mladosti nežni spol. Živahno mi je odvrnil:

— Moram reči, da nisem bil nikoli ugnan. Kolikokrat sem šel vasovat! Pot je bila včasih dolga, v okolih si pa ne moreš v debelem snegu kaj prida pomagati. Sem se pa sezul, stisnil cokle pod pazduho in jo mahnil bos po snegu. Poslušaj, pa me takrat še toliko ni zeblo, kakor zdaj obutega na zapeklju!...

Ej, nesrečna dekleta! Zaradi njih je včasih še hujše vraga fantovska kri kakor danes. In tako se je zgodilo, da se je mladi Leporavenshek, čeprav vedno družben in veder, znašel v fantovskem metežu. Bil je na glasu zaradi svoje moči in so se ga fantje bali. Sam mi je dejal:

— Hudir, da bi rekel, da me ni nikoli nobeden tako udaril, da bi me bolelo! Neki njegov sovražnik ga je pa iz maševanja tako močno udaril po glavi, da je omahnil in padel v vodo. Mrzla voda ga je takoj zbrhlala in že se je čutil junaka. Svojeega zopernika je tako zdelal, da so ga morali nesti. Prišlo je do tožbe, na sodniji so se pa pobotali in nato spravili z drili s vinom.

S tridesetimi leti se je Leporavenshek le poročil in žena mu je rodila pet otrok. Da bi denarja prisluzil, je z živino barantal. Kupoval jo je na Kranjskem, prodajal pa notri na Koroško. S kupčijo pa ni imel posebne sreče. Zakaj ne?

— I nu, jaz bi bil vedno rad katerega

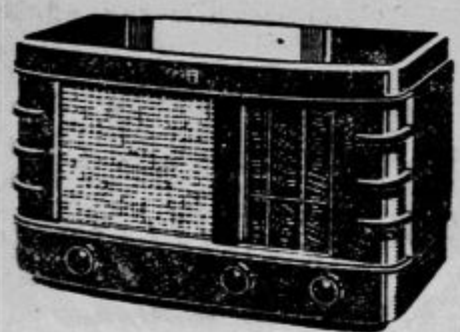
potegnili, pa so bili vsi bolj prebrisani kakor jaz...

Na vprašanje po kakih posebnih dogodkih v poznejši dobi mi pravi, da se mnogo živje spominja mladih let kakor pa življenja v moški dobi. Da, tisto pa, najhujše je bilo pač v svetovni vojni, Bog nas varuj podobnega... Ko je izpolnil osemdeset let, mu je umrla žena. Ni in ni se mogel živeti v vdovski stan, zato se je hotel zgoditi poročiti in sicer »z bolj mladost«. Njegova izvoljenka je štela dva in dvajset pomlad in bi pristala na ženitev. Za pirhe ji je celo že kupil orglice. Vendar do poroke ni prišlo, otroci so odsvetovali. Pa se je očka lepo umiril, prepisal je posestvo na hčerko in zdaj živi zadovoljno kot preužitkar pri njej. Vem, radi bi vedeli, kakšen je bil recept njegovega življenja. Cujmo!

— Moram reči, da sem v življenju dosti pil in kadil. Kofeta pa nisem nikoli užival. Če povem po pravici, so mi bili vselej najljubša jed ajdovi žganci, še v boleznih so mi pomagali, da sem okrevl. Rod Leporavenskovih je trdoživ. Bratje in sestre so vsi doživeli starost okoli osemdesetih let, Matija jih je štel celo šest in osemdeset. Oče Burja pa upa pri vsej svoji — kakor pravi — mačji življenjski sili, da bo učkala stoto in še katero leto. Ko bo letos ravno na svet dan praznovati petdesetletnico, se bo pač srčno razveselil »Jutrove« božičnice. Gologranjem in Ljubencem pa je drago, da imajo tako krepkega zastopnika svojega rodu, kakor jim je bilo všeč, ko je bila ob »Jutrovem« velikonočnem materinskem natečaju odlikovana Komnačka mati nad Ljubnim.

Ljubenee

ZADNJE NOVOSTI v konstrukciji radioaparata in radio cevi — najdete združene v

Philips radio

SERIJI 1939-40.

Oglejte si bogato zalogo raznih modelov in zahtevajte brezplačno predvajanje pri

H. SUTTNER,

LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 6.

Prodaja tudi na obroke. — Zahtevajte brezplačen prospekt in cenik.

Domače vesti

Prošnja pošiljateljem raznih dopisov

Vedno na novo dobivamo dopise, ki so brez podpisa in iz njih ni razvidno, kdo nam jih pošilja. Mnogo teh dopisov je takih, da jih pri današnjih tiskovnih razmerah ne moremo objaviti, za objavo nekaterih drugih bi bile potrebne še dodatne informacije. Ker ne vemo, kdo je dopis poslal, dotičnika na žalost ne moremo obvestiti, zakaj dopisa nismo objavili ali kaj bi radi še od njega vedeli. Zato prosimo vsakogar, kdor nam kaj poroča, da se podpiše in priloži svoj naslov, saj o tane ime strogo ureduška tajnost in se nikomur ni treba bati, da bi zvedel zanj kak nepoklicani.

Isto velja za naročnike in čitatelje, ki se obračajo na nas z raznimi navetili, kritiki in pritožbami. Tudi ti dopisi nam prihajajo po večini brez podpisa, tako da ne moremo odgovorjati na nje. Nikomur se ni treba bati zamere, saj smo celo hvaležni za vsako kritiko in vsak navetel, radi ugodimo vsaki pritožbi, če je le v naši moči. Zato prosimo tudi v tem primeru vsakogar, naj se podpiše in priloži svoj naslov, ter nam tako omogoči, da mu odgovorimo.

DARILNE

kasete, doze za puder in cigarete, manikire, razpršilci, parfumi, brivski aparati v PARFUMERIJ **»VENUS«**, Tyrševa c. 9.

* Vodnikova družba v Ljubljani v nedeljo obvešča vse svoje poverjenike (ce) in članke, da prične v ponedeljek 11. decembra t. l. z razpisiljem svojih letošnjih knjig, in sicer po sledečem vrstnem redu: ustanovniki, Amerika, Ljubljana-mesto, srez Ljubljana-okolica, nato srez v bivši mariborski oblasti, razni kraji v državi, izven dravske banovine in slednji srez bivše ljubljanske oblasti. Vsi do 10. decembra prijavljeni člani pri svojih poverjenikih do 20. decembra letošnje knjige. Obenem prošnja upravnika Vodnikove družbe, vse one gg. poverjenike (ce), ki še do danes niso poslali svojih nabiralnih pol, da naj to opravijo takoj. Istotako prošnja družba vese članke zamudne, da se naj še danes prijavijo pri svojem poverjeniku, odnosno direktno pisarni družbe, da dobe letošnje knjige še pred prazniki.

arja in v drugi polovici aprila 1. 1940. Za februarjski rok je treba prošnje še pred božičnimi počitnicami vložiti po službeni poti (preko knezoškofijekega ordinariata in banske uprave) na izpitni odbor. Prošnje je treba kolkovati s kolkom za 10 in 20 din. Priloge: 1. Kratek opis življenja (kolek 4 din), 2. izpričevalo o dovršenih bogoslovskih študijih, 3. državljanska izkaznica in 4. izvod iz uslužbenškega lista, odnosno potrdilo o letih službe z letnimi ocenami. Pripominja se, da je treba prošnje za aprilski rok vložiti tudi že januarja 1. 1940. — Državni izpitni odbor za veroučitelje ljudskih šol na drž. učiteljsko v Ljubljani.

PREDAVANJE O AMERIKI

15000 KM ČEZ USA

SE BO PONOVILO

V PONEDELJEK 11. T. M. OB 20. V FRANCISKANSKI DVORANI. PREDAVA ING. MITJA SVIGELJ. Predprodaja vstopnic v trafikah gospe SEVER v Selenburgovi ulici.

* Združenje trgovcev za srez Laško odgovarja g. dopisniku »Nove dobe« iz Laškega na njegov dopis iz Laškega z dne 7. t. m., ki je docela neresen, sledeče: Na vprašanje, kdo je v odboru za pobijanje draginje, svetujemo g. dopisniku, naj se potrdi na sresko načelstvo v Laškem, kjer bo dobil potrebne podatke in imena članov. V tem odboru, čigar sestava je stvar politične oblasti, so zastopane vse panoge, producenti in tudi konzumenti. Nekemu opazovalcu Laščan, ki biva v neposredni bližini postaje, odgovorjamo, da je morda slep ali pa kratkoviden, če je videl le enega trgovca, ki je vozil sol, druga blaga pa ne, čeprav so ga tudi drugi trgovci dobili in vozili. Informira naj se o tem na postaji v Laškem. Da prodajajo laški trgovci makarone po 12,50 din, dočim so makarone v Zagrebu po 6,50 din, je blatenje »nekaterih trgovcev« in izmišljotina, ker prodajajo laški trgovci te makarone po 7,50 din. Ti makaroni stanejo v tovarni v Zagrebu 6,50 din. Trgovstvo je mnenja, da bi se naj dopisnik prej informiral da ne bi smatral trgovcev za oduhuje in po nepotrebnem razburjal javnost. Če pa ima dopisnik dokaz in ve za kak primer brezvestne spekulacije, naj prijavi tak primer na pristojnem mestu. Za to mu bo pošteno trgovstvo hvaležno, natočevanja pa odločno odklanja. — Sresko združenje trgovcev v Laškem.

IV. BONAČ
nasproti gl. pošte

SOENNECKEN

pravo zlato
cene
nespremenjene!

Najlepša izbira
BOŽIČNIH DARIL
pisemski papir — zadnje novosti!

* Izpraznjena učiteljska mesta v Prekmurju bodo izpolnjena. Vodstvu sekcije JUJ je na prošnjo murskosoboške sekcije interveniralo pri banski upravi, da se zasede 31 praznih učiteljskih mest v našem srezu. Banska uprava je obljubila, da bo ugodila prošnji in poslala na mejo zadostno število učiteljskega. Del obljube je že izpolnjen, ker je zadnje dni prišlo na obmejno šolo že nekaj učiteljskega.

LASJE KOT SVILA

ako jih perete in negujete s Savexom. Zahtevajte brezplačno brošuro ali za 10.— Din v znamkah 1 originalno steklenčico za 3 pranja. — L'Oreal 23, Zagreb, pošt. pret. 3.

* Zaradi draginje po naših mestih in zaradi nabave rezervne hrane, zaradi naprave zaklonišč pred napadi iz zraka in sploh zaradi vseh vprašanj zaščite prebivalstva v vojni je ljubljanski župan sklical župane avtonomnih mest na konferenco v Celje, ki bo v torek 12. t. m. župani in referenti se bodo posvetovali prav o vseh vprašanjih zaradi skupnega nastopa, da bo delo čim uspešnejše, in seveda tudi o enotnem postopanju, da bodo zlasti ukrepi proti draginji čim učinkovitejši. Pri tem je treba omeniti, da so občiti javnosti, zakaj v Ljubljani in po drugih naših mestih protidraginski odbori ne popisujejo trgovskih zalog kakor na Hrvaškem, popolnoma neupravičeni, ker se banovina Hrvatska ravna po stari uredbi iz 1922., za vse druge banovine pa velja nova uredba, ki protidraginskimi odbori ne daje te pravice, a dodatna uredba o tem še ni izšla. Kar se pa v Ljubljani tiče, smo tudi iz dnevnikov že poučeni, da ljubljanski protidraginski odbor zbira gradivo in išče pota, kako bi najučinkoviteje nastopil proti brezvestnim spekulacijam in verzičnikom in kako bi prišli do čim cenejše prehrane. Policija je tudi že mnoge prijavila sodišču. Iz vsej javnosti razumljivih razlogov pa mora protidraginski odbor posloovati z obzirnostjo da zaradi nekaterih posameznih grešnikov ne spravi vsega ljubljanskega trgovstva na slab glas. Tu-

VELIKA BLASNIKOVA PRATIKA
je 17-18
1940

* Trije novi pravoslavni škofje. Arhijerejski sabor pravoslavne cerkve je na svoji seji v petek izvolil tri nove škofje; arhimandrita samostana Jaska v Fruški gori Valerijana Pribičevića za vikarnega škofa sremškega, poto Svetislava Bradjarevića, člana visokega cerkvenega sodišča, za vikarnega škofa v Beogradu in proto Jovana Lipovca, profesorja prve moške gimnazije v Beogradu, za vikarnega škofa budljanskega s sedežem na Cetinju. Hkratu je sabor izvršil tudi večje število premetitev v cerkveni hierarhiji. Dosedanji ameriško-kanadski škof Damaskin je bil izvoljen za banatskega škofa s sedežem v Vrhu, ohridskobitojski škof Platon za škofa banjaluskega, vikarni budljanski škof Nikolaj za škofa mostarskega, vikarni škof marčanski Vikentije za zletovsko-strumiškega škofa, vikarni škof moravski Dionisije pa za ameriško-kanadski škofa. Dosedanji mostarski škof Tihov je bil na lastno prošnjo upokojen.

SANOPED ohrani zdrave, suhe, tople noge — štedi nogavice in čevlje. Vrečica samo 2.— Din.

* Kupujte za božič in novo leto razglednice, ki jih je založila Ciril Metodova družba! (—)

JUAREZ PAUL MUNI Kino Matica, tel. 21-24

Tragedija Maksimilijana Habsburškega in šarlate v filmu
WARNER BROS. FILM

PREDSTAVE DANES ob 10.30, 14.45, 17., 19. in 21.15 ur.

Nabavite si vstopnice v predprodaji!

HEINZ RUHMANN in LENI MARENBACH
v duhoviti in zabavni šlager-komediji — polni romantičnih pripetljajev, v filmu

NISMO VSI ANGELI

Vsako si želi vsaj enkrat v življenju okusiti ono, o čemer se mnogo »govori« — pa ni pristopno solidnemu oženemu meščanu! Več o tem Vam pokaže naslovni film, pri katerem se bode od srca nasmejali. Premiera tega filma danes ob 15., 17., 19. in 21. ur. — KINO SLOGA — tel. 27-30.

Vsem tistim, ki imajo kupone za brezplačno fotografiranje z Mickey Rooneyem in se še niso fotografirali, sporočamo, da je zadnja prilika za to brezplačno fotografiranje samo še v ponedeljek od 15.—18. ure v pisarni kina.

* »Zvonček«, mladinski list, obiskuje slovensko dečo naših izseljencev po vsem svetu in jo duhovno veže z ljubo domovino. Zato podpirajte »Zvončekovo« narodno-obrambno poslanstvo! Naročite list svojim otrokom darujte v »Zvončkov sklad« za zamejčke in izseljenčke!

CIMEAN
ZOBNA KREMA

* Sporazum države s knezom Turn-Taxom. Med knezom Turn-Taxom in državnim erarjem se je dolgo vlekla odškodninska pravica zaradi posestev, ki jih je zadel agramna reforma. Knezovala poseta se nahajajo po večini vzdolž železnice proge Zagreb — Sušak od Karlovca pa do italijanske meje pod Snežnim kom. In obsegajo vsega skupaj nad 30.000 ha polj, travnikov in gozdov. Zdej je bil med državo in knezovimi zastopniki sklenjen sporazum, po katerem bo državi pripadlo 10.000 ha poljedelske zemlje in 13.000 ha gozda, zakaž bo knezu izplačala 35 milijonov din odškodnine.

Težko se boste orientirali v zmedo današnjih dni, če ne boste vsak dan imeli svojega dnevnika v rokah. Zato ne odlašajte in še danes naročite ponedeljsko izdajo »Jutra«, ki je edini tednik, te vrste pri nas: na posrečen način združuje aktualnost dobro urejanega dnevnika in zanimivost lista, ki se lahko vsakih 7 dni široko razgleda po svetu. Ponedeljska izdaja »Jutra« velja na mesec po raznašalcu 5 din, po pošti pa samo 4 din. — Naroča se pri upravi »Jutra« v Ljubljani, Knafjeva ulica 5.

* Zemun brez reševalnega avtomobila. V Zemunu so te dni na žalosten način doživeli potrdilo, da tako veliko mesto ne sme biti brez dobro organizirane reševalne postaje s potrebnim vozovnim parkom. Pa čeprav se nahaja pred vrati prestolnice, Zemunski gostilničar Toma Virovac je hudo obolel in zdravnik je odredil prevoz v bolnišnico. Telefonirali so v Beograd po reševalni avto, a vsi vozovi reševalne postaje so bili na poti in Virovac je moral tako dolgo čakati doma, da je umrl. Istega dne se je na zemunskem pokopališču onesvestil zidarški pomočnik Anton Matjaz. Ker reševalni avto ni prišel o pravem času, je Matjaz podlegel. Istega dne je neki sluga na zemunski gimnaziji v samorilem namenu segel po strepi. Ker je bilo treba na reševalni voz prejeti časa čakati, je kandidat smrti pretrpel strašne muke. Zdej, ko se je na en dan nakopičilo toliko zadržev, se bodo poklicani činitelji najbrž domislili, da je takšna vprašanja treba brez odlašanja reševati.

Iskalix

* Prihodnji sejem v Višnji gori ne bo v ponedeljek 11. t. m., temveč na kvartni ponedeljek 18. t. m.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenice.

Iz Ljubljane

u— Vodstvo v umetniški razstavi kluba »Lada«. Danes ob 11. bo tolmačil umetniške g. Iv. Vauptič. P. n. občinstvo vabimo k obilni udeležbi. »Lada«.

u— Za popoldansko predstavo »Kurenta« je močno zanimanje. Zato si nemudoma nabavite vstopnice. Dnevna blagajna posluje od 10. do 12. in eno uro pred pričetkom. Med izvajanjem pevskih točk vstop v dvorano ne bo dovoljen, zato bodite točni. Začetek ob 15.15. To je nepreklicno zadnja uprizoritev »Kurenta«, ki je že desetkrat napolnil dvorano šentjakobskega gledališča.

u— Lep večer Zveze gospodinskih pomočnic. Priznana prirediteljica Zveze gospodinskih pomočnic se je vršila na praznik popoldne v dvorani Delavске zbornice. Ga. Minka Krofotova, gg. Jože Sorn in Jože

Karmelj so izbrali primeren program: deklamacije, pesmi in komičen prizor, dekleta pa so se z veliko vmeno pripravila, tako da je prireditelj res lepo uspeš. Prvič so tokrat gospodinske pomočnice same nastopale pred občinstvom. Pred pričetkom prireditve je predsednica zveze ga. Franja Petričeva pozdravila občinstvo in povedala, da se bo dobiček prireditve porabil v korist brezposelnim dekletom hkratu pa se je toplo zahvalila vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je prireditelj uspeš. Tamburaški zbor Narodne strokovne zveze je nato zaigral veselo koraknico, gospodinska pomočnica ga je recitala Gregorčičovo pesem »Življenje ni praznik«. Sledil je pevski zbor zveze in zapel Ipavčev »Predico« in tamburaški zbor je zaigral »Zdravico Slovencem«. Mnogo smeha je zbudil med občinstvom Lahov komični prizor »Ujeti ptičke«, v katerem so dekleta pokazala, da so svojim vlogam res dorasla. Po prizoru je tamburaški zbor zaigral »Vaške«, gospodinska pomočnica je recitala Aškerčev »Svetinja« in pevski zbor je zapel Lahmarjevo »Tičke«. Priznana prirediteljica je zaključila tamburaški zbor z »Vita in Asta«. Prireditelj je bila lepo obiskana, prazni so bili žal le sedeži v sprednjih vrstah, namenjeni gospodinjstvom.

u— Iz Legije koroških borcev v Ljubljani. Opazujemo vse tovariše, ki so vključeni v ljubljanski krajevni organizaciji koroških borcev, da bomo prihodnji teden začeli z razdeljevanjem tiskanih formularjev za podajanje spominke kolajne. Formularji se bodo izdajali samo tistim članom, ki so poravnali vse obveznosti do vključno leta 1939 v svoji organizaciji. Zaradi kratkega roka za vlaganje prošnje za podajanje spominke kolajne, naprosimo članke, da iste čimprej dvignejo po vrstnem redu, ki bo objavljen na članskem

sestanku ter v najkrajšem času iste izpolnjene vrnejo v pisarno krajevne organizacije, kajti rok za vlaganje listih je jakekratek. V torek 12. t. m. se vrši v salonu »Pri levu« na Gosposvetski ob 20. zvečer članski sestanek, na katerem se bo pojasnilo vse, kar je treba vedeti pri izpolnjevanju formularja za vlaganje prošnje. Pozneje se ne bo dajalo nikakih pojasnil, zato je dolžnost vsakega, da pride v torek zvečer na sestanek. Ker bo odkrite in blagoslovitev grobnice v svetovni vojni padlim vojakom v nedeljo ob pol 12. dopoldne na pokopališču pri Sv. Križu, prosimo vse tovariše, da pridejo v nedeljo dopoldne ob pol 11. vsi pred pisarno LKB, Cankarjevo nabrežje 7., odkoder skupno odkorakamo z zastavo na pokopališče. V primeru dežja zbirališče pred cerkvijo Sv. Križa ob 11. in 15. min. Dolžnost slehernega tovariša borca je, da se ob tej priliki pokloni kostem padlih tovarišev, ki so pred dvajsetimi leti dali svoje življenje v borbi za obrambo svoje domovine.

u— Za I. Cirilmetodovo narodno družabni večer, katerega priredila moška in ženska podružnica za šentpetrski okraj dne 5. januarja 1940 v veliki dvorani v Trgovskem domu vlada že danes precejšnje zanimanje. Sodimo, da bo ta večer podoben onim predvojnim družabnim večerom, na katerih večerih se je zbralo narodno občinstvo od najnižjih do najvišjih krogov, iz mesta in okolice, ker je pač smatralo Cirilmetodov narodni večer za svoj letni praznik. S številno navzočnostjo je narod najbolj ocenil delo CMD in doprinesel svoj obol po geslu: »Mal polži dar domu na oltar«. Da, taki večeri so bili v onih časih najlepši. Tu je vlada prava bratska vzajemnost. Upamo in pričakujemo, da bo naša narodna javnost tudi letos posetila v častnem številu prvo prireditelje vrste v Trgovskem domu, da počasti trudopolno narodno obrambno delo in da na novih pobud. Na večeru bo igral prvovrsten sokolski jazz nastopi baletka, solopev, Jožek in Ježek. Nadalje bodo člani in članice »Česke obce« izvajali češko besedo. Po sporedu bo ples in zabava. Za 5. januar naj velja: Vsi in vse v Trgovski dom na 5. Cirilmetodov družabni večer!

u— Rezervni oficirji so vabljani, da se danes udeležijo po možnosti v uniformi, sicer v civilu z znakom, slovesne blagoslovitve grobnice padlim vojakom na pokopališču v Ljubljani. Zbirališče ob enajstih pred cerkvijo Sv. Križa. — Uduženje rezervnih oficirjev, pododbor, Ljubljana.

u— Dajte tudi nam, ženam, volilno pravico! To zahtevajo bode vestransko utemeljevalce gornice na zborovanju za žensko volilno pravico, ki bo danes 10. t. m. ob 10. dopoldne v Delavski zbornici v Ljubljani.

u— Tehniška srednja šola — pomladke Jadranske straže ima danes ob 19. svojo Akademijo v Trgovskem domu. Po akademiji plesne vaje maturantov.

u— Prvi letošnji sestanek staršev Poskusne šole za Bežigradom bo v ponedeljek 11. t. m. ob 8. zvečer v šolski telovadnici. Predavala bo naša priznana mladinska pesnica in pisateljica ga. Anica Černejeva »O pomenu čitanja in knjige za razvoj otroka«. Vabimo vse starše, da se predavanja udeležijo v čim večjem številu. Predavanja je namenjeno vsem staršem, ne samo onim, ki so člani društva »Sola in dom«. Vstopnine ni.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠIŠKI — Telefon 41-79

Najboljši avijatični film

Kraljica zraka

(ANNE MARIE)

V naslovni vlogi: ANNABELLA
dalje P. R. Willm, Jean Murat.
Predstave danes ob 3., 5., 7. in 9. uri
ter v ponedeljek ob 1/2 9. uri

Danes zvečer ob 1/2 9. uri film

Njen prvi ples

Sokolli! Posetite in podprite sokolski kino!

Prihodnji spored:

Izgubljena patrola

u— Živ in svetel je spomin na blagopojnega slovenskega skladatelja Zorika Prelova. Vse njegove številne prijatelje in znanke po prav gotovo razveselila vest, da bo priredil pevski zbor Ljubljanskega zborna prihodnji petek, dne 15. t. m., v veliki Filharmonični dvorani koncert njegovih skladb. Prvi del koncerta obsega 6 mešanih zborov, v drugem bodo nastopili solisti gđc. Stajnarjeva ter gg. Lupša in Tone Petrovič, tretji del obsega 2 deli za ženski zbor in četrti del ima same moške zore, katere zaključuje znana pesem »Dobrodo«. Koncert je nastudiral ter ga bo vodil z njega lastno vestnostjo in natančnostjo Zvonov zborovodja Dore Matul. Prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. (—)

Društvo bolgarskih akademikov

»Hristo Botev« priredi

L. BOLGARSKI VEČER

S PLESOM

dne 16. decembra v Trgovskem domu.

Izbran spored — Jenko — Swing-

Rythm — Buffet — Bar

u— Čestne zadeve. Na desni strani ulice ob gimnaziji na Poljanski cesti pravkar urejajo hodnik za pešce, ki ga doslej ni bilo. — V Gorupovi ulici poleg obrtne srednje šole so že več mesecev pasantje pogrešali obnovitev hodnika, ki so ga razdelili zaradi poniznega nivoja, ko so naspali in utrajali to ulico. Minili teden so začeli polagati kamnite plošče od Aškerčeve ulice do Mirja. Presledke plošč zalivajo sproti z malto. — Čeprav je Bleiweisova cesta vsa asfaltirana od odcepa Tržaške do križišča Celovške ceste, so vendarle na ostalem predelu do Tyrševe ceste, ki služi težkemu tovornemu prometu in je zaradi tega ta del precej obrabljen in zanemarjen, položene le kamnite kocke. Večja paznja bi bila potrebna za oba hodnika, ki sta precej pučkasta, ob deževnem vremenu pa tudi izredno blatna. Zaradi tega so pričeli hodnik ob novem bloku hiš na Bleiweisovi cesti nasproti železniški nabavljalnici zgraditi na novo urejati. Utrdili so tla z betonom, na katerega bodo po večini nalili še asfalta.

Dame — Gospodje!

Ne pozabite posetiti še pred božičem novo otvorjen frizerski salon v Kresiji, FRANK, (podružnica). Trajna ondulacija ter barvanje las po konkurenčnih cenah. Obiščite nas, zadovoljni boste. — Se priporoča

FRIZERSKI SALON FRANK,

Ljubljana, Lingarjeva ul. 1.

u— Društvo »Knežinja Zorka« obvešča da od izbranih srečk sledeče številke še niso dvignile dobikov:

5, 6, 9, 34, 59, 60, 75, 80, 81, 87, 160, 167, 180, 183, 197, 209, 219, 272, 307, 327, 328, 385, 390, 402, 430, 494, 509, 510, 532, 544, 560, 578, 582, 600, 606, 621, 633, 636, 653, 681, 702, 725, 727, 736, 744, 799, 802, 826, 851, 853, 867, 873, 878, 881, 896, 917, 918, 920, 923, 931, 932, 945, 985. Lastniki teh izbranih srečk dube pripadajo jim dobite v dijaškem domu Društva »Knežinja Zorka«. Zvonarska ulica 5, vsak dan od 15. do 18. ure.

Specijalna

MODNA TRGOVINA

dobro vpeljana z lepimi izložbami pri glavni pošti v Ljubljani SE PRODA proti gotovini. — Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Januar 1940«.

u— Akademija Sokola Vič v korist ubožne sokolske dece bo danes ob 17. v dvorani Sokolskega doma z bogatim in pestrim sporedom. Vabimo ljubljansko sokolstvo in Sokolu naklonjeno občinstvo, da v velikem številu poseti akademijo, saj je čisti dobiček namenjen za obdaritev ubožne sokolske mladine o priliki božičnice, ki bo 26. t. m. Naj velja geslo za vsakega Sokola in nacionalista: Vsi na akademijo Sokola Vič!

Dr. LOČNIŠKAR

zdravnik v Žalcu,

zopet redno ordinira

Hotel „Ko-op“ v Gozdu-Martuljku (Slovenija)

JE ODPRT OD 15. DECEMBRA

Pojasnila: Hotelsko a. d. »Ko-op«, Beograd, Poenkareva 21, tel. 30-103
in uprava »Ko-op«-hotela, Gozd-Martuljek; (Slovenija).

u— V proslavo 30-letnice svojega obstanka priredil trgovska strokovna nadzornica doma svečano akademijo, ki ima poleg pozdravnega nagovora predsednika šolskega odbora A. Verbiča na sporedu še pestro množico umetniških in zabavnih točk. Med drugim bodo nastopili ženski pevski zbor, recitacijski zbor ter pevski in instrumentalni solisti, skup na učencev pa je nastupila nekaj simboličnih telovadnih nastopov. Prireditelj je pod okriljem Združenja trgovcev v Ljubljani.

VEČ VESELJA IN RADOSTI
boste užili o božičnih praznikih, če si omislite novo obleko. Praznično pa trpežno blago za moške sukne ter obleke kakor tudi lepo blago za damske plašče in obleke vam nudi po zmernih cenah

ČEŠNIK JANKO
LJUBLJANA LINGARJEVA

u— Teden vzgojnih večerov za starše priredi ljubljansko Pedagoško društvo na državni ljudski šoli na Prulah od 11. do 16. t. m. Vsak večer se bodo vršila ob 8. uri večer na tej šoli predavanja. Spored celega tedna je naslednji: Ponedeljek 11. dr. Šimenčeva: »Skrb za telesno vzgojo otroka«. Torek 12. prof. A. Černejeva: »Vzgojne napake«. Sreda 13. R. Koblica: »Vzgojno sodelovanje družine in šole«. Četrtek 14. dr. Gogala: »Spolna vzgoja«. Petek 15. prof. Čopić: »Narodnostna in državljanska vzgoja«. Sobota 16. t. m. M. Zor: »Vzgoja za družbo«. Vstop k vsem predavanjem je prost. Vabimo vse starše, da se udeležijo večerov v čim večjem številu.

HOTEL
»BELLEVUE«

nudi tudi zimski čas, vsaki dan, svojim cenj. gostom, res prvovrstno kuhinjo in izborna pijačo. — Prepričajte se prosim.

u— Slovesnost blagoslovitve kostnice na pokopališču Sv. Križa bo danes ob 11.30 dalje oddajala tudi ljubljanska radijska postaja. Slovesnost se prične točno ob 11.30 in društva naj pridejo malo prej, da se lahko zvrste okrog kostnice. Društva, kakor nam poročajo, niso dobila posebnih vabil in so vabljena vsa.

Žene!

Vlada pripravlja nove zakone, ki bodo odločili tudi o naši usodi. Ne dopustimo, da bi nas, ki predstavljamo polovico naroda, pri tem preizkušili. Zahtevamo, da se tudi nam omogoči sodelovanje v zakonodajnih in samoupravnih zastopstvih. — To pa moremo doseči edinele z

volilno pravico

Prava demokracija, ki jo zahteva ljudstvo, mora enako upoštevati ves narod, moške in ženske. — Zberimo se na

javno zborovanje

ki bo DANES, V NEDELJO ob 10. uri dopolnilne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Slovenske žene

u— Dobra Sreča za obmejne šole. V zvezi z včerajšnjim člankom sporočamo, da se je letos oddala tudi Zveza trgovskih združenj dravske banovine, da izvede po svojih članih — trgovskih združenjih na območju akcije za božično obdaritev obmejnih šol. Združenja trgovcev so te dni zaključila nabiralno akcijo in sporočajo uspehe Zvezi. Po došlih poročilih bodo trgovci letos obdarovali lepo število obmejnih šol. O podrobnostem uspehu te akcije bomo še poročali.

Do božiča stare cene

ČEVLJEV

vseh vrst v prvovrstni garantirani kakovosti

TRIUMPF,

Ljubljana — Miklošičeva c. 12.

u— Ruska Matica naznanja, da se za 11. december t. l. v prostorih francoskega instituta določena proslava 125. obletnice rojstva ruskega pesnika M. Lermontova preloži na poznejši čas.

Velika efektna LOTERIJA
Obrotnega društva Kamnik

Zrebanje dne 31. decembra 1939.

Avto Opel-Kadet, motor, moderna spalnica, radio-aparat itd.

Skupna vrednost Din 120.000.—

Zahtevajte srečke, ki so v razprodaji ali pa jih naročite pri odboru efektne loterije Obrtnega društva v Kamniku.

u— Francoski institut vabi na francosko literarno predavanje o človeškem problemu v sodobnem francoskem romanu, ki bo v ponedeljek 11. t. m. ob 20. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predaval bo oče Carré iz reda dominikancev.

Oglejte si danes RAZSTAVO
v trgovini Pepca Črnjač

u— Z avtom čez severno Ameriko. Predavanje, ki ga je imel prejšnji teden inž. Mitja Švigelj o potovanju 15.000 km čez Združene države, je vzbudilo mnogo zanimanja zaradi pestrosti najrazličnejših slik in pa zaradi mnogoterih splošnih in drob-

nih zanimivosti iz ameriške pokrajine in življenja. Ker je bilo predavanje rasprodano, da nekateri niso dobili več vstopnic, in ker se za to predavanje gotovo še mnogi zanimajo, bo predavatelj ta večer ponovil v ponedeljek 11. t. m. ob 20. v franciškanskim dvoranu. Zaradi obilnega števila slik, pa tudi zaradi mnogih še novih zanimivosti bo ponovno predavanje zanimalo morda tudi še tiste, ki so ga slišali že prvič. Prodaja vstopnic v naprej bo od sobote 9. t. m. dalje v trafikah ge. Severjeve v Šelenburgovi ulici. Vstopnice od 10. do 3. din. (—)

u— Podružnica SVD za Šiško bo imela občni zbor v torek 12. t. m. ob 19. v učilnici deške ljudske šole v Spodnji Šiški. Pred občnim zborom bo predaval g. K. Kofler, sadjarski nadzornik kr. banske uprave, o pospeševanju sadjarstva v mestih in na deželi. Udeležba je obvezna za vse člane.

u— Pevsko društvo Tabor bo imelo vokalni koncert v ponedeljek 13. t. m. ob 20. uri v mali Filharmonični dvorani. Pod vodstvom dirigenta Janka Gučka bo nastopil Tabor, sodelovala pa bosta tudi solista in sicer sopranistka Ljudmila Poljančeva ter tenorist Alojzij Gostiša. Pri klavirju bo Samo Hubad. Vstopnice bodo v predprodaji v knjigarni Glasbene Maticice. (—)

u— Osrednje društvo oblačilnih delavcev za Slovenijo, podružnica v Ljubljani, je sklicalo zborovanje vseh krojaških pomočnikov, šivilj in modistinj (svojih članov in članic) dne 29. novembra t. l. Soglasni sklep članstva je bil, da se plače po kolektivnih pogodbah in nad njimi za vse trdke enako dvignejo za 25% ter se ta povšek po kolektivni poti potrdi. Za šivilje in modistinke, ki nimajo kolektivnih pogodb, pač pa se njihove plače nanašajo na uredbi o minimalnih mezdah, je bil predlog, da se dvignejo njihove plače za 25% nad mezo minimalne urede in nad plače, ki so že nad mezo po minimalni uredbi. Mnoge panoge obrti in industrije so že na istem delu, v kolikor se niso uspele, ker se povsod občuti enaka teža draginje. Krojaški delavci upajo, da se bo javnost prilagodila morebitnemu zvišanju cen v oblačilni stroki.

u— Jugoslovansko kirurško društvo sekcija Ljubljana ima 12. t. m. ob 18. uri strokovni sestanek v predavalnici ženske bolnišnice v Ljubljani. Spored: predavanje dr. Lunaček: Duplicitas uteri et vaginæ; demonstracije: dr. Trampuz: Hypernephroiden tumor ovaria; dr. Debeljak: Torsio tubae. Vabljeni vsi zdravniki! (—)

u— Združenje davčnih uradnikov sekcija Ljubljana je zborovalo v četrtek ob 6. zvečer v prostorih davčne uprave Ljubljana okolica. Zborovanje je bilo sklicano zaradi naraščajoče dragine in s tem v zvezi potrebnim povišanjem prejemkov. Zborovanje je otvoril predsednik združenja Anton Vardjan. Po referatu, ki ga je podal o nevezdrnem materialnem položaju državnih uslužbencev je bila soglasno sprejeta spomenica, ki zahteva takojšnjo zvišanje prejemkov in uvedbo najenostavnejših ukrepov proti onim, ki neupravičeno navijajo cene življenjskim potrebščinam.

u— Idrijski krožek vabi vse rojake in prijatelje, da se polnočestno udeležijo koncerta Prelgovčevih skladb, ki ga bo priredilo pevsko društvo »Ljubljanski zvonec« v petek 15. decembra v veliki filharmonični dvorani. Z udeležbo počastimo njegov spomin in se oddolžimo njegovemu delu. Ker je naša prireditev odročila, zato se bomo vsi udeležili tega velikega koncerta.

u— Plesno revijo vseh letošnjih novosti v družabnem plesu in turnirski ples bo predvajala na plesni vaji v torek 12. t. m. v veliki dvorani Kazine Jenkova šola s plesno-sportnim klubom »Ljubljana«. Vabljeni vsi ljubitelji plesa.

u— Ne zamudite danes Lugovega filma v kinu Unione! Opozarjamo občinstvo, zlasti ljubitelje muzike in lepega petja na prvi zvočni film svetovitega italijanskega tenorista Giuseppea Luga. Njegov lirični tenor je očaral poslušalce na vseh vseh mestnih odrih, kjer je doslej gostoval. V Parizu, Milanu in Rimu, Rimska filmska produkcija nam je končno dala možnost predstaviti tega pevca umetnika najširšim plastem ljudstva s filmom »Pesem vetru«, ki se te dni predvaja v Ljubljani v kinu Unione. Vedra zabavna vsebina filma in očarljivo petje Giuseppea Luga bosta nudila gledalcem tega filma velik užitek. (—)

u— Namesto venca na grob ge. Ane Markičeve, matere gospoda Viktora Markiča, je darovalo Sentjakobsko gledališče društvu slepih 100 din. Za lepi dar se društvo najtopleje zahvaljuje. (—)

u— Plesne vaje vsako nedeljo ob 15. v dvorani Delavske zbornice. Začetniki ob 14.30. (—)

u— Lutkovni oder Sokola I na Taboru vpripori danes ob pol 16. uri komično lutkovno igranje »Zmagovalce« v 3 dejanjih. Predprodaja vstopnic odobro od 11. do 12. v društveni pisarni. Ob tej uri lahko tudi telefonično. (—)

u— Zamrzle vodovode, tali brez razkopavanja zidu z električnim aparatom Oskert Argost, klepar, vodovodni inštalater, Avguščičeva 5., telefon 24-70. (—)

u— Plesna šola na Taboru. Danes 10. t. m. bo na Taboru ob 20. redna plesna vaja.

u— V kinu Matič so danes pri filmu »Juarez« zaradi izredne dolžine filma predstave ob 10.30, 14.45, 17.19, in 21.15 ur. Prosimo za točnost, ker se »spored pričenja natančno ob napovedanih urah. (—)

u— Začetniški plesni tečaj za novince dame in gospe vsak ponedeljek ob 20. uri v Jenkovi šoli Kazine. Vsako nedeljo ob 16. uri popoldanski ples. Dijaki (n-je) imajo popust. (—)

u— Dve nesreči. Včeraj so pripeljali na kirurški oddelek upokojenega železniškega delavca Mihaela Cerkvenika z Zidnežne mosta. Na progi je padel z vlaka in dobil nevarne notranje poškodbe. Huda nezgoda se je pripetila komaj leto dni stari Anastaziji Prokofjevi, hčerki trgovskega potnika, stanujočega v Tivolskem gradu. Mala Anastazija je doma padla na štedilnik in se močno opekla.

Giuseppe Lugo

član milanske Scale — kraljevske rimske in pariške Velike opere

Zabavali se boste ob zabavi vsebinski filma! — Uživali boste ob Lugovem krasnem petju!

ZATO: Oglejte si ta izvrstni pevski in glasbeni film!

Predstave ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. v prvem svojem pevskega filmu vedre in zabavne vsebine

Pesem vetru

KINO UNION — TEL. 22-21

Iz Maribora

a— Pred 20 leti je bila ustanovljena študijska knjižnica. Danes pred 20 leti je naslovljen tedanj uradnik pri mariborskem magistratu dr. Ivan Lah na Zgodovinsko društvo v Mariboru posebno pismo, ki ga je napisal s pooblastilom tedanjega vladnega komisarja dr. Pfeifferja. V pismu je naglasil, da ima nalogo ustanoviti iz dosedanjih knjižnic v Mariboru veliko javno knjižnico, da je kupila mestna občina in ta namen knjižnico prof. Kaspretu in da ji prepušča prostore v deškem zavetišču, kamor se lahko preseli tudi knjižnica Zgodovinskega društva, ako prepusti svojo bogato knjižnico na razpolago javni študijski knjižnici, dočim ostanejo knjižnične lastninske pravice iste. Tudi podarja pismo, da bo mestna občina poskrbela za to, da pride knjižnica v državno upravo z državnim knjižničarjem. Poneže se je sicer razvoj velike javne študijske knjižnice nekoliko drugače usmeril, vendar pa lahko smatramo to pismo pok. dr. Ivana Laha kot ustanovno pismo naše študijske knjižnice, ki šteje danes več kot 40.000 zvezkov.

a— Iz gledališke pišarne. Danes ob 15. prikljubljena češka opera »Prodana nevesta«, zvečer pa »Vla malac« V torek druga ponovitev drame »Via malac«.

a— Otvoritev slikarske razstave »Brade« bo danes ob 10.30 v mali dvorani Sokolskega doma na Aleksandrovi cesti. Razstava ostane odprta do 22. t. m. Razstavlja Golob, Jirak, Kavčič, Kos, Mušič, Primožič, Sušmelj, Zej in Zornik.

a— Šahovske novice. Na predsončnem III. kolu mariborskega božičnega šahovskega turnirja so bili naslednji rezultati: Marvin: Kukovec 1:0. Mišura in Foray sta remizirala. Gerželj in Bablj sta remizirala. Audi: Rupar 1:0. Kuster: Bakarič 1:0. Maroti: Kestiš 1:0. Lukeš: Nosan 1:0. Gujnik je bil prost. Stanje je sedaj sledeče: Gerželj, Mišura, Kuster, Maroti po 2 in pol Lukeš in Bablj 2, Kukovec 1 in pol, Nosan Marvin, Gujnik, Foray in Audi 1, Rupar 1/2 Ketiš in Bakarič brez točke.

a— Za božične praznike Krstna predstava, kakor znano, je režiser in skladatelj g. P. Rasberger uglasbil novo opero »Ob Jadrnu«. Krstna predstava v gledališču bo za božične praznike.

a— Pokret mariborskega ženstva. Danes ob 15. uri bo veliko manifestacijsko zborovanje mariborskega ženstva v Narodnem domu.

a— Skoraj 1000 paketov z najrazličnejšimi jestvini, v kolikor je dovoljen njihov izvoz, gre v zadnjem času vsak dan preko Maribora čez mejo.

a— Bunka. V noči na soboto se je pripetil v Vetrnjaki ulici precej vzmetniljiv incident. Skupini dobro razpoloženih ljudi sta se spoprijeli in mikastili. Bunka se padla na vse strani, napadenci in napadenci so se metali po tleh. Polcija je vstopila red in mir. Zaključno besedo bodo imeli sodniki.

a— Neprijetna dirka. Proti Koroski cesti so se pelale v kočiji tri osebe. Neodno se je splašal konj in je zdiral s Kralja Petra trga proti Koroski cesti. Kočija se je nagibala zdaj na levo zdaj na desno stran, potniki so bili zelo preplašeni. Kočija ni mogel konja obvladati, dokler se ni nekaterim pasantom posrdilo, da so splašene konja ustavili in rešili potnike neprijetne dirke.

a— Klofuta mestnemu konjaču. Na Aleksandrovi cesti se je v trenutku zbral polno ljudi, ki so opazovali, kako ima mestni konjač opravka z nekim jazbecarjem, ki je na vso moč cvillil. V naslednjem trenutku je prihitela tudi lastnica psa, ki je zahtevala od konjača, da izpusti psa, ki ima veljavno pasjo znamko. Mestnemu konjaču pa se ni mudilo. Zaradi tega je lastnica psa navallila na konjača in mu prisolila klofuto. Nazadnje je morala nastopiti policija. Mestni konjač in gospe se bosta še srečala na sodišču.

a— Spet slana. V noči na soboto je slana pobelila Maribor in okolico. Na solcu je bila vidna do devetih. Najnižja jutranja temperatura je bila —4,3 st. C.

a— Krznarstvo P. Semko, Tyrseva c. 7. Vam nudi ceno kožuho in krznarske izdelke. (—)

Iz Celja

a— Božična likovna razstava. Celjski slikarji pripravljajo za božične praznike svojo razstavo, ki bo v sejni dvorani Mestne hranilnice in bo obsegala nad 80 del v olju, akvarelu, grafiki I. dr. Razstavljal bodo ga. Vera Fišer-Pristovškova ter gg. Anton Mehle, Miro Modic, Albert Sirk in Cvetko Ščuka. Razstava bo odprta od 17. do 26. t. m. dnevno od 9. do 18. s kratki m. opoldanskim predelkom. Namen razstave je, da si naša javnost ogleda dela naših umetnikov in si omisli kako umetno izmed razstavljenih del. Vsaka vstopnica bo imela številko. Zadnji dan razstave bodo zbrabe štiri številke, katerih lastniki bodo prejeli po eno sliko. Slike, ki so določene za nagrade bodo razstavljene v izlozih celjskih trgovin. Čm več vstopnic bo kdo imel, tem večja bo možnost, da si pridobi lepo sliko za nagrado.

a— Čudno postopanje. Prejeli smo: Celjska javnost se začudenje vprašuje, kako je mogoče, da se v tako malem mestu, kakor je Celje, skoraj istočasno vršita dve likovni razstavi slovenskih slikarjev. Evo pojasnili: Skupina celjskih slikarjev (ga. Fišer-Pristovškova ter gg. Sirk, Ščuka, Modic in Mehle) je že pred več tedni sklenila razstaviti v Celju svoja najnovejša dela in sicer od 17. do včeraj 26. t. m., kar je bilo občinstvu že v preteklem mesecu sporočeno v časopisju. Nemalo začudeni pa smo čitali v »Slovenec« dne 7. t. m. notico s sporočili javnosti, da bo v Celju skoraj istočasno še druga likovna razstava, na kateri bodo razstavljeni dela slikarjev gg. Klemenčiča, Didka in Stupice. Vprašamo omenjene tri gg. slikarje, kaj jim opravičuje, da tako postopajo proti svojim celjskim tovarišem. Ali niso mogli svoje likovne razstave odložiti na poznejši čas? Ali pa se je morda tudi v našo umetnost vrnila zavist in neželjena konkurenca? Zakaj ste svoj

čas odklonili sodelovanje s svojimi celjskimi tovariši? Ali morda mislite, da bo tako postopanje dvignilo nivo naše kulture? Sodbo o tem prepuščamo naši kulturni javnosti.

a— Poročila sta se pešadijski kapetan II. klase Tine Šibila in Pavla Schmidtova, hčerka šolskega upravitelja. Bilo srečno!

a— Sokolsko društvo Celje matica razpisuje nagradni natečaj za izdelavo zletnega znaka in lepaka za vse prireditve ob svoji 50letnici leta 1940. Značka in lepak morata biti izdelana umetniško in v duhu sokolske ideologije. Osmutek je treba oddati najpozneje do 1. januarja 1940 skupno z geslom in imenom v zaprti kuverti. Osmutek je treba predložiti ali v plastični obliki (plaketi) ali kot risbo. Umetniki, ki bodo izdelali risbo, se bodo obvezali, da bodo v primeru, da bodo prejeli nagrado, izdelali potrebno plaketo. Lepak vsebuje iste osnovne oblike in znake. Nagrade so tri in sicer 1.000, 750 in 300 d. n. Osmutek je treba dostaviti na naslov: Sokolsko društvo Celje matica v Celju.

TRAJNE KODRE
solilno izdeluje frizerski salon
»PAVLA«, Celje, Kovaška 1.

a— Tudi celjski narodni železničarji zahtevajo povišanje prejemkov. Celjska podružnica Udruženja jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev je priredila v četrtek zvečer članski sestanek, na katerem je bila soglasno sprejeta spomenica, v kateri zahtevajo železničarji zaradi stalno naraščajoče dragine primerno povišanje prejemkov, izvedbo vseh napredovanj, priznanje istih prejemkov poročenim ženam kakor neporočenim ter odpravo vseh razlik pri osebnih dokladah med aktivnimi in upokojenimi uslužbenci. Posebna trilateralna deputacija je včeraj izročila spomenico na sreskem načelnstvu in na drugih pristojnih mestih Deputaciji je bila obljubljen nakrepitev zahtev železničarjev.

a— Za uprizaritev opere »Prodana nevesta«, s katero bo gostoval mariborsko Narodno gledališče v sredo 13. t. m. ob 20. v celjskem gledališču, dobijo neabonenti vstopnice v predprodaji v Slovinskih knjigarni.

a— Protidraginsko zborovanje svobodnih strokovnih organizacij delavstva in nametnostva se bo pričelo danes ob 9. dopolne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

a— Na ljudskem vsenitliču bo predaval jutri ob 20. ur. prof. dr. Andrej Gosar iz Ljubljane o »Socialnih problemih moderne meznega razmerja«. Občinstvo ponovno opozarjamo na to zanimivo predavanje.

a— Podružnici Družbe sv. Cirila in Metoda v Celju je daroval učitelj g. Franc Jaušovec v Celju 120 din v počastitev spomina pokojnega g. Frana Cvetka, šolskega upravitelja v Mariboru.

a— Novi grobovi. V celjski bolnišnici so umrli v četrtek 28-letna žena železniškega uradnika Elizabeta Carmanova iz Šmarja pri Jelšah in 71-letni Stefan Fazarinec iz Trnovelj, v petek na 66-letni preužitkar Alojzij Pliberšek iz Zg. Grušovelj pri Pihovi in 37-letna delavka Ana Gebrova iz Okolice Vojnika.

a— Razprava proti Grebenšku in tovarišem. Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se bo pričela v torek 19. t. m. jutraj razprava proti Alojziju Grebenšku in štirim tovarišem zaradi roparskih umorov v Sečah pri St. Pavlu pri Preboldu in v Medlogu pri Celju ter številnih roparskih napadov, vlomov, tatvin in telesnih poškodb. Razprava bo trajala dva dni in bo najbrž tajna, ker neka obtoženka še ni polnoletna.

a— Tatvine v tovarni. V Weinbergerjevi tekstilni tovarni v Celju so v zadnjem času ugotovili, da krađe nekdo blago iz tovarne. Te dni pa je neka delavka med delom opazila 30-letno, v tovarni zaposleno delavko Jožico G. iz Celja, ko je vrgla večjo množico tekstilnega blaga, vrednega nad 3.000 d. n., čez tovarniški plot. Delavke so nato pobrale to blago, in ga odnesle nazaj v tovarno in prijavile zadržev. Jožica G. se je bila domnila s svojim 32letnim bratom Alojzijem, da bo prišel ob določenih urah k plotu tovarne po ukradeni blago, brat pa se je zamudil in je prišel prepozno. Pri preiskavi v stanovanju Jožice G. in njene brata so našli večjo množico v tovarni ukradenega blaga. Nepoštene delavke in njenega brata so izročili sodišču.

Iz Prekmurja

pm— Razstava prekmurjskih lepov v Lendavi. Za Karlo Jakobom, prvim prekmurjskim slikarjem, je zdaj razstavljal svoja dela še mladi slikar Albin Sagadin, ki je že na slikarski razstavi Prekmurjskega tedna zbral precejšnjo pozornost. V Lendavi je zdaj razstavljal 44 del (39 olj in 5 akvarelov). Po večini so to novejša dela. Med njimi je tudi nekaj portretov in tihožitij, drugo pa so pokrajinske slike, med katerimi zbuja posebno pozornost Koča v Izakovcih, Stara struga Mure, Sv. Sebečan, v godcah pri Bogojni, Prekmurjska ulica, Ulica v Domžli Lendavi, Kaktus in druge. Razstava slik g. Albina Sagadina bo odprta do 13. t. m.

pm— Žrtve materializma. V Krajini blizu Tišine v Prekmurju je umrla kot žrtev materinstva Mara Kousova, žena tamosenega posestnika. Poročila so je komaj pred letom. Na zadnji poti je je spremljala velika množica ljudi iz vse okolice.

pm— Mlada učenka — gorčica bakla. Učenka drugega razreda šole v Dolgi vasi pri Lendavi Rozalija Feherjeva je hotela zakuriti peč. Ker so bila drva mokra, jih je polila s petrolejem po nesreči pa obžigala tudi sebe. Pržila je približno ognja in je bila naenkrat v vsem plamenu. Dobila je strašne opekline za katerimi je kmalu umrla.

Iz Hrastnika

a— Poševnjanje vredno. Občinska uprava Hrastnika—Dola je na zadnji seji sklenila, da se glede na naraščajočo dragino izplača občinskim uslužbencem izredna draginska doklada v znesku enomesečne plače. Kdaj bodo sledila temu zgledu industrijska podjetja in pa državna uprava za svoje uslužbence?

a— Delavsko kolonijo kemične tovarne za Savo so letos popolnoma renovirali. Ta je bila nekdo Sargova tovarnica za barve. Iz teh tovarniških objektov je pozneje nastala naša kemična tovarnica stanovanjska poslopja, ki so bila zadnja leta že v zelo slabem stanju. Letos je vodstvo kemične tovarnice renoviralo tri stare stanovanjske hiše, podirilo stanovanjsko barak in sez dalo lepo 16-stanovanjsko hišo. Pa tudi okoliha teh hiš se je vsa olepšala. Pretekli teden so se v to novo hišo vsehli delavci iz onih dveh starih, imenovanih »novih« hiš ob koncu kem čne tovarnice. Te dve hiši namerava tovarnica zdaj obnoviti, kajti ti dve hišici sta zdaj zadnji v Hrastniku, ki tako kvarita zunanje lice kraja.

Iz Litije

a— Obisk angleških skavtov v Litiji. Z enournu zakasnitvijo zaradi obupnih cest po Besniški dolini in slabih kačiputih so prispeli angleški gostje na Miklavžovo ob 16. v dveh avtomobilih v Litijo. Pred stegovim domom jih je pričakovala stegova uprava in jih toplo pozdravila. Po pozdravih je izrekel g. Wilson željo, da bi videl zbrane vse litijske skavtinje in skavte. Takoj je bilo izdano povelje za nenadni zbor in po eni uri je bilo zbranih čez 70 članov in članic, ki so pozdravili direktorja Mednarodnega skavtskega urada s trikratnim skavtskim »Zdravo! Medtem so si gostje ogledali oba skavtska doma in se tudi zabavali ob gledanju barvstih skiptičnih slik s taborov in izletov litijskih skavtov. Ob 17.30 so napravili visoki predstavniki skavtizma obisk pri sreskem načelniku dr. Gregorinu nato pa jim je bila prirejena zakuska v Domu skavtinj, kjer so jih planinke in stanarice postregle s kranjskimi klobasami in zeljem. Ob 18. so gostje zapustili Litijo, zadovoljni z delovanjem litijske skavtske organizacije.

a— Umrl je oče šolskega upravitelja g. Tauerja. Na litiskem pokopališču smo ob lepi udeležbi pokopal: 85-letnega upokojenega železničarja g. Franceta Tauerja. Zaslužni pokoj je užival že od leta 1912. v idiličnem domu v Gradcu ob banovinski cesti. Zaradi lepega značaja smo ga vsi spoštovali. V nedeljo je še sprejemal čestitke za god. Potem pa mu je postalo nenadno slabo in je umrl v ponedeljek jutraj. Čez dan je prišla čestitka k očetovemu godu tudi hči, ki je poročena v D. M. v Polju, ker je bila prejšnji dan zadržana. Kako je bil potrl pogled na očeta, ki je bil sivol s med svečami in cvetjem! Blagi pokojnik je bil po rodu iz Kresnic iz znane Kovičeve hiše. Ugledni družini, posebej še pokojnikovemu sinu g. Venu Tauerju, šolskemu upravitelju v Dolah, ob težki izgubi iskreno sožalje!

a— Gluhonemi bodo govorili in igrali. Danes ob 16. bodo nastopili ljubljanski gluhonemi. Predvajali nam bodo revijo in dvoje iger. Doslej so nastopili že v 20 različnih krajih in povsod pridobili občinstvo. Gostovanje gluhonemih bo v dvorani na Stavbah. Zaradi obetajočega navala si nabavite vstopnice že v naprej. (—)

Iz Kranja

SLIKE ZA NOVE DELAVSKE KNJIZICE
DOBITE PRI

FOTO JUG — KRANJ

Iz Trbovelj

a— Smrtna kosa je ugrabila Jožeta Dolanca, rudarskega upokojenca, v starosti 70 let. Dolanc je bil splošno priljubljen in spoštovan. Saj je bil predstavnik tiste starejša generacije rudarjev, ki so v početku naše rudarske industrije zastavili krampe na najnevarnejših mestih, kajti najtežje in najodgovornejše delo je bilo tem veteranom v ponos. Prvi med njimi, ki so opravljali šit za šitom v rovkem ognju ter bili vzgledni akordanti, je bil vsekakor stari Dolanc. Del

Knez namestnik otvoril razstavo nemške knjige

Govori prosvetnega ministra, nemškega poslanika in znamenitega slavista prof. Gesemanna

Beograd, 9. decembra. a. Danes dopoldne je bila na svečan način otvorena v muzeju knjeza Pavla razstava nemške knjige in starih rukopisov. K otvoritvi so prišli člani Srpske akademije s predsednikom dr. Belicem, rektor univerze inž. Micić s profesorji, veliko število književnikov, diplomati, med njimi turški veleposlanik Tefik Kerler, grški poslanik Bibica-Roseti, ameriški odpravnik poslov, bolgarski odpravnik poslov, madžarski in švicarski odpravnik poslov, ministri dr. Marković, Maksimović, dr. Šutej, dr. Andres, dr. Krek, inž. Beslić, dr. Torbar, Tomić, Mihaljević in dr. Konstantinović. Prišli so tudi beograjski naškot dr. Ujčić, zastopnik patrijarha prota Alagić, pred sednik senata dr. Korošec, upravnik mesta Beograda Lazić, poveljnik Beograda general Kosić, več generalov in višjih oficirjev itd. Nekoliko pred 11. sta prisnela kraljevski namestnik dr. Stanković in predsednik vlade Cvetković, točno ob 11. pa Nj. Vis. knez namestnik v spremstvu prvega adjutanta Nj. Vel. kralja generala Nikole Hristića. Pri vstopu v muzej je knjeza namestnika Pavla sprejel nemški poslanik v. Heeren v družbi upravnika muzeja dr. Kšanina. Ko je Nj. kr. Vis. knez namestnik zavzel svoj prostor je poslanik v. Heeren imel govor, v katerem je izjavil:

»Predvsem smatram za svojo dolžnost, da izrazim v imenu nemških ustanov, ki sodelujejo pri prireditvi te razstave, najglobljo hvala Vašemu Visočanstvu, ker ste osebno prišli na otvoritev razstave. Mislim, da lahko vidim v tem dokaz za zanimanje, ki ga kaže Vaše Visočanstvo za nemško književnost in nemško knjigo in sem si v svesti, da se je treba v prvi vrsti zahvaliti znanstvenemu gradivu, da je ta razstava lahko prišla do tako dostojnega okvira, kakršnega nudijo prostori tega muzeja. Prireditelji razstave so naleteli pri vseh čimteljih na uslužnost in podporo, ki se ne da prehaliti. Nemške ustanove, ki sodelujejo pri tej razstavi, bodo srečne, če jim bo dopuščeno, da izrazijo svojo hvala za to izdatno pomoč s tem, da bodo dale del znanstvenega gradiva s te razstave na razpolago posvetnemu ministrstvu da ga razdeli med posamezne knjižnice te države. Načrt te razstave je, da nudi sliko umskega dela nove Nemčije in da pokaže, kako veliko ljubezno se v Nemčiji trudi, da bi zunanjo opremo knjige pripeljali

v sklad s njeno vsebino. Razume se, da moramo pri tem govoriti samo o zelo nepopolni sliki, saj je v Nemčiji v zadnjih 5 letih izšlo 10.000 samo znanstvenih knjig. Zaradi tega so prireditelji podali le splošni pregled iz nekaterih vrst književnosti in znanosti.

»Naj bi ta razstava — je končal poslanik — pomagala k razvoju sodelovanja med Nemčijo in Jugoslavijo, jugoslovanskim obiskovalcem pa služila kot dokaz, da sloni to sodelovanje na umskem polju na staroslovnih tradicijah.

Za nemškim poslanikom je imel univ. prof. dr. Herbert Gesemann govor v srbohrvaščini in pojasnil smernice, po katerih je razstava sestavljena, ter zlasti opozoril na ona dela, ki kažejo na nemško-jugoslovansko kulturno sodelovanje.

Nato je povzel besedo prosvetni minister Boža Maksimović, ki je med drugim dejal: »Visoka kultura velikega naroda s staro civilizacijo in močno stvariteljsko močjo nam nudi vedno pomembne izraze svojega duha v vseh obdobjih svojega razvoja in na vseh popriških svojega dela. Tako kultura predstavlja neizmerno bogastvo in obilje ljudskega duha. Vse to se konec koncev ziva v ogromno in nepregledno celoto, ki postane splošna dobrina vsega človeštva. Res je, da razstavljena knjiga govori manj zgovorno in manj neposredno kakor razstavljena slika ali kip, toda knjiga ima tudi na razstavi svoj pomen. Ona je veliko sredstvo za prikaz kulture. In če je ta prikaz namenjen majhnemu narodu in je prirejen v njegovi sredini, potem je to sredstvo tem bolj uspešno in naše zadovoljstvo tem večje. Tukaj je to zadovoljstvo ojačeno še s tem, da je nemški narod neposredni sosed našega naroda, in da je že v tem sosedstvu če pustimo na stran vse druge momente, mogel izvršiti pomemben in blagodejen vpliv na naš kulturni razvoj. Zahvaljujmo se v imenu naše države nemškemu raju in njegovim izvršnim organom za prireditve te razstave in prosim Nj. Vis. kneza namestnika, da izvoli otvoriti razstavo.

Nj. Vis. knez namestnik je nato otvoril razstavo in čestital nemškemu poslaniku v. Heeren, potem pa je s svojim spremstvom šel skozi razstavne prostore in si ogledal razstavljene rukopise in knjige.

Na obeh straneh fronte

Vojaki imajo vsa druga opravila, samo ne vojaških. Vojni poročevalci nimajo kaj poročati

Na zapadni fronti se je po poročilih nemške in francoske vrhovne komande ustalo zatišje, ki ga prekinjajo samo manjši lokalni spopadi izvidniških patrol. Bolj in bolj se uveljavlja naziranje, da pred pomladjo ni pričakovati spopadov velikega obsega. Tako nemška kakor francosko-angleška vojska, ki štejeta skupaj okoli 10 milijonov mož, sta se že pripravili za prezimovanje. Zaradi dežja se je spremenilo zemljišče med obema bojnima črtama po večini v močvirje, ki onemogoča vsako resno akcijo motoriziranih čet.

Tako zvana »nikogar zemlja« med obema frontama je široka od 800 do 1600 m ter je glavno prizorišče spopadov med izvidniškimi oddelki obeh armad.

Vojstvo za obema glavnima obrambnima črtama je stalno zaposleno z gradnjo druge in še tretje obrambne linije ter s spopajevanjem glavnih utrd. Na obeh straneh so zgradili tudi na tisoče novih pasti za tanke v obliki velikih pokritih jam z zelo strmimi stenami. Na novo so bile da-

lje zgrajene številne postojanke za protiletalsko artiljerijo. Vojaki so zaposleni z utrjevalnimi deli od zore do mraka. Spat odhajajo ob 9. zvečer.

Angleški in francoski novinarji na zapadni fronti se hudo dolgočasi in pičejo na mesto poročil z bojišč dopisnice svojim prijateljem. Doslej so porabili največ črnila z opisovanjem življenja v utrdbah Maginotove črte, kjer ne morejo prehaliti odlične francoske kuhinje in zalag raznih francoskih vin, s katerimi razpočajo kantineri v posameznih utrdbah. Dolga poročila posvečajo tudi nogometnim tekam med posameznimi vojaškimi oddelki na fronti. Glavna atrakcija pa so radijski koncerti, ki jih prenašajo z ogromnimi zvočniki Nemci in Francozi iz svojih utrjenih postojank. Nemci za Francoze in Francozi za Nemce. Zvočnike so sprva uporabljali tudi za propagandne govore in vesti, ki pa so zadnje čase vedno bolj redke, ker ne zaležejo dosti niti na tej, niti na oni strani.

Angleški list o sovjetskih nagibih

Liberalna angleška revija »New Statesman and Nation«, ki se je svojčas energično zavzemala za angleško-francosko zvezo s Sovjetsko Rusijo in očitala Chamberlainovi vladi, da so se pogajanja v Moskvi po njeni krivdi razbila, sedaj analizira in zavrača sovjetska opravila za akcijo proti Finski nato pa prihaja do naslednjega zaključka:

»Če pogledamo natančneje v motive Stalinsve agresije, vidimo, da utegne biti resnica — čeprav se bo zdelo večini Angležev danes čudna — v tem, da se Stalin še vedno boji miru med nemškimi in angleškimi generalnim štabom ter skupnega napada na Sovjetsko Rusijo. V tem primeru bi mogla strateška pozicija Leningrada povzročiti upravičeno skrb Sovjetski Rusiji. Leningrad leži samo 20 km od finske meje, torej v območju težkih topov. Finci sami ne morejo nikogar ogrožati, toda nekadašnje bi zopet lahko prišli pod nemški vpliv, pod katerim so svojčas že bili.

Tudi ta zagovor Stalinsve akcije pa je zelo slab, kajti predvsem so Finci izrazili, da v vprašanju Leningrada sovetom popustijo v zameno za ekvivalent v ozemlju v Kareliji. Pripravljeni so tudi odstopiti dva

ali tri manjše otoke v Finskem zalivu, ki obkrožujejo sovjetsko morsko trdnjavo Kronštad. Pravi spor gre za dve nadaljnji sovjetski zahtevi. 1. Sovjeti zahtevajo luko Hangö na celini ki je Finci nočejo odstopiti. Ta bi mogla biti sovjetska predstava proti morebitnemu nemškemu napadu. Toda ali si Sovjetska Rusija z morenariškimi in letalskimi bazami v Baltiku za sigurala že vsega, kar v ta namen rabi? 2. Sovjetska Rusija zahteva od Fincev njihovo ludo prosto luko Pečengo ob arktičnih obalah Sovjetske Rusije sama ne rabi ta ke luke v tem predelu, ker ima že Murmansk. Toda s tem koščkom zemlje bi imela koridor, ki bi eventualno vodil do Narvika, ki služi tako Norveški, kakor tudi Švedski kot atlantska luka.

Edini zagovor za Stalina je, da je za manj poskušal sodelovati z zapadom, da se še boji kombinacije proti Sovjetski Rusiji ter da se je odločil zasledovati svoje lastne interese z metodami, ki so sedaj v Evropi običajne ter so presenetljive samo za one, ki so se vdajali iluziji, da sovjetske metode ne bodo nikdar predstavljale nacionalne ekspanzije in politike sile.

Na sovjetske-madžarski meji

Zadnje številke »Ruske pravde«, glasila podkarpatskih rusinskih nacionalistov, izhajajočega v mestu Užgorodu, dajejo zgornjo sliko o izjemnih, ki so se izvršile v Podkarpattju, odkar ima Madžarska skupne meje s Sovjetsko Rusijo. Baje je zaradi nove sosesčine skoro popolnoma ponehal znani pritisk Madžarov na slovenske narodne manjšine. Madžarska vlada je pod silo novih razmer imenovala državne komisarju za Podkarpattje pomočnika v osebi rusnskega protokotera Aleksandra Iljinskega. Ta je znan kot pisatelj cele vrste nabožnih knjig v ruskem jeziku, ki so pri ljudstvu močno priljubljene. Ob nastopu svojega mesta je Iljinski izjavil, da smatra za svojo glavno nalogo »najti možnost mirnega sožitja med Rusini in Madžari v predelih krone sv. Stefana.« Obenem je madžarska vlada napravila

Rusinom nezasišano koncesijo, ki jim je dovolila uporabo stare ruske narodne zastave, katere barve so belo-modro-rdeče. Vsakdo sme izobešati te barve obenem z madžarsko državno zastavo. Tudi je budimpeštanska vlada ugodila prošnji, da se na univerzi v Budimpešti otvori stolica za proučevanje ruskega in cerkveno-slovenskega jezika. Imenovanje slavista prof. Milica na novo stolico je med Rusini sicer izzvalo nekoliko protestov, češ da Milici nikoli ni deloval na poprišču ruske književnosti, vendar je imenovanje vsekakor velikega pomena za Rusine.

Moskvi pa madžarska vlada seveda ni ustegla v imenovanjem duhovnika na mesto pomočnika komisarja, še manj pa s dovoljenjem rusnske zastave, ki je stara narodna zastava ruskega naroda in carske Rusije.

Beleške

Konferenca dr. Kramerja v Beogradu

Glavni tajnik Jugoslovanske nacionalne stranke dr. Albert Kramelj, ki se je mudil par dni v Beogradu, je v četrtek dopoldne obiskal podpredsednika vlade dr. Mačka v njegovem kabinetu. Imel je z njim daljši razgovor, potem pa je posetil tudi ministrstvo za socialno politiko dr. Budisavljevića. V petek dopoldne je bila v stanovanju dr. Ninčeva konferenca predstavnikov JNS ter demokratske in radikalne stranke. Popoldne je bil še poseben sestanek podpredsednika JNS Jovana Banjanina in dr. Kramerja s voditelji demokratske stranke.

JNS v Srbiji

V četrtek je bila v prostorih glavnega odbora Jugoslovanske nacionalne stranke v Beogradu konferenca XIX. krajevne organizacije JNS za področje Beograda. Na konferenci je poročal o političnem položaju predsednik Peter Živković. O zunanjepolitični situaciji je podal dolgo poročilo prvi podpredsednik Jovan Banjanin, o organizacijskih vprašanjih pa so govorili Jeremija Protić, Pavle Matić in Dobra Bogdanović.

Prihodnje dni bo širša konferenca zaupnikov JNS za moravsko banovino v Nišu, kjer bosta poročala o položaju in akciji JNS predsednik stranke Peter Živković in prvi podpredsednik Jovo Banjanin.

Dr. Maček o volitvah in političnih zakonih

Beograjski listi poročajo, da bo vlada nadaljevala razpravo o volilnem zakonu najbrže na svoji seji v torek, 12. decembra. Po informacijah iz vladnih krogov pa se ni pričakovati tako hitro razpisa volitev, če tudi bo morda volilni zakon sprejet že v najkrajšem času.

Ob priliki svojega obiska v Sremski Mitrovici je sprejel podpredsednik vlade dr. Maček tudi novinarje ter jim izjavil, da smatra sedaj za svojo glavno nalogo storiti vse, da bodo volitve v narodno skupščino izvedene v čim bolj svobodoljubnem duhu, in brez vsakega pritiska. Globoko je prepričan, da bo srbski narod pri svobodnih volitvah izvolil prave in resnične predstavnike svoje politične volje. Dr. Maček je tudi dejal, da bo skrbel za to, da bodo poleg zakona o volitvah narodnih poslancev sprejeti čim preje tudi še ostali politični zakoni.

Za sodelovanje med kmetskimi narodi

Budimpeštanski »Pester Lloyd« objavljajo izjavo podpredsednika vlade dr. Mačka o odnosih med Jugoslavijo in Mađarsko. Po mnenju dr. Mačka je danes najbolj važno področje sodelovanja med Jugoslavijo in Mađarsko čuvanje obojestranske neutralske. Med drugim je dr. Maček dejal:

»Prav nič novega seveda nisem povedal, če naglasim, da se morata čuvati oboje državi vsake avanture. Med Jugoslavijo in Mađarsko je danes tako razmerje, da omogoča v vsakem pogledu med njima čim večje zblizanje. Sedanja »neutralska solidarnost« nas še ne sme zadovoljiti. Misliti moramo že sedaj na bodočnost. Stremeti moramo za tem, da bomo ostali ramet ob rami tudi v naprej in to tem bolj, ter se tako Mađari kakor mi v naši državi kmetski narod. Moj največji ideal je tesna gospodarska zveza vseh kmet-skih narodov srednje in južne Evrope. Ker pa je gospodarsko sodelovanje skoraj nemogoče brez političnega pomirjenja, bo moral prejeti ali slej nastopiti trenutek, ko bodo sklenili ti narodi med seboj tudi politično zvezo. Vse bolj prirnični jugoslovensko-madžarski odnosi, ki f h pri nas vsakdo z največjim veseljem pozdravlja, samo lahko pospešijo ta razvoj. Vem, da bo treba odstraniti še neštete ovire, preden bo odprta pot do sporazuma med temi narodi, vendar pa mislim, da je mogoče z dobro voljo vse ovire odstraniti. Jugoslovanske in balkanske kmetijske države moramo razmišljati že sedaj o naši bodočnosti. Zato bom z veseljem pozdravil, če bi se posrečilo med Jugoslavijo in Mađarsko že sedaj izvesti sporazum o skupni prodajni organizaciji naših poljedelskih pridelkov.

K prekrstitvi zagrebške Akademije

»Hrvatska straža« ugotavlja v zvezi s poročilom o spremembi imena Jugoslovanske akademije v Zagrebu v Hrvatsko akademijo, da se je dotične glavne skupščine od 34 članov udeležilo le 25. Ker se za silne spremembe zahteva v pravih tričetrtinski navzočnost in znaša ta 26 članov, je seji po telefonu prisostvoval oboleni član prof. Frangeš. Skupščine se niso udeležili člani dr. Vale Vouk, dr. Fran Tučan, dr. Ivan Kasumović, dr. Milivoj Dežman, in Ivan Meštrović. Od imenovanih je znani umetnik in kipar Ivan Meštrović naslovil na skupščino pismo, v katerem se izraža proti spremembi imena Jugoslovanske akademije.

Apel

na hrvatsko uradništvu

V »Gospodarski slogi«, glasilu istolmen-ske organizacije HSS, je napisal uvodnik o uradniškem vprašanju in draginji prvak HSS dr. Rudolf Bičanlić, ki pravi med drugim:

»Pretekli so že trije mesci odkar se je pričelo reševati hrvatsko vprašanje. V teh treh mescih je dobil človek čisto vtis,

kakor da je hrvatsko vprašanje — uradniško vprašanje. Dvignila se je pravca vojska uradnikov, poklicanih in nepoklicanih, velikih in malih, preganjanih in privilegiranih, ki so zahtevali boljšo grupo, premetitev, lepši položaj itd. Kamorkoli so okreneli, so same intervencije, ki jih morajo izvrševati posamezni ugledni člani stranke za vse mogoče uradnike. Nekaterim se je posrečilo zanesti celo razdor v strankino organizacijo, kjer se pojavljajo klike, ki podpirajo posamezne uradnike in zahtevajo za nje posebne položaje.

»To so pojavi, ki povzročajo resne skrbi. Hrvatski narod ni vodil svoje težke borbe združene s tolikimi žrtvami, zato, da bi napredoval ta ali oni uradnik. Res je, da so bili mnogi dobri hrvatski uradniki skozi leta zapostavljeni. Nihče nam ne more očitati, da se za nje nismo pobrigali, kolikor je le bilo mogoče. Vse krivice pa se ne morejo popraviti v toku treh mesecev in bodo morali mnogi pač še počakati, da pride vrsta za popravilo krivice tudi na nje.

„Mladi Korotan“

Koroška mladina je s lanskim letom dobila svoj mladinski list »Mladi Korotan«, ki si je že po prvem letu osvojil marsikatero mlado srce in v njem vzbudil spoštovanje in ljubezen do materinske. Zadnji »Koroški Slovenec« posveča mladinskemu listu nekaj iskreno občutenih misli. Med drugim piše:

»Že drugič je v drugem letu svojega izhajanja potrkal na vrata slovenskih domov naš prijatelj »Mladi Korotan«. Rad bi se vseil v vse slovenske družine, drugoval bi malčkom in bil dober pomočnik njihovim staršem pri vzgoji otrok v zavodne Slovence in dobre člane človečanske družbe. Staršem, velikim bratom in sestram, tetkam in babicam kliče: posredujte svojim malim lepo slovensko materinsko! Urite in veščajte naše malčke v blagolajni slovenski govorici! Z materno besedo jim posredujete zaklad, brez katerega ostanejo sirote, vredne pomilovanja in usmiljenja. Tuj jezik lahko posreduje strokovno znanje, lahko tudi štri razumske obzorje, nikdar pa ne bo vzgajal, nikdar zgrabil srca in nikdar nagibal voljo k rasti v plemenitega, celega človeka.

Tridesetletnica

slovitega procesa

Dne 9. decembra 1909. se je pred dunajskim porotnim sodiščem začel t. zv. Friedjungov proces. Docent dr. Friedjung je bil namreč izdal neko brošuro v kateri je dokazoval, da dela Srbija na odepitve jugoslovanskih pokrajin od Avstro-Ogrske. Na osnovi ponarejenih dokumentov je očital veleizdajo voditeljem takratne hrvatsko-srbske koalicije, ki je vladala na Hrvatskem. Proces je razkril falsifikate s katerimi se je skušala avstrijska in mađarska birokracija boriti proti narodnim težnjam južnih Slovanov, ter je tako vzbudil izredno pozornost po vsej Evropi. Po svoje je pripomogel, da se je jugoslovanska ideja še bolj okrepila ter se začela sistematično pripravljati na veliki obračun, ki so ga vsi dalekovidnejši duhovi poslej smatrali za neizbežnega.

Sporazum med državo in knezom Thurn Taxismom

Ministrski svet je, kakor čtamo v beograjski »Politiki«, sprejel uredbu, ki potrjuje sporazum s knezom Thurn-Taxisom, s katerim se je naša država neka let pravedala pri naših in inozemskih sodiščih. Predmet pravedanja je bila všina odškodnine knezu Thurn Taxiju za sekvestrirana in pod agrarno reformo postavljena posestva, ki segajo vzdolž proge Zagreb-Sušak od Karlovca do Snežnika. Slo je za okoli 20.000 hektarjev gozdov ter 10.000 hektarjev njiv in travnikov.

Po sporazumu, ki je bil sklenjen med državo in knezom Thurn Taxismom prepušča ta državi vseh 10.000 hektarjev njiv in travnikov, da jih razdeli po določbah zakona o agrarni reformi prebivalstvu Gorskega nočarja, in poleg tega 13.000 hektarjev šum. Zato pa mu bo plačala država 35 milijonov dinarjev odškodnine. Prvih 5 milijonov je erar že položil pri sreškem sodišču v Delnicah, ostalih 30 milijonov pa bo izplačanih v teku 8 let.

Knez Thurn Taxis se po sporazumu odoveduje vsem tožbam za odškodnine za že posekani les med njimi tudi že prislo-

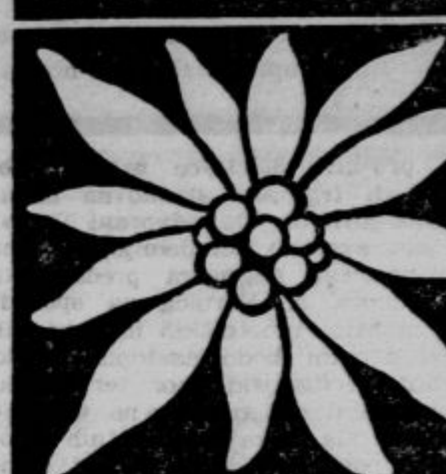
Sporazum med Ilirijo in drsalno zvezo

Zagreb 9. dec. o. Včeraj dopoldne so se sestali delegat ljubljanskega Ilirije in zagrebške drsalnega kluba, da bi poravnali spor, ki je nastal med Ilirijo in vrhovnim drsalnim svetom. Ilirija je namreč protestirala proti sklepom zadnje skupščine in se pritožila na ministrstvo za telesno vzgojo. Včeraj so bili sporazumno sprejeti naslednji sklepi:

1. Ilirija je priznala po svojem delegatu Bettetu formalno pravilnost sklepov izredne glavne skupščine Jugoslovanskega klizačkega saveza ter je ponovno kakor na glavni skupščini sprejela na znanje, da so bili sklepi o izpremembi pravil izročeni pristojni oblasti v odobritev in da postuje do te odobrtve vrhovni drsalni svet ponovno po starih pravilih Jugoslovanskega klizačkega saveza.

2. V pričakovanju, da bodo pravila vrhovnega klizačkega saveza potrjena od pristojnih oblasti, priznava upravni odbor vrhovnega klizačkega saveza izredni položaj Ilirije ter dovoljuje, da more biti Ilirija do osnovanja slovenske drsalne zveze direktni član vrhovnega klizačkega save-

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

Reg. br. 12451/32

jene mu odškodnine 40 milijonov dinarjev za hrastove prage, ki so bili posekani v njegovih gozdovih na račun jugoslovanskih državnih železnic. Tekst sporazuma je zelo obširen, ker našteva vse parcele, ki prehajajo v last države ali pod agrarno reformo, ter vsebuje tudi obširna navodila za razmejitev.

Preseljevanje med Rusijo in Nemčijo

V petek je nemška uradna komisija za izselitev Nemcev iz Vzhodne Galicije in Volinje prestopila sedanjo nemško-rusko mejo. Komisija ima okoli 350 članov, ki so se pripeljali s posebnim vlakom, deloma pa s avtomobili. Po nemških informacijah se bo izselilo iz imenovanih dveh pokrajin okoli 100.000 Nemcev, ki so večinoma poljedelci, nekaj pa je tudi obrtnikov in trgovcev. Njihovo središče je bilo mesto Luck. Komisija za preselitev nemške manjšine se bo razdelila v tri skupine, ki bodo poslovale v Vzhodni Galiciji, v Voliniji in v okolici Bialistoka. Preseljevanje bo trajalo razmeroma mnogo časa zaradi izredno slabih prometnih zvez.

Istočasno je pričela poslovati v nemški interesni coni sovjetska komisija za preselitev Ukrajincev in Belorusov v Sovjetsko unijo. Njih število še ni znano. V krogih sovjetske komisije pa napovedujejo, da se bo preselilo iz nemške interesne cone v Sovjetsko unijo okoli milijon Ukrajincev in Belorusov.

Dajalci krvi med Čehi

Londonski »Times« poročajo iz Prage, da je nemška policija pri preiskavi na kliniki Jirasek našla seznam onih Čechov, ki so se lani med septembrsko krizo na poziv poveljstva češkoslovaške vojske prostovoljno javili, da daje na razpolago svojo kri za transfuzijo za ranjene češkoslovaške vojsake. Sedaj so vsi, ki so se na tej listi nahajali, dobili uraden poziv, da se stavijo na razpolago za transfuzijo krvi za ranjene nemške vojsake.

Koroški drobci

V žitari vas je šla v prostovoljno smrt 35-letna Marija Vertič. Pred smrtjo je napisala poslovljno pismo, v katerem zapušta svoje imetje nesorodnikom. Očitno so bile vzrok samomora težke družinske razmere.

V Selah je umrla v vsoki starosti 84 let ga. Marjeta Jug, mati pok. prijubljenega slovenskega zdravnika v Borovljah. Pokoščina je vzgojila 15 otrok, toda veliko število jih je odšlo že pred njo na oni svet. Ga. Jugova je bila zavedna slovenska mati, ki je tudi svoje otroke znala ohraniti lastnemu narodu.

Dela na novi elektrarni na Dravi pri Zvabeku se kljub težki nesreči, ki je doletela podjetje pred kratkim, z vso odločnostjo nadaljujejo. Pri delih je zaposlenih tudi več delavcev iz Jugoslavije.

za. Za ustanovitev slovenske drsalne zveze dovoljuje upravni odbor rok največ 2 leti.

3. V svrhu popolnega sporazuma in bratske rešitve spora je bilo na željo z obeh strani na tem sestanku sklenjeno, da bo upravni odbor, ako Ilirija takoj umakne svojo pritožbo, poslano ministrstvu za telesno vzgojo, sporazumno postavil na dnevni red prve izredne ali redne glavne skupščine izpremembo pravil v tem smislu, da bo na podlagi pravil onemogočena vsaka majorizacija narodnih zvez.

4. Upravni odbor vrhovnega klizačkega saveza vzpostavlja na podlagi sklepa in pooblastila plenuma ponovno tehnični odbor v Ljubljani s naknadno odobritvijo izredne ali redne glavne skupščine. Tehnični odbor je organ vrhovnega klizačkega saveza in delegira upravni odbor za njegovo sestavo inž. Bloudika ter Betteta. V ta odbor se izvolita tudi inž. Plechaty ter dr. Schumacher.

Po tem sporazumu so na sestanku razpravljali o prireditvah v sedanji sezoni.

Išče se

KLISJEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SE PETRA NASIP 23

PLETILSKI MOJSTER

MOJSTRICA

s svojim obrtom. — Nastop 1. januarja. Zasluzek garantirano stalen. Prednost imajo lastniki z lastnim strojem. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. »Bila Ljubljana«.

Sonce se bo pomladilo

Preosnova pred milijoni let — Naša zemlja izvira iz zunanje plasti sonca — »Nove zvezde« na nebu — Žarilna moč sonca se je povečala

Cudovito je, da žari naše sonce navzlic svoji starosti — saj ga cenijo na 70 milijonov let — še vedno tako kakor v pradavnih časih. Od svojega začetka oddaja vsak dan nepojmljivo velike množine toplote, ne da bi njegova žarilna sposobnost zavoljo tega

vidno nazadovala.

Po naziranjih švedskega astrofizika dr. Zeipela iz Upsale je to mogoče zavoljo tega, ker je pred mnogimi milijoni let doživelo preosnovo, ki je njegovo popuščajočo silo znova podžgala.

Zeipelova teorija se naslanja na znanstveno izkustvo, da doživljajo vse vroče zvezde s preosnovo energije v svoji notranjosti

pomlajevalni proces,

pri čemer dosežejo neko stanje, ko pričnejo prvine v njih razpadati z največjo silo. Pri teh izbruhih energije nastajajo nove vmesne stopnje radioaktivnih prvin pogostoma v večji meri nego pred izbruhom.

Tudi pri našem soncu, ki spada med vroče zvezde — temperaturo v njegovem središču cenijo na kakšnih

30 milijonov stopinj —

mora biti nekaj podobnega. Neizčrpen vir sile ostaja z energijami, ki se sproščajo pri razpadanju atomov Radioaktivni elementi, ki jih poznamo na zemlji pa bi seveda ne zadostovali za nadomeščanje žarilnih iz-

gub. Sonce, ki bi bilo iz čistega radija, bi izžarevalo sicer znatno več energije, a živelo bi le kratek čas, kajti radij izgubi, kakor znano, v 1500 letih

polovico svoje energije.

Sonce iz radija bi obstajalo tedaj le nekoliko tisoč let. Nasprotno bi moglo sonce iz urana obstati dovolj dolgo, a izžarevalo bi komaj polovico toliko energije kakor pravo sonce. Izžarevanje našega sonca pa je tako mogočno, da bi navzlic ogromni razdalji 150 milijonov kilometrov v nekoliko trenutkih poginilo vse življenje na zemlji, če bi te ne oddaljašči plaše.

Od kod jemlje sonce torej te velikanske količine energije? V njegovi masi morajo biti po vsej priliki

še težje prvine,

nego so tiste, ki jih poznamo na zemlji kot najtežje. To so prvine, ki se zavoljo svoje visoke atomske teže osredotočujejo v sončnem jedru, medtem ko nam sončni spektrum izdaja samo lažje razpadne proizvode sončne površine. Naša zemlja izvira iz zunanje plasti sonca, zato tistih težjih prvin ne vsebuje.

Po Zeipelovi podmeni atomski razpad teh hipotetičnih prvin ni stvar, ki bi potekala enakomerno, temveč na neki stopnji doseže točko, ko se preobrne in tedaj izžare s sproščeno energijo pomlajevalni proces.

Po mnenju dr. Zeipela je sonce zadnjo

takšno spremembo imelo pred kakšnimi

350 milijoni let

in ni izključeno, da se bo ponovila. Sonce je začelo oddajati več svetlobe in toplote, zemlja se je zaradi tega razcvetela k novemu življenju. V živalskem in rastlinskem svetu se je pojavila bohotna rast in množitev, kajti pomlajeno sonce je ustvarilo ugodne življenjske pogoje. Mogočni skladi črnege premoga so znaki tiste dobe.

Zeipelova teorija bi bila verjetna zavoljo tega, ker so na nebu že pogostoma opazovali

pojav »novih zvezd«

To velja n. pr. za novo zvezdo v Kasiopeji, ki je bila začasno svetlejša od najsvetlejših stalnic. Siria, in jo je bilo videti celo podnevi. Dalje je omeniti novo zvezdo v Perzeju, ki je ob svoji zažaritvi leta 1901 zbudila veliko pozornost in je v najkrajšem času dosegla svetlost zvezde prvega reda, nakar se je zavila

v mogočno megleno maso.

Vsako leto odkrijejo povprečno deset takšnih zvezd, ki zažarijo z novim bleском in tako lahko domnevamo, da gre za splošen pojav v zgodovini zvezd: za pomladitev ki je določena vsaki zvezdi v teku milijonov let. Kar se tiče našega sonca je vsakega zanimivo, da se je njegova žarilna sila v zadnjih desetletjih povečala.

Zanimivosti

Prvo padalo, ki ga je uporabljal francoski letalec Garnerin leta 1807., je tehtalo še 45 kg.

Cezar je potoval iz Rima do Rodana šest dni, tako da je vsak dan opravil kakšnih 150 km.

Človek ima na glavi povprečno 160.000 las.

V Sredozemskem morju nalovijo še danes letno nič manj ko 80.000 do 150.000 kilogramov koral.

Možu rase prsi koš še v starosti 40 do 50 let.

Za največjega igralca biljarda vseh časov navedajo Johna Roberta iz Manchesterja. Višek njegove kariere je bil med leti 1888. do 1899. Mož je svojim nasprotnikom dajal do 10.000 točk prednosti.

Modri kit zraste včasih do 30 m.

Hajderabadski nizam ima zbirko smaragdov, ki je vredna 800.000 funtov sterlingov.

Na Angleškem pride en neplameniti človek na 770 prebivalcev.

Sin nekega italijanskega poudarnega muzikanta, Inaudi, je leta 1892. pred pariško akademijo znanosti podal dokaz čudovite nadarjenosti za računanje: v 50 sekundah je na primer odštel število z 18 mest od drugega števila.

Kača lahko pogoltne jajce, ki je petkrat večje od njene glave, ne da bi ga razbila.

Za najspretnjšega zavijača na svetu se izdaja možakar, ki mu je uspelo, da je spravil 187 različnih predmetov v skatlico vžigalca.

Najdaljša žična železnica na svetu vodi na znamenito Mizo goro v Južni Afriki. Dolga je 1320 m, nima nobenih vmesnih oporišč in spravi potnike 768 m visoko. Ima dva voza po 3000 kg ter lahko vozi 40 potnikov.

Na Grenlandiji je polarni raziskovalec Peary našel sivočrno veliko izpodnebnik, ki je tehtal 36.000 kg. Ker so Eskimi že od pradavnih časov izdelovali osti svojih harpun iz drobecv črna kamna, je moral biti splošno dosti obsežnejši.

Metorji sestojijo pogostoma po 91 odstotkih iz železa, iz 8 odstotkov čistega nikla in 1 odstotka platina ter iridija.

Domovina starih pevcev

Karelija — Ladoško jezero s samostanom Valamom — Kdo ve, kako že bo ...

Karelija, domovina starih finskih pevcev in Kalevala, je ozemlje, ki moli iz Finske najbolj proti ruskemu vzhodu. To je gorata, divja dežela z rekami in širnimi močvarami ter pada strmo in razdeljeno proti največjemu evropskemu jezeru Ladogi. Tu je na evropskem severu prehod, pas med civilizacijskimi oblikami zapada in vzhoda. Še danes se bojujeja tu protestantska in grško pravoslavna cerkev ter obe svetovni naziranj za nadvlado in čeprav se je finko-karelsko plemo, ki prebiva tu že stoletja, vedno odločno borilo za svojo samostojnost, čutiš povsod v pokrajini, človeku in življenju bližnje, tipično ruske oblike.

Vzhodno od Ladoškega jezera, ki gre preko njegove površine politična meja, se Karelija v Rusiji nadaljuje preko 8 rokkih step. V malih mestih iz svetlih, enonastropnih hiš se dvigajo značilni ruski cerkveni zvoni in ki na trgih vidiš prave tipe muzikov. »Rusija« — čutiš in misliš povsod.

Na finski strani Karelije je seveda malo drugače. Že pred vojno si čutil povsod zasikljeno čuječnost pred bližnjim sovražnikom. Toda ta sovražnik niti ni bil toliko Rusija, kakor boljševidi, ki so jih kmeli nekoč v dežel: in ki so jih le po krvavih bojih mogli spraviti iz nje. Celo na Valamu, romantičnem samostanskem otoku na Ladogi, kjer je bilo v carskih časih razen asketskih menihov videti le pobožne romarje, je bila postavljena baterija finskih obalnih topov. Ta čuječnost ni bila odveč. Prospogosto je prihajalo do aretacij, kajti je držalo — in ne samo v finski Kareliji — je mrgolelo boljševidskih agentov. Sovjetska vlada jih je dobro plačevala in so tvegali vse.

Toda Rusija ni samo boljševidem. Kdor bi jo tako gledal, bi jo gledal napačno. To je neizmerna dežela z odročnimi, malo znanimi ozemli, kjer kmetje še danes molijo za carje in imenujejo cerkev svojo »matuško«. Drugi so pač že nekaj silili o mnogih dogodkih v zadnjih desetletjih, pa ne verjamejo, tretji verjamejo in spre-

Rdeči nosovi pozimi

Posledica motnje v krvnem obtoku

Med številne pojave, ki so z zdravniškega stališča med zdravjem in boleznijo, ki predstavljajo pogostoma samo lepotno pogrško, a bi zahtevali skoraj vedno intenzivnega obravnavanja, spada tudi rdeči nos. Ta se pojavlja pogostoma v zvezi s hladnimi rokami in nogami. Skoraj vedno ga je smatrati za znak motenj v oskrbi s krvjo. Posebno deklice in ženske sploh trpijo zavoljo njega. Rdeči nos se kakor hladne roke in noge pojavlja zlasti v jesenskem in zimskem času, pogostoma so njegove žrtve poskušale že vse mogoče, da bi se ga rešile, pa ni bilo uspeha. Uporabljale so pač večinoma samo pripomoč-

ke zoper simptome, globljih vzrokov, ki motijo redni dotok krvi, se niso lotile. Pomoč je v vsakodnevnih izmeničnih toplih in mrzlih kopelih rok in nog pred spanjem, nato drgnjenje rok in nog s fraktirko. Zelo priporočljivo je tudi obilno glajanje na prostem. Motnje v krvnem obtoku se bodo potem kmalu odstranile in izginili bo tudi rdeči nos, ne da bi ga bilo treba sploh posebej obravnavati. Če je pojav prav hud, tedaj si lahko nos zvečer lahko še toplo odrgnemo in namažemo s cinkovim mazilom, toda samo ta obravnava brez zgoraj navedene obravnave krvnega obtoka sploh ne bo zalegla.

Mrtvec prešel v živega

Zaobljuba turške vdove po zgledu orientalske kraljice

Pred kratkim se je neka vdova obrnila do turških oblasti s predlogom, ki so ga morali sprejeti, ker niso našle nobene dolečbe, ki bi temu nasprotovala. Vdova je zahtevala, naj pelj njenege moža, ki so ga sežgali v krematoriju, reducirajo na še manjši obseg, ker ga hoče v vodi raztopljenege popiti, kakor sta si z možem obljubila, ko je bil še živ. Tisti, ki bi izmed njiju prvi umrl, naj bi v podobi pepela prešel v drugega.

Ta zakonska dvojica se je naslanjala na zanimiv primer iz stare orientalske zgodovine.

Se danes poznamo razvaline ogromnega mavzoleja v Halikarnasu, ki so ga v starem času smatrali za enega izmed sedmih svetovnih čudev. Ta mavzolej je dala zgraditi žena kralja Mavzola, po katerem je dobil tudi ime. Lepa kraljica Artemizija, ki je umrla l. 350. pred našim štetjem, se je bila s svojim možem zme-nila na enak način kakor turška zakonca dve in četr tisočletja pozneje. Artemizija je popila na isti način pepel svojega pokojnega moža in je bila prepričana, da ga je vsega sprejela vase.

Za las sta ušla smrti

Bes napadajočega nosoroga — Kaj pripoveduje izkušen afriški lovec

»Pragorčni brzovlak« je po mnenju nekega afriškega veljovca edino primerni izraz za napadajočega nosoroga. Nobena druga divja žival se mu ne more kar se tiče nevarnosti primerjati. Ovine ga ne zadržijo. Kdor se poda na lov na nosoroga, mora imeti puško, ki daleč nosi, sigurno roko in pred vsem velik pogum.

»Nekoč sem potoval z nekim spremjevalcem skozi deželo Ngami«, pripoveduje omenjeni lovec. »Ponoči sem si za počitek izkopal neko vrsto jame, ker po mojih izkušnjah tako najboljše spiš. Isto je storil moj tovariš. Dejal sem mu, da mu ni treba skrbeti za taboriščni ogenj, kajti to zveri ne zadržuje kakor to večkrat slišimo. Nasprotno, črni nosorog je stalen nočni strah okrog takšnih ognjev.

Kmalu sem zaspal. Nenadno pa me je prebudilo strašno tuljenje. Preden sem se zavedel, je bila pošast že tu: nosorog v napadu. Kakor brzovlak je drvel naravnost proti ognju, ki je še gorel, in se pogl naravnost skozi plamen. Zemlja se je stresla pod njegovo težo in na licu sem čutil veter, ki ga je povzročal s svojim zaletom.

Kakor po čudežu je naju pri prvem napadu zgrešil. A že sem zaslišal iz teme novo tuljenje, znamenje, da se je spustil v drugi napad. »Hitro puško!« sem zaklical svojemu tovarišu. Tokrat je bila stvar

Letala iz umetne snovi

Predsednik ameriške družbe za izdelovanje letal Timm je sporočil, da bo ta družba začela graditi nova letala iz stisnjenih snovi. Prvo takšno letalo je že izdelala in bo kmalu napravilo poskusne polete. Nova snov je podobna bakelitu.

Krila in trup so iz tenkega vezanega lesa, ki je prepleten s to maso. Preizkušnje so pokazale, da se slana voda nove snovi ne oprime, razen tega pa jo to zelo težko gorijo. Cena novega letala bo znašala 3500 dolarjev nasproti 7000 dolarjev za kovinsko letalo istega t'pa. Prvi tip bo imel motor 160 k. s. in brzino 220 km.

za naju slabša. Peneč se od besa in s glavko s tilm se je zverina zvalja spet naravnost skozi plamen. Ustrelil sem, a krogla se je ob njenih bokih odbila. Nosoroga ni zmotila. Divjal je naprej in izginil v temi po isti poti, ki si jo je bil izbral za prvi napad. Za las sva bila ušla smrti.

Le v zelo malo primerih uspe ujeti odraslega nosoroga živega. Mlade živali ujamejo večinoma v jame in jih spravijo za varno mrežo, preden dorasejo.

Zahrbtna blagajna

V poslopju železniške direkcije v Gdansku so odkrili v blagajni 48 ročnih granat, ki so bile pripravljene, da eksplodirajo, čim kdo odpre vrata. K sreči so Nemci blagajno odprli na drugi strani, ker so hoteli ohraniti ključavnice.

A NEK DOTE

General Laudon in učenjak ter pesnik Gellert sta se seznanila l. 1763. v Karlovi Vah. Oba sta bila majhna, mršava in resna, skoraj žalostna. Ugajala sta drug drugemu in sta drug drugega obiskovala. Nekega dne, ko sta se pogovarjala o Gellertovih spisih, je dejal Laudon: »Povejte mi, gospod profesor, kako je mogoče, da ste napisali toliko knjig in da je med njimi toliko šaljivice in vedrega? Tega ne morem razumeti, če vas tako pogledam.« — »Na to vam lahko odgovorim, gospod general,« je dejal Gellert, »toda povejte mi najprej, kako je mogoče, da ste mogli zmagati v tolikih bojih. Tega ne morem razumeti, če vas pogledam.« Laudon se je glasno zasmel, kar je bilo pri njem zelo redko.

Angleški slikar Whistler je imel energično ženo, ki ga je spravila počasi pod copato. Si kar je bil strasten kadilec. Po cele ure je sedel s pipo v ustih in spuščal oblake dima v zraku. Žena pa je to kaj sovražila.

Nekega dne je Whistler spet sedel v naslanjaču in kadil. Žena je stila v sobo, oprla roke ob boke in vzkliknila: »To strašno kajenje!«

»Pusti me,« je dejal slikar, »pravkar premišlujem, kaj bi napravil.«

»Kaj bi napravil?« je menila žena. »Tako stopiš v kuhinjo in olupiš za en lonec krompirja!«

VSAK DAN ENA

»Pravilo, da bi radi imeli avto gram? Prosim, izvolite ...«

(all Travasov)

Mož brez spomina

Canela-Bruneri se je spomnil na svojo preteklost

Brazilske oblasti se bavijo ta čas s svojevrednim primerom, ki je o njem v zadnjih dvajsetih letih vedno znova poročal ves svetovni tisk in ki zadeva nekega bivšega italijanskega vojnega ujetnika.

Po svetovni vojni so oddali v neko italijansko bolnišnico moža, ki je bil izgubil spomin in ki za njegovo istovetnost ni bilo nobene opore. Dve ženski sta ga označili za svojega moža. Njegova slika je šla svojačasno skozi ves svetovni tisk.

Nekega dne se je pa javila žena italijanskega profesorja Canele in ga tudi spoznala za svojega izginolega moža. To navedbo so z druge strani ovračali. Trdili so, da gre za turinskega stavca Brunerija. Prišlo je do pravde, ki se je končala s tem, da so moža brez spomina spo-

znali za Brunerija Ga. Canelova pa se za to razsodbo ni zmenila in se je s svojim domnevnim možem izselila enostavno v Brazilijo.

Kakor poročajo brazilski listi, se je mož sedaj vrnil spomin ter je spoznal svojo ženo in otroke. Izjavlja, da je res profesor Canela ter je uvedel vse potrebno, da ga kot takšnega priznajo. Sedaj je težko obolen in noče umreti kot stavec Bruneri. Brazilske oblasti bodo odločile o stvari, pri čemer se bodo naslanjale na izjavo profesorja Silve da je bila razsodba italijanske oblasti zmotna. Najzanesljivejši dokaz, da je Canela res Canela, je v enakosti krvnega tona njegovih otrok, ki so se rodili pred vojno ter pozneje v Italiji in Braziliji.

Diagnoza iz las

Čudežni doktor, prevejan slepar

Zdravnik, ki je v ženevski družbi užival velik ugled in je imel velike uspehe kot čudežni doktor, se je izkazal za navadnega ponarejevalca in sleparja. Lažni zdravnik, po imenu Georges Baier, je dve leti nemoteno izvrševal svojo prakso. Bolniki so prihajali k njemu od blizu in od daleč, čeprav ni bil baš poceni. Najkrajša konzultacija je veljala pri njem 15 in več švicarskih frankov.

Mož, ki mu očitajo danes celo vrsto smrtnih primerov, je bil dobro založen z najrazličnejšimi francoskimi in drugimi medicinskimi diplomami, ki si jih je sam izdelal. Stasoma si je razvil cel modern obrat. Deloval je z vsakovrstnimi elek-

tričnimi aparati, transformatorji, motorji, priličnimi aparatni pripravami, n hali in drugimi aparaturami, ki jih je izumil sam. Njegova specialiteta pa so bile najrazličnejše analize s pomočjo las.

Vsakemu bolniku in bolnici je vzel šop las, da bi po njih, kakor je sam izjavljal, določil pravo bolezen in potrebne leke. Kot leke pa je pacientom zapisoval najbolj neverjetne želiščne vode ter vsakovrstnih skrivnostnih homeopatskih in drugih pripomočkov. Policija je zaplenila celo skladišče takih lekov in celo zalogo fantazijskih aparatov.

Baier ni pri zaslišanju nčesar utajil. mnogo njegovih pacientov se je kakor snloh v podobnih primerih izjavilo zanj in so ga navzlic nedvomnim primerom jih je zakrivil, začasno izpustili iz zapora ...

Nemirna zemlja

Otoško cesarstvo Japonsko obiskuje sicer zelo mnogo potresov, a vendar ni to dežela, ki bi bila na zemlji najbolj nemirna. Največ potresov in tudi najkatastrofalnejše se dogajajo že nekoliko stoletij v Čileju. V Čileju je zemlja, lahko bi rekli, v neprestanem gibanju, le kratki so odmori, ko je zemlja tam mirna.

V zadnjih treh letih so v Santiagu zabeležili 134 potresov, v provinci Coccimbo pa 150. Posebno uničujoči so bili potresi v Čileju v 19 stoletju. Takrat je poleg drugih mest izginilo s površja tudi glavno mesto.

Najbolj južno čilensko mesto Arica je potres od l. 1605. popolnoma razvedel že šestkrat. To gotovo najbolj nemirno mesto na svetu obdaja nič manj nego 40 ozemeljnikov, izmed katerih jih 16 stalno deluje. Leta 1877 je potres popolnoma razvedel mesto Mezillones, ki ga odtlej niso več obnovili.

290 ur na drevesu

Ameriški rekorderji so dobili močnega tekmeča v Madžaru Viktorju Anti. Kakor poročajo iz Budimpešte, se ponada s tem in si daje to v čudimih opisovati, da je presegel 290 ur zapored na nekem drevesu. Ameriškega šampiona v tem področju je hudo potolkel, kajti ta je zmogel samo 172 ur. To pa ni edini rekord, na katerega je Anta ponosen. Uspelo mu je tudi, da je z voznim kolesom tekel 17 km daleč, da je z voznim kolesom 39 surovih krompirjev, da je ležal 21 dni v neki cementni cevi in da je gumasto kolo 14.000-krat zapored vrzel v zrak ter jo ujel. Z vsemi temi dejanji je potolkel dosežene rekorde ameriških šampionov v poedinih področjih.

I V E R I

Kdor stoji zunaj vrste, še davno ni potrebno, da bi bil zato nekaj več. Kar se ne da oskrniti, ni sveto. Nivredno imenujemo stvar, ki je neznamo ceniti.

Kdor gleda v svetlobo, ne vidi sene.

Dejanski patriotizem

Neki anonimni Francoz je poslal francoskemu min. predsedniku Daladieru milijon frankov kot dar za fond narodne obrambe.

Pet milijonov koles v uporabi

V Italiji, kjer je bila napravljena ta slika, so našli v zadnjem času pet milijonov možkih in ženskih koles

KVALITETNO BLAGO

je trpežnejše, zato tudi cenejše! Z obliko pa imate veselje in, če Vam dobro pristojal

Obiščite znano domačo trgovko

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA C. 7
kjer Vam strokovno potrpežljivo po smernih cenah

»Pa še pravijo, da potovanje širi obzorje ...«

(Politikenc)

O ženski volilni pravici drugod in pri nas

Ni bila Evropa tista, ki je prva dala ženi pravico glasovanja za javne korporacije. V Južni Avstraliji so jo leta 1861. dobile ženske aktivno občinsko volilno pravico, v ostalih avstralskih državah pa med leti 1867 in 1886. Kameje, v letih 1914 do 1919 so v posameznih avstralskih državah dobile žene tudi pasivno občinsko volilno pravico. Leta 1901. pa je aktivno in pasivno volilno pravico za vsežni parlament.

V Evropi so švedinje dobile aktivno občinsko volilno pravico tudi že leta 1862. Šepravi te tiste, ki so imele samostojno gospodinjstvo. Splošno in enako volilno pravico pa so dobile šele leta 1921. Tudi v Avstriji so imele žene aktivno volilno pravico v občinskih odborih.

Ko se je leta 1904. ustanovila Mednarodna zveza za žensko volilno pravico, so razen Avstralije imele ženske volilno pravico še štiri države Severne Amerike: Wyoming, Colorado, Idaho in Utah.

Še pred svetovno vojno sta samo dve evropski državi krenile žensko volilno pravico za parlament: Finlande so jo dobile že leta 1906 kot priznanje za uspešno pomoč v borbi proti rusifikaciji Finske. Norveške pa leta 1907. (vendar omejeno, pomnilno pa 1913.), tudi kot priznanje za prispevanje v uspešnem prizadevanju za ločitev Norveške od Švedske leta 1905.

Med svetovno vojno so dobile ženske volilno pravico danske državljanke, ki so imele od leta 1908. že aktivno in pasivno občinsko volilno pravico. Leta 1915. — leta čisto kakor Islandija — pa omejeno volilno pravico, ki se jim je 1920. leta posplošila.

S koncem svetovne vojne se je z ostalimi razmerami in gledanji mnogokaj spremenilo tudi v vprašanju ženskega političnega udeleževanja. Dobile so tedaj splošno volilno pravico Nizozemke, ki so imele omejeno od leta 1917., potem Luksemburžanke, Nemke, Rusinje, Avstrijke. Sprejelo so jo še ostale države Združenih držav Amerike, nekatere afriške države, Kanada, Madžarska, ki pa jo je že leta 1923. omejila tako ženskam kakor moškim. V Angliji, klasični deželi sufražetk, borilki za ženske državljanske pravice, so dobile ženske splošno in enako volilno pravico šele leta 1928. Omejeno volilno pravico pa jim je priselilo že leta 1918.

Novoustanovljena Češkoslovaška je leta 1920. dala ženskam splošno in enako volilno pravico. Poljska pa leta 1926.

Španke so dobile volilno pravico leta 1931. a je danes nimajo več.

Zanimivo je, da je istega dne, ko je bila v dunajskem parlamentu podana naša Majnška deklaracija, 30. maja 1917., zahteval prav tam socialno-demokratski poslanec K. Seitz splošno in enako volilno pravico tudi za ženske. Monarhija je razpadla, Oehinje in Poljakinje so v osovhojenih državah dobile državljanske pravice, Jugoslavija pa je še danes v seznamu držav, ki so ženskam dale volilno pravico, v pisanih diktirani Afganistan, Arabije, Argentine, Nikaragve, Paragvaja, Salvadorja, pa tudi Francije, Švice in še drugih. Kdaj bodo svoje domovino uvrstili v seznam držav, ki so ženskam že priznale vse državljanske pravice in jih dejansko in pravno priznavajo za moškim enakopravne in polnopravne članice države in človeške družbe? E. M.

Napravi sama otroku igrače

Če si vsaj malo iznajdljiva in praktična, boš z lahkoto napravila svojemu otroku same igrače in tako prihranila denar, ki bi ga sicer morala izdati zanje. Kunko je otrok, ki se morajo odpuščati drugim igračkam, ker v hiši še za najpotrebnejše ni denarja!

Otroci, zlasti manjši, imajo posebno radi živali, drevesa, hišice, kocke in podobno. To so razmeroma precej drage igrače. Lahko pa jih napraviti sama, brez posebnih težav, zlasti če ti pri tem pomagajo spretni roke staršev otrok.

Po vseh kotih se ti valjajo škatle od mila, obojke, sira... To je pravi gradbeni material za cerkvice, tovarne, hišice.

Škatlo lepo izprazni in očisti. Nanjo napravi streho iz lepene in jo pritrdi, vrezaj vanjo okna in jih zalapiš z barvastim, trpežnim papirjem. Na streho pritrdiš dimnik — sukančev vretenec. Nato lahko hišico še pobarvša. Če imaš več škatel, napravi več hišic in jih različno pobarvaj — in otrok bo iz srca vesel pestre vaselice. Če si sestavila cerkvico, ne pozabi napraviti oken iz razbarvanega papirja in na stolp narisati ure.

Iz časopisov izreži kuke živali — za majhen denar jih dobiš tudi v trgovini — na lepi jih na škatlo in izreži, v vasico spaj dajo seveda tudi drevesa. Dobis jih prav tako kakor živali. Živali in drevesa so lepše v barvah kakor zgornji fotografiji, ki so le lanku sama pobarvša.

Zdaj imaš hišico, drevesa, živali — manjša se ograje in vrtovi. Vzemij trd papir kakršnega uporabljaš za zavijanje, nariši nanj ograjo, nato ga zreži in izstriži. Na ograjo pritrdi špiro, da plot lahko postaviš in zatakneš v desko, ki so jo vzel za podlago vao vasico postavi v zaboj, ki ti ga bodo prav radi dali v vsaki trgovini. Če je le mogoče, prelepi zaboj s čimur papirjem, pokrijajno ali sliko. Nobena druga igračka ne bi mogla tako zelo razveseliti otroka kakor tak domači izdelak.

Iz lepene in škatel lahko spretna matica napravi tudi viak predore in podobno. S te vrste igračkami si otroci bistre um in dobivajo smisel za barve, predvsem dajajo otroku možnost, da razvije svojo lastno fantazijo.

Žena doma in po svetu

Kje žive najbolj brezpravne žene

Po poročilih neke ruske ekspedicije, ki se je nedavno vrnila iz notranje Mongolije, ne zavzema žena nikjer na svetu tako ponižujočega socialnega položaja kakor pri plemenih Talus. Moški pripadniki tega plemena zaničujejo vse, kar je ženskega. Imajo tudi svoj običajni jez k. In gorje ženi, ki bi se drznila govoriti v tem jeziku moži. To je največji greh zoper plemenstvo. Žene imajo svojo lastno zelo primitivno govorico, s katero se med seboj sporazumevajo. Žene plemena Talus sploh ne govorijo s svojimi možmi. Če moži ženi kaj ukaže, ji to pokaže z znamenji in ona mu s lahkim kimanjem glave pokaže, da ga je razumela.

Moža, ki bi se s svojo ženo glasno pogovarjal, zaničuje vse plemo.

S seje poštnega sveta

V Beogradu je pod predsedstvom poštnega ministra dr. Turbarja zasedal poštni strokovni svet. Na zasedanju je strokovno društvo uradnikov med drugim govorilo tudi o uvedbi celibata za poštno, telegrafsko in telefonske uslužbenke ter o uredbi »numerusa clausura« za žene s srednješolsko izobrazbo, kar da se z ničemer ne da opravičiti. Udruženje smatra, da je tudi ženam s fakultetno izobrazbo treba omogočiti vstop v pošto, telegrafsko in telefonsko službo.

Kdo bolj varčuje — moški ali ženska?

Na to vprašanje je odgovoril predsednik ameriških hranilnic: izmed petih oseb, ki dajejo svoje prihranke v hranilnico, so tri ženske. Tudi delavke veliko bolj

mislijo na to, da bi si kaj prihranile, kakor pa njihovi moški tovariši.

To ugotovitev potrjujejo tudi zavarovalni zavodi. Prej se je le poredko zavarovala tudi ženska pred 25 letom, danes pa se pogosto zavarujejo že dvajsetletne dekleta. Zavarujejo se ne le zoper morebitne nezgode, za primer boleznij ali brezposelnosti nego tudi starostno — znak da so danes dekleta veliko zrelejša kakor včasih in ne smatrajo več zakona za življenjsko preskrbovalnico.

Bodimo obzirni s porođnico

Neposredno po porodu pozabi mati na vse prestatno trpljenje in ko ji pokažejo novorojenčka, se čuti srečno. Kakor hitro pa minejo prvi srečni trenutki, začnejo izčrpano, onemoglo in si želijo počitka. Šele tedaj opazi mlada mati, kako občutljiva je postala, kako jo moti vsako teknanje po hiši, vsaka glasnejša izgovorjena beseda. Tisti, ki se nahajajo ob porođnici, morajo pač računati s to njeno preveliko občutljivostjo. Žena, ki je sama rodila, bo to stanje porođnice kaj lahko razumela. Razumeti pa ga mora tudi mož. Če mu pri delu ni šlo vse po sreči, naj n stresla svoje nejevolje sprito porođnico, ker bo s tem le še povečal njeno telesno izčrpanost.

K porođnici smejo le njeni najbližji in tudi ti šele tri dni po porodu. Ne smejo pa ji zadajati nobenih skrbi in naj se čim prej poslovijo. Porođnica je tudi veliko bolj podvržena infekciji, zato naj ji ne prihajajo čestitati ljudje, ki niso popolnoma zdravi, tudi ne tisti, ki imajo samo nedolžen prehlad.

cigarete kaj hitro padla. Često sem se spraševal, ali ne tidi za borbo proti omejitvi porodov cigaretna industrija.

Zabavamo se spriču tragikomičnega izpita, ki so mu podvrženi mladi očeti, — vendar vsega tega ne vzamemo resno, zlasti še ne, če smo se kdaj že tudi sami spoznali v enakem položaju.

Najljubši mi je bodoči oče, ki pokaže resnično ljubezen in sočutje. Če sam ne morem k njemu, mu pošljem od časa do časa bolničarko, da ga obvešča o poteku poroda. Ko mu kasneje sam sporočim, da se je otrok srečno rodil, pričakujem, da se bo njegovo prvo vprašanje glasilo: »Kako pa je z njo?« In cenim ga tamboj, kolikor bolj mu glas trepete.

Ob nekem težkem porodu, kakršnemu se dolgo nisem priostoval, sem že skoraj izgubil vsako upanje, da bom mogel rešiti otroka in nekaj časa sem se bal, da tudi materi ne bom mogel ohraniti življenja. Med svojimi delom sem trpel peklenske muke, in ko sem se po preteku dveh ur bolj opotekal kakor šel v čakalnico, sem se dobesedno kopal v lastnem potu. Moj operacijski plašč je bil ves premočen. To liho, da se nisem sgrudil. Le občutek nezamerni radosti mi je dalj moči.

Kakor solareček sem tekel k soprogu mlade matere, k hladno-ljubimemu gentlemanu, ki sem ga tega večera prvič videl. Vedel je za težko borbo, ki se je odigravala za zaprtimi vrati. Hlano in smaglavno sem mu pripovedoval o poteku poroda, — da je postal oče s pravemu brezhibnemu fantiku in da se tudi njegova

Porodnica potrebuje precej časa, da spet nasloknadi izgubljene moči. Že šeno, ki je v suhi, je za to uolocenih šest tednov. Navadno pa mislimo, da lahko porođnica opravi vso posle takoj, ko je zapustila posteljo. V resnici pa so vna ta opravila zelo naporna in mora začeti z njimi počasi in postopoma. In moči naj nikar ne pozabi, da je njegovi ženi potrebno najmanj šest tednov, da se ji povinejo prejšnje moči, zato naj bo do nje v vsakem oziru popustljiv in uviden.

Aforizmi Marije pl. Ebner-Erschenbach

Nikar ne misli, da si uboga, če se tvoje sanje niso uresničile. Resnično uboga je le tisti, ki n'koli ni sanjal.

Žena, ki ne zna vplivati na svojega moža, je gos. žena pa, ki noče vplivati nanj, je svetnica.

Skleniti razumski zakon, se pravi zbrati vso svojo pamet, da napravi največjo neumnost.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Tedenski iedilni list

Kako bi kuhala če...

PONEDELJEK. Obed: Golaževa juha. Zeljate klobasice v omaki. Krompirjevi svažki. Pečena jabolka, nadevana s ribizljivim želejem. — Večerja: Frigana jetra indijca s krompirjem.

TOREK. Obed: Možganja juha s parmezanomovi čmoki. Ocvrte telečje rula dice špinata. Kompot. — Večerja: Telečja drobnjav. Krompirjevi žličniki.

SREDA. Obed: Na goveji juhi jetrni riž. Govedina garnirana s sladkim zeljem in krompirjem v kosih. Češki tolki z marmelado. — Večerja: Omletni kroketi z gnatnim navedom. Solata.

ČETRTEK. Obed: Na juhi pljučni zaviti. Telečji jezik v omaki. Testeni polčki Kompot. — Večerja: Cvetača s maslom.

PETEK. Obed: Fižolova juha s drobnim testenino. Pofeze (pohane rezine) s vinom parmezanom, obložena z jajčno jedjo skim šodojem. — Večerja: Ocvrte ali pečene rihe. Solata, ali: krompirjev naraštek s špinado.

SOBOTA. Obed: Na goveji juhi rezanci Govedina. Kislja repa. Pire. Jabolčna pena. — Večerja: Grahova kaša. Pečenica.

NEDELJA. Obed: Na juhi ocvrti grah. Pečen zajčji hrbet garniran s krompirjevim korenčkami. Solata. Zamorec v srajci. — Večerja: Topli kruhki nadevani s možgani. Caj.

Kako moram kuhati, ker...

PONEDELJEK. Obed: Ohrovtova juha. Makaroni z govejo sekancino. — Večerja: Krompirjevi žličniki. Paradiznikova omaka.

TOREK. Obed: Fižolova juha s rižem. Jabolčni praženec. — Večerja: Prašičeva jetra v kiali omaki. Polenta.

OD POVSOD

V kratkem bo v Angliji izdan zakon, s katerim se bodo osuvala ženske vojne trupe. Pod orožje bodo poklicali žene od 18. do 43. leta. Tiste, ki so služile že v svetovni vojni, bodo tudi vpoklicane, če se niso prekoračile 50. leta. Vse žene v pomožnih vojskih trupah bodo dobivale tretjino plače, ki jo dobivajo vojaki.

Pri nas so zakrknjeni samci, ki se nočejo poročiti, kaznovani s samskim davkom. V kitajski provinci Honan pa je drugače. Ker je število prebivalcev v Kitajski vedno manjše — upad gre pač na račun vojne —, je vlada v Honanu izdala naredbo, po kateri se mora vsako dekle do svojega dvajsetega leta poročiti. Če se ne poroči, so caka visoka kazen. Kakšne vrste je ta kazen, tega iz časopisnih poročil ni mogoče posneti, pač pa to, da v provinci Honan najbrže dekleta izbirajo fante, ker bi jih sicer pač ne mogla zadeti kazen.

Gospodinja napravi letno povprečno 7500 kilometrov, če obhodi samo svoje stanovanje. Pri svojem delu pa napravi dnevno približno 25.000 korakov. Prav toliko korakov napravi tudi bolničarka in prodajalka. Največ pa prehodi natakarica, ki napravi v enem letu dvojno pot gospodinje.

mih, kjer nadomestujejo dražje krzno okrasje.

Tiste med nam, ki imajo kaj amisa za ornamentiko, si lahko tudi najbolj preprosto obliko storijo elegantno z dvema ali tremi lincimi ornamenti iz vrvice, ki jih prišijejo pod vratni izrez, na šepi ali na stranske dele žvota. Seveda se moramo tud, tukaj varovati preobčutljivosti, kajti vsprek pošita oblika ne bi učinkovala več čedno, temveč nasprotno, skrajno neokusno.

Oblike lahko damo svojstveno originalen pečat z eno samo posečeno zamisljo. Povsem gladka oblika iz zelenega volnenega blaga bi učinkovala skoroda dolgočasno s svojim tesnim životom brez pasu in nizom drobnih gumbov, če je ne bi rešila enoličnosti dva okrogla žepa, gosto pošita z rjavo svilenim vrvice. Uba žepa, ki ju pritrdimo tik pod pasom učinkujeta tolikanj kontrastno v primeri s preprostostjo gladkega kroja, da se zd vsa oblika po zaslugi tega skromnega okrasja nekaj posebnega. V koničasti vratni izrezi zavežemo rjavo muselinasto rutico, ki se sklada s barvo vrvice (1. skica).

Tudi popoldansko obleko iz tankega volnenega žojzeta lahko primerno okrasimo z vrvičastimi ornamentami. Tu gre za obliko, ki jo je moda zaradi enostavnega, zvočnega kroja namenila predvsem ženam z močno postavbo. Obleka nima pasu in je život s svojimi stranskimi deli zaključen v ploščat vokal srednjim delom krila, ki se zgoraj končajo zvočno. Tudi tridecinski rokavi dajejo obleki popoldansko videz, predvsem pa jo storijo elegantno ornamentirani iz tankih svilenih vrvic v isti barvi ki okrožajo izrez v obliki širokega venca (2. skica).

Pri težavah vsled hemoroidov

pomagata že 1 do 2 Leopilule, če jih jemljete po jedi. To sredstvo pomaga že po petih, šestih urah do lahkega in prijetnega odvajanja.

Doglas reg. pod št. 89. 000 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Tudi prsne žopke lahko obšjemo z vrvicami. Posebno posrečena je zamisel, da lahko potrojimo število teh malih žepkov, ki tako razmnoženi vzemajmo život po vsej njegovi dolžini. Žepke lahko zavežemo v život, ali pa jih samo naznačimo s vijugastim, zgoraj ravnim ornamentom, ki ima približno dolžino navadnega prsnega žepa. Takšno obleko lahko še osvežimo z ozkim prsnim vložkom iz bele svile ali iz belega pikčja, ki ga ob vratu zapremo z dvema vzporednima gumboma (3. skica).

Rjav modni kostum, ki ga pod zimskim plaščem lahko nosimo tudi namesto obleke, prav tako olepšamo z dvema zaokroženima vrstama našivov v enaki barvi. Jopica ima majhne reverje in zaokroženo zarezane žope, k tečejo vzporedno ob liniji našivov. Krilo je široko zvončasto krojeno (4. skica).

Plašč, ki mu motivi iz vrvice dajo posebno obelježe je posnet po lepem pariškem modelu. Elegantna enostavnost tega plašča se ravna po vseh predpisih dobrega okusa. Vrhu tega ima ta s mski plašč izrazito simpatično odliko: poceni je, kajti okrasje iz vrvice mu nadomešča drago krzno. Majhen ovratnik, gumbi iz blaga in štirje velik, zaokroženi motivi iz črnih vrvic so značilni za preprosto lepoto tega modela. Plašč je krojen v obliki zvončaste redingote, samo ob sebi umevno je, da si ga dame z močnejšo postavbo lahko omislijo v ožjem kroju (zadnja skica).

MODNI SALON ANICE ISTINIČ

Ljubljana — Tavčarjeva 5.

Zimska pokrivala

Ob hudem mrazu je vsakdo zelo važno, da se s pokrivalom zavarujemo tudi ušesa. V takšnem primeru nam male kapuce iz krzna ali iz volne najbolj toplo ščitijo glavo. Lani jih je moda uvedla za amučenje, ker pa so se mladim šenkim obrazom tako izrazito ljubko podale, jih letos predlaga tudi za vsakdanjo uporabo. Te prijazne kapuce bomo nowle v mestu in sicer k športnem plašču ali v svezi s kostumom. Zavezale si jih bomo pod brado z ozkim šamnitim trakom, ali pa si jih bomo ovile okoli vratu s pritrdjenim volninim šalom.

SENIRAJTE V „JUTRU“!

Našivi iz vrvice

Ceneno in učinkovito okrasje iz pravih svilenih vrvic se večkrat pojavi v modli. Tu gre seveda za vrvice v barvi, ki se natančno sklada s barvo tvoriva obleke. Kontraste dopušča moda edino s črno ali rjavo vrvice, ker se ti dve barvi skladata skoraj z vsemi drugimi toni. Seveda nam gre šivanje vrvičastih našivov dosti hitreje od rok, kakor pa vsakršno drugo vezivo. Zaradi očenosti in razmeroma velikega učinka uporablja moda vrvičaste našive tudi na zimskih plaščih in kostu-

KRZNO ZA BOŽIC

ie na primer ne, še darilo!

Oglejte si naše moderne izdelke

žena počuti prav dobro. S toplino sem mu ponudil roko.

Toliko da se je dotaknil in pogledal me je, kakor bi se ga vsa zadeva sploh ne tikala. Zdeločaseno je rekel: »Oh, ali res? Imate cigarete?«

Po vsej tej težki borbi na življenje in smrt bi me niti udarec v obraz ne mogel tako hudo zaboleti. Pravzaprav bi mu moral dati kofluto, a tega žal nisem smel storiti. Kmaloj sem verjel svojim ušesom. Zavpil sem:

»Vrag naj vas vzame, vi brezčutni človek, vi! Glejte, da takoj izgine!«

Pokazal sem mu hrbet in šel v oblačnico, da bi se preoblekel. Na pol poti pa sem se vrnil.

»Ne čudite se, če bo moj račun precej visok. Denar sem si počeno zaslužil. In poleg tega boste našli — brez vsakršnega pojasnjenja, prilosen račun za sto dolarjev. Če hočete vedeti kaj, pridite, ko bom imel čas za razgovor. Toda se praj, dokler se ne bom pomiril.

Hvala bogu, takile moški so redka isjema. Njihovo pravo nasprotje so številni mladi očeti, ki trepetaje čakajo, da pripeljejo njihove žene iz porodne dvorane in se polni ljubezmi in s poljubom sklanjajo k njim; očeti, ki prihajajo dan s dnem in molče sede ob postelji svoje žene, pogremjene v popoldansko spanje. Še v polnu, iskajočo zavetja, istena žena roko in najde drugo zaupno roko, ki nežno stisne njene prste.

Frederic L. Loewus

Kaj sodijo in pravijo o ženski volilni pravici

V nadaljevanju ankete, ki so jo naredile urednice in sotrudnice naše ženske rubrike o tem vprašanju pri uglednih slovenskih kulturnih delavcih, prinašamo danes naslednji dve izjavi:

dr. K. Ozvald

profesor ljubljanske univerze:

Simplex sigillum veri. Po naše: resnica je priprava. In resnica govori, da je tvorec kulture človek. A človek je ali moški ali ženska. In kaj neki pomenijo ženske sile v celoti današnje kulture? No, komur so dane oči, da pazljivo gleda svet in življenje, se pač ne bo obotavljal priznati, da nobeden izmed tistih človeških opravkov, ki jim je pretežno lasten duhovni značaj (znanstvo, umetnost, tehnika, socialna skrb, vzgoja itd.) in ki jih izvršuje od nekdanjega moškega, ne izključuje že kar načeloma žensk od sodelovanja, češ, to in to ni za žensko pamet. Niti tega ne smemo prezirati, da je kultura v vseh dobah izkazovala ter se izkazuje na sebi take strani, ki so jo ustvarile ženske. Že docela posebno moč svojega bitja in žitja. Kajti iz tega, česar se ženska loti z vsem svojim bistvom, bo vsikdar nastalo nekaj ženskega; a na tem, ka, kolik vzame moški v roke, na pr. vzgojo ženske mladine, ostane vedno bolj ali manj viden moški pečat. Samo da se dandanašnja ženska premalo ali večinoma najbrž ne zaveda te ženske kulture! (Glej moj članek »Poglavje o ženski izobrazbi«, Lj. Zvon 1935.)

Oba, moški in ženska sta po takem poimenovanju, da služita kulturnemu življenju, le vsak po svoje. S tem pa nikar ne trdim, naj bi glavno torišče ženske bilo »kultura doma« ali negovanje drugih: moža, otroka, bolnikov, socialne pomoči potrebnih. Ne! Sadi vendar vsa njena bit izpričuje izraziti, odločni pravec k življenju, k čuvanju življenja tudi izven domače hiše in v čisto duhovnih ali kulturnih plasteh našega bitja in žitja. In tega sedanjega časa nujno potrebuje. Kajti moderni ljudje živimo vsi, če hočemo ali nečemo, v »spotisočerenem« taktu, ki ga brezobzirno tolče noč in dan tvorilski stroj. In to povzroča, da sta sedanjí človek in sedanja družba po duši razklana. A razklana je tudi sedanja kultura, ki se nahaja v hudi »krizi«.

Proti kar apokaliptično razkrajajočim težnjam sodobnega življenja ni druge zlate, nego bi bile združujoče sile: nekaj takega, da hladi in celi, kjer se je ljudem kaj utrgalo v duši, da pomaga življenju poedina in v zajednice, kadarkoli in kjerkoli peča ali medli »ponožnato in užaljeno«, da ublažuje (z obzirnim, ljudskim, taktičnim postopanjem) napetosti v dušah in med njimi.

Moški, po svojem bistvu razumsko usmerjeni moški takih sil ne premore. Kajti vodo razuma ali intelekta je preračunati, »kalkulirati«, obvladati — kjer si bode: človeka, prirodo, trg, svet. Ustvarjanje »konstruktivnih« pogojev življenja je marveč »prezentivna« ali prednost ženske od vekomaj. To je tisto kulturno poslanstvo, ki ga že pred dvema tisočletjema v Sofoklejevi tragediji naglašala Antigona v prepleh besedah: »Ne da bi z drugimi vred sovraživla, ampak da bi skupaj z drugimi ljubila, zato sem se rodila«.

Toda v tem blagoslovljenem pravcu se bo dandanašnja ženska samo tedaj zares uveljavila, ako se ji da prilika, da čim bolj razvije to, kar ima v sebi čisto (specifično) ženskega, zlasti čut za kulturno vest. In če je »politično« dejstvo v državi resnično je »ustvarjanje plodovitih prilik« za to in ono, tedaj doslednost zahteva, da tudi ženska dobi možnost, se v življenjski borbi našega naroda tako udeležiti, kakor terjajo oni kulturni interesi ljudske celote (v vzgojstvu, upravi, social. življenju, zdravstvu itd.), ki jim moški ne more tako ustreči, kakor bi trebal. A neobitni korak do cilja bi bila — ženska volilna pravica.

Ali jo imej vsaka ženska s predpisanim

številom let? Na to vprašanje odgovarjam tako, kakor je nedavno angleški pedagog Macmillan razsodil pravdo, kdo imej pristop do akademskih studij in kdo ne. Tako je namreč rekel: Univerza bodi odprta vsem, toda ne bilo bi pametno, ako bi vsak stopil vanjo.

Anton Lajovic

skladatelj in sodnik vrhovnega sodišča: Ni za popolno podjarmljenje in zaslužnje malega naroda uspešnejšega in zaslužnejšega sredstva kakor da mu zatrete vsako skupnostno čustvovanje in udeleževanje. Tak narod, ki je pulveriziran, strt v drobce, ki je brez vsake močnejše skupnostne vezi, je brez rešitve posvečen pogin.

Prav nasprotno so naloge malega naroda, ko dospe v svobodo. Njegov v. talni interes je, da z vsemi sredstvi skuša doseči čim močnejšo notranjo kohezijo in da goji vse tisto, kar ga more medsebojno trdno povezati v enoto. Tej življenjski nujnosti ustvarjanja skupnostnih vezi odgovarja življenjska naloga in neodvratna dolžnost vsakogar v narodu, da s svoje strani doinese po svojih močeh vse, da se to doseže. Narodu bi se delala krivica, če bi hoteli od teh dolžnosti oprostiti ženo in ji odrediti zanemarjanje za te stvari. Po svoji naravni usmerjenosti je ona mogoče še bolj od moža poklicana vržiti to dolžnost. Odtod izvira tudi njena obveza, da se z vsemi svojimi zmožnostmi zanaša za javno življenje in za vse, kar daje temu življenju zanos.

Kot žena pa je dolžna to predvsem zato, ker na njej leži breme vzgoje naših otrok. Njena vzgoja mora biti vzgoja k heroizmu. To vzgojo stavim v nasprotje k realistični vzgoji, ki jo smatram za individualistično egoistično. Kristusov nauk: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«, je dovršena formula za mirno in dobro sožitje med ljudmi. Ona malemu narodu in celo še v nevarnih časih nikakor ne more zadostiti. Deca malega naroda mora biti vzgojena tako, da more njena predanost idealom, ki niso drugo kakor skupnostne vrednote, brez pomisleka prednjačiti osebnim koristim. Naši dekci in deklice morajo biti tako vzgojeni, da so pripravljeni za skupnostne koristi brez pomisleka žrtvovati največje napore in tudi svoje življenje. Le v tako vzgojeni mladini je pričakovati da se bo majhen narod vzdržal pri življenju.

Ni tega mojega stališča smatrat za kak razbeljen nacionalizem. Saj se tudi na religioznem polju od navadnega vernika razlikuje svetnik po svojem svetniškem heroizmu. Ta pa je prav v tem, da se svetnik ob popolnem zatajevanju samega sebe sebe očega povsem preda in popolnoma žrtvuje za religiozno občestvo.

Da pa je ženi taka vzgoja dece k heroizmu mogoča, je treba, da je žena sama z vso svojo močjo polna zanimanja za skupnostne, javne zadeve in torej tudi za politične, ki so samo majhen del vsega javnega življenja.

Če pa je zanimanje za javne zadeve dolžnost žene, ji pa obenem gre tudi pravica do vseh t. stih sredstev, ki ji morejo omogočiti uspešno in učinkovito poseganje v javne zadeve, torej tudi v politične. Zato je samo turbozno znamenje, v kako globoki omamljenosti je ležalo naše narodno življenje iz nesvobodnih v svobodne čase, da je še vedno treba razpravljati o pravici ženstva na volitvah pri volitvah. dočim je življenjski interes naroda že davno kričal po tem, da žensstvu v narodu po njegovi družbeni funkciji nujno pripada pravica voliti in voljena biti.

finske meje svojo posebno Maginotovo linijo, ki jo zlasti zadnje mesce stalno spopolnjuje.

V primeru splošne mobilizacije lahko postavi Švedska pod orožje okoli 400 tisoč mož. Dokaj močna je švedska vojna mornarica, ki ima skupaj 100.000 ton; vendar so ladje že dokaj zastarele. Jedro švedske mornarice tvori 10 obalnih oklopnih topničark s tonazlo od 3300 do 7000. Modernjši so torpedovke in torpedni rušilci, ki jih je skupaj 18 ter podmornice, ki jih je 20 in so vse nove. Letalstvo je pričela Švedska forsirati šele poslednja leta in ima danes sedem letalskih polkov z okoli 500 bojnimi letali.

Švedska vojska razpolaga z zelo močno domačo oboroževalno industrijo, ki zalaga v miru tudi celo vrsto drugih držav s poljskimi, protiletalskimi in protitankovskimi topovi in odličnimi lahki strojnimi puškami. Tudi finska vojska uporablja v sedanjih bojih s sovjetsko armado poleg domačega pretežno švedsko orožje.

★

Kdo je Kuusinen?

Predsednik t. zv. finske »demokratske vlade«, ki so jo sovjeti osnovali v zasednem mestu Teriokih iz pešice finskih komunističnih emigrantov, je neki Kuusinen, ki je pristopil k komunistom že leta 1918. Ko so bili boljševiki pobiti od belih ruskih oddelkov nekdanjega carskega generala Mannerheima in nemških čet generala von Goltza, je Kuusinen zbežal v Leningrad, kamor se je z njim vred zateklo tudi ostalo vodstvo taktarne finske komunistične stranke. Ta odbor je v Leningradu zasedal dalje in zastopal interese finskih komunistov tako nesrečno, da so finški komunisti, ki so živeli v Leningradu, nekega jutra pridli na sejo odbora in na zelo krut način poklali svoje zastopnike. Kuusinen je ušel tej usodi samo zato, ker ga dotično jutro slučajno ni bilo na seji odbora.

Vendar pa je Kuusinen v stranki napredoval in l. 1920 postal član vodstva kominterne. Tam je delal po vrsti pod Zinovijem, Buharinom in Molotovom, ko je bil slednji načelnik kominterne. Stalin je dal Kuusinenu poseben pol laskav, pol ironičen pridevek »vrli Finec«. Njemu je tudi vedno naročal, kako želi da bi se glasovalo v kominterni o posameznih predlogih. Kuusinen je stvar vselej izpeljal po želji Stalina. Temu se ima najbrž tudi zahvaliti, da ga je boljševiški diktator sedaj postavil na čelo vlade v Teriokih.

Sedaj v zimskih tednih opozarjajte znance in prijatelje na »Jutro«. Svetujte jim, naj se nanj naroče vsaj z novim letom!

Ob grobu prijatelja Frana Cvetka

Mairbor, 8. decembra
Tako si tudi Ti omahlil že ponovno si zrl smrti v lice, pa je Tvoja življenjska sila bila močnejša od nje in si jo premagal. Tokrat je ona premagala Tebe po trdem, nenakem boju.

Ne pišem Ti posmrtnice, to naj opravijo drugi. Samo nekoliko spominov mi sili v pero, reminiscenc na človeka, ki si je iz svoje močne volje ustvaril v občestvu svojega naroda pozicijo, kakršne si mnogi stremuhi vkljub zvijanju hrbtenice niso mogli ustvariti.

Ubogi mali posestnik in mizar je bil Tvoj oče in v svoji revni skromnosti ni mogel misliti na to, da bi Te dal študirat. In vendar je ravno Tvoja — in moja — rojstva župnija malonedejska tam doli v ljutomerškem delu Slovenskih gor, domovina dr. Razlaga, dr. Gregorčič in mnogih drugih v slovenski zgodovini znanih oseb, bila zlasti takrat daleč narokov znana po tem, da je dala sorazmerno največji odstotek študentov iz vse slovenske Stajerske. Tudi jaz sem takrat že trgal hlače po mariborski gimnaziji. Ti pa, ki si se šel okrog 20 let, si se mučil doma z delom na polju, si rasel živino, se učil pri očetu mizarstva. Toda neodoljiva je bila Tvoja želja po znanju. Požiral si knjige, ki si si jih izposojal od učiteljev in v Kmetijskem bralnem društvu. Zlasti silno pa je bilo Tvoje nagnjenje do glasbe. Skrivaj si hodil k učiteljem in k organistu in si se učil igrati na razna godala.

Ne vem več, kdo je bil glavni povzročitelj, da se je končno oče vendarle omehčal in si priel — že cel fant od fare! — na mariborsko učiteljske. Odlični dijak, zgleden tovariš! Brilljant si kot glasbeni talent na klavirju in na gosli. V časih, ko so mnogi tuji profesorji igrali vlogo špijono proti nam slovenskim študentom vseh učnih zavodov, smo se morali Slovenci mnogokrat skrivati, če smo hoteli živeti svoje slovensko študentsko življenje in zasledovati kot in razvoj političnega, kulturnega in gospodarskega življenja svojega naroda. Tudi Ti si vedno brez strahu in premišljevanja šel po naši slovenski poti.

Štirideset let bo kmalu, kar smo se razšli z mariborskih sol na razne vetrove. Našel sem Te pozneje na svojih pohodih kot mladega učitelja pri Mali Nedelji, pri Sv. Andraju v Slovenskih gorah, pa zopet pri Sv. Barbari v Halozah, pa v Vučji vasi in slednjič v mariborski okolici. Povsod si v mladini in med narodom budil in gojil ljubezen do glasbe: v svoji rodbini si držal strog glasbeni režim, skoraj bi rekel — diktator. Vsi Tvoji otroci — saj je bil Tvoj zakon z gospo Alojzijo, sestro že davno pokojnega pesnika Freudenfelda-Radinskega, bogato blagoslovljen s šestimi sinovi in dvema hčerama, katerih ena Ti je preminila v najlepši mladosti — so morali igrati na kak instrument, po večini pa vsaj na dva: na gosli in klavir. In so nekateri postali pravi umetniki, Dragotin obeta postati odlični skladatelj in glasbeni pisatelj. Budni in gojili si ljubezen do glasbe, ustanovljali si povsod pevске zbornice, zakaj zavedal si se in bil vse življenje prepričan, da glasba plemeniti človeka in narod.

Široko si bil razgledan tudi po slovenski literaturi. Ljubil si preprosto narodno pesem, ljubil si lepo umetno pesem.

Nekot sem bil ob političnih pri Tebi in pokazal si mi literarno zapuščino svojega svaka Josipa Freudenfelda, ki se je kot Radinski mnogo oglašal v raznih leposlovnih revijah z ljubkimi pesmicami. Zbrala sva, kar se nama je zdelo vredno, da se ohrani, in izdala drobno zbirko njegovih pesnic pod naslovom »Zvezde ugašajo«.

Vso svojo veliko dušo si kot šolnik posvečal svojemu narodu ves čas svojega poklicnega dela in to polnih 37 let. Toda občudoval sem Tvojo voljo, ko si kot šolski nadzornik v Prekmurju organiziral slovensko šolstvo v tem lepem delu slovenske zemlje, kjer je madžarski šovinizem hotel zatreti sleherno sled slovenstva. Dasi že visoko in letih, si kakor mladenič pešal in kolešaril od vasi do vasi, od obče do obče, od šole do šole in ustvarjal slovensko šolstvo. V zgodovini slovenske šole v Prekmurju bo ostalo Tvoje ime častno zapisano.

In ko si po prenapornem delu v Prekmurju, ki Te je ponovno privedel v mariborsko bolnišnico, prišel na oddih na krčevinsko šolo, si tu zopet našel novo polje neutrudnega dela svoji nikdar mirujoči življenjski sili: šel si od hiše do hiše v območju svojega šolskega okoliša in proučeval domače razmere otrok, ki so hodili v Tvojo šolo. Šel si od doma do doma in zbiral za revno šolsko decu. Sokol, Rdeči križ, razna pevška in glasbena društva, vse to so bila torišča, kjer si se uveljavljal ne samo z bobnočo frazo, ampak s polnovrednim stvarnim delom. Koliko stotin in tisočev dinarjev je prešla naša CMD, ki si jih Ti »naberaš« — oprost mi ta izraz, ki ni slabo mišljen — kot blagajnik mariborske podružnice skozi dolga, dolga leta! In s kolikšno vestnostjo si vršil posle blagajnika pri Zvezi kulturnih društev v Mariboru tudi lepo vrsto let!

Kako Te je bolelo, ko so Te pred nekaj leti v zahvalo za vse Tvoje plodonosno šolsko in izvenšolsko narodno delo enostavno razrešili kot upravitelja in podredili veliko mlajšemu! Toda Ti svoje boli nisi nosil na trg. Kakor vse težave in križe svoje življenja, si tudi ta križ vzel mirno,

revijah z ljubkimi pesmicami. Zbrala sva, kar se nama je zdelo vredno, da se ohrani, in izdala drobno zbirko njegovih pesnic pod naslovom »Zvezde ugašajo«.

Vso svojo veliko dušo si kot šolnik posvečal svojemu narodu ves čas svojega poklicnega dela in to polnih 37 let. Toda občudoval sem Tvojo voljo, ko si kot šolski nadzornik v Prekmurju organiziral slovensko šolstvo v tem lepem delu slovenske zemlje, kjer je madžarski šovinizem hotel zatreti sleherno sled slovenstva. Dasi že visoko in letih, si kakor mladenič pešal in kolešaril od vasi do vasi, od obče do obče, od šole do šole in ustvarjal slovensko šolstvo. V zgodovini slovenske šole v Prekmurju bo ostalo Tvoje ime častno zapisano.

In ko si po prenapornem delu v Prekmurju, ki Te je ponovno privedel v mariborsko bolnišnico, prišel na oddih na krčevinsko šolo, si tu zopet našel novo polje neutrudnega dela svoji nikdar mirujoči življenjski sili: šel si od hiše do hiše v območju svojega šolskega okoliša in proučeval domače razmere otrok, ki so hodili v Tvojo šolo. Šel si od doma do doma in zbiral za revno šolsko decu. Sokol, Rdeči križ, razna pevška in glasbena društva, vse to so bila torišča, kjer si se uveljavljal ne samo z bobnočo frazo, ampak s polnovrednim stvarnim delom. Koliko stotin in tisočev dinarjev je prešla naša CMD, ki si jih Ti »naberaš« — oprost mi ta izraz, ki ni slabo mišljen — kot blagajnik mariborske podružnice skozi dolga, dolga leta! In s kolikšno vestnostjo si vršil posle blagajnika pri Zvezi kulturnih društev v Mariboru tudi lepo vrsto let!

Kako Te je bolelo, ko so Te pred nekaj leti v zahvalo za vse Tvoje plodonosno šolsko in izvenšolsko narodno delo enostavno razrešili kot upravitelja in podredili veliko mlajšemu! Toda Ti svoje boli nisi nosil na trg. Kakor vse težave in križe svoje življenja, si tudi ta križ vzel mirno,

stočno na svoje rame. Tvoje nacionalno delo je dobilo samo še novih pobud.

Zdaj boš sanjal pod zelenim Pohorjem, s pogledom na svoje Slovenske gorice, ki si jih kot pristen Prlek iz srca ljubil, poleg svoje žene Alojzije. Naj Ti bo večni sen sladak — slajši, nego Ti je bila trda življenjska resnica! Vekoslav Spindler

Antolič Franc 60 letnik

Krško, 9. decembra
Te dni je praznoval 60-letnico svojega rojstva priljubljeni upravitelj notarske pisarne g. Antolič Franc, po rodu kmečki sin iz Koratič pri Ormožu. Jubilar se je takoj po končani mariborski gimnaziji posvetil notarski službi in služboval pri raznih notarjih, tako v Celju, Gornjem gradu in Kamniku, dokler ni prišel leta 1900 v Krško, kjer je služboval pri notarju dr. Pučki nič manj kakor 21 let. Po njegovi smrti pa je stopil v službo k sedanjemu notarju dr. Završniku. V tej službi je še danes.

Že kot gimnazijec je bil jubilar naprednega sokolskega mišljenja. Zaradi svojega neomajnega prepričanja je moral prepeti marsikatero bridko uro. Bil je dalje časa dopisnik »Jutra« in Slovenskega Naroda. V Krškem se je takoj ob prihodu začel udeleževati v kulturnem in političnem življenju našega mesta. G. Antolič je ustanovitelj krškega Sokola, član podružnice Društva sv. Cirila in Metoda, kjer je bil dolgo vrsto let odbornik in član gasilcev. Njegovo ime je napisano v skoraj vseh društvih na vidnih mestih. Odkar se je, kakor sam pravi, osamosvojil, je zvest naročnik lista in bo ostal še nadalje.

Kljub šestdesetimi letom je še vedno zdrav in čil, da bi mu nihče ne prisodil šestih križev. Njegova duhovnost je znana po vsem okraju. Zavednemu Sokolu in naprednjaku, ki je slavil svoj jubilej v krogu svoje srečne rodbine, bode naklonjenih še mnogo let v sreči in zadovoljstvu!

SPORT

Skromen spored za danes

Table-teniški turnir za akademsko prvenstvo Jugoslavije — Mladinski nogometni turnir v Ljubljani

Majhen je današnji spored, skoraj preveč skromen, toda pri vsem tem skoraj v skladu z razpoložljem, ki vlada v teh dnevih reorganizacije v vrstah naših sportnikov. Zdi se, kakor da so številni občni zbori in razne konference za zeleno mizo že vrgle prve sence na pravo sportno delo...

Table-tenis igrajo na učiteljskihi na Resljevi cesti

Borbe v singlu gospodov in dam obetajo višek tega turnirja, ki se je začel že sinoči. Vsakdo bo hotel postati akademski pravak (in-ja) Jugoslavije in lastnik krasnih pokalov. Hrvati obljubljajo, da ponese pokale s seboj v Zagreb, toda ne računajo na domačine, ki prav tako upajo, da ostanejo pokali doma. Huda bo borba posebno pri gospodih, kjer bo hotel opravičiti sloves drž. pravka Dolinar Žarko, toda nič ne zastojajo ostali, kot Heksner, Merksamer, Lazar, Djinovski, Krečič in še drugi. Ni hče ne misli podlež. Kdo bo pravak, bomo videli drevi.

Kaj pa dame? Vsaka pravi, da bo prvakinja! Saj jih je cela vrsta odličnih: Gerzinič Nada, sestre Bačić, Pustoslavsek, Virant, Kovačec itd. Vsaka bi si rada osvojila najvišjo trofejo v tem sportu. Seveda so tu še Zagrebčanke, ki hočejo imeti tudi besedo in se ne bodo pustile odriniti kar tako.

Pomerili pa se bodo tudi gospodje v dvoje in v mešani pari. Tu se pa sploh ne ve, kdo bo kaj dosegel.

Povsod pa velja načelo: sreča je opoteča in lahko se zgodi, da baš favoriti ne bodo oddali veseli domov, ampak oni, ki nanje nihče ne računa. Vsekakor pa bomo danes videli te borbe danes od 9. dalje na učiteljskihi na Resljevi cesti.

Vabimo občinstvo, da moralno podpre ljubljanske tekmovalce (in tekmovalke), da dosežejo čim boljše uspehe.

Mladinski nogometni turnir

bo dopoldne in popoldne na igrišču Mladike v izvedbi SK Marša

Na igrišču Mladike bo danes ves dan juniorski pokalni turnir, ki ga bodo priredili Maršovci juniorji. V goste so povabili moštva še treh ljubljanskih juniorjev, ki so zmerom in povsod pokazali, da že poznajo vso borbenost pri nogometni igri, kar

dar gre za čast in dobro ime matičnega kluba.

Spored je naslednji: ob 9.30 igra prvi par, in sicer Marš-Slavija — i. j. To bo najzanimivejša tekma, saj imata obe moštvi še od zadnjega srečanja poravnati stare račune. Marš bo skušal sedaj popraviti svoj neuspeh pri prvenstvenem tekmovalstvu. Drugi par bo: Mladika—Moste. Stara nasprotnika, dobra in zelo nevarna. Popoldne ob 14. bo igral prvi par, in sicer dopoldanska premaganca za tolažilno darilo, ob 15. pa dopoldanska zmagovalca za glavni pokal.

Videli bomo pravo revijo ljubljanskih juniorjev, ki bodo skušali pokazati, kaj znajo in kako bodo še drugo leto zastopali barve svojih klubov.

Tudi drugod ne bo mnogo sporeda

Kakor pri nas doma tudi drugod danes ne bodo imeli velikih sportnih dogodkov, če ne upoštevamo, da bosta obe nogometni tekmi, ki sta prav za prav edini dogodke današnjega dneva, prav gotovo prijetni senzaciji za številne pristaše nastopajočih moštev.

V Beogradu bo danes povratna nemetna tekma med BSK in Građanskim za pokal predsednika vlade g. Cvetkovića. Ker se je prva tekma končala neodločeno 1:1 in je obema enajstorikoma mnogo na tem, da bi zdaj čimbolj uveljavili nogometni prestiž Beograda ali Zagreba, bo ta tekma tudi zelo napeta in bo gotovo privlačila rekordno število gledalcev. Beograjski listi so za dober obisk tudi poskrbeli z nad vse bučno reklamo.

V Zagrebu bo danes Rapid iz Bukarešte odigral svojo drugo tekmo v okviru zagreškega gostovanja. In sicer proti Haksu. Rumunski gostje se v prvem nastopu proti Građanskemu niso pokazali v posebno dobri luči in bo najbrže zaradi tega ta današnja tekma nekoliko izgubila na privlačnosti.

Ustanovni občni zbor Celjske nogometne podzveze se bo pričel danes ob 10.15 dopoldne v posebni sobi gostilne »Pri turški maki« v Gledališki ulici in ne v Celjskem domu, kakor je bilo sprva javljeno. — Enaki občni zbori bodo danes tudi v Ljubljani, Mariboru in Trbovljah.

Smučarski življenj v Mojstrani. Iz Mojstrane pišejo: Sneg je bil pokrli krasna smučišča v Mojstrani. Beli bregovi so oživil in mladina se preizkuša svojo smučarsko umetnost. Kakor vsako leto tako bodo tudi letos za naš in pravoslavni Božič in vso zimo smučarski tečaji za začetnike, in v vsežebane in planinske smučarje po vodstvom izprašanih smučarskih učiteljev. Pristop je mogoč zmerom. Vsi, ki žele uživati zimske veselje v čarobni zimski naravi, naj pridejo. Tiha Krma, mirni Kot, pravljica Muzaklja, sončne Karavanke z razsežnimi rotvi in v zimskem času tako malo upoštevana Vrata z zaledenelim Peričnikom, ki nudijo nepozabno sliko, vas priskrbijo vabijo.

Za podvig zimskega sporta v Sloveniji. V letošnji zimi zaradi vladajočih razmer ni pričakovati iz nobene sosedne države dotoka tujih zimskih sportnikov, in se je treba bati, da bo zaradi tega letošnja zimska sezona občutno slabša kakor so bile dosedanje. Dvakrat potrebno je tedaj, da se izvede temeljita propaganda za naš zimski sport in naše zimskosportne predele v ostalih delih naše države. Temu namenu bo služila božična številka mariborskih »Jugoslavanskih biserov«, ki bo posvečena izključno propagandi zimskega sporta in zimskosportnih krajev v Sloveniji. Vsi ki so na zimskem sportu gospodarsko ali kakorkoli zainteresirani, so naprošeni, naj takoj pošljejo vse informativno in propagandno gradivo z event. ilustracijami uredništvu »Jugoslavanskih biserov« v Mariboru (Šmetanova ul. 24).

Vsaka ura požre za vojno eno milijardo dinarjev

Bajne vsote izdatkov za oboroževanje in vojevanje

Koliko stane danes vojna evropske države in ves svet je težko reči. Ameriški finančni ki so značunalni, da se potroši vsak dan najmanj 25 milijard dinarjev za vojne namene, torej v enem dnevu dvakrat toliko kakor znašajo vsi izdatki naše države v enem letu. Vsaka ura požre za vojno eno milijardo dinarjev.

Pre desetovno vojno so porabile civilizirane države povprečno 12,5 odstotka državnih dohodkov za vojsko in mornarico, to je osmino svojih proračunov. Danes potrošijo v ta namen 43 do 55 odstotkov torej povprečno polovico državnega proračuna. Anglija je porabila leta 1933 za svojo oboroženo silo samo 110 milijonov funtov (26 milijard din). Leta 1938 pa je zdaleka samo za vojno letalstvo 126 milijonov funtov. Kancelar Hitler je nedavno v svojem govoru objavil, da je potrošila Nemčija za oborožitev v teku 8 let okoli 90 milijard mark (1300 milijard din), to je 22 milijard mark več kakor so znašali vsi v teh letih plačani državni davki v Nemčiji.

Svoje dni so bile vojne mnogo cenejše. Tako je stala Habsburška Rudolfa II. storaj 13letna turška vojna, ki se je končala 11. novembra 1606, vsega skupaj 17 milijonov golinarjev. Cesarica Marija Terezija je hudo tožila zavojilo velikih stroškov sedemletne vojne, ki je stala 260 milijonov golinarjev. Po vojni z Avstrijo l. 1866 je bil Bismarck izjavil v pruskem deželnem zboru, da so znašali vojni stroški vsega skupaj 87 milijonov dolarjev. Dražja je bila že prva moderna vojna med Rusi in Japonci v letih 1904/5, ki je stala samo Japonce 900 milijonov dolarjev (45 milijard din), Ruse pa najbrž še mnogo več.

Bajne številke so se pojavile pri vojnih izdatkih v svetovni vojni. V tej vojni je izdala Anglija 43 milijard zlatih dolarjev ali 2800 milijard dinarjev, Nemčija 39 milijard zlatih dolarjev, Francija 24 milijard, Združene države 26 milijard in Avstro-Ogrska 13 milijard zlatih dolarjev.

Manjkajo pa še podatki za Rusijo, Italijo, Belgijo in balkanske države. Po mnenju strokovnjakov znašajo vsi stroški svetovne vojne več kakor 200 milijard zlatih dolarjev ali 14.000 milijard dinarjev, na dan približno 10 milijard.

V svetovni vojni so porabili za vsakega ubitega vojaka 70 kg municije. Vsega skupaj je bilo ubitih 8.400.000 vojakov in je stala smrt vsakega posameznika pol-drugi milijon dinarjev.

V primeru svetovno vojno je današnja vojna še dražja. Letalstvo je igralo v svetovni vojni še zelo podrejeno vlogo. Danes postaja eno glavnih orožij. Moderno lovsko letalo stane s solanjem pilota okoli tri milijone dinarjev, dvomotorni bombnik pa še enkrat toliko. Nemško letalo, ki poleti na severno Anglijo, porabi tja in nazaj samo bencina za 20.000 din, skupina 9 letal, v katerih se običajno ti poleti izvajajo, pa za 180.000 din. Enako dragi so seveda poleti iz Anglije na Nemčijo. Že samo ta primer pojasnjuje, zakaj je vojevanje danes tako nelzerno drago.

švedska vojska

Po poslednjih poročilih je odredila švedska vlada mobilizacijo vseh svojih rezervistov, čeprav drži pod orožjem že okoli 150 tisoč mož. Švedska ima splošno vojaško obveznost. Rekruti služijo v aktivni vojski od 5 do 8 mesecev, kolikor je pač potrebno, da se izvežbajo v orožju, ki so mu pridržani. Aktivna vojska ima 4 divizije pehote in eno samostojno graničarsko brigado.

Zadnja leta je Švedska povsem moderno oborožila svojo vojsko z avtomatskim orožjem ter je ba je v tem pogledu švedska vojska najboljše opremljena v Evropi. Posebno poljsko topništvo, protiletalski in protitankovski švedski topovi predstavljajo višek oboroževalne tehnike. V zvezi z moderniziranjem oborožitve svoje vojske je švedska pristopila tudi k moderniziranju utrjenih postojank v Götu, Kronobergu in Karlskronu. Poleg tega je

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

P. M. — L. — Pred desetimi leti ste kupili pritično staro stavbo, na katero ste leta 1928 nadzidali družinsko stanovanje, obstoječe iz starih sob in pritlik. Vedeti želite, ali ta nadzidek uživa 20 letno davčno olajšavo. — Kakor smo v naši rubriki že ponovno navedli, se davčna olajšava v smislu točke II. čl. 37. daje za 20 let v krajih z nad 50.000 prebivalci, potem v krajih, v katerih je sedež banovine in zgradbam v okolici črti v krajih, ki se proglašajo za kopališča in letovišča. Ta davčna olajšava se priznava samo za nove zgradbe in dele obstoječih zgradb, postavljenih z odobritvijo gradbenih oblastev, in sicer: za zgradbe, ki so postale zavezane davku do dne 31. XII. 1931, 6 din, za zgradbe pa, ki so postale zavezane davku po tem roku, 12 din od 100 din čistega dohodka. Samo za polovico gorenje dobe, kar se nanaša na Vaš primer, se daje olajšava za nove dele zgradb, ki so: a) nazidani na obstoječi zgradbi; b) nazidani ali dozdani namesto nadstropij, ki so bila porušena. Drugih olajšav za nove zgradbe ali za nove dele zgradb zakon o neposr. davkih ne pozna.

X. Y. — Maribor — Zvedeti želite, koliko je treba plačati na pristojbinah in takšah od kupne pogodbe glede prenosa nepremičnin v vrednosti 50.000 din. — V smislu tar. post. 12. taks. zakona se plačuje za kupne in prodajne pogodbe taksa po vrednosti, in sicer za nakup in prodajo nepremičnin, od vrednosti štiri do sto, za listino pa 10 din. Vrh tega se pobira v smislu § 73. pravilnika o banovinskem proračunu dravske banovine za leto 1939./40. od vsakega prenosa nepremičnin 2%-na banovinska taksa.

»Istic. — Ali uživajo pri novih zgradbah, katerim je dovoljena desetletna davčna olajšava, te ugodnosti tudi naslednji kupci kupci teh hiš ali pa morajo ti ponovno prositi za priznanje davčne olajšave? — Istih ugodnosti so za omenjeno dobo deležni tudi vsi naslednji kupci takih hiš, ne da bi jim bilo treba ponovno prositi za priznanje davčne olajšave.

»Istic. — Ali se dovoljuje omenjena olajšava tudi za novozgrajene prizideke oziroma prizidane dele starih hiš? — Navedena olajšava se daje za dobo 10 let tudi za vse zgradbe, ki so postavljene na zemljišču, na katerem je zgradba prej stala, pa je bila porušena bodisi popolnoma bodisi samo do temelja, kakor tudi za zgradbe od temelja dozidane k obstoječi zgradbi. V ostalem prečitajte naš prvi odgovor v današnji številki pod znčko P. M. — L.!

F. J. — M. Ali je smatrati družinsko doklado na plače trgovskih nastaviteljev kot normalno plačo, ki je zavezana uslužbenemu davku, vojnemu fondu ter banovinskemu davku? Ali se s tem povečuje tudi davke za pokojninski fond ter bolniško blagajno? Za dohodke, zavezane uslužbenemu davku se smatrajo v smislu določbe čl. 89. zak. o neposr. davkih plače, doklade na plače vsake vrste, honorarji, nagrade, remuneracije, gratifikacije, skratka vsi prejemki s kakršnimkoli imenom, koristi iz denarni vrednosti in odškodnine osebam, ki so zaposlene ali nameščene v državi, javni ali zasebni službi. Vendar pa se ne smatrajo za take dohodke in ni se zavezani uslužbenemu davku omerzoni prejemki uslužbenecem kakor povprečni ne za pokrivanje službenih izdatkov, potne dnevnice in ostali potni stroški, toda le v višini dokazanih stroškov.

»Istic. — Ali je trinajsta plača ali novejša remuneracija obdavčljiva? — Vsekakor! (Primerjajte pravkar navedeni odgovor).

»Istic. — Kako so obdavčeni jugoslovanski provizijski potniki nemških tvrdk? Ali se od provizije lahko odtegnejo potni stroški in hranarina? — Glede obdavčitve zakon v načelu ne pozna nobene razlike, glede potnih stroškov in hranarine pa smo že vse potrebno zgoraj povedali.

E. A. — K. Kdaj zastara lažna prijava glede davka na poslovni promet? — Glede zastaranja kaznivih dejanj in prekrškov zastaranja veljajo isti predpisi kakor za neposredne davke. Pravica države do izrekanja kazni zastara čez tri leta od dne, ko se je kaznivno dejanje storilo, pravica do izterjave pa čez pet let od dne izvršne sodbe. Zastaranje se prekine z vsakim službenim aktom o dotičnem predmetu, ki je bil davčnemu zavezancu ali plačniku po predpisih priobčen (čl. 155. in 156. zak. o neposr. davkih).

»Istic. — Koliko nagrade dobi ovaditelj? Ali nosijo posledice tudi bivši člani družbe ali sam sedanji lastnik? — Od kazni pripade ovaditelju ena četrtina, če izjavi ob vadi sami, da zahteva ovadnino. (Čl. 142. zak.). Jamstvo pa veže tako vse biveše član družbe kakor sedanjega lastnika, ki so bila slaba in zanemarjena, smo menja, da ne zagrešile ničesar proti navedeni uredbi, ako zahtevate od njih višjo najemnino za stanovanja, ki ste jih popolnoma prenovili. Za nova stanovanja pa smete zahtevati le primerno v Vašem kraju za slična stanovanja zahtevano najemnino. Pretirani zahtevki bi Vas pa seveda mogli spraviti pod določila nove uredbe.

L. R. — Parcela. Vprašujete, če se smatra za kakršnokoli kaznjivo dejanje, ako se kupljena parcela in takoj prepisala v zemljiški knjigi na novega kupca. — Kot prestop kot davčni predpis je kaznjivo, če kupne pogodbe niste tekmo 14 dni prijavili pristojni davčni upravi zaradi odmere pristojbin, sicer pa niste zagrešili ničesar proti predpisom o vodenju in upisovanju v zemljiško knjigo.

Zagreb. Radi raznih neprilic se nameravate preseliti iz dosežanega kraja z družino vred. Ali se sone Vaša žena uprati preseliti? — Med osebne pravice za kronskega moža, ki je glava rodbine, spada

tudi ta, da vodi hišno gospodarstvo. Žena je obvezana iti za možem v bivališče, ki ga določi mož, in ga v gospodarstvu in v pridobivanju podpirati po svojih močeh ter se držati njegovih naredb glede domačega reda in tudi skrbeti, da se moževih naredb drže otroci in drugi v hiši. Ker glede vajine lastnine nimata nikake ženske pogodbe bo najboljšje, da se sporazumeta na prodajo tamkajšnje imovine in da si iz kupčičke postavita kaj primernege v novem kraju. Ako bi Vam žena ne hotela slediti, bi potom tožbe mogli doseči ločitev zakona in razdelitev vajine skupne imovine. Svetujemo vama, da sta že zaradi vajinih otrok uvidelna in da ukreneta vse sporazumno, saj bo vama in otrokom v prid.

Y. X. Maribor. Ali mora pri sestavi kupne pogodbe za zemljiške sodelovati javni notar? — Le v primeru, da odprodaja zalogi mož svoji ženi del zemljišča je po zakonu obvezno, da sestavi tako pogodbo javni notar. V drugih primerih je pa vsakakor priporočljivo, saj so pogodbenice stranke le v primeru, da jim sestavlja pogodbo glede tozadevnih določil več strokovnjakov, sigurne da je pogodba ustrežajoča predpisom. Isto velja tudi glede predloga za vključbo lastninske pravice na novega lastnika. Seveda smejo stranke same sestaviti kupno pogodbo po tiskanem obrazcu. Sodišče ali javni notar pa mora overiti podpis prodajalca na taki pogodbi, ker je le nato šele možno predlagati prevrnitve v zemljiški knjigi. Od dogovora med strankama je odvisno, kdo je dolžan plačati vse pristojbine in takse. Glede taksi vidi pojasnilo v davčni posvetovalnici.

»Rusnjac. Kot inozemka bivate že več desetletij v državi, pa bi radi zvedeli, če morete dobiti pravico do delavske knjižice. — Svetujemo Vam, da se obrnete s prošnjo na upravo policije in na mestno poglavarstvo v Ljubljani. Ko bodo oblastva preverila Vaše navedbe, Vam bodo izdala zaproseno listino, ki Vas bo opravičevala do nastopa službe. Kaj več Vam na pomankljive podatke ne moremo odgovoriti.

B. L. M. Radi bi razveljavili kupno pogodbo, s katero ste prodali več tisoč kg sena. Ali je dovolj, da vrnete dvojno aro? Ali bi mogli dobiti odškodno radi prikrade nad polovico? — Vse kar Vam je izročil kupec ob sklepanju pogodbe naprej je šteti kot aro, razen če se ni o tem kaj posebnega dogovorilo. Ako je kupec zadovoljen s tem, da mu vrnete dvojno aro, sta torej sporazumno razveljavila kupno pogodbo. Ako se pa kupec neče s tem zadovoljiti, sme zahtevati popolno izpolnitev pogodbe. Ako bi pa pogodbe ne bilo mogoče več izpolniti, sme zahtevati kot nekriva stranka od Vas popolno povračilo. Ako od kupca niste prejeli niti polovice obče vrednosti za blago, imate pravico zahtevati razveljavitev pogodbe in postavitev v prejšnji stan. Seveda sme kupec primakniti toliko, kolikor se manjka do obče vrednosti. Nerazmernost vrednosti se določi po času, ko sta sklenila kupno pogodbo. Teh pravic se pa ne boste mogli poslužiti ako ste pri kupni pogodbi pristali na nerazmerno vrednost. dasi Vam je bila prav vrednost znana. Če Vas je kupec zavedel v zmotu glede prave vrednosti, bo moral pristati na razveljavitev pogodbe zaradi prikrade nad polovico. Če v to ne privoli zlepa, boste morali vložiti tožbo s takim zahtevkom pri pristojnem sodišču. Prav je, da kupca preje pisмено opomnite na Vaše pravice.

S. K. M. Več let ste prodajali za neko tovarno njeno blago, pa Vam neče dati obračuna provizije in obračuna za nadomestilo Vam pripada. — Ako bo Vaša tožba ki jo nameravate vložiti zoper tovarno uspešna, Vam ne moremo prerokovati Ako odgovarjajo Vaše navedbe resnici in če boste dokazali sporne okoliščine tekono prave, bo Vašemu zahtevku seveda ugodno. Tovarno imate pravico tožiti, da je dolžna napovedati in izkazati vse posle iz katerih Vam gre provizija in tudi posle za katere ste dosegla višjo kot pa določeno ceno. Zahtevati smete, da predloži točen seznam vseh poslov, iz katerih Vam verjetno kaj pripada in celo zahtevati, da prišete njen predstavnik, da so navedbe v obračunih in izkazih resnične in popolne.

I. L. D. V bregu na cesti se je zgodila prometna nesreča. Ali odgovarja gospodar za svoja hlapca pri konjih? — Ako bo oškodovanec dokazal, da se je poslužil gospodar neposrednega hlapca ali vedoma nevarne osebe za oskrbovanje svojih poslov, bo odgovoren za škodo, ki bi jo te osebe v prometne nezdge. Če gospodar ni ničesar zakrivil ne bo odgovoren za nikako odškodnino.

K. K. D. Poslovodja Vas je lažljivo okleval pri tvrdki in ste radi tega utrpeli veliko škodo. — Po kazenskem zakonu je potom zasebne tožbe, ki jo je vložiti v treh mesecih od dneva, ko ste zvedeli za storilca in za kaznjivo dejanje — kaznjiv kot klevetnik, kdor izreka ali raznaša o kom kakoli neresnične, kar utegne škodovati njega časti, dobremu imenu ali gospodarskemu kreditu. Posebno strogo je kaznjiv klevetnik, če je meril s posebnim namenom na to, da bi uničil dobro ime ali gospodarski kredit oklevetane osebe.

Zdravniška

Štev. 1. Vera: Težko je na tem mestu podati zadovoljiv odgovor na vprašanje, ki ste ga zastavili. Problem ljudi z abnormalnimi nagnenji je deloma zdravniški, deloma juridični, deloma družaben. Merodajno je pač stališče, iz katerega posmatrate in zavisi od posameznega slučaja, da-li spada dotični v roke zdravniku, ali sodnika. Povsem pavšalno se ta stvar ne da obravnavati. Povsem različno je tudi zdravljenje odnosno postopanje v posameznem slučaju. Konkretno svetujem, da se obrnete na katerega specialista-psihiatra, ki vam bo, ko bo podrobno proučil slučaj, odredil nadaljnje.

C. C.: Odlodite, v vašem primeru, je res težka. Po mojem mnenju je treba s poroko počakati vse dotlej, da se popravi vaše stanje. Le na ta način ne boste doživeli razočaranja. Zdravje je eden izmed glavnih stebrov zakona. V vašem primeru odpadejo razni nasveti glede hrane, odnosno načina življenja, ker živite solidno. Priporočam pa, da se obrnete na katerega zdravnika, da vam predpiše odgovarjajočo zdravlilo. Menim, da smete upati na uspeh, ker je stvar posledica vaših razvratnih živcev, in pa posledica iztožnostosti.

M. K. Ljubljana: Po licu imate polno belih pikic in okoli oči se vam delajo gube.

— Omenjene pikice so verjetno zamašene žleze lojnice. Glede tega, kakor tudi glede gub se obrnite na zdravnika kozmetika, da bo odredil vse potrebno. Iz obraza se običajno zrcali stanje vsega telesa. Ne zadostuje torej, da negujete samo obraz, temveč je treba negovati celo telo. Priporočam dnevno jutranjo telovadbo, dnevno frotiranje telesa s mrzlo vodo in skromno jesti in piti. Na ta način boste ohranili dolgo časa svojo mladostno svežost in tako uspešno držali korak s svojim drugom.

16. Akon: Priporočam, da se mnogo gibljete na svežem zraku (sport, turistika). Glede ostalega pa pogosto umivanje s toplo vodo. K. K. Č.: V zakonu so se vam rodili 4 otroci. Toda dočim so trije povsem normalni, imate s četrtim nesrečo. Že sam porod je bil zelo težak. Po porodu je pretrpel otrok razne bolezni. Teklo mu je iz ušesa, po telesu je imel razne izpuščaje, stresa tudi z glavjo. Skratka, opažate razna znamenja iz katerih sklepate, da otrok ni povsem normalen. Mnenja zdravnikov so različna. Vi bi pa hoteli, da ste na jasnem glede bodoče usode tega otroka. — Z ozirom na podatke v vašem pismu je jasno, da je ta otrok zaostal v razvoju. Vprašanje je seveda, da li gre za čiste duševne motnje, ali pa je sedanje stanje posledica prebojenih bolezni. Mislim, da bi se uspešna razpoznavna in zdravljenje moglo izvesti edino v neki večji bolnici. Svetujem, da pripeljete otroka v Ljubljano na otroški oddelek. Ne morem vnaprej reči, da li bo mogoče uspešno pomagati. Mislim pa, da bo mogoče vsaj ugotoviti, kako se bo bolezen dalje razvijala tako, da boste na jasnem glede bodočnosti otroka.

I. A. J.: 36 let ste stari. Dalj časa že čutite, da vam srce bide neenakomerno. Ste zmeren pivec in kadilec. Obenem opažate, da se vam nekako suho peha iz želodca. — Omenjeno neenakomerno bide srca opazamo včasih pri strastnih kadilcih, pri ljudeh s noapnjenjem žil, na tudi pri nervoznih. Mislim da smate v zadnje skupino. Priporočam pomirjevalne sredstva in na da za nekaj časa popolnoma opustiti pitje in kajenje.

Isti: Težave, ki jih ima hčerka, so verjetno posledica spremembe zraka. Ko se bo privadila, se bo stanje izboljšalo.

Kmetijska

Pokvarjeno maslo

C. J. Ljub. Nakupili ste nekaj več masla z namenom, da ga ohranite za dalj časa. Ob prejemu pošiljke je bilo maslo dobrega okusa. Bili ste prepričani, da so vam poslali pravo čajno maslo. Po nekaj dneh je postalo maslo žaltavo in plesnivo. Sedaj želite vedeti, kaj je vzrok, da se je maslo tako hitro pokvarilo in kako ga velja spraviti, da bi se še bolj ne skvarilo.

Maslo, ki ste ga nabavili izven naše banovine, najbrže in bilo sveže čajno maslo. Nekatere velike mlekarne spravljajo več časa masla na zalogo z namenom, da ga za praznike dražje vnovičjo. Na skladišču je verjetno, da se precej masla pokvari. In da ne gre tako slabo maslo v izgubo, ga prinešajo s svežim maslom in nato hitro prodajo. Razkroj masla se ne da ustaviti, zato Vam priporočamo, da maslo prekuhate. Če je maslo zelo žarko ga celo dvakrat kuhajte. Ves čas ko se maslo topi, odstranjajte peno s površine.

Kako je prenehalo izstopanje pene, maslo precedite ter ga še enkrat kuhajte. Da bi ostalo maslo lepe rumene barve in ne bi imelo duha po prižganem, ga ogrejte izpod 100° C. Kuhano maslo se tudi pokvari če ni dobro spravljeno. Zato priporočamo, da nalijete maslo v čisto ne zarjavelo posodo. Na vrhu potrosite nekoliko soli, nar kar pokrite posodo, da ne bo uhajal zrak v maslo. Posodo z maslom hranite na hladnem, zračnem in suhem prostoru.

Umetna gnojila

M. Š. Sv. Jed. Pišete, da bi radi pognojili travnik s Tomaževo žlindro. Ker je žlindra zelo draga in je skoro ni več dobiti, želite uporabiti drugo gnojilo enake vrednosti. Pravite, da dvomite v vrednost ostalih umetnih gnojil, češ da ste delali poskuse z njimi, in niso dali zadovoljivih rezultatov.

Tomaževa žlindra je pridobila tako velik sloves, že pred svetovno vojno. Takrat se nismo imeli tolike produkcije domačih umetnih gnojil, kot jo imamo danes. Sicer če tudi ne bi upoštevali ogromne reklame, ki so jo napravili tujci za žlindro, moramo le priznati, da je med fosfatnimi gnojili prvovrstno gnojilo. Prednost Tomaževe žlindre je zlasti v tem, da se v zemlji počasi razkraj in tako prikaže uspeh gnojenja za daljšo dobo. Žlindra podobno gnojilo je rudninski superfosfat. Te vrste gnojilo vsebuje 18% fosforne kisline. Žlindra ste potrosili gotovo že na jesen, superfosfat pa morate v pomladi zati, ker se hitreje razkrajja kot žlindra. Poleg rudninskega imamo še kostni superfosfat. Tudi ta je zelo dober za gnojenje travnika. Razlika med prvim in drugim fosfatnim gnojilom je malenkostna. Če je zemlja apnena, se doseže s kostnim superfosfatom isti uspeh, kakor z rudninskim.

Svetujemo vam, da daste zemljo s travnika v preiskušnjo kmetijski kontrolni postaji v Ljubljano. Šele ko bodo tamkaj ugotovili, katerih snovi zemlji manjka, se odločite za nakup umetnega gnojila.

ŠAH

Slovenska šahovska zveza ima svoj redni letni občni zbor dne 14. januarja v Trbovljah.

Na manjšem mednarodnem turnirju v Montevidue je zmagal svetovni prvak dr. Aljehin. Drugo mesto je zasedel Anglež Golombek, tretje danska svetovna prvakinja ga. Menchik-Stevensonova.

Češko olimpijsko moštvo se je z argentinsko ladjo Capacabona vrnilo v Evropo. Iz Buenos Airesa poročajo, da do projektiranega matcha med dr. Aljehinom in Capablano najbrže ne bo prišlo. Tako dr. Aljehin, kakor tudi Capablana sta stavila za prireditelje pretežke pogoje.

»Nacionalni šahovski center« v Londonu je bil sedaj kljub vojni le otvorjen. Članov šteje za enkrat 260, rabi pa jih, kakor javljajo, še enkrat toliko, da bo mogel kriti vse stroške. 4. decembra se je v Centru začel mednarodni turnir, ki se ga poleg angleških mojstrov udeležuje več inozemskih mojstrov, ki žive sedaj v Angliji,

večinoma v emigraciji. Udeleženci so M. Blum (Madžarska), dr. Tazekas (Slovenska), Konig (Jugoslavija), List (Litva), Mieses (Nemčija) Gutombek, dr. Schenk (Češka), Sir G. Thormas, ga. Menchik-Stevensonova in Solomon.

V Budimpešti je umrl 26. septembra dvorni svetnik dr. O. Bláthy. V šahovskem svetu je bil znan kot komponist posebno kompliciranih problemov, ki so včasih zahtevali rešitev celo v več sto potezah.

Z olimpiade v Buenos Airesu je še naslednja lepa partija.

Francoska obramba

Beli: Piel (Argentinja)	Črni: Endzelins (Letonska)
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Sb1—d2	c7—c5
4. Sg1—f3	

Najbolje je najbrž 4. ed5: 4. .... d5: e4? To pospešuje belemu razvoju. Bolje je Se6.

5. Sd2: e4	Sb8—d7?
Zopet napaka, tokrat morda že odločilna. Potrebno je bilo Sf6 ali c4:	
6. d4: c5	Sd7: c5
7. Dd1: d8+	Ke8: d8

Črni je računal, da izguba rohade po zamenjavi dam ne bo nevarna ter da se bo kmalu lahko rešil v končnico. Potek partije pa pokaže, da je črni kralj izpostavljen sedaj nevarnemu napadu.

8. Lc1—g5+	f7—f6?
Tu je bolje Ke8, 9. o—o—o. Ld7.	
9. o—o—o+	Kd8—e8
Ne gre Ld7, 10. Sc5+, Lc5: 11. Se5 itd., tudi ne Kf7, 10. Sc5+, Lc5: 11. Lf4+, Kb6, 12. Td8 in belf ima očitavno premoč.	
10. Lf1—b5+	Ke8—f7
11. Td1—d8!!	

Izredno lepa kombinacija. Dve beli figure sta napadeni, pa nobene ni mogoče vzeti. Na fg5: pride namreč 12. Se5+!, Ke7, 13. Te8 mat, na Se4: pa zopet 12. Se5+!, Ke7 (ne fe5: 13. Le8 mat), 13. Te8+, Kd6, 14. Sf7+, ter nato Tf8: in Sh7: in belf dobi.

11. .... Lf8—e7 Najboljša obramba je bila možna pač še z g6. Čeprav bi tudi potem stal črni slabo.

12. Sf3—e5+!! Odlodi takoj.

13. Se4—d6+! Kf7—g6

Edino Na Ld6: sledi mat s 14. Le8+.

14. Lg5: e7 Sg8: e7

Sicer pade Le8. Tako pa si je bel zastigural že materialno premoč, pa še ima tudi napad.

15. Td8: h8 a7—e6

16. Lb5—e2 e5—e4

17. f2—f4 b7—b5

18. Th8—e8 Kf6—f6

19. Te8—f8+ Kf6—g6

20. h2—h4 Le8—b7

S h5 se je bilo mogoče vsaj še braniti

21. h4—h5+ Kf6—h6

22. Sd6—f7 mat.

Vasja Pir.

RADIO

Nedelja, 10. decembra

Ljubljana 8. Jutranji pozdrav — 8.05 instrumentalni duet: klavir in harmonika

9.05: Napovedi poročila. — 9.15 Plošče

9.45: Verski govor (dr. Ciril Potoknik)

10.15: Prenočnice cerkvene glasbe v stolnici

11.15: Plošče — 11.30 Prenočnice v palači pri Sv. Križu (blagoslovitev kostnice) — 12. Tamburine in mandoline (plošče) — 12.30 Poročila — 13. Napovedi. — 13.02: Nedeljski koncert na ljubljanski orkestru — 17. Veselje popoldne za lovske družbe: doviti prizori pesmi: 19. Napovedi poročila — 19.20. Nac ura: predavanje inšpektorja državne obrambe — 19.40. Objave — 20. Po domače (plošče) — 20.30. Verdijev večer sodelujejo gđ. Sonja Ivančič, g. Ado Darian in radijski orkester — 22. Napovedi poročila. — 22.15. Beethoven: Kreutzerjeva sonata.

Beograd 18.15: Orkester. — 19.40: Jugoslovanski večer. — 21.50: Operetna muzika. — 22.50: Godba za ples — Zagreb 17: Zborovski petje. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Rectacije — 21: Domači skladatelji. — 22.20: Laha in plesna muzika. — Sofia 18: Godba za ples — 19.50: Plošče. — 20: Pester glasbeni spored. — 20.30: Operetna muzika. — 22.50: Ples. — Dunaj 16: Vojaška godba. — 20.45: Koncert orkestra in solistov. — 22.30: Laha godba in ples. — Berlin 22.45: Operetni večer. — 22.30: Laha in plesna muzika. — 24.10: Nočni koncert — Rim 17: Simfonični koncert. — 20.30: Klavirski skladbe. — 21: Wagnerjeva opera »Mojstri pevci Norimberške«.

Ponedeljek, 11. decembra

Ljubljana 7: Jutranji pozdrav, napovedi poročila. — 7.15: Venček veselih napovedi (plošče). — 12: Zakaj veseli bi ne peli

(plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvo mladostne dobe; Zdravo spolno življenje (dr. Anton Breclj). — 18.20: Plošče. — 18.40: Blaž Potocnik: Ob 140letnici rojstva (magr. Viktor Steska). — 19: Napovedi poročila. — 19.20: Nac. ura: Zveza Slovenije z morjem (g. Viktor Pirnat). — 19.40: Objave. — 19.50: Več manire brez zamere (g. Franc Govekar). — 20: Mojstr. harmonike (plošče). — 20.30: Koncert radijskega orkestra-solist prof. Čenda Sedlbauer (čelo). — 22: Napovedi poročila. — 22.15: Citraški dueti (gg. V. Skok in A. Kosl).

Beograd 17.45: Narodna glasba. — 18.20: Veliki orkester. — 19.40: Slovenske narodne pesmi. — 20.15: Dramski večer. — 21.50: Verdijska komorna glasba. — 22.20: Godba za ples. — Zagreb 17.45: Klavirski koncert. — 20: Skladbe za čelo. — 20.30: Domači skladatelji. — 21.15: Laha glasba. — Sofia 18.15: Bolgarske pesmi. — 19: Mali orkester. — 19.30: Plošče. — 20: Simfonični koncert. — 21.30: Godba za ples. — Dunaj 16: Vesela muzika. — 18: Orkester in solisti. — 20.15: Koncert po želja. — 22.30: Laha godba in ples. — Berlin 20.15: Pester spored. — 22.30: Koncert solistov. — 23: Veliki orkester. — 24.10: Nočni koncert. — Elm 17.15: Godba za ples. — 20.30: Mali orkester. — 21: Simfonični koncert. — 22.50: Plošče. — 23.15: Ples.

Sokol

Viški Sokol je 1. december svečano proslavil z dopoldanskim slavnostno sejo, a zvečer ob 20. je bila v telovadnici akademije, ki je privabila toliko posetnikov, da je bila dvorana čisto zasedena. S svojo navzočnostjo so počastili akademijo zastopnik divizionarja major Jezdimirovič, zastopnik generala Rupnika podpolkovnik Metikoš, za mestno občino dr. Grošelj, za apelacijsko sodišče sodnik dr. Rus za župo pr. Flegar in Slapničar. Navzočen je bil tudi I. namestnik starost ZSS br. Gangl. Svojo odzgodno so pisмено opravili polkovnik Barle, podpolkovnik Oblak in šentjakovski župnik Janko Barle. Akademijo je otvoril sokolski pevski zbor z državno himno, ki jo je vsa množica stoji poslušala, zatem je podstarosta br. Rudi Marincič prečital poslanico, br. Broni Battelino je znanostno recitalo Ganglovo »Prvi december« v sokolski pevski zbor je zapel pod vodstvom br. Juvana več pesmi. Sledile so telovadne točke. Prvi je nastopil moški naraščaj s šestorico, ki je pravi dobro uspeš. Ljubke so bile vaje deklic z loki, ki so jih morale med navdušenimi ovacijami ponoviti. Proste vaje dekčkov za leto 1940. so bile prav dobre in strumno izvedene. V bodoče je treba posvetiti več pažnje obliki dekčkov! Simbolične proste vaje deklic po koroski narodni »Gor čez jezero« so bile skladno opravljene in so jih deklice morale ponoviti Br. Drago Burger je s svojim lepim tenorjem zapel tri narodne pesmice in je moral za namerke dodat še eno. Občinstvo mu je pridelilo tople ovacije. Vrsta članic je nato nastopila z vajami na dvojniški bradlji in moramo ugotoviti, da so članice svoje naloge izvršile odlično. Krasne vaje so zadivile občinstvo, ki ni štedilo z dolgotrajnim odobravanjem. Šest krepkih članov, oblečenih kakor starogrški atleti, je brezhibno izvedlo simbolične proste vaje »Olimpije, ki so dosegle svoj višek pri krasnih skupinah iz lahke in težke atletike in pestenja. Potem so člani nastopili še na bradlji, nato pa so naraščajnice izvedle simbolične slike »Življenje« — robstvo, tuga, hrepenenje, žrtve, svoboda, sreča in veselje. Enakost in bratstvo. Krasne slike so pri učinkoviti razsvetljavi dosegle popoln uspeh, zato občinstvo ni štedilo z vliharin odobravanjem. Krasno uspelo akademijo za katero gre vse priznanje domačim vadijtelcem in vadijtelcem, je zaključila sokolska »Le naprej brez miru, ki so navdušeno peli vsi navzočni. Po akademiji je bil v dvorani prijeten prijateljski večer do polnoči.

Sokolsko društvo Sv. Jedert nad Laškim. Ker je moralo društvo zaradi nastalih razmer prireditelje preložiti obveščati javnost, da bo loterija nepreklicno v nedeljo 31. marca 1940. Segajte po srečkah, katerih je le malo število zato je dobiček prej mogoč. S tem boste podprli tudi težnjo društva po postavitvi skromnega doma, katerega je društvo v tej va-sci nujno potrebno. Zdravo!

Postani in ostani član

Vodnikove družbe!

Križanka št. 114

1	2	3	4

Borba železničarjev za stanovske pravice

Včeraj se je v palači Grafike vršila seja Centralne uprave ZJNZB kot uvod v jubilejno slavlje ljubljanskega odbora

Ljubljana, 9. decembra. Kot uvod v proslavo 30-letnice, odkar je bila ustanovljena »Zveza jugoslovanskih železničarjev«, predhodnica današnje oblasti uprave Zdrženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev, se je vršila včeraj in danes plenarna seja centralne uprave. Prisostvovali so ji člani centralnega vodstva in centralne uprave, ki jo sestavljajo delegati vseh oblastnih uprav. V poslopu »Grafike«, ki je dala v to svrhu na razpolago svojo sejno dvorano, so se rečevala vsa pereča vprašanja železničarskega stanu.

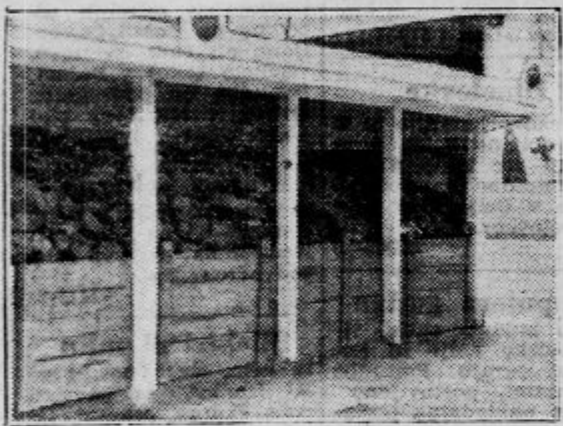
Tovariš inž. Roglič je pozdravil kot domačin vse zastopnike. Naglašal je, da so organizacija na nacionalni in stanovski osnovi. Današnja doba po vsem svetu jasno kaže, kako važno je nacionalno načelo. Sporedno s tem pa vrši organizacija tudi strokovno delo ves čas svojega obstoja, posebno pa je intenzivna v tem pogledu ves čas po prevratu. O delovanju centralnega vodstva v zadnjih mesecih je poročal glavni tajnik Bakić. Najbolj važna je bila v tem času konferenca zaradi delavskega pravilnika, s katerim je delavstvo znova težko prizadeto. Važna je bila ta konferenca radi tega, ker sta ji prisostvovala minister inž.

Bešlić in generalni direktor inž. Djurić. G. minister je pokazal resno razumevanje za pereča delavska vprašanja ter obljubil, da se bo zavzel za njihove upravičene zahteve.

Novi pravilnik o postranskih prejemkih, ki bi vsaj deloma oškodoval le nekatere uslužbence za njihovo posebno naporno delo (vlakovodje, strojevodje) ne more iziti, ker za malenkostno povišanje ni potrebne kritja. Tudi zemске oblike, ki bi morale biti razdeljene že oktobra 1938, nekateri se do danes niso prejel. Ze zakon leta 1923, ni zadovoljil vsega osebja, a zakon iz leta 1931, je to nezadovoljstvo še povečal. Mnogo je bilo borbe za zboljšanje vsaj nekaterih paragrafov, a doslej le z malo uspehom. Razmere silijo organizacijo, da se prilagodi priklam, vendar ne sme zapustiti svoje ideološke smeri. Hrvatski delegati so prikazali težko stališče, ki otežkoča njihovo delovanje.

Izražena je bila želja, naj tisk posveča več pažnje železničarjem in železniškim vprašanjem. V nadaljnjih izvajanjih so zahtevali železničarji, da se jim prizna izjemno stališče, ki so ga imeli od početka železnice pa vse do leta 1931. in to zaradi svoje naporne, odgovorne službe.

Osem vagonov premoga za siromake

Zaloga premoga pod velesejmsko lopo

Ljubljana, 9. decembra

Ze ves teden so velesejmska vrata na stečaj odprta. Tokrat pa skozi nje ne prevažajo bogatega razstavnega blaga, kakor običajno, saj je prav za prav blago razstavljeno le pod streho ene same lobe, zunaj ob velikem desnem razstavnem poslopu: 8 vagonov kočevskega premoga, ki ga je darovala TPD ljubljanskemu pododboru RK, da z njim obdaruje najsiromakejšje Ljubljance. Nad tisoč prošelj je dobil RK, izbral pa je 730 najpotrebnejših in jim po velikosti rodbine določil po 100, 150 ali 200 kg premoga. To niso kdo ve kako velike množine kuriva, vendar je moral RK vzeti v obzir veliko število prosilcev, ki vsi stanujejo v malih stanovanjih, koder jim bo tudi ta množina dobrodošla vsaj ob najmrzlejših dneh.

Mnogo pa jih tudi prihaja, ki niso utegnili izročiti prošnje na pravo mesto. Posebno stare, betežne ženske prihajajo brez nakaznic s prošnjo, da jim dobri upravi-

telj skladišča g. ravnatelj Jagodić podari nekaj toplotnega vira, ki kaj več zaleže v gašperčku ko dražje, nabrano v jesenskih dneh v Tivoljskem gozdu ali na Golovcu. Prav gotovo nobena teh prošelj ne odide praznih rok, oziroma s praznim vozičkom. Treba je videti te stare ženske, kako dobrodušno nasmejane vlečejo skozi sejmska vrata škipajoči voziček s polno vrečo premoga.

RK je določil, da izroči premog, kar ga bo ostalo mestnemu socialnemu uradu, pa vse kaže, da ne bo treba; saj stoji ves dan ob lopi dolge vrste čakalcev z vozički in zjutraj so že pred vrati, da ne bi premoga morda zmanjkalo. Gospod Jagodić in tajnik Malnarčič pa skrbita, da pridejo vsi na vrsto, čeprav jih je tolikšno število. Iz večine so vsi že dolgoletni »odjemalci« RK in stari znanci upravitelja Jagodića, ki deluje pri socialnih akcijah RK skoro 50 let.

Siromaki nakladajo premog na vozičke

Podkoren pred zimsko sezono

Podkoren, 8. decembra

Zimska sezona se bo pričela. Ves gorenjski kot je spet zavrt v belo snežno odejo in še vedno se uspešno iz temnih oblakov belih kosmičev. Od vseh strani prihajajo številna povpraševanja po prenočiščih za božične praznike, kar daje najboljših upov, da bo predstoječa zima nadoknadila našim letoviškim krajem vsaj delno ono izgubo, katero so ta utrpela zaradi predčasno zaključene letne sezone. Imovitejši sloji, ki so druga leta posekali inozemska zimska letovišča, bodo vsakekar letos ostali doma in verjetno posetili našo divno Gorenjsko. Mnogo zimskih gostov se bo zateklo v Kranjsko goro, Rateče, Planico ter Dobje-Mojstrano, velik delež pa bo odpadel tudi na obrobje teh slovečih letovišč, ki so dobile v zadnjih letih prvo vrstne hotelske obrate.

Občutna potreba po večji hotelski stavbi je bila zlasti Podkoren, ki leži poleg tega še ob zelo važni prometni žici in kjer so dani vsi pogoji, da se razvije ta kraj

v eno naših divnih gorskih letovišč. V številnih spisih je opeval lepoto Podkorena in njega okolice znani angleški naravoslovec Sir Humphry Davy, ki je večkrat posetil ta kraj ter vedno gostoval »Pri stari pošti«. Gazda Razinger vam prav rad pokaže skoraj 100 let staro spominsko knjigo z mnogimi spomini na tega slavnega moža, ki je tako vzljubil slovensko zemljo in njeno zdravo podnebje. Pestro je bilo tedaj življenje Podkoren, ko so še hiteli skozi vsa številni poštni vozovi, ki so prevažali potnike in blago preko Podkorenskega sedla na Koroško. Ko so položili skozi Dolino železno cesto, je tudi ta romantika prenehala in dotok tujcev je vedno bolj pešal.

Šele po vojni so bili dani spet vsi pogoji, da se je tudi Podkoren pričel razvijati vzporedno z ostalimi gorenjskimi letovišči, vendar se pa ni mogel povzpeti do ene višine, kakor sosednji kraj, ker mu je neostajalo zadostnih gostinskih obratov. Poleg gostilne »Pri stari pošti« in »Go-

Spomini na Finsko

Kraj, v katerem sem na Finskem prebival, se je dandanes popolnoma spremenil. Takrat se ni prav v ničemer razlikoval od drugih mestec Finske. Mestna poslopja s svojimi belimi stenami so zidana v ravnih črtah kakor vojašnice in napravljajo žalosten vtis. V njih so nameščeni javni uradi. Lese ni most preko ozke rečice se trese in škripa pod kolemi, mase se kakor stara koliba. Onstran mostu se vleče ulica s svojimi skladišči, prodajalnami, kramarijami, trgovinami in stojnicami.

Takoj za temi si zunaj mesta Tiho šepčejo med seboj breze. Veter vije otožno pesem po brzojavnih žicah. Rečica, preko katere vodi most, izvira iz ribnika in se izteka v drugega, tako da je mestec od severa proti jugu obdano od obširnih voda in močvirij. Ribniki so krasni in čisti, kakor zrcala. Ob nevihtah v jesenskih nočeh, ko je veter priblzel z ribnikov, da so se velika drevesa zazibala in zatuhla, se je strah razlezel okrog in zajež vsa okolica. Stare meščanke so se prekrizale celo naš sosed se je pokrizar na dvorišču so lajali psi, hišna vrata so škripala in hišni gospodarji so stopili večkrat na ulico. Vse mestce je vedelo, da begajo po ulicah zmružujoči, lačni ljudje v temni deževni noči. In kakor naša se je prilapitala na zemljo noč z mrzlo vlago. In ko je izginila, je zapustila za seboj goste, sive težke oblake. Vrhovi dreves so se pozibavali, kakor da bi izživali, ali se blagohotno smejali. Veter je tulil, se zaganjal v okna in pel divjo pesem o številnih revežih.

Ubogi izgnanci niso našli nikjer pribežališča v mestecu. Vkljub temu pa je nočno romanje po ulicah prenehalo. Govorili so, da so naši pribežališče nekje na hribu. To-

da nihče ni natančno vedel, kje. Vsako jutro so prihajale s hriba v mestce čudne suhe postavice in se na večer vračale odkoder so prišle.

Ob poznih poletnih večerih sem se vračal skozi vrt, odprti so bili okenci in se bilo komaj vidno sredi bezgovine in se vleče neščno v svojo posteljo. Zjutraj ko je še vse spalo, sem se korakal po rosi, gosti, visoki travi, preplezali plot in tekel k ribniku, kjer so me vrstniki čakali s trnki. Včasih pa sem šel k mlinu ko se je sproščena voda vrgla v mlinski žleb ter vsa srečna opravljala svoje dnevno delo. Velika mlinska kolesa prehujajo od brbljavih valov, so se stresla in se nevolno vdela kakor da se od lenobe nečisto zbudi. Razškopila so blato in se kovala v mrzlih vodnih curkih. Za njimi so se začeli gibati debeli hlodi, počasi in težko.

Soba, hiša in vrt, vse mi je postalo pretesno. Vedno pogostejše sem bežal z doma, kajti povsod drugod sem bil srečnejši. V drevoredu, daleč od mestnega šuma, sem prisluškoval brnenju brzojavnih drog, sem skušal uganiti, kakšne vesti prinašajo te žice iz daljnih vlemest.

Na takih romanjih sem videl in spoznal toliko raznovrstnih reči, o katerih ni vedel marsikateri moj tovariš. Znani so mi bili vsi kotički in ogli mesteca do zadnje ozke ulice.

Zdaj pa je preteklo že nekaj let, odkar nisem več tam — v prelepi deželi Finski. Zamislil sem se, kako je neki današnji čas. Vem, da še vedno stoji kapela s svojimi ožnimi okni, iz katerih se valijo žalostni zvoki, kakor da je zatopljena v žalostne mumi.

DR. SL.

stine pri Gregorju so se zatekali gosti v zasebne hiše. Če ne bi bile nastopile v zadnjem času mednarodne napetosti, bi imel tudi Podkoren že danes dokaj lepih hotelstkih zgradb. Od vseh predvidenih gradbenih del je izvedel svoje načrte edino g. Franc Gregorj, ki je dal zgraditi v teku letošnjega poletja sredi vasi zelo ličen hotel »Vitrance«, ki bo kot edina tovrstna stavba v Podkorenu dvignila ugled kraja in že ob letošnjem Božiču pripomogla k nadaljnjemu razvoju naše lepe turistično-prometne postojanke.

Otrokom ne dajte do ognja!

Št. Vid na Dolenskem, 10. decembra. Kako usodno je, če pridejo vžigalice v roke nemrežljivi mladini, spet dokazuje primer, ki se je zgodil v Petrušnji vasi. Pri Resnikovi sta gospodar Tene in sestra Mica pripravljala butare za zimo. Povezovala sta jih in skladala v drvarnico. Poleg njih se je igral štiri letni Tonček. Zatopljena v delo nista niti opazila, da je Tončka zmanjkalo. Čez čas sta videla, da je fantiček nekam zlezel in že tudi povzročil strahovito nesrečo. Iz skednja se je začel dvigati dim in gospodar Tene je takoj zasumil, da je nekdo podtaknil ogenj. Urno je stekel Resnik po lestvi in je začel s sukničjem tolči po ognju. Zaman. Plameni so se že preveč raznesli po slam in senu. Sinko pa je prestrašen obupno plakal.

Domači so začeli klicati na pomoč in donati vodo. Tudi njihovo prizadevanje je bilo zaman. Medtem je bilo že vse gospodarsko poslopje v ognju. Gospodarsko poslopje je bilo 16 metrov dolgo in 10 metrov široko. Pod istim krovom so bili pod šupa za krmo in ostale pritlikline. Zgornji del je bil ves lesen, v spodnjem, iz surovega kamena zidanim, pa so imeli Resnikovi kleti in shrambe. Poleg sosedov so prihiteli na pomoč člani gasilskih društev. Kljub vsemu prizadevanju Resnikovim gorečega poslonja niso mogli več rešiti.

Poselnik Tone Bučar je tudi bil med reševalci. Odmetaval je koruzo, ki je visela pod streho. Nenadno pa se je zrušila goreča streha in je padla na vnetega reševalca. Dobil je opekline po rokah in obrazu; prelomljeni tram mu je padel na glavo in ramena. Bučar je moral po zdravniško pomoč k zdravniku dr. Fedranu. — Resnikovi so hudo prizadeti, ker jim je zgorel tudi ves živež in krma. Zavarovalnica je nezadna. Nesreča opozarja, ne le na nadzorstvo nad otroki, marveč tudi na potrebo, da se uredijo gasilski vodnjaki po večjih naseljih.

Novi grobovi

V visoki starosti 78 let je preminila v Ljubljani ga. Barbara Urantčeva, rojena Pletnarjeva, vdova po ključavničarskem mojstru. Pogreb bo danes ob 16. izpred mliške veže zavetišča sv. Jožefa. — V Mlajtnih v Prekmurju je umrl g. Stefan Benko, restavrador zdravil inke restavracije v Slatini Radenci. Pogreb bo danes ob 15. — V ljubljanski bolnišnici je preminila ga. Angela Webrova, rojena Mahkovec. Pogreb najke bo v ponedeljek ob 14. izpred mliške veže splošne bolnišnice. — Pokojnikom blag spomin, žalujotim naše sožalje!

Iz življenja na deželi

DOLENSKE TOPLICE. Dolgo želena poulična razsvetljava je naposled uvedena v splošno zadovoljnost Toplicanov in tudi okolčanov, ki imajo opravka v večernih urah v Toplicah. Ni sicer še povsod razsvetljeno, vendar je upati, da bo v bližnjih dneh, napeljana električna razsvetljava tudi na tistih potrebnih mestih, ki so zdaj še v temi. Ob času kopalske sezone bi pa bilo nujno potrebno, da se električno omrežje nekoliko razširi proti parku in morda po obeh parkih, kjer se kopalski gostje v večernih urah radi sprehajajo. Tu di vodovod, ki je že več mesecev stal, je pričel delovati. Po daljšem trudu se je vendar posrečilo najti napako in mesto, kjer je voda uhajala, da je bilo vodovod mogoče popraviti. Tako je pretekli petek po daljšem času spet prišel voda. Je še neka napaka, ki se mora najti, da bo vodovod spet čisto v redu funkcional. Kazalo bi, da bi vodovodna uprava uvedla pogon vode na električno s'lo, da bi tako enkrat za vselej odpravile neprijetnosti.

GABERJE PRI NOVI MESTU. Dne 29. novembra je bilo v Gaberju kolavirano za šolo prirejeno prvatno poslopje. Poslopje ki z adaptacijskimi stroški stane 150.000 din je last krajevnega šolskega odbora. Poslopje ima dve učilnici, pisarno eno družinsko in eno samsko stanovanje za učitelja.

JESIENICE. Zvočni kino Radlo predvaja danes ob 15. in 20. vefilm »Ona in njenih 100«. V gl. v. slavnja pevka Deanna Durbinova. Med dodatki dva zvočna tednika »Universum in Paramount. Sledi »Ulična glasba« (—)

MALA NEDELJA. Prvodecembarska proslava katero so priredili Sokoli, šola in gasilci v novo pridzidanem Sokolovem domu je nad vse pričakovano dobro uspešna. Prav tako je uspešna tudi sokolska akademija preteklo nedeljo ki je kljub slabemu vremenu napolnila Sokolski dom. Čeprav se z navedenimi vestmi razburja naše območno prebivalstvo, je razveseljivo da je še med nami toliko domofila. — Preteklo nedeljo smo imeli v Godemarcu pri Vrablovih požar med tem, ko je bila v hiši gostija. Na posvetilo se je pržen cestar Horvat Franc po domače »Vogrov Franček«. Ni izključeno, da je požar ravno med gostijo zanetila maščevalna roka. Pred nekaj dnevi se je dogodila v klavnični obratu gospoda Ferdinanda Zadravca huda nesreča. Delavec Franc Bohanec se je hudo opekel. V strašnih bolečinah so ga takoj odpeljali v ptujsko bolnišnico.

POLJČANE. Umrl je po daljšem bolehanju 71-letni upok. želez. A. Gasparič. Doma je bil v Zablacki pri Poljčanih. Začel je odgovorno železničarsko službo v Poljčanih in je nato služboval še v Ljubnem, Rakeku, Kotobri. Po upokojitvi se je stalno naselil tukaj. Kot uslužbenec, pa je tudi pojeje kot upokojenec je užival povsod ugled in spoštovanje. Poročjen je bil 48 let. Lani mu je umrla dobra žena ki je preživel vsa dolga leta z njo v krogu številne družine v najlepšem soglasju. Vzgojila sta devet otrok, od katerih jih je osem pri kruhu, medtem ko je ena hčerka stregla svojemu očetu ter mu nadomestovala po ma-

terini smrti gospodinj. Rad je sodeloval pri Sokolu, kateremu je bil vzoren blagajnik. Ko je zvedel, da začnemo graditi dom, je tudi zanj prispeval. Vneto tukajšnja sokolska delavca sta tudi hčerka, ki je že več let načelnica, in sin kot sokolski gospodar. Od skrbnega moža se je poslovala velika množica prijateljev. V slovo so mu zapeli domači pevci. Bodi dragemu pokojniku ohranjen lep spomin, ostalim pa naše iskrene sožalje! — Septet bratov Živkov priredi danes ob 16. v Poljčanih dobrodelni pevski koncert, katerega čisti dobiček je namenjen za revne solarje, ki dobivajo čez zimske mesece v šoli toplo mleko in kruh. Na sporedu so umetne, duhovne in narodne pesmi. Podprite dobro delo!

POLJE OB SOTLI. Praznik zedinjenja proslavljamo vsako leto tudi v naši fari. Toda leto za letom izgublja te proslave ono kar bi se moralo vedno jasneje izražati in poudarjati: narodna zavednost. Ob 8. je bila služba božja z zahvalnico. Udeležba je bila jako slaba, solarji z učitelstvom, nekaj žensk in moških. Občinski odbor, ki bi se moral udeležiti službe božje korporativno s predsednikom na čelu, je bil zastopan kar najskromneje, prav tako gasilska četa. Prejšnja leta je po službi božji cerkveni zbor zapel državno himno, tudi to se zadnja leta opušča. Prav tako grajo zaslužijo tudi proslave ostalih državnih praznikov. Založna toda resnična je ta ugotovitev.

RADEČE. Radecani smo dostojno proslavili praznik zedinjenja. Šolska mladina je imela proslavo v šoli že pred mašo, nato pa je pod vodstvom učiteljskega odkorakala k službi božji. Službi božji so prisostvovali vsi državni uradniki in uslužbenci. Ob pol 11. uri je odpejal poseben avto-bus številne Radecane v Sevnico k odkritju spomenika kralju Zdravniku. Sokoli so bili v krojih. Starosta br. Laznik je položil k spomeniku lep venec. Zvečer se je vršala proslava v Sokolskem domu kjer je bila pestra telovadna akademija. Nastopili so vsi oddelki. Lepa govora sta imela br. Feri Miller in br. Pohar Lado.

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU. Na Miklavžev je odšel iz Radeč orožnik podnarednik g. Nikola Vuković v Skočijan na Dolenskem. Pri nas je služboval polna štiri leta. Čeprav doma iz kršne Dalma-cije, se je hitro vživel v naše razmere. Korekten in vreden v službi je bil zelo ljubeznjivega obhajanja s prebivalci, kar mu je pripomoglo, da je imel mnogo prijateljev, ki sedaj obhajujejo njegov odhod. Značajnemu orožniku želimo na njegovem novem službenem mestu mnogo sreče!

TRZIC. Kino predvaja danes (v nedeljo) španjolsko veleoperto »Andaluzijske no-č« (—)

ZALOG. Minilo je več tednov, odkar je zbolel s množico Radošević, a še danes ni zanj namestnika. Pošto dobivamo vsak drugi dan. Uvrščeni smo tedaj med najza-kojnejše hribovake vsaj, kjer se raznaša pošta trikrat tedensko. Železnici, ki ima svojega uslužbenca, da ga redno pošilja na pošto v Polju je morda to vsceno, ni pa to vsceno strankam, ki se morajo zaradi pošte odtrgati od domačih opravil, če hočejo v Polje. Dnevne dogodke ki se zlasti v današnjih časih menjavajo s filmsko brzino, beremo v dnevniki. Celo ljubljanski radio se v svojih poročilih sklicuje na dnevnik, češ: »Podrobnejša poročila boste našli v današnjem dnevniki!« Kakšnega pomena pa so dnevniki, če jih prejemamo dva ali celo tri dni kasneje? Sliši se, da bodo trajale te razmere tako dolgo, dokler ne bo pismošna Radošević upokojen. To pa lahko traja še lep čas. Naj ne bo zato naš glas le glas v nebo vpjoteče v pušcavi! — Zalog se zapostavlja še v drugem oziru. Ko je svetila polna luna, je svetila tudi elektrika. Nastopila pa sta tema in deževje in z njima je opesala tudi cestna razsvetljava. Ljubljana je narasla in prestopila bregove. H še, izpostavljene poplavi (Mostarjeva Kosova, Korjakova, Debeljakova, Vorenčkova, Gradiškova) so pa v egiptovski temi. Pri današnjem pomankanju petroleja nastanejo pri naraščanju vode lahko prav velike nesreče. Tujec, ki ne pozna lege mosta, zabrede kaj lahko v mrzle valove. Nevarno je posebno za vozila. Upravičeno zahtevamo cestno razsvetlavo, h kateri prispeva tudi Zalog. Če je za Polje, naj bo tudi za nas, saj tudi mi spadamo pod poljski železni zvon. — Sokol in Zveza jugoslovanskih narodnih železničarjev sta skupno na Miklavžev večer skromno obdarila svojo mladino. Uprava Sokola se zahvaljuje podjetju dr. Kanskega za velikodušen prispevek k obdaritvi.

Iz Ptuja

— Opozorilo. Pri lesenem ptujskem mostu, čez Dravo se v zadnjih dneh izvršujejo večja popravila, zato je na mostu odprta samo polovica cest šča v širini 2,7 m. Vsi vozniki se opozarjajo naj do preklica vozijo čez most zelo previdno in le s tovorom do 5 ton.

Royal-kino, Ptuj. — Danes neprekošljivi cirkuški film — čaroben svet artistov — drestrane divje zveri, morski psi in konji. — Priide: najaktualnejši film sezone »GIBRALTAR«.

— Zvočni kino bo predvaja danes v nedeljo ob pol 19. in pol 21. uri film »Štiri maščevalci«. Dramatična zgodba častnika natiske brigade. Kot dodatek risan film in filmski tednik. — Sledi film »Krik 1938«.

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 10. ob 15.: Neopravičena ura. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Tri komečije. Izven.

Ponedeljek 11.: George Dandin. Red A. Torek, 12.: zaprto.

Sreda 13.: Antigona. Red B. Četrtek 14.: Številka 72. Izven. Izredno znižane cene od 16 din navzdol.

Petek, 15. ob 15.: Strček Vanja. Dijaska predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Nedelja v dram. Za razvedrilo in kratek čas je kakor mlašč ustvarjena Bekeffjeva veseliga »Neopravičena ura«, ki žanje v izvršni zasedbi izredne uspeh. Težave mladoporočene osmošolke so opisane na zelo prikuben način. Igrajo Levarjeva Kralj, Nablocka, Lipah Slavčeva, V. Juvanova, Danilova, Drenovec, Gradiš. Gabriječičeva, Rakarjeva, Jerman, V. Juvanova, Sever in J. Boltarjeva. Režiser prof. Šest. — Repriza zabavnih in duhov-

9407

Vvako stanovanje
Na ugodna mesečna odplačila
VELETRGOVINA
Ign. Vok
Ljubljana -- Tavčarjeva ulica 7

tih Courtelevnovih komedij, ki so občinstvo na premieri nenavadno zabavale, bo dr. V. glavnih vlogah Cesar, Kralj, Drenovec, Gabriječičeva, Skrbinek, Gregorin, Jerman, nadalje Jan, Daneš, Presetnik, Sever, Sanci, P. Juvanova, Plut, Brezigar in dr. Vprizorili bodo komedije »Boubouche«, »Stalni gost« in »Prijudni komisar«. Režiser prof. O. Šest.

Za red A bodo igrali v ponedeljek Molterovo komedijo »George Dandin« z Danešem v naslovni vlogi. Zgodba o varnem zakonskem možu opisuje obenem socialne razlike v Molterovi dobi ter predstavlja literarno umetnost, ki jo mora poznati vsak inteligent.

OPERA

Nedelja, 10. ob 15.: Poljub. Izven. Izredno znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20.: Gorenjski slavček. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 11.: zaprto. Torek, 12.: zaprto. Sreda, 13.: Sabaka kraljica. Red sreda. Gostuje Josip Gostič.

Danes popoldne se bo uprizorila pri izredno znižanih cenah od 24 din navzdol ljubka Smetanova opera »Poljub«, ki je že lansko leto žela najlepši uspeh. V glavnih partijah Heybalova, Ribičeva, Španova, Banovec Janko, Lupša, Zupan in B. Sanci. — Zvečer se bo uprizorila druga, pri nas skoraj prav tako priljubljena opera iz Smetanovega časa »Gorenjski slavček«, čigar avtor je bil tudi po krv. Čeh. Anton Forster je znal pristihnuti čustvovanju, mišljenju in utripu našega naroda in nam je podaril delo, v katerem je tenko posnel naše občutje, našega človeka in našo pesem. Zato je razumljivo, da je njegov »Gorenjski slavček« uškal na našem odru že blizu 60 predstav! Letošnjo uprizoritev sta pripravila režiser Zupan in kapelnik Anton Neffat, pa je spet doživela prodoren uspeh tako pri občinstvu, kakor pri publiki.

Albertova opera »Nižava« je najboljšje delo tega plodovitega skladatelja, mojstrskega oblikovano z glasbene in vsebinske plati. Njeno premiero, ki bo v četrtek 14. t. m., pripravljata dr. švara in Emil Frelj, ki bo ob tej priliki debutiral kot režiser na našem odru. Nastopili bodo Bašičeva, Ribičeva, Španova, Poličeva, Poljanarjeva, Janko, Marček, Dolničar in Orel.

SENTJAKOBSCO GLEDALIŠČE

Začetek ob 8.15

Nedelja, 10. ob 15.15.: Kurant

CELJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Sreda, 13.: Prodana nevesta. (Gostovanje mariborskega gledališča).

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 10. ob 15.: Prodana nevesta. Ob 20.: Via mala.

Ponedeljek, 11.: zaprto. Torek, 12.: Via mala. Red C.

Sreda, 13.: zaprto. (Gostovanje v Celju).

PLAŠČI

Velika

izbira

Prvovrstna

izdelava

Najnižje

cene

nudi

F. I.

Goričar

Ljubljana

Sv. Petra c. 29.

Izdeluje se tudi

po meri. V zalogi

velika izbira

blaga za plašče,

kostume in obleke

v vseh modnih

barvah!

Din 550.—

Zane Grey:

35

Zakon zapada

Roman

»Nu, torej tudi ni zločin, če jo prisiliš, da po-
kaže barvo in te vzame za moža — ne glede na to,
da je to tudi zanjo edina rešitev in da storiš s tem
povrhu vsega njeni sestri velikansko uslugo.«

»Če bi mi mogel to dokazati —
»Nič ni lažjega,« mu je Tuck Merry živahno se-
gel v besedo. »Le poslušaj: Georgia, ki je vendar
zaradi svojega zdravja prišla v ta kraj, je želela ne-
kak tednov v sobi, dokler ni Mary izgnala po-
trpljenja in jo ozmerjala. Zdaj se revišče naslanja
okrog in ne jaše nikamor, skratka, vsa podjetnost
jo je minila. Kaj je posledica? Dolgočasi se. ne-
umne misli jo obhajajo — nu, in minili teden se
je Bid Hatfield znova pokazal na prizorišču.«

»Res?«
»Tako gotovo, kakor sem živ! Ze dvakrat sem
ga popoldne videl jahati mimo žage, baš ob času,
ko hodi Georgia na izprehod, kakor sem s preved-
nim vprašanjem dognal od gospodične Maryje.«
»Za Boga, če mi storiš to zvedo, ji nemara celo
odpovedo gostoljubje.«
»Tako je — in če kdo izmed tvojih bratov ali
bratrancev prvi pride na stvar, nastane isti polom.
Položaj, v katerega bi s tem prišla Mary Stock-
wellova, bi bil več ko mučen, da, celo njena lastna
sreča bi bila v resni nevarnosti — torej storiš tudi
Georgijini sestri dobroto, če izpametuješ to žabico!
To sem ti hotel dokazati.«

»A kako?« je vprašal Cal, ki se je bil globoko
zamislil

»Nič ni preprostejšega!« je odvrnil Tuck, ves
srečen, ker je čutil, da Cal že nekoliko manj na-
sprotno gleda na siloviti lek, ki mu ga je pripo-
ročil. »Dan po božiču pojdem k pridigarju Meeker-
ju, ljubeznivemu staremu gospodu, s katerim sva
že nekajkrat prav prijateljsko govorila in ki me
ima čisto rad. Natvezim mu ganljivo zgodbo in po-
skrbim, da bova z njim naslednjo sredo v zapu-
šeni kladari Boyda Thurmana ob Demantni gori
— tja zdaj ne hodi živa duša, in če bi bilo premraz,
si lahko zakuriva. Ako potem nastopiš s svojo srčno
kraljico, se stvar lahko zavdigne, kakor pravi
Enoh.«

»Misel je imenitna — toda, ali se bo posrečilo?«
»Le glej, da storiš svojo dolžnost, zame se nikar
ne boj.«

»A kako, kako naj to napravim?« je dokaj malo-
dušno vprašal Cal.

»Tri sto gromskih strel, kaj ti moram res vsako
stvar naprej prežvečiti?« je zdaj vzrojil Tuck
Merry. »Nu, v božjem imenu, poslušaj me. Glej, da
zvaš Georgijo s kakršnim koli izgovorom s doma
— če si tako neumen, da ti ne pride nič na misel,
jo lahko tudi po sili izvečeš iz hiše, a to je manj
priporočljivo. V grmovju si skril poprej svojega
konja, in zdaj ravnaš povsem brezobzirno in su-
rovo — razumeš? Samo besed nikar ne zapravljaj
— na konja in hajdi v skok! Če bo mislila, da se ti
je zmešalo, tem bolje! Strah mora imeti pred teboj
že zato, da pastorju ne pove, da si jo malce nasilno
spravil na pravo pot — namreč k njemu.«

»Da, ali —«

»Ze vem, kaj hočeš reči,« mu je segel Tuck v
besedo, »prisiljen zakon ne velja — a zanesi se,
pozneje ne bo niti mislila na to, da bi trkala na ta
razlog! Prvič te ima rada, in drugič so vse čenče
o pravih sodobnih ženskih in tako dalje tisti mah
pozabljen in zavržene, ko se dekle zave, da ima
moža.«

»Prav, reciva, da bo šlo vse po sreči — a kaj
potem?«

»Sveta neumnost! Ko bo tvoja žena, jo seveda
neutegoma odvedeš v svojo novo hišo — dotlej po
pač menda že opravljena in urejena.«

»A najprej bo vendar besna, vsaj kujala se bo
— kako naj se potem vedem proti nji?«

Tuck Merry je malce pomislil.

»Pozor — tedaj pride velika končna točka spo-
reda! Najprej jo zanesi čez prag — razumeš?
Nesti jo moraš, nesti, prav na rokah, Bog ne daj,
da bi jo samo vodil! Nato jo postaviš v izbi na tla
in zakričiš, kar le grlo zmore: »Tako, gospa Thur-
manova, zdaj hočem večerjati, a podvizaj se, če
smem prositi — se pravi, nič ne prosim, uka-
zujem ti!« In potem stopi ven in čakaj, dokler
te ne pokliče k jedi — razumeš?«

Cal je nejeverno zmajal z glavo.

»Da, ali —«

Tuck mu ni dal govoriti.

»Zdaj pa nehaj s tem svojim 'ali',« je zavpil,
»vraga, kaj pa si, dedec ali stara baba?«

Cal je bil globoko zamišljen, ko je drugi dan
pozno popoldne jeznil v »Zeleno dolino«.

Tega da mora brezpogojno tvegati nasilni poiz-

kus, ki mu ga je bil Tuck Merry priporočil, se je
bil v teku prečute noči sicer povsem zavedel, a
misel na bližnje svidenje z Georgijo ga je delala
spet nekoliko negotovga. Ali mu bo kdaj odpustila
napad, ki ga pripravi na njeno svobodo. Ali ne
bo spomin na to dejanje kakor senca visel pred
solncem njune sreče?

Včeraj pri slovesu je bil Tuck sicer dejal: »Za-
pomni si, ko pride pomlad, ne boš sedel na temle
kamnu z menoj starim oslom, ampak s svojo mlado
ženo, in tedaj ji lahko mirno poveš, da sem te jaz
nahujskal. Prepričan sem, da mi bo vsa srečna
padla okrog vratu in da dobim od nje poljubček,
kadar pridem pogledat, kako se imata!« — Toda
ali se bo njegova prerokba uresničila?

Bledi, zgodnji somrak mrzlega zimskega večera
se je spuščal na zemljo, ko je Cal prijezdil do
rodne hiše. Po številu sedel na klinih ob hlevski
steni je videl, da so moški že vsi doma. Preden
se je pokazal, je šel Cal v svojo sobo, da se obrije
in preobleče. V tej sobi sta nekdanj stanovala s Tu-
ckom Merryjem, in vse njegove stvari so bile še
tu.

Ker je bil Tuck za nocoj napovedal njegov pri-
hod, so ga bili počakali z večerjo, in vsi so ga zelo
pristrčno pozdravili. Mati je menila, da je videti ne-
koliko izmučen, in Molly je začudeno vprašala, ali
mislil, da je nedelja, ker se je tako nališpal. Cal je
zardel do las — k sreči sta se bili Stockwellovi go-
spodični nekoliko zapoznili, tako da Georgia ni sli-
šala zvižalnega vprašanja.

Prišli sta šele, ko so že sedeli pri jedi, a ker sta
bili njuni mesti na drugem koncu dolge mize,
sta mu samo mimogrede pokimali.

Telefon 20-42

Tapetništvo Jager Franc,
LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA št. 17.

nudi najcenejše otomane od din 350.—, čim od 28.— din.
Velika izbira madravic, cauch-zof, volne, gradla in blaga za
prevleko pohištva.

glavno zastopstvo za dravsko banovino

ANT. BREMEC
CELJE, Miklošičeva 2 — tel. 202

Kupujte aparate direktno v trgovini, ker dobite
znaten popust.

Radi odpotovanja iz
Zagreba se ugodno
proda zelo

**pripravna
igra**

obnem z licenco. —
Ponudbe na Publi-
citas, Zagreb, Illica 9,
pod »54890«.

KLISJEJE
ENO
VECBAPNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

Na žrebanju I. efektne LOTERIJE

**„Društva
Rejec malih živali“
v Mariboru**

so zadele sledeče številke:

Glav. dob.	198	915	1579	2367	3087	3975	4747	5479	6017	6751	7352
70	275	930	1584	2400	3149	3976	4755	5484	6031	6775	7372
752	308	942	1635	2432	3154	3992	4764	5486	6036	6797	7417
1961	316	974	1716	2441	3216	4008	4776	5514	6039	6808	7492
2036	320	1016	1782	2448	3232	4009	4796	5522	6094	6829	7581
2584	336	1026	1818	2454	3233	4011	4802	5543	6151	6915	7582
3434	366	1035	1837	2475	3338	4026	4805	5553	6208	6934	7660
4655	383	1060	1852	2477	3393	4035	4844	5565	6229	6953	7681
5160	427	1096	1894	2515	3513	4040	4848	5612	6275	6964	7733
6033	432	1130	1947	2617	3553	4042	4865	5634	6297	6975	7791
6241	448	1137	1962	2642	3561	4055	4911	5684	6598	6977	7804
7141	569	1154	1964	2661	3613	4074	4931	5691	6311	7006	7840
7391	592	1167	2014	2729	3637	4116	4941	5702	6316	7089	7858
7406	612	1168	2087	2743	3651	4179	4971	5718	6383	7093	7870
7812	617	1233	2088	2772	3695	4371	5033	5725	6389	7132	7894
7890	630	1290	2113	2775	3712	4490	5075	5746	6432	7168	7896
	637	1319	2130	2781	3725	4508	5110	5773	6435	7179	7936
	645	1346	2138	2843	3729	4532	5138	5781	6507	7191	7940
	657	1370	2184	2849	3733	4551	5146	5788	6571	7195	7979
	665	1389	2265	2851	3746	4554	5167	5815	6592	7201	7982
	58	698	1395	2290	2928	3845	4558	5191	6836	7204	7996
	73	750	1441	2296	2978	3880	4660	5241	6843	6605	7208
	81	776	1477	2300	2991	3897	4691	5261	6884	6611	7250
	123	793	1480	2308	3005	3903	4700	5280	6917	6643	7280
	147	887	1487	2317	3032	3937	4701	5402	6962	6665	7282
	149	891	1526	2339	3036	3968	4733	5436	6980	6696	7326
	167	895	1544	2340	3063	3969	4738	5442	6908	6705	7335

DOBITKI SE LAHKO DVIGNEJO DO 31. DECEMBRA 1939
V PISARNI — KOPALIŠKA 17 — SICER ZAPADEJC
V KORIST DRUŠTVA!

ZAHVALA

Ob priliki najtežje izgube, ki me je ob smrti nepozabnega soproga

MILORADA M. LAZAREVIČA

tako nenadno zadela, izrekam tem potom iskreno zahvalo: g. ministru notra-
njih poslov za poslano sožalje ter za poslovinne besede po svojem zastopniku,
g. pomočniku ministra g. dr. Vlaškalinu, g. dr. Goršiču, kr. banski upravi
dravske banovine zastopniku sreskemu načelniku iz Celja, vsem g. uradni-
kom ministrstva notranjih poslov in njegovim tovarišem, predstojništvu
policije v Celju in Mariboru, vsem uradnikom komisarijata Rakek, Maribor
in Jesenice, nadalje g. komisarju in uradnikom italijanske policije Postojna,
g. proti Bulovanu za tolažilni govor.

Vsem, ki ste me v teh najtežjih dneh mojega življenja stali ob strani
in me tolažili, vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, za neštevila
sožalja bodisi pismena ali ustna, za prekrasne vence in cvetje in za poslo-
vinne besede bodi tem potom izrečena iskrena hvala in Bog plačaj vsem.

40 dnevni parastos se bo oddržal 9. jan. na okoliškem pokopališču v Celju.

CELJE, 10. decembra 1939.

Neutolažljiva soproga MILA LAZAREVIČ, roj. VERČOVNIK

Novi naslovi

»Ranjskanska ul. 8.

2 9 5 1

**DRVA
PREMOC**
IV. SCHUMI
DOLENJKA
CELJE

**DOBRA
OSTELJNINA**

prvovrstna
polnitev
posteljno perje,
puh,
gotovi zglavniki
s perjem ali žimo.
madraci,
volnene odeje,
puhnate odeje
»WEKA«,
MARIBOR,
»Ksandrova c. 1.
Cenik na željo

**INSERIRAJ
V »JUTRO«**

Psihografolog in astrolog

S. Paradiso

Psiho grafolog Paradiso
Vam pokaže smer sreče in
blagostanja. Predložite svoje
rojstne podatke in last-
norodni podpis, pa Vam
opisje Vaš značaj. Odpre
Vam zastor Vašega življe-
nja. Pove Vam, kom in
kako se boste poročili.
Kako se obvarujete nespo-
razuma v zakonu. Kako
vzrajate otroke. Katerih
bolezni se morate varovati.
Kdaj se podajte v špekul-
acije, da Vam srečno uspe-
je. Kdaj stavite v loteriji
itd.

Dela na najnovejši znan-
stveni podlagi grafologije.
Njegovim psihološkim ana-
lizam izraža na toso ob-
skovalcev priručne zahvale.
Stranke sprejema v hotelu
Slon Ljubljana, soba št. 19
od 9 do 12 in od 2 do 7
ure. Ostane od 5. do 15.
decembra.

Posteljno perje in puh
kemično čiščeno
»WEKA«, Maribor, Aleksandrova 16

»KA-LE-FLUID«

krepi živčni sistem in jači organizem
Povečava izločevalno delovanje vseh žlez.
Brezplačno detaljna literatura, zahtevajte:
Beograd, Masarykova 9 Miloš Marković
»KA-LE-FLUID« se dobiva v lekarnah
S. br. 5300-32.

Čajno maslo

prodaja najceneje

Prvo zagrebačko higijensko
centralno mljekarstvo

Ivan Horvatić

Zagreb, Illica 69, tel. 22-332

PARNI STROJ

220/250 ks. Sangerhausen, Budimpe-
šta, s kondenzatorjem in vsemi deli;
v odličnem stanju, potem

PARNI KOTEL

Tischbein, fabrikat Danubius, Budim-
pešta, 10 atmosfer, 161 kvadr. me-
trov ogrevne površine, s stopničasto
rešetko, v uporabnem stanju. Stroj
in kotel sta na ogled še v pogonu.
Naprodaj skupaj ali posamezno. —

Miroslav Kras, »Jugofurda«,
Zagreb, Heinzelova ul. 54 D.

**Artistička zadruga
kraljevine Jugoslavije
v Zagrebu, Illica 31,**

izobrazuje talentirane začetnice v
artistični plesni umetnosti, priskrbi
jim

donosna nameščenja

in vodi skrb o njihovem napredku
in socialnem zavarovanju. Intere-
senti naj se obrnejo zaradi detaljnih
pojasnil naravnost na: Artističko
Zadrugo v Zagrebu, Illica, št. 31.

**Ali sem prispeval za
sokolski dom v Trnovem?**

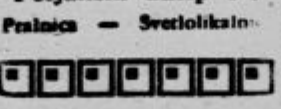

Od Vas
je
odvisno,
da imate
obliko
vedno
kot novo

zato jo pustite redno
kemično čistiti ali
barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana

Poljanski nasip 4-6
Pralica — Svetločistila

**ZAHTEVAJTE
BREZPLAČNI
PODOČNI
CENIK**

NAJPODPOLNOSTI
GLASBILA
NAJVIŠJE DONACE
STROČNE TVRTE
SCHNEIDER
K. B. DVORSKI
DRAVITELJ
ZAGREB
MIKOČEVA 10

MOŠKI!
»Ti spoini ne-posebosti, pri spo-
ni slabosti, pokusite hormonske
pilule

»HORMO-SEKS«
Dobivajo se v vseh lekarnah 3.
piluli 84 din. 100 piluli 217 din. 300
piluli 560 din. Zantevajte samo
prave in originalne HORMO-SEKS
pilule! Po pošti diskretno razpo-
šilja
Lekarna Bahovec, Ljubljana.
Javno skisotisce Farm sem ja
boratorij »VIS-VISIT« Zagreb
Langev trg 3
Ogl. reg. 8. 01. 3646

**ZOLČNI
KAMENČKI**

Znani SALVAT CAJ proti
zoičnim kamenom in otezi-
nim zoičnega mehurja se
dobi pri glavnem zastopniku
Lekarna pri Sv. Ivanu. Za-
greb, Kaptol 17 — Zastoi-
postionie prospekte o zdrav-
ljenju.
O. L. B. št. 47870/1936 R. 3487

**2 imeni
2 kvaliteti!**

**Eumig in
Minerva**
radio aparat
14 modelov!

Poznane in priznane znamke! —
Priznanje in zadovoljnost kupcev teh
aparatov sta najboljša jamstvo za
njih kvaliteto! — Aparati za naj-
občutljivejšega muzika. — Zado-
voljni boste tudi Vi...

RADIOVAL

LJUBLJANA — DALMATINOVA UL. 13
TELEFON 33-63. Poleg hotela Štrukelj.

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo drago mamo, gospo

JADVIGO BEŽEK roj. JAN

VDOVO PO ŠOLSKEM RAVNATELJU

spremili na njeni zadnji poti, vsem, ki ste ji poklonili cvetje in izrazili
sožalje se najiskrenejše zahvaljujemo.

Rodbina SEMOLIČ

Zahvala

Vsem, ki ste z menoj sočustvovali in me tolažili ob težki izgubi nenačdomest-
ljivega in srčno ljubljene soproga, gospoda

Vogel Antona

ga obsuli s cvetjem ter počastili na katerikoli način njegov spomin — ga spremili
v tako častnem številu na njegovi zadnji poti — moja najiskrenejša zahvala.

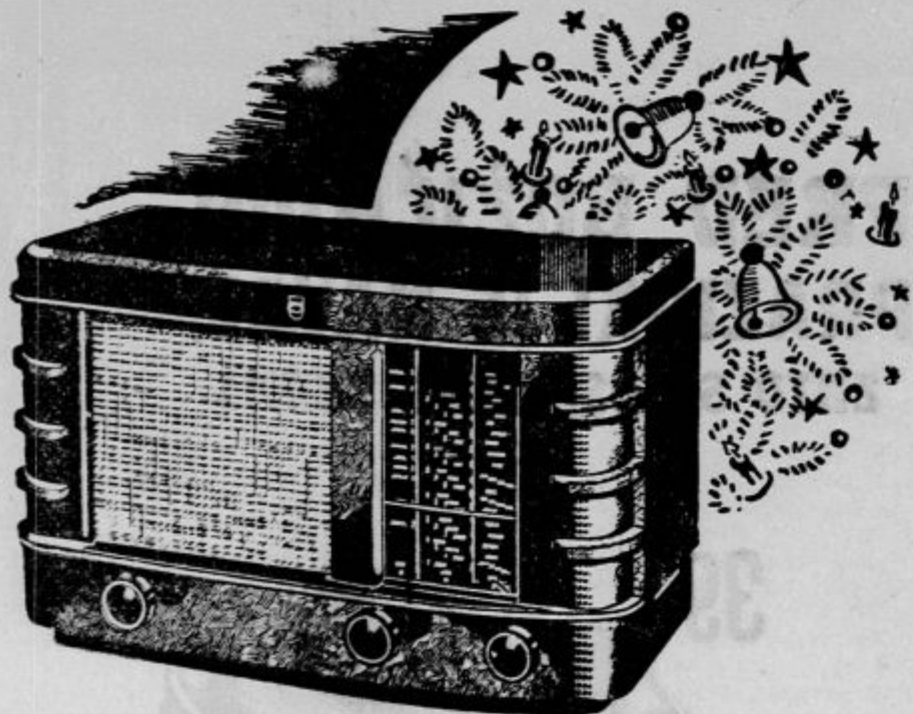
Posebno se zahvaljujem rodbini Kunovar, kamnoseško podjetje pri Sv. Križu
za izkazano naklonjenost.

Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 14. decembra 1939, ob 7. uri
v Stolnici.

LJUBLJANA, dne 9. decembra 1939.

Neutolažljiva soproga ELA

Za din 189⁻ mesečno — rešili ste vprašanje BOŽIČNEGA DARILA ZA VSO OBITELJ

PHILIPS EVROPA SUPER 206 je sprejemnik, ki po ceni in učinku nadkriljuje vse dosedanje. — Oglejte si in poslušajte v naših prodajalnah to čudo tehnike.

MADE IN HOLLAND.

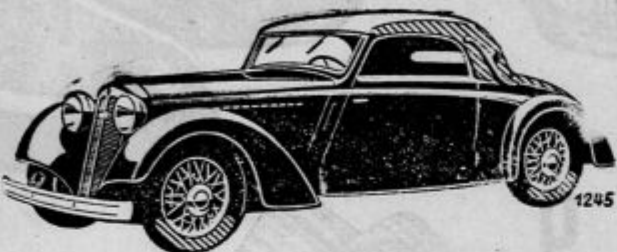
PHILIPS RADIO

Velika efektna LOTERIJA

AVTO

za

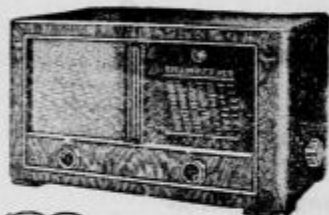
5 dinarjev

Sokolsko društvo Slovenj Gradec priredi dne 31. decembra 1939 ob 13. uri veliko EFEKTNO LOTERIJO,

katere glavni dobitek so: avto (štirisedežna DKW limuzina), tovarniško novo, motorno kolo, šivalni stroj, moderna spalnica, kuhinjska oprema, moško in žensko kolo, plug, foto aparat, fino volneno blago za moško obleko. Razen tega še veliko število krasnih dobitkov. Cena srečki je samo 5 dinarjev.

LE MALO SREČK JE SE NA ZALOGI TER SE ISTE LAHKO NAROČILO PROTI PLACILU PRI SOKOLSKEM DRUŠTVU V SLOVENJEM GRADCU.

MENDE RADIO

**Pogonska
sigurnost**

Čistoča zvoka

Okusna oblika

**Izredno
povoljna cena**

Model 195W, 4 elektronski, Din 3150.—

Model 216W, 5 elektronski, Din 3675.—

Model 240W, 6 elektronski, Din 4100.—

Zastopstvo za Ljubljano in okolico: Radiotehnik FR. ŠETINA, Domobranska 27, tel. 32-64. — Maribor: M. OZVATIC, Cefova ul. 1. — Jesenice: »Arutone« RUDOLF ZUPAN. — Murska Sobota: JANEZ NEMEC, Aleksandrova 6.

PREKO ŠTIRI MILIJONE GRITZNER šivalnih strojev JE V UPORABI

GRITZNER ŠIVALNI STROJI
SE DOBLJO V VSEH BOLJ-
SIH TRGOVINAH S ŠIVALNI
MI STROJI

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO
EM. FISCHER, ZAGREB, Palmotičeva 82
Veletrgovina dvokoles, motociklov in šivalnih strojev

Damske zimske plašče

sportne od din 290 dalje, modne v vseh bar-
vah in velikostih od din 390, dekliske od
190 dalje nudi

F. I. GORIČAR

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

Izdelujemo tudi po naročilu ter imamo na
zalogi lepo izbiro blaga za plašče!

Primerna Božična darila

priporoča

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

Poslovodja strojniške stroke

za industrijsko delavnico, ki izdeluje železniške lokomotive, vagoni in tovarniške opreme, se sprejme. Potrebna večletna praksa in izkušnje. Prednost imajo osebe, ki so bile dalje časa zaposlene v inozemstvu in so izurjene v modernih tehničnih pridobitvah in ki obvladajo poleg srbohrvatskega jezika dobro tudi nemščino. Ponudbe s plačilnimi zahtevami, življenjskim opisom in spricvali o dosednji praksi nasloviti na ogl. odd. »JUTRA« pod štev. »916«.

Uspešno oglaševanje le v »Jutru«

Popolnoma samostojen

PREDILNIŠKI MOJSTER

po možnosti jugoslovenski državljan, dobi mesto poslovodje v bombažni predilnici. Nastop čim prej. Točne ponudbe z navedbo dosedanjega zaposlenja in plačilnimi zahtevami na Publicitas, d. d. — Zagreb, Ilica 9, pod »Samostalan«.

**ZAHTEVAJTE
PROSPEKTE** od
gen. zastopstva:
R. HROVAT
Zagreb, Ilica 49

**INSERIRAJ
V »JUTRU«**

Javljamo žalostno vest, da je danes za vedno zatihli oči naš nadvse dobri soprog, oče, stric in svak, gospod

ŠTEFAN BENKO

restavratore zdraviliške restavracije v Sl. Radencih

v najlepši moški dobi 30 let.

Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo, dne 10. t.m. ob 3. uri pop. iz hiše žalosti v Mlajtnicah — Prekmurje. Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek 11. t.m. ob 8. uri v župni evangelijski cerkvi v Murski Soboti.

SLATINA RADENCI, dne 8. decembra 1939.

Zalujoča soproga
ANNY BENKO, roj. ŠUPANO
s hčerko **ERIKO**, starši in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragoga soproga, dobrega očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

JERNEJA ŠKOFICA

služitelja III. drž. real. gimnazije (Bežigrad)

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili ustmeno ali pismeno svoje sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni pred. duhovščini, gg. zdravnikom, posebno gosp. Arko-tu za njegovo skrb in požrtvovalnost.

Iskrena zahvala gg. ravnatelju dr. Pečovniku in Kočevarju, vsem gg. profesorjem in dijakom, ravnatelju Javne borze dela g. Vončini in uradništvu, prijateljem in znancem in vsem, ki so spremlili dragoga pokojnika na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 9. decembra 1939.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Ob prebriski izgubi moje srčno ljubljene ženske

MAXIMILIANE VENEDIG

naj Bog stotero povrne vsem, ki so ji v dnevih trpljenja lajšali bolečine in ji stali ob strani, vsem, ki so poklonili prekrasne vence in cvetje in jo spremlili k večnemu počitku ter mi v težkih urah pomagali in z menoj sočustvovali.

Posebno se zahvaljujem številni udeležbi mojih stanovskih tovarišev strojevodij in pevskega društva »Cankar«.

LJUBLJANA, dne 9. decembra 1939.

Zalujoči soprog **JOŽE VENEDIG**,
strojevodja drž. žel. v pokoju

Za vedno nas je zapustila po kratki bolezni in se preselila v večnost naša nadvse ljubljena žena, mamica in teta, gospa

ELSIE ČARMAN, roj. PIRC

previdena s tolažili sv. vere, v 28. letu starosti.

Na poslednji poti jo bomo spremlili v nedeljo, dne 10. decembra 1939 ob 4. uri popoldne na pokopališče v Sv. Petru v Sav. dolini.

SV. PETER V SAV. DOLINI — ŠMARJE pri JELŠAH — LJUBLJANA, dne 8. decembra 1939.

GLOBOKO ZALUJOČI SOPROG IN SIN EVALDS
ter rodbine PIRC, ČARMAN, KUHAJ, FISCHER, ŽILIC

ZAHVALA

Za vse izraze sočutja ob priliki smrti našega brata odnosno svaka

inž. RUDOLFA FASANA

izrekamo vsem iskreno zahvalo, posebno č. sestram in strežnici, ki so ga negovale.

Sv. maša za pokojnega se bo darovala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v tork, dne 12. decembra ob pol 8. uri.

LJUBLJANA, dne 9. decembra 1939.

Rodbina FASANOVA

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Zapustila nas je za vedno naša preljuba mama, stara mama, sestra in teta, gospa

URANIČ BARBARA

roj. PLETNAR

VDOVA KLJUČAVNIČARSKEGA MOJSTRA

dne 9. t. m., po dolgi mučni bolezni, v 78. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere.

Na zadnji poti jo spremlimo v nedeljo, dne 10. decembra 1939, ob 4. uri popoldne, izpred mriške veže Zavetišča Sv. Jožefa (na Vidovdanski cesti 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. decembra 1939.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Za vse dokaze iskrenega sočustvovanja povodom smrti naše ljube mame, gospe

FRANJE KALIŠ

vdove po magistratnem ravnatelju

izrekamo tem potom našo globoko zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči gospodu dr. Rusu za njegov požrtvovalen trud ob bolezni, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so drago pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v tork, dne 12. t. m. ob 7. uri zj. v cerkvi Marijinega Oznanjenja. LJUBLJANA, dne 9. decembra 1939.

Zalujoči ostali

Umrli nam je naša ljubljena soproga, mati, sestra in teta, gospa

ANGELA WEBER

roj. Mahkovec

Pogreb naše pokojne se bo vršil v ponedeljek dne 11. decembra 1939 ob 2. uri popoldne izpred mriške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica za blagopokojno se bo brala v ponedeljek, dne 18. decembra 1939 ob 7. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 9. decembra 1939.

Zalujoča: **EUDI**, soprog; **BRANKO**, sin
ter ostalo sorodstvo.

Oglasi v „Jutru“
imajo vedno uspeh!

RAZIRNA KREMA LA TOJA

Edinstvena na svetu!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
CHEMOTECNA družba z o. z.
Ljubljana — Mestni trg 10.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER

GENERALNO ZASTOPSTVO

SCHNEIDER

ZAGREB, NIKOLIĆEVA 10

ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Celuloidni ščit

pri vratnih ključih vam prihrani večkratno pleskanje. Vrata bodo vedno čista. Dobavljajo jih

SEMENIČ V.

Privoz 13 Ljubljana Tel. 36-92

Celuloid je na zalogi v vseh barvah
Sprejmite se dobri akvizitaciji.

Bolni na pljučih!

Tisoč je ozdravljen! — Zadržite takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po poapnenju sčasoma bolezen preneha.

Resni možje zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehrane, tem bolje.

Popolnoma zastoj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker ima moj založnik samo

10.000 komadov za brezplačno razpošiljanje, pišite takoj, da se boste mogli tudi vi prištevati med one srečneže. Zbiralnica za pošto:

Ernst Pasternack, Berlin S. O.,
Mihaelkirchplatz 13. Abt. Z. 490

39

7225-44
Kupite te tople in udobne copate iz dubla. V njih Vam bo toplo in one Vas bodo varovale pred mrazom.

29

7252-57
Visoki domači copati za otroke izdelani iz toplega volnenega dubla, s filcstimi medpodplati in usnjenimi podplati.

39

78155-657
Elegantni ženski galosi z pojačanimi robovi, za čevlje s polvisoko peto. Dobro prilagajo tudi k vsakim drugim čevljem.

9

«ČESLJANE»
To so nogavice za hladne zimske dneve. Poceni, tople, praktične in izdržljive.

39

38157-652
Ne hodite po dežju brez teh gumijastih galos. V njih Vam bodo noge suhe, ne boste prezeballi in Vaše stanovanje bo čisto.

169

9629-47751
Moderni moški, bogato okrašeni čevlji iz črnega ali rjavega boks, derbi oblike, z usnjenimi na okvir šivanimi podplati.

5

DERAN
Din. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

99

2925-64649
Praktični in izdržljivi ženski čevlji iz finega črnega boks, na vezavo, z močnimi usnjenimi podplati in petami. Izdelujemo jih tudi v rjavi barvi.

5

«SNAŠA»
Trajne in močne ženske nogavice iz čvrstega prediva. Za delo, za dom in vsakdanjo nošnjo.

49

3262-68002
Visoki otroški čevlji iz močne kravine, z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Nohodno so potrebni šolskim otrokom za po dežju, blatu in snegu.

99

4055-64610
Udobni in topli ženski čevlji iz usnja, kombinirani s klubčevino in okrašeni s krmelom. Imajo usnjene podplate in niske pete.

59

5451-44009
Ti dražestni čevlji iz mehkega usnja in tople podlogo, nudijo otročjim nogicam udobnost in toploto.

79

0767-68802
Čevlji za delavca in poljedelca iz močne masne kravine, z neraztrgljivimi gumijastimi podplati.

Anta

POHIŠTVO
moderno in v slogu
Stalna zaloga pohištva za vsako stanovanje
Najstarejša tovarna pohištva
ZALOKAR ANTON
81. VID NAD LJUBLJANO

POZOR!
Kljub povišanju cen na surovine, dobite še vedno priznano, najmodernejšo
OTOMANO
za DIN 360.— pri
E. ZAKRAJSEK
Ljubljana
Miklošičeva 34

Vata
v tablah in za odeje, vedno na zalogi. —
Zahtevajte vzorce in cenik.
Arbeiter — Maribor.

KOLESA **NAJNOVEJI OTROŠKI VOZICKI**
MOTORJI **TRIOIKLI** **IZMIRA**
SIV. STROJI
(GRACNI VOZICKI, SKIROJI, AVTOMOBILCKI, KOLE. DELI
TRIBUNA F.B.L. Ljubljana, Karlovška c. 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova 26 — Ceniki franco.

Ali lahko darujete solnce?

To niso več samo sanje, marveč je že zdavnaj postalo resnica. Že od l. 1906 obstoja »višinsko solnce« — original Hanau. Danes je jasno, da njegovi žarki, ki imajo učinek solca, ohranjajo zdravje, varujejo pred boleznijo in dajejo koži lepo zagorelo barvo.

Z »višinskim solncem« bo prišel solčni sijaj v Vaš dom ter Vam prinesel srečo in življenjsko radost kot znak sijajnega zdravja. Zmerom boste dobre volje in vsakdanji posli Vam pojdejo lažje od rok. »Višinsko solnce« — original Hanau — je božični dar, ki daje več kot samo radost, ker je ravno v zimskih mesecih, ko manjka solca, pravi blagoslov za vso družino.

Ali poznate novo brošuro s 40 stranmi? V njej so na 18 barvnih slikah prikazani vsi modeli »višinskega solca« in njih uporaba. Zahtevajte to brošuro od ene spodaj navedenih tvrdki; prejeli jo boste takoj in brezplačno.

Zahtevajte brezplačno predvajanje »višinskega solca« — original Hanau — pri:
Jugoslovnsko Siemens a. d. — Beograd, Kralja Aleksandra 8 — Zagreb, Bogovičeva ulica 1 — Ljubljana, Tyrševa c. 1 a.
Jugoslovnsko AEG, Beograd, Brankova 30.
AEG Union, Jugoslovnsko d. d., Zagreb, Karadžićeva ulica 1. Ljubljana, Livarska ul. 6

Zahtevajte ponudbe in pogoje plačevanja

»Višinsko solnce« - Original Hanau

Prosimo poslati mi brezplačno Vaso brošuro št. 843-J

Ime:

Mesto:

Ulica:

668 WA

Zahtevajte za vaše žimnice in tapetirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

Naša žima je nigtjensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez masčobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte žimo iz prepevdenih sušmarških obratov, ker je slabo in nehygijensko izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in t: a neprijeten duh V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsotidnejše! Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

Hotel „Ko-op“ v Gozdu-Martuljku (Slovenija)

JE ODPRT OD 15. DECEMBRA

Pojasnili: Hotelsko a. d. »Ko-op«, Beograd, Poenkareva 21, tel. 30-103
in uprava »Ko-op«-hotela, Gozd-Martuljek; (Slovenija).

— V proslavo 30-letnice svojega ob-
stanka priredi trgovska strokovna na-
delovalna šola jutri ob 20. v dvorani Trgov-
skega doma svečano akademijo, ki ima
poleg pozdravnega nagovora predsednika
šolskega odbora A. Verbiča na sporedu
še pestro množico umetnih in zabavnih
točk. Med drugim bodo nastopili ženski
pevski zbor, recitacijski zbor ter pevski
in instrumentalni orkestri, skup na učence
pa je nastudirala nekaj simboličnih telo-
vadnih nastopov. Prireditelj je pod okri-
ljem Zdrženja trgovcev v Ljubljani.

VEČ VESELJA IN RADOSTI
boste užili o božičnih praznikih, če si omi-
slite novo obleko. Praznično pa trpežno
blago za moške sukne ter obleke kakor
tudi lepo blago za damske plašče in obleke
vam nudi po zmernih cenah

ČEŠNIK JANKO

LJUBLJANA LINGARJEVA

— Teden vzgojnih večerov za stare
priredi ljubljansko Pedagoško društvo na
državni ljudski šoli na Prulah od 11. do
16. t. m. Vsak večer se bodo vršila ob 8.
uri zvečer na tej šoli predavanja. Spored
celega tedna je nasledel: Ponedeljek 11.
dr. Šimenčič: »Skrb za telesno vzgojo
otroke«. Torek 12. prof. A. Černejeva:
»Vzgojne napake«. Sreda 13. R. Kobilica:
»Vzgojno sodelovanje družine in šole«.
Četrtek 14. dr. Gogala: »Spolna vzgoja«.
Petek 15. prof. Čopić: »Narodnostna in
državljanska vzgoja«. Sobota 16. t. m. M.
Zor: »Vzgoja za družbo«. Vstop k vsem
predavanjem je prost. Vabimo vse stareše,
da se udeležujejo večerov v čim večjem
število.

HOTEL »BELLEVUE«

nudi tudi zimski čas, vsaki dan, svojim
ceni. gostom, res prvovrstno kuhinjo in
izborna pijačo. — Prepričajte se prosim.

— Slovesnost blagoslovitve kostnice
na pokopališču Sv. Križa bo danes ob
11.30 dalje oddajala tudi ljubljanska ra-
dijska postaja. Slovesnost se prične točno
ob 11.30 in društva naj pridejo malo prej,
da se lahko zvrste okrog kostnice. Dru-
štva, kakor nam poročajo, niso dobila po-
sebnih vabil in so vabljena vsa.

Žene!

Vlada pripravlja nove zakone, ki bodo
odločali tudi o naši usodi. Ne dopustimo,
da bi nas, ki predstavljamo polovico na-
roda, pri tem prezrli. Zahtevamo, da se
tudi nam omogoči sodelovanje v zakono-
dajnih in samoupravnih zastopstvih. —
To pa moremo doseči edine z

volilno pravico

Prava demokracija, ki jo zahteva ljud-
stvo, mora enako upoštevati ves narod,
moške in ženske. — Zberimo se na

javno zborovanje

ki bo DANES, V NEDELJO ob 10.
uri dopoldne v dvorani Delavske zbor-
nice v Ljubljani.

Slovenske žene

— Dobra sreča za obmejne šole. V zve-
zi z večerajšnjim člankom sporočamo, da se
je letos odločila tudi Zveza trgovskih
zdrženj dravske banovine, da izvede po
svojih članih — trgovskih zdrženjih na-
biralno akcijo za božično obdaritev ob-
mejnih šol. Zdrženja trgovcev so te dni
začela nabirati naravno akcijo in sporočajo
uspehe. Po došlih poročilih bodo tr-
govci letos obdarovali lepo število obmej-
nih šol. O podrobnejšem uspehu te akcije
bomo še poročali.

Do božiča stare cene ČEVLJEV

vseh vrst v prvovrstni garantirani
kakovosti

TRIUMPF,

Ljubljana — Miklošičeva c. 12.

— Ruska Matica naznanja, da se za
11. december t. l. v prostorih francoskega
instituta določena proslava 125. obletnice
rojstva ruskega pesnika M. Lermontova
preloži na poznejši čas.

Velika efektivna LOTERIJA Obrtnega društva Kamnik

Zrebanje dne 31. decembra 1939.

Avto Opel-Kadet, motor, moderna spalnica,
radio-aparat itd.

Skupna vrednost Din 120.000.—

Zahtevajte srečke, ki so v razprodaji ali
pa jih naročite pri odboru efektivne loterije
Obrtnega društva v Kamniku.

— Francoski institut vabi na francosko
literarno predavanje o človeškem proble-
mu v sodobnem francoskem romanu, ki
bo v ponedeljek 11. t. m. ob 20. v društve-
nih prostorih in Narodnem domu. Predaval
bo oče Carré iz reda dominikancev.

Oglejte si danes RAZSTAVO v trgovini Pepca Črnjač

— Z avtom čez severno Ameriko. Pre-
davanje, ki ga je imel prejšnji teden inž.
Mitja Švigelj o potovanju 15.000 km čez
Združene države, je vzbudilo mnogo zani-
manja zaradi pestrosti najrazličnejših slik
in pa zaradi mnogoterih splošnih in drob-

nih zanimivosti iz ameriške pokrajine in
življenja. Ker je bilo predavanje razpro-
dano, da nekateri niso dobili več vstopnic,
in ker se za to predavanje gotovo še mnogi
zanimajo, bo predavatelj ta večer ponovil
v ponedeljek 11. t. m. ob 20. v franči-
škanski dvorani. Zaradi obilnega števila
slik, pa tudi zaradi mnogih še novih zani-
mivosti bo ponovno predavanje zanimalo
morda tudi se tiste, ki so ga slišali že
prvič. Prodaja vstopnic v naprej bo od so-
bote 9. t. m. dalje v trafikah ge. Severjeve
v Selenburgovi ulici. Vstopnice od 10. do
3. din. (—)

— Podružnica SVD za Šiško bo imela
občni zbor v torek 12. t. m. ob 19. v učil-
nici deške ljudske šole v Spodnji Šiški.
Pred občnim zborom bo predaval g. Ka-
rol Fran. sadijski nadzornik kr. banske
uprave, o pospeševanju sadjarstva v me-
stih in na deželi. Udeležba je obvezna za
vse člane.

— Pevsko društvo Tabor bo imelo vo-
kalni koncert v ponedeljek 18. t. m. ob
20. uri v Filharmonični dvorani. Pod-
vodstvom dirigenta Janka Gučka to na-
stopil Tabor, sodelovala pa bosta tudi so-
lista in sicer sopranistka Ljudmila Polan-
jarjeva ter tenorist Alojzij Gostiša. Pri
klavirju bo Samo Hubad. Vstopnice bodo
v predprodnji v knjigarni Glasbene Matic-
ce. (—)

— Osrednje društvo oblačilnih delavcev
za Slovenijo, podružnica v Ljubljani, je
sklicalo zborovanje vseh krojaških po-
močnikov, šivilj in modistinj (svojih čla-
nov in članic) dne 29. novembra t. l. So-
glasni sklep članstva je bil, da se plače po
kolektivnih pogodbah in nad njimi za vse
tvrdke enako dvignejo za 25% ter se za
povišek po kolektivni poti potrdi. Za švi-
lji in modistinke, ki nimajo kolektivnih
pogodb, pač pa se njihove plače nanašajo
na uredbi o minimalnih mezdah, je bil
predlog, da se dvignejo njihove plače za
25% nad mezdo minimalne uredbi in nad
plače ki so že nad mezdo po minimalni
uredbi. Mnoge panoge obrti in industrije
so že na istem delu, v kolikor še niso
uspele, ker se povsod občuti enaka teža
draginje. Krojaški delavci upajo, da se
bo javnost prilagodila morebitnemu zvi-
šanju cen v oblačilni stroki.

— Jugo-slovensko kirurško društvo
sekolja Ljubljana ima 12. t. m. ob 18. uri
strokovni sestanek v predavalnici ženske
bolnišnice v Ljubljani. Spored: predava-
nje dr. Lunaček: Duplicitas uteri et vagi-
nae; demonstracije: dr. Trampuž: Hyper-
nephroiden tumor ovaria; dr. Debeljak:
Torsio tubae. Vabljeni vsi zdravniki. (—)

— Zdrženje davčnih uradnikov sek-
cija Ljubljana je zborovalo v četrtek ob 6.
zvečer v prostorih davčne uprave Ljublja-
na okolica. Zborovanje je bilo sklicano za-
radi naraščajoče dragine in s tem v zve-
zi potrebnim povzvišanjem prejemkov. Zbo-
rovanje je otvoril predsednik Zdrženja
Anton Vardjan. Po referatu, ki ga je podal
o nevarnem materialnem položaju drž-
avnih uslužbencev je bila soglasno spre-
jeta spomenica, ki zahteva takojšnjo zvi-
šanje prejemkov in uvedbo najenostavnej-
ših ukrepov proti onim, ki neupravičeno
navijajo cene življenjskim potrebščinam.

— Idrijski »Krožek vabi vse rojake in
prijatelje, da se polnoštevilno udeležijo kon-
certa Prelovčevih skladb ki ga bo prire-
dilo pevsko društvo »Ljubljanski zvon«
v petek 15. decembra v veliki filharmonični
dvorani. Z udeležbo počastimo njegov
spomin in se oddolžimo njegovemu delu.
Ker je naša prireditev odpadla, zato se
bomo vsi udeležili tega velikega koncerta.

— Plesno revijo vseh letosnjih novosti
v družabnem plesu in turnirski ples bo
predvajala na plesni vaji v torek 12. t. m.
v veliki dvorani Kazine Jenkova šola s
plesno-sportnim klubom »Ljubljana«. Vab-
ljeni vsi ljubitelji plesa.

— Ne zamudite danes Lugovega fil-
ma v kinu Unionu! Opozorjamo občinstvo,
zlasti ljubitelje muzike in lepega petja na
prvi zvočni film slovitega italijanskega
tenorista Giuseppea Luga. Njegov lirčni
tenor je očaral poslušalce na vseh vele-
mestnih odrih kjer je doslej gostoval, v
Parizu, Milanu in Rimu. Rimska filmska
produkcija nam je končno dala možnost
predstaviti tega pevca umetnika najšir-
šim plastem ljudstva s filmom »Pesem
vetru«, ki se te dni predvaja v Ljubljani
v kinu Unionu. Vedra zabavna vsebina
filma in očarljivo petje Giuseppea Luga
bosta nudila gledalcem tega filma velik
užitek. (—)

— Namesto venca na grob ge. Ane
Markičeve, matere gospoda Viktorja Mar-
kiča, je darovalo šentjakobsko gledališ-
če društvu slepih 100 din za lepi dar se
društvo najtopleje zahvaljuje. (—)

— Plesne vaje vsako nedeljo ob 15.
uri v dvorani Delavske zbornice. Začetniki ob
14.30. (—)

— Lutkovni oder SOKOLA I na Taboru
vprizori danes ob pol 16. uri komično lut-
kovno igr. »Jurček — zmagovalce« v 3
dejanjih. Predprodaja vstopnic danes od
11. do 12. v društveni pisarni. Ob tej uri
lahko tudi telefonirno. (—)

— Zamrzle vodovode, tali brez razko-
pavanja zidu z električnim aparatom Čo-
kert Avgust, klepar, vodovodni instalat-
er, Gregorčičeva 5., telefon 24-70. (—)

— Plesna šola na Taboru. Danes 10.
t. m. bo na Taboru ob 20. redna plesna
vaja.

— V kinu Matici so danes pri filmu
»Juarez« zaradi izredne dolžine filma pre-
stave ob 10.30, 14.45, 17., 19. in 21.15 ur.
Prosim za točnost, ker se špored priče-
nja natančno ob napovednih urah. (—)

— Začetniški plesni tečaj za novince-
dame in gospode vsak ponedeljek ob 20.
uri v Jenkovi šoli Kazine. Vsako nedeljo
ob 16. uri popoldanski ples. Dijaki (n-je)
imajo popust. (—)

— Dve nesreči. Včeraj so pripeljali na
kirurški oddelk upokojenega železniškega
delavca Mihajla Cerkvenika z Zidanskega
mosta. Na progi je padel z vlaka in dobil
nevarne notranje poškodbe. Huda nezgo-
da je pripetila komaj leto dni stari
Anastaziji Prokofjevi, hčerki trgovskega
potnika, stanujočega v Tirolskem gradu.
Mala Anastazija je doma padla na štedil-
nik in se močno opekla.

Giuseppe Lugo

član milanske Scale — kraljevske rimske in pariške
Velike opere

Zabavali se boste ob zabavni vsebini filma! — Uživali
boste ob Lugovem krasnem petju!

ZATO: Oglejte si ta izvrstni pevski in glasbeni film!

Predstave ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21.
v prvem svojem pevskem filmu vedre in zabavne vsebine

Pesem vetru

KINO UNION — TEL. 22-21

Iz Maribora

— Pred 20 leti je bila ustanovljena
študijska knjižnica. Danes pred 20 leti je
naslovil tedanji uradnik pri mariborskem
magistru dr. Ivan Lah na Zgodovinsko
društvo v Mariboru posebno pismo, ki ga
je napisal s pooblastilom tedanjega vlad-
nega komisarja dr. Pfeifferja. V pismu je
naglasil, da ima nalogo ustanoviti iz do-
sedanjih knjižnic v Mariboru veliko javno
knjižnico, da je kupila mestna občina
v ta namen knjižnico prof. Kaspetra in
da ji prepusti prostore v deškem zaveti-
šču, kamor se lahko preseli tudi knjižni-
ca Zgodovinskega društva, ako orepuši
svojo bogato knjižnico na razpolago javni
študijski knjižnici, dočim ostanejo knjiž-
nične lastninske pravice iste. Tudi po-
udarja pismo, da bo mestna občina po-
skrbela za to, da pride knjižnica v držav-
no upravo z državnim knjižničarjem. Po-
zmeje se je sicer razvoj velike javne št-
udijske knjižnice nekoliko drugače usmeril,
vendar pa lahko smatramo to pismo pok.
dr. Ivana Laha kot ustanovno pismo naše
študijske knjižnice, ki šteje danes več kot
40.000 zvezkov.

— Šahovske novice. Na prednočnem
III. kolu mariborskega božičnega šahov-
skega turnirja so bili naslednji rezultati:
Marvin: Kukovec 1:0. Mišura in Foray
sta remizirala. Gerželj in Babič sta re-
mizirala. Audič: Rupar 1:0. Kuster: Ba-
karič 1:0. Maroti: Kestiš 1:0. Lukeš:
Nosan 1:0. Gujznik je bil prost. Stanje je
sedaj sledeče: Gerželj, Mišura, Kuster
Maroti po 2 in pol. Lukeš in Babič 2, Ku-
kovec 1 in pol. Nosan, Marvin, Gujznik,
Foray in Audič 1, Rupar ½. Kestiš in
Bakarič brez točke.

— Za božične praznike. Krstna pre-
stava. Kakor znano, je režiser in sklada-
telj g. P. Rasberger uglašil novo opere-
to »Ob Jadrano«. Krstna predstava v gje-
dališču bo za božične praznike.

— Skoraj 1000 pačetoj z najrazličnej-
šimi jestvinami, v kolikor je dovoljen nji-
hov izvoz, gre v zadnjem času vsak dan
preko Maribora čez mejo.

Iz Celja

— Poročila sta se pečadijski kapetan
II. klase Tine Šibila in Pavla Schmidta.
hčerka šolskega upravitelja Bilo srečno!

— Sokolsko društvo Celje matica razpi-
suje nagradni natečaj za izdelavo zletnega
znaka in lepaka za vse prireditve ob svoji
50letnici leta 1940. Značka in lepak morata
biti izdelana umetniško in v duhu sokol-
ske ideologije. Osmutek je treba oddati naj-
pozneje do 1. januarja 1940 skupno z ge-
slom in imenom v zaprti kuverti. Osmutek
je treba predložiti ali v plastični obliki
(plaketi) ali kot risbo. Umetniki, ki bodo
izročili risbo, se bodo obvezali, da bodo v
primeru, da bodo prejeli nagrado, izdelali
potrebno plaketo. Lepak vsebuje iste
osnovne oblike in znake. Nagrade so tri in
sicer 1.000, 750 in 300 d. n. Osmutek je tre-
ba dostaviti na naslov: Sokolsko društvo
Celje matica v Celju.

TRAJNE KODRE

solidno izdeluje frizerski salon
»PAVLA«, Celje, Kovska 1.

— Tudi celjski narodni železničarji za-
htevajo povišanje prejemkov. Celjska po-
družnica Udruženja jugoslovenskih nacio-
nalnih železničarjev in brodarjev je prire-
dila v četrtek zvečer članski sestanek, na
katerem je bila soglasno sprejeta spomeni-
ca v kateri zahtevajo železničarji zaradi
stalno naraščajoče draginje primerno povi-
šanje prejemkov, izvedbo vseh napredo-
vanj, priznanje istih prejemkov poročenim
ženam kakor neporočenim ter odpravo vseh
razlik pri osebnih dokladah med aktivnimi
in upokojenimi uslužbenci. Posebna tričlan-
ska deputacija je včeraj izročila spomeni-
co na sreskem načelniku in na drugih pri-
stojnih mestih Deputaciji je bila obljuba
ena podkrepitve zahtev železničarjev.

— Novi grobovi V celjski bolnišnici so
umrli v četrtek 28-letna žena železniškega
uradnika Elizabeta Čarmanova iz Smarja
pri Jelšah in 71-letni Stefan Fazarinc iz Tr-
novca, v petek pa 66-letni preuzitkar Alojz
Zij Piperšek iz Zg. Grušovelj pri Prihojci
in 37-letna delavka Ana Gebrova iz okolice
Vojnika.

— Razprava proti Grebenšku in tovari-
šem. Pred petčlanskim senatom okrogne-
ga sodišča v Celju se bo pričela v torek 19.
t. m. zjutraj razprava proti Alojziju Gre-
benšku in štirim tovarišem zaradi roparskih
umorov v Sečah pri St. Pavlu pri Prebodu
in v Medlogu pri Celju ter številnih ropar-
skih napadov, vlovov, tatvin in telesnih
poškodb. Razprava bo trajala dva dni in
bo naibz tajna, ker neka obtoženka še ni
polnoletna.

Iz Litije

— Obisk angleških skavtov v Litiji. Z
enourno zakasnitvijo zaradi obupnih cest
po Beniški dolini in slabih kažipotih so
prispele angleški gostje na Miklavžovo ob
16. v dveh avtomobilih v Litijo. Pred ste-
govim domom jih je pričakovala stegova
uprava in jih toplo pozdravila. Po pozdra-
vih je izrekel g. Wilson željo, da bi videl
zbrane vse litijske skavtinje in skavte. Ta-
koj je bilo izdano povelje za nenadni zbor
in po eni uri je bilo zbranih čez 70 članov
in članic, ki so pozdravili direktorja Me-
narodnega skavtskega urada s trikratnim
skavtskim »Zdravo! Medtem so si gostje
ogledali oba skavtska doma in se tudi
zabavali ob gledanju barvnih skopitčnih
slik s taborov in izletov litijskih skavtov.
Ob 17.30 so napravili visoki predstavniki
skavtstva obisk pri sreskem načelniku dr.
Gregorinu nato pa jim je bila prirejena za-
kuska v Domu skavtinj, kjer so jih planinke
in stanarice postregle s krajinskimi kloba-
sami in zeljem. Ob 18. so gostje zapustili
Litijo, zadovoljni z delovanjem litijske
skavtske organizacije.

— Umri je oče šolskega upravitelja g.
Tauerja. Na litijskem pokopališču smo
ob lepi udeležbi pokopali: 85-letnega upo-
kojenega železničarja g. Franceta Tauerja.
Zasluzni pokoj je užival že od leta 1912.
v idiličnem domu v Gradcu ob banovinski

cesti. Zaradi lepega značaja smo ga vsi spo-
štovali. V nedeljo je še sprejemal čestitke
za god. Potem pa mu je postalo nenadno
slabo in je umrl v ponedeljek zjutraj. Čez
dan je prišla čestitka k očetovemu godu
tudi hči, ki je poročena v D. M. v Polju,
ker je bila prejšnji dan zadržana. Kako
jo je potrl pogled na očeta, ki je že snival
med svečami in cvetjem!... Blagi pokoj-
nik je bil po rodu iz Kresnic iz znane Ko-
vičeve hiše. Ugledni družini, posebej še po-
kojnikovemu sinu g. Venu Tauerju, šolske-
mu upravitelju v Dolah, ob težki izgubi
iskreno sožalje!

Iz Kranja

SLIKE ZA NOVE DELAVSKE KNJIZICE
DOBITE PRI

FOTO JUG — KRANJ

Iz Trbovelj

t— Smrtna kosa je ugrabila Jožeta Do-
lanca, rudarskega upokojenca, v starosti
70 let. Dolanc je bil splošno priljubljen in
spoštovan. Saj je bil predstavnik tiste
starejše generacije rudarjev, ki so v po-

četku naše rudarske industrije zastavili
krampe na najnevarnejših mestih, kajti
najtežje in najodgovornejše delo je bilo
tem veteranom v ponos. Prvi med njimi,
ki so »pravljali ših« za šihom v rovskem
ognju ter bili vzgledni akordanti, je bil
vsekakor stari Dolanc. Delo mu je bilo v
njegovih 35 letih težkega rudarskega po-
klica najvišje življenjsko geslo v službi in
doma. Pri vsej predanosti rudarstvu je bil
vzgojen soprog in oče, ki je skrbno vzgo-
lji šest otrok. Po smrti žene Marije je jel
hirati. Dolgoletno težko delo tudi ni ostalo
brez posledic. Starega Dolanca, ki je bil
ves čas tako živ in krepak se je lotila
huda živčna bolezen, kateri ni bilo več le-
ka. Iz ljubljanskega zavetišča so ga pred
kratkim pripeljali domov, kjer je ves iz-
črpan za vedno zaspal. — V poslednje
spremistvo se je uvrstilo mnogo znancev
in prijateljev. Rudarska godba je igrala
v slovo žalostinke. Venec za vncem je
pokril svežo domačo grudo, pod katero je
stari »udar trpin našel zadnje počivališče.
Naj mu bo lahek večni sen! Globoko uža-
lošenim svojcem naše iskreno sožalje.

t— Opozorjamo pripadnike starokatoli-
ške veroizpovedi, da bo danes ob 9. v mali
dvorani Sokolskega doma starokatoliška
služba božja.

Poročila II. izdaje:

V Moskvi so opustili svoje naklepe proti Rumuniji?

Sodbe o novih sovjetskih zagotovilih v Bukarešti — Po-
sledica sklepov velikega fašističnega sveta? — Angle-
ška in francoska jamstva

(Glej tudi poročilo na 1. strani)

London, 9. dec. o. Angleški radio je ob-
javil, da so sovjetska zagotovila Rumuniji
izzvala v tukajšnjih uradnih krogih pri-
merno pozornost, vendar pa menijo isto-
časno, da je boljši komentar pravih sovj-
etskih namenov dejstvo, da organizira
Sovjetska Rusija istočasno, ko zagotavlja
Rumuniji, da goji proti njej prijateljske
namene, ob njeni meji novo posebno vo-
jaško okrožje v Odesi. Dobro poučeni opa-
zovalci so mnenja, da je morda pravi
vzrok sovjetskih zagotovil Rumuniji nepri-
čakovani odpor Fincev, zaradi katerega
potrebuje Sovjetska Rusija več časa za
pripravo morebitnega udara proti Rumu-
niji.

Rim, 9. dec. z. »Giornale d'Italia« danes
ponovno naglašja, da je Italija največja si-
la na Balkanu in da se nihče ne more do-
takniti balkanskih držav, ne da bi zadel
ob najvažnejše interese Italije. List odlo-
no zavrača moskovske grožnje na naslov
Rumunije in poudarja, da po sklepih veli-
kega fašističnega sveta ne more nihče več
dvomiti o stalni Italiji. Drugi italijan-
ski listi pišejo še bolj jasno in naglašajo,
da ne sme biti nihče več v dvomu o tem,
da bi pomenil vsak napad na katerokoli
balkansko državo obenem napad na Italijo.

London, 9. dec. z. V tukajšnjih diplo-
matskih krogih priznavajo, da položaj Ita-
lije na Balkanu ni lahek. Italija si prizna-
deva, da bi se v tem delu Evrope obranil
mir in da bi okrepila svoje pozicije na Sre-
dozemskem morju. V Londonu docela raz-
umejo stališče Italije, vendar pa izjavlja-
jo, da Anglija ne bo dopustila, da bi se
to zgodilo na račun Turčije. Kar se tiče
Rumunije, zatrjujejo, da se nanašajo ga-
rantcije Anglije in Francije res samo za
primer napada s strani Nemčije, toda če
bi Rumunijo napadla Rusija, bi se začel
avtomatsko izvajati pakt s Turčijo, kar
bi omogočilo aktivno pomoč Anglije in
Francije Rumuniji.

Basel, 9. dec. z. V nedeljskem uvodniku
naglašja »Basler Nachrichten«, da pritisk
na Rumunijo ni dogovorjen med Mosko
in Berlinom. V tem primeru ne gre za si-
čno delitev interesov, kakor se je to zgo-
dilo v pogledu Poljske. Rusija nastopa
za docela samovoljno. Znano je, da želi Ne-
mčija priti do rumunskega petroleja in ži-
ta, kar pa skuša Rusija očitno preprečiti.

Rim, 9. dec. o. Službena objava sovj-
etskega komisarjata za zunanje zadeve, ki
trdi, da članek Borisa Stepanova »Impe-
rialistična vojna in Rumunija«, objavljen
v glasilu Komintern, ni čustvi medseboj-
ni Sovjetske Rusije in čustvi medseboj-
nega prijateljstva, ki obstoja med Sovjet-
sko Rusijo in Rumunijo, je izzvala, kakor
poročajo dopisniki italijanskih listov iz
Bukarešte, senzacionalen vtis v rumunskih
političnih krogih in v vsej rumunski jav-
nosti. Ta nagel preokret v rumunsko-sovj-
etskih odnosih smatrajo italijanski listi
kot prvo posledico sklepov velikega fašis-
tičnega sveta, v katerih je bilo precizirano
stališče Italije glede na nadaljnji razvoj
polažaja v Podunavju in na Balkanu.

Madžarski demanti

London, 9. dec. j. (Reuter) Merodajni
madžarski krogi označujejo vse vesti o ne-
kem incidentu na sovjetsko madžarski me-
ji kot izmišljotino brez sleherne stvarne
podlage.

Madžarska vojaška misija v Rimu

Rim, 9. dec. br. Večerni listi poročajo,
da je posebna madžarska vojaška misija
danes prispela v Rim.

Knez namestnik otvoril razstavo nemške knjige

Govori prosvetnega ministra, nemškega poslanika in znamenitega slavista prof. Gesemanna

Beograd, 9. decembra. a. Danes dopoldne je bila na svečan način otvorjena v muzeju knjeza Pavla razstava nemške knjige in starih rukopisov. K otvoritvi so prišli člani Srpske akademije s predsednikom dr. Belicem, rektor univerze inž. Micic s profesorji, veliko število književnikov, diplomati, med njimi turški veleposlanik Tefik Kerler, grški poslanik Bibica-Rosetti, ameriški odpravnik poslov, bolgarski odpravnik poslov, medžarski in švicarski odpravnik poslov, ministri dr. Marković, Maksimović, dr. Sutaj, dr. Andrea, dr. Krek, inž. Beslic, dr. Torbar, Tomić, Mihaldžić, in dr. Konstantinović. Prišli so tudi beograjski knjižar Ujčić, zastopnik patrijarha prota Alagić, pred sednik senata dr. Korošec, upravniki mesta Beograda Lazić, poveljnik Beograda general Kosić, več generalov in višjih oficirjev itd. Nekoliko pred 11. sta prišla književnik namestnik dr. Stanković in predsednik vlade Cvetković, točno ob 11. pa Nj. Vis. knez namestnik v spremstvu prvega adjutanta Nj. Vel. kralja generala Nikole Hristića. Pri vstopu v muzej je knez namestnik Pavla sprejel nemški poslanik v. Heeren v družbi upravnika muzeja dr. Kaššina. Ko je Nj. kr. Vis. knez namestnik zavzel svoj prostor, je poslanik v. Heeren imel govor, v katerem je izjavil:

»Predvsem smatram za svoj dolžnost, da izrazim v imenu nemških ustanov, ki sodelujejo pri prireditvi te razstave, najglobljo hvala vašemu Visočanstvu, kar ste osebno prišli na otvoritveni razstavi. Mislim, da lahko vidim v tem dokaz za zanimanje, ki ga kaže Vaše Visočanstvo za nemško književnost in nemško knjigo in sem si v svesti, da se je treba v prvi vrsti zahvaliti zanimanju najvišjega mesta, da je ta razstava lahko prišla do tako dostojnega okvira, kakršnega nudijo prostori tega muzeja. Prireditelji razstave so našli pri vseh čimnitijskih na usluženosti in podporo, ki se ne da preveljati. Nemške ustanove, ki sodelujejo pri tej razstavi, bodo srečne, če jim bo dopuščeno, da izrazijo svojo hvala vašemu izdatno pomoč s tem, da bodo dale del znanstvenega gradiva s te razstave na razpolago posvetnemu ministrstvu, da ga razdeli med posamezne knjižnice te države.

Naloga te razstave je, da nudi sliko umetnega dela nove Nemčije in da pokaže s kakšno veliko ljubeznijo se v Nemčiji trudijo, da bi zunanjo opremo knjige pripeljali

v sklad s njeno vsebino. Razume se, da moramo pri tem govoriti samo o zlati asopolni sliki, saj je v Nemčiji v zadnjih 5 letih izšlo 10.000 samo znanstvenih knjig. Zaradi tega so prireditelji podali le splošni pregled iz le nekaterih vrst književnosti in znanosti.

»Naj bi ta razstava — je končal poslanik — pomagala k razvoju sodelovanja med Nemčijo in Jugoslavijo, jugoslovanskim obiskovalcem pa služila kot dokaz, da sloni to sodelovanje na umskem polju na staroslovnih tradicijah.

Za nemški poslanikom je imel univ. prof. dr. Herbert Gesemann govor v arbohrvaščini in pojasnil smernice, po katerih je razstava sestavljena, ter zlasti opozoril na ona dela, ki kažejo na nemško-jugoslovansko kulturno sodelovanje.

Nato je povzel besedo prosvetni minister Boža Maksimović, ki je med drugim dejal: »Visoka kultura velikega naroda s staro civilizacijo in močno stvariteljsko močjo nam nudi vedno pomembne izraze svojega duha v vseh obdobjih svojega razvoja in na vseh popriščih svojega dela. Tako kultura predstavlja neizmerno bogastvo in obilje ljudskega duha. Vse to se konca koncev zlije v ogromno in nepregledno celoto, ki postane splošna dobrina vsega človeštva. Res je, da razstavljena knjiga govori manj zgovorno in manj neposredno kakor razstavljena slika ali kip, toda knjiga ima tudi na razstavi svoj pomen. Ona je veliko sredstvo za prikaz kulture. In če je ta prikaz namenjen majhnemu narodu in je prirejen v njegovi sredini, potem je to sredstvo tem bolj uspešno in naše zadovoljstvo tem večje. Tukaj je to zadovoljstvo ojačeno še s tem, da je nemški narod neposredni sosed našega naroda, in da je že v tem sosedstvu če pustimo na stran vse druge momente, mogel izvršiti pomemben in blagodejen vpliv na naš kulturni razvoj. Zahvaljujem se v imenu naše države nemškemu rajhu in njegovim izvršnim organom za prireditve te razstave in prosim Nj. Vis. kneza namestnika, da izvoli otvoriti razstavo.

Nj. Vis. knez namestnik je nato otvoril razstavo in čestital nemškemu poslaniku v. Heeren, potem pa je s svojim spremstvom šel skozi razstavne prostore in si ogledal razstavljene rukopise in knjige.

Konferenca dr. Kramerja v Beogradu

Glavni tajnik Jugoslovanske nacionalne stranke dr. Albert Kramer, ki se je mudil par dni v Beogradu, je v četrtak dopoldne obiskal podpredsednika vlade dr. Mačka v njegovem kabinetu. Imel je s njim daljši razgovor, potem pa je posetil tudi ministra za socialno politiko dr. Budisavljevića. V petek dopoldne je bila v stanovanju dr. Nindića konferenca predstavnikov JNS ter demokratske in radikalne stranke. Popoldne je bil še poseben sestanek podpredsednika JNS Jovana Banjanina in dr. Kramerja s voditelji demokratske stranke.

JNS v Srbiji

V četrtak je bila v prostorih glavnega odbora Jugoslovanske nacionalne stranke v Beogradu konferenca XIX. krajevne organizacije JNS za področje Beograda. Na konferenci je poročal o političnem položaju predsednik Peter Živković. O zunanje-politični situaciji je podal dolgo poročilo prvi podpredsednik Jovana Banjanina, o organizacijskih vprašanjih pa so govorili Jeremija Protić, Pavle Matić in Dobra Bogdanović.

Prihodnje dni bo širša konferenca zaupnikov JNS za moravsko banovino v Nišu, kjer bosta poročala o položaju in akciji JNS predsednik stranke Peter Živković in prvi podpredsednik Jovo Banjanin.

Dr. Maček o volitvah in političnih zakonih

Beograjski listi poročajo, da bo vlada nadaljevala razpravo o volilnem zakonu najbrže na svoji seji v torek, 12. decembra. Po informacijah iz vladnih krogov pa še ni pričakovati tako hitro razpisa volitev, četudi bo morda volilni zakon sprejet že v najkrajšem času.

Ob priliki svojega obiska v Sremski Mitrovici je sprejel podpredsednik vlade dr. Maček tudi novinarje, ter jim izjavil, da smatra sedaj za svojo glavno nalogo storiti vse, da bodo volitve v narodno skupščino izvedene v čim bolj svobodoljubnem duhu, in brez vsakega pritiska. Globoko je prepričan, da bo srbski narod pri svobodnih volitvah izvolil prave in resnične predstavnike svoje politične volje. Dr. Maček je tudi dejal, da bo skrbel za to, da bodo poleg zakona o volitvah narodnih poslancev sprejeti čim prej tudi še ostali politični zakoni.

Za sodelovanje med kmetijskimi narodi

Budimpeštanski »Pester Lloyd« objavljajo izjavo podpredsednika vlade dr. Mačka o odnosih med Jugoslavijo in Madžarsko. Po mnenju dr. Mačka je danes najbolj važno področje sodelovanja med Jugoslavijo in Madžarsko čuvanje obojestranske nevtiralnosti. Med drugim je dr. Maček dejal:

»Prav nič novega seveda nisem povedal, če naglasim, da se morata čuvati oboje državi vsake avanture. Med Jugoslavijo in Madžarsko je danes tako razmerje, da omogoča v vsakem pogledu med njima čim večje zblizanje. Sedanja »nevtiralna solidarnost« nas še ne sme zadovoljiti. Misliti moramo že sedaj na bodočnost. Stremeti moramo za tem, da bomo ostali rami ob rami tudi v naprej in to tem bolj, ter ste tako Madžari kakor mi v naši državi kmetijski narod. Moj največji ideal je tesna gospodarska zveza vseh kmetijskih narodov srednje in južne Evrope. Ker pa je gospodarsko sodelovanje skoraj nemogoče brez političnega pomirjenja, bo moral prej ali slej nastopiti trenutek, ko bodo sklenili ti narodi med seboj tudi politično zvezo. Vse bolj prisrčni jugoslovansko-madžarski odnosi, ki jih pri nas vsakdo s največjim veseljem pozdravlja, samo lahko pospešijo ta razvoj. Vem, da bo treba odstraniti še neštete ovire, preden bo odprta pot do sporazuma med temi narodi, vendar pa mislim, da je mogoče z dobro voljo vse ovire odstraniti. Jugoslovanske in balkanske kmetijske države moramo razmišljati že sedaj o naši bodočnosti. Zato bom z veseljem pozdravil, če bi se posrečilo med Jugoslavijo in Madžarsko že sedaj izvesti sporazum o skupni prodajni organizaciji naših poljedelskih pridelkov.

K prekrstitvi zagrebeške Akademije

Hrvatska stranka ugotavlja v svezu s poročilom o spremembi imena Jugoslovanske akademije v Zagrebu v Hrvatsko akademijo, da se je dotične glavne skupščine od 34 članov udeležilo le 25. Ker se za alične spremembe zahteva v pravih tričetrtinski navzočnosti in znaša ta 26 članov, je seji po telefonu prisostvovali oboleli član prof. Frangić. Skupščine se niso udeležili člani dr. Vale Vouk, dr. Fran Tučan, dr. Ivan Kasumović, dr. Milivoj Dežman, in Ivan Meštrović. Od imenovanih je znani umetnik in kipar Ivan Meštrović naslovil na skupščino pismo, v katerem se izraža proti spremembi imena Jugoslovanske akademije.

Apel

na hrvatsko uradništvo

V »Gospodarski slogi«, glasilu istolmeneske organizacije HSS, je napisal uvodnik o uradniškem vprašanju in draginji prvaka HSS dr. Rudolf Bičanić, ki pravi med drugim:

»Pretekli so že trije meseci odkar se je pričelo reševati hrvatsko vprašanje. V teh treh mesecih je dobil človek čisto vtis,

Beležke

kakor da je hrvatsko vprašanje — uradniško vprašanje. Dvignila se je pravcata vojska uradnikov, poklicanih in nepoklicanih, velikih in malih, pregananih in privilegiranih, ki so zahtevali boljše grupe, »premetitev, lepši položaj itd. Kamorkoli se okreneš, so same intervencije, ki jih morajo izvrševati posamezni ugledni člani stranke za vse mogoče uradnike. Nekaterim se je posrečilo zanesti celo razdor v strankine organizacije, kjer se pojavljajo kilice, ki podpirajo posamezne uradnike in zahtevajo za nje posebne položaje.

»To so pojavi, ki povzročajo resne skrbi. Hrvatski narod ni vodil svoje težke borbe združene s tolikimi žrtvami, zato, da bi napredoval ta ali oni uradnik. Res je, da so bili mnogi dobri hrvatski uradniki skozi leta zapostavljeni. Nihče nam ne more očitati, da se za nje nismo pobrigali, kolikor je bilo mogoče. Vse krivice pa se ne morejo popraviti v teku treh mesecev in bodo morali mnogi pač še počakati, da pride vrsta za popravilo krivic tudi na nje.

„Mladi Korotan“

Koroška mladina je z lanskim letom dobila svoj mladinski list »Mladi Korotan«, ki si je že po prvem letu osvojil marsikatero mlado srce in v njem vzbudil spoštovanje in ljubezen do materinske. Zadnji »Koroški Slovenec« posveča mladinskemu listu nekaj lakre obšutnih misli. Med drugim piše:

»Že drugič je v drugem letu svojega izhajanja potikal na vrata slovenskih domov naš prijatelj »Mladi Korotan«. Rad bi se vseli v vse slovenske družine, drugoval bi malčkom in bil dober pomočnik njihovim staršem pri vzgoji otrok v zavede Slovence in dobre člane človečanske družbe. Staršem, velikim bratom in sestram, tetkam in babicam kilčemo: posredujte svojim malim lepo slovensko materinsko! Urite in vežajte naše malčke v blagoslavljeni slovenski govorici! Z materino besedo jim posredujete zaklad, brez katerega ostanejo sirote, vredne pomilovanja in usmiljenja. Tuj jezik lahko posreduje strokovno znanje, lahko tudi širi razumsko obzorje, nikdar pa ne bo vzgajal, nikdar zgrabil srca in nikdar nagibal volje k rasti v plemenitega, čelga človeka.

Tridesetletnica slovinega procesa

Dne 9. decembra 1909. se je pred dunajskim porotnim sodiščem začel t. zv. Friedjungov proces. Docent dr. Friedjung je bil namreč izdal neko brošuro v kateri je dokazoval, da dela Srbija na odcepitve jugoslovanskih pokrajin od Avstro-Ogrske. Na osnovi ponarejenih dokumentov je očital veleizdajo voditeljem takratne hrvatsko-srbske koalicije, ki je vladala na Hrvatskem. Proces je razkril falzifikate s katerimi se je skušala avstrijska in madžarska birokracija boriti proti narodnim težnjam južnih Slovanov, ter je zato vzbudil izredno pozornost po vsej Evropi. Po svoje je pripomnil, da se je jugoslovanska ideja že bolj okrepila ter se začela sistematično pripravljati na veliki obračun, ki so ga vsi dalekovidnejši duhovi posledje smatrali za neizbežnega.

Sporazum med državo in knezom Thurn Taxisom

Ministrski svet je, kakor čitamo v beograjski »Politiki«, sprejel uredbo, pi potrjuje sporazum s knezom Thurn-Taxisom, s katerim se je naša država nekaj let pravedala pri naših in inozemskih sodiških. Predmet pravedanja je bila vsina odškodnine knezu Thurn Taxisu za sekvistiranje in pod agrarno reformo postavljena posestva, ki segajo vzdolž proge Zareb-Sušak od Karlova do Snežnika. Šlo je za okoli 20.000 hektarjev gozdov ter 10.000 hektarjev njiv in travnikov.

Po sporazumu, ki je bil sklenjen med državo in knezom Thurn Taxisom prepušča ta državi vseh 10.000 hektarjev njiv in travnikov, da jih razdeli po določbah zakona o agrarni reformi prebivalstvu Gorskega notarja, in poleg tega 13.000 hektarjev šum. Zato pa mu bo plačala država 35 milijonov dinarjev odškodnine. Prvih 5 milijonov je erar že položil pri sreskem sodišču v Delnicah, ostalih 30 milijonov pa bo izplačanih v teku 8 let.

Knez Thurn Taxis se po sporazumu odpoveduje vsem tožbam za odškodnine za že posekani les med njimi tudi že pris-

Sporazum med Ilirijo in drsalno zvezo

Zagreb, 9. dec. a. Včeraj dopoldne so se sestali delegat. ljubljanskega Ilirije in zagrebeške drsalnega kluba, da bi poravnali spor, ki je nastal med Ilirijo in vrhovnim drsalnim svetom. Ilirija je namreč protestirala proti sklepom zadnje skupščine in se pr tožila na ministrstvo za telesno vzgojo. Včeraj so bili sporazumno sprejeti naslednji sklepi:

1. Ilirija je priznala po svojem delegatu Bettetu formalno pravilnost sklepov izredne glavne skupščine Jugoslovanskega klizaškega saveza ter je ponovno kakor na glavni skupščini sprejela na znanje, da so bili sklepi o izpodbijani pravilnosti pristojni oblasti v odobritvi in da postuje do te odločitve vrhovni drsalni svet ponovno po starih pravilih Jugoslovanskega klizaškega saveza.

2. V pričakovanju, da bodo pravila vrhovnega klizaškega saveza potrjena od pristojnih oblasti, priznava upravni odbor vrhovnega klizaškega saveza izredni položaj Ilirije ter dovoljuje, da more biti Ilirija do osnovanja slovenske drsalne zveze direktni član vrhovnega klizaškega saveza.

MR. BAHOVEC

PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ

Reg. br. 12451/32

jene mu odškodnine 40 milijonov dinarjev za hrastove prage, ki so bili posekani v njegovih gozdovih na račun jugoslovanskih državnih železnic. Tekst sporazuma je zelo obširen, ker našteva vse parcele, ki prehajajo v last države ali pod agrarno reformo, ter vsebuje tudi obširna navodila za razmejitev.

Preseljevanje med Rusijo in Nemčijo

V petek je nemška uradna komisija za izselitev Nemcev iz Vzhodne Galicije in Volinije prestopila sedanjo nemško-rusko mejo. Komisija ima okoli 350 članov, ki so se pripeljali s posebnim vlakom, deloma pa s avtomobili. Po nemških informacijah se bo izselilo iz imenovanih dveh pokrajin okoli 100.000 Nemcev, ki so večinoma poljedelci, nekaj pa je tudi obrtnikov in trgovcev. Njihovo središče je bilo mesto Luck. Komisija za preselitev nemške manjšine se bo razdelila v tri skupine, ki bodo poslovale v Vzhodni Galiciji, v Voliniji in v okolici Bialistoka. Preseljevanje bo trajalo razmeroma mnogo časa zaradi izredno slabih prometnih zvez.

Istočasno je pričela posloovati v nemški interesni coni sovjetska komisija za preselitev Ukrajincev in Belorusov v Sovjetsko unijo. Njih število še ni znano. V krogih sovjetske komisije pa napovedujejo, da se bo preselilo iz nemške interesne cone v Sovjetsko unijo okoli milijon Ukrajincev in Belorusov.

Dajalec krvi med Čehi

Londonski »Times« poročajo iz Praga, da je nemška policija pri preiskavi na kliniki Jirasek našla seznam onih Čechov, ki so se lani med septembrsko krizo na poziv poveljstva češkoslovaške vojske prostovoljno javili, da dajo na razpolago svojo kri za transfuzijo za ranjene češkoslovaške vojsake. Sedaj so vsi, ki so se na tej listi nahajali, dobili uraden poziv, da se stavijo na razpolago za transfuzijo krvi za ranjene nemške vojsake.

Koroški drobci

V Zitari vasi je šla v prostovoljno smrt 35-letna Marija Vertič. Pred smrtjo je napisala poslovnico pismo, v katerem zapušča svoje kmetije nesorodnikom. Očividno so bile vzrok samomora težke družinske razmere.

V Selah je umrla v visoki starosti 84 let ga. Marjeta Jug, mati pok. priljubljenega slovenskega zdravnika v Borovljah. Pokojnica je vzgojila 15 otrok, toda veliko število jih je odšlo že pred njo na svet. Ga. Jugova je bila zavedna slovenska mati, ki je tudi svoje otroke znala obraniti lastnemu narodu.

Dela na novi elektrarni na Dravi pri Zvabeku se kjub težkim nesreč, ki je doletela podjetje pred kratkim, s vso odločnostjo nadaljujejo. Pri delih je zaposlenih tudi več delavcev iz Jugoslavije.

Na obeh straneh fronte

Vojaki imajo vsa druga opravila, samo ne vojaških. Vojni poročevalci nimajo kaj poročati

Na zapadni fronti se je po poročilih nemške in francoske vrhovne komande ustalo zatijje, ki ga prekinjajo samo manjši lokalni spopadi izvidniških patrulj. Bolj in bolj se uveljavlja naziranje, da pred pomladjo ni pričakovati spopadov velikega obsega. Tako nemška kakor francosko-angelska vojska, ki štejeta skupaj okoli 10 milijonov mož, sta se že pripravili za spremembo. Zaradi dejstva se je spremenilo predmnožilo med obema bojnima črtama po večini v močvirje, ki onemogoča vsako resno akcijo motoriziranih čet.

Tako zvana »nikogar zemlja« med obema frontama je široka od 800 do 1600 m ter je glavno prizorišče spopadov med izvidniškimi oddelki obeh armad.

Vojstvo za obema glavnima obrambnima črtama je stalno zaposleno za gradnjo druge in še tretje obrambne linije ter s spojinjevanjem glavnih utrdb. Na obeh straneh so zgradili tudi na tisoče novih pasti za tanke v obliki velikih pokritih jam z soto strmimi stenami. Na novo so bile da-

lje zgrajene številne postojanke za protiletalsko artilerijo. Vojaki so zaposleni z utrjevalnimi deli od zore do mraka. Spat odhajajo ob 9. zvečer.

Angleški in francoski novinarji na zapadni fronti se hudo dolgočasijo in pišejo namesto poročil z bojišč dopisnice svojim prijateljem. Dosele so porabili največ črnila za opisovanje življenja v utrdbah Maginotove črte, kjer ne morejo prehaliti odlične francoske kuhinje in zalog raznih francoskih vin, s katerimi razpogajajo kantinerji v posameznih utrdbah. Dolga poročila posvečajo tudi nogometnim tekmam med posameznimi vojaškimi oddelki na fronti. Glavna atrakcija pa so radijski koncerti, ki jih prenašajo z ogromnimi zvočniki Nemci in Francozi iz svojih utrjenih postojank. Nemci za Francoze in Francozi za Nemce. Zvočnike so sprva uporabljali tudi za propagandne govore in vesti, ki pa so zadnje čase vedno bolj redki, ker ne zaležejo dosti niti na tej, niti na oni strani.

Angleški list o sovjetskih nagibih

Liberalna angleška revija »New Statesman and Nations«, ki se je svojčas energično zavzemala za angleško-francosko zvezo s Sovjetsko Rusijo in očitala Chamberlainovi vladi, da so se pogajanja v Moskvi po njeni krivdi razbila, sedaj analizira in zavrača sovjetska opravila za akcijo proti Finki, nato pa prihaja do naslednjega zaključka:

»Če pogledamo natančneje v motive Stalinsve agresije, vidimo, da utegne biti resnica — čeprav se bo zdela večini Angležev danes čudna — v tem, da se Stalin še vedno boji miru med nemškimi in angleškimi generalnim štabom ter skupnega napada na Sovjetsko Rusijo. V tem primeru bi mogla strateška pozicija Leningrada povzročati upravičeno skrb Sovjetski Rusiji. Leningrad leži samo 20 km od finske meje, torej v območju težkih topov. Finci sami ne morejo nikogar ogroziti, toda nekoga dne bi zopet lahko prišli pod nemški vpliv, pod katerim so svojčas že bili.

Tudi ta zagovor Stalinsve akcije pa je zelo slab, kajti predvsem so Finci izrazili, da v vprašanju Leningrada sovjetoj pomostijo v zameno za ekvivalent v ozemlju v Karoliji. Pripravljeni so tudi odstopiti dva

ali tri manjše otoke v Finskem zalivu, ki obkrožujejo sovjetsko morskno trdnjavo Kronštad. Pravi spor gre za dve nadaljnji sovjetski zahtevi. 1. Sovjeti zahtevajo luko Hangö na celini, ki je Finci nočejo odstopiti. Ta bi mogla biti sovjetska predstraža proti morebitnemu nemškemu napadu. Toda ali si ni Sovjetska Rusija z morariškimi in letalskimi bazami v Baltiku za sigurala že vsega, kar v ta namen rabi? 2. Sovjetska Rusija zahteva od Fincev njihovo ludo prosto luko Pečengo ob arktičkih obalah Sovjetske Rusije sama ne rabi ta ke luke v tem predelu, kar ima že Murmansk. Toda s tem koščkom zemlje bi imela koridor, ki bi eventualno vodil do Narvika, ki služi tako Norvežki, kakor tudi Švedski kot atlantska luka.

Edini zagovor za Stalina je še, da je zaman poskušal sodelovati s zapadom, da se še boji kombinacije proti Sovjetski Rusiji ter da se je odločil nasledovati svoje lastne interese s metodami, ki so sedaj v Evropi običajne ter so prisotne le sivo samo za one, ki so se vdajali iluziji, da sovjetske metode ne bodo nikdar predstavljale nacionalne ekspanzije in politične sile.

Na sovjetsko-madžarski meji

Zadnje številke »Ruske pravde«, glasila podkarpatskih rusovskih nacionalistov, tiskajočega v mestu Užgorodu, dajejo zgornjo sliko o izpodbijani, ki so se izvršile v Podkarpattju, odkar ima Madžarska skupne meje s Sovjetsko Rusijo. Baje je zaradi nove sosesčine skoro popolnoma ponikal znani pritisk Madžarov na slovenske narodne manjšine. Madžarska vlada je pod silo novih razmer imenovala državno komisarija za Podkarpattje pomočnika v obeh rusnakega protoklerja Aleksandra Ljickiega. Ta je man kot pisatelj celo vrste nabožnih knjig v ruskem jeziku, ki so pri ljudstvu močno priljubljene. Ob nastopu svojega mesta je Ljickieki izjavil, da smatra za svojo glavno nalogo »načiti možnost mirnega sožitja med Rusini in Madžari v predelih krone sv. Stefana«.

Obnem je madžarska vlada napravila

Rusinom nezasišeno koncesijo, ko jim je dovolila uporabo stare ruske narodne zastave, katere barve so belo-modro-rdeče. Vsakdo sme izobešati te barve obenem s madžarsko državno zastavo. Tudi je budimpeštanska vlada ugodila prošnji, da se na univerzi v Budimpešti otvori stolica za proučevanje ruskega in cerkveno-slovanskega jezika. Imenovanje slavista prof. Milica na novo stolico je med Rusini storilo izvalo nekoliko protestov, češ da Milic nikoli ni deloval na poprišču ruske književnosti, vendar je imenovanje vsakakor velikega pomena za Rusine.

Moskvi pa madžarska vlada seveda ni ustegala s imenovanjem duhovnika na mesto pomočnika komisarija, še manj pa s dovoljenjem rusnake zastave, ki je stara narodna zastava ruskega naroda in carske Rusije.

KLISJEJE

ENO VEČERJNE

JUGOGRAFIKA

SE PETRA NASIP 23

Išče se

PLETILSKI MOJSTER

MOJSTRICA

s svojim obrtom. — Nastop 1. januarja. Zaslужke garantirano stalen. Prednost imajo lastniki s lastnim strojem. — Poudarbo na oglašni oddelci »Jutra« pod lifro »Bilzu Ljubljane«.